

**ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İSLAM TARİHİ VE SANATLARI ANABİLİM DALI**

**1857-1863 YILLARINA AİT 1764/10 NUMARALI
SAMSUN ŞER'İYYE SİCİL DEFTERİNİN (VR.31A-60B)
TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Dilek Kaleli

**Danışman:
PROF.DR. MUSTAFA ZEKİ TERZİ**

Samsun,2015

**ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İSLAM TARİHİ VE SANATLARI ANABİLİM DALI**

**1857-1863 YILLARINA AİT 1764/10 NUMARALI
SAMSUN ŞER'İYYE SİCİL DEFTERİNİN (VR.31A-60B)
TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Dilek Kaleli

**Danışman:
PROF.DR. MUSTAFA ZEKİ TERZİ**

Samsun,2015

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Hazırladığım Yüksek Lisans Tezinin bütün aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara riayet ettiğimi, çalışmada doğrudan veya dolaylı olarak kullandığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, yazımda enstitü yazım kılavuzuna uygun davranıldığını taahhüt ederim.

16.04.2015
Dilek KALELİ

TEZ KABUL VE ONAYI

Dilek KALELİ tarafından hazırlanan “1857-1863 YILLARINA AİT 1764/10 NUMARALI SAMSUN ŞER’İYYE SİCİL DEFTERİNİN (VR.31A-60B) TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ” başlıklı bu çalışma, __/__/__ tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oy çokluğuyla başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

İmza

Başkan: _____

Üye : _____

Üye : _____

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

__/__/__

Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Tarih geçmişte yaşanmış olaylara ait bilgilerin keşfi, toplanması, bir araya getirilmesi ve değerlendirilmesi bilimidir. Tarihi bilgi geçmişteki olaylara ilişkin elde edilen bilgilerin, yaşanan dönemin şartları da göz önünde bulundurularak mümkün olduğunca nesnel bir şekilde sunulması ile oluşur.

Tarihin bir bilim olarak kabul edilmesi, geçmişte yaşanan olayların neden sonuç ilişkisi dahilinde yer ve zamanlar belirtilerek, elde edilen belgeler ve bulgular ışığında objektif olarak incelenmesine dayanmaktadır. Bu inceleme ve araştırmaların en önemli kaynakları yazılı kaynaklardır. Yazılı kaynakların önemi belgelerin ait olduğu dönemlere ilişkin olarak vermiş olduğu bilgilerden kaynaklanmaktadır.

Biz bu çalışmamızda Samsun şer'iyye sicillerinin bir bölümünü inceledik. Şer'iyye sicilleri 15. yüzyılın ikinci yarısından 20. yüzyılın ilk çeyreğine kadar gelen dilimin olaylarını ihtiva etmekte olup, Türk tarihinin, Türk kültürünün, Türk hukukunun ve Türk siyasî, sosyal ve hukukî heyetinin birinci elden kaynakları durumundadır.

Yaptığımız bu çalışmayla Samsun'un XIX.yüzyıl sosyal, kültürel ve ekonomik durumunun tespitine çalıştık. Bu çalışmayı yapma konusunda beni yönlendiren ve çalışmamın her aşamasında görüş ve düşünceleriyle yol gösteren değerli hocam ve tez danışmanım Prof. Dr. Mustafa Zeki Terzi'ye teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Dilek KALELİ
Samsun, 2015

ÖZET

1857–1863 Yıllarına Ait Samsun Şer’iyye Sicilinde Yer Alan Belgelerin
Transkripsiyon ve Tahlili

Dilek KALELİ

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

İslam Tarihi Ve Sanatları Anabilim Dalı , Yüksek Lisans , Nisan/2015

Danışman: Prof.Dr. Mustafa Zeki TERZİ

Bu çalışmayla 19. Yüzyılın son döneminde Samsun bölgesinin dîni, sosyal, ekonomik ve kültürel açıdan durumunun tespitine katkıda bulunmayı hedefledik. Samsun’la ilgili kırk üç adet şer’iyye sicil defteri bulunmaktadır. Bu defterlerden şuana kadar tespit edebildiğimiz on beş tanesi ile ilgili çalışma yapılmıştır. Yaptığımız bu çalışmayla hem Samsun’un tarihine katkıda bulduk hem de bu şer’iyye sicillerinden birini transkribe ederek ilim dünyasına kazandırdık.

Çalışma 1764/10 numaralı ve 1857-1863 tarihlerini içeren Samsun şer’i mahkemesine ait şer’iyye sicil defterinin tahlilidir. Tez giriş hariç iki bölümden oluşmaktadır. Giriş kısmında, araştırmanın problem ve önemi, veri toplama araçları, araştırmanın sınırlılıkları ile kullanılan yöntemler hakkında bilgi verilmiştir.

Birinci bölümde şer’iyye sicillerinin tanımı ve Samsun mahkemelerinde tutulan şer’iyye sicil defterleri ve bunlar üzerinde günümüze kadar yapılan çalışmalar belirtildikten sonra, 1764/10 numaralı Samsun şer’iyye sicil defterinde geçen kayıtlardan yola çıkarak, Samsun’un 19. yüzyıl sonlarındaki sosyal, kültürel, ekonomik ve idari yönlerden değerlendirmesi yapılmıştır.

Çalışmanın ikinci bölümünde orjinal metnin latin harflerine transkripsiyonu yapılmıştır. Transkripsiyon yapılırken kayıt başlarında içerikle ilgili kısa bilgi verilmiş ve kayıtlar numaralandırılmıştır. Sonuç kısmında incelediğimiz şer’iyye sicil defterinden çıkarılan sonuçlar kısaca belirtilmiştir.

İncelediğimiz 1764/10 numaralı defterde 242 adet kayıt bulunmaktadır. Kayıtlar vekil, kefil, vasi ve nafaka tayini, alacak verecek davası, arsa, tarla, ev ve hisse satışı, tereke taksimi, kamu görevlisi tayini, çalınmış veya kaybolmuş mallarla ilgili hükümlerden oluşmaktadır.

Çalışma 1857-1863 yıllarında Samsun şer'i mahkemesine intikal eden olayları kapsamaktadır. Buradan elde edilen sonuçları toplumun tamamına genellememiz ve buradan genele ilişkin bir hükme ulaşmamız doğru bir yaklaşım olmamaktadır.

Anahtar Sözcükler : Samsun Şer'iyye Sicili , Kadı , Samsun Tarihi.

ABSTRACT

Examination of Religious Law Documents of Samsun

Between the years of 1857-1863

Dilek KALELİ

Ondokuz Mayıs University , Institute of Social Sciences

The History of Islam and Its Arts Department ,Master, April/2015

Supervisor: Prof.Dr. Mustafa Zeki TERZİ

In this study, we aimed to make a contribution to the determination of the religious, social, economical and cultural situation in Samsun region at the end of the 19th century. There are 43 religious law documents related to Samsun. There have been 15 studies detected so far on these documents, however there have not been any studies on the others, yet. With the help of this study, we not only contributed to the history of Samsun but also transcribed the law documents to the field.

The research includes the Religious Law Documents of Samsun from the period 1857-1863 and the documents numbering 1764/10. The thesis includes two sections, aside from the introduction. In the introduction part, research problems, significance of the research, limitations of the study and research methodology are presented.

In the first section of the study, the definition of Religious Law Documents and the Religious Law Documents which were recorded in Samsun up to now are mentioned, regarding the registers done on the Religious Law Documents of number 1764/10, a detailed evaluation of Samsun's social, cultural, economic and administrative situation at the end of the 19th century is presented.

In the second section of the study, the original documents have been transcribed into the Latin alphabet. Within the transcription, a short summary of the context is given at the beginning of each register. In the conclusion chapter the results, concluded from the registers are listed.

There are 489 registers in the documents numbered 1764/10. The registers are composed of terms on attorney, surety, tutor, alimony, owings and receivables case, land field, home and sale of shares, winding of estate, assigning public officials, stolen or lost goods.

The study includes records documents kept in law courts in Samsun between the dates 1857-1863. Thus, results gathered from the study cannot be generalized to all the people living at that time, as it would not be a right approach to reach a judgement related to general.

Key Words: Samsun Religious Law Documents, Muslim Judge, Samsun History.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	viii
KISALTMALAR.....	viii
GİRİŞ.....	1
1. Problem Durumu.....	1
2. Araştırmanın Amacı.....	1
3. Araştırmanın Önemi.....	2
4. Araştırmanın Kapsamı.....	2
5. Araştırmanın Yöntemi.....	3
6. Transkripsiyon Sırasında Dikkat Edilen İmla Kuralları.....	3

BİRİNCİ BÖLÜM

ŞER'İYYE SİCİLLERİ VE OSMANLI'DA ŞER'İ

MAHKEMELER

1.1 Genel Olarak	5
1.2 Şer'iyye Sicilleri'nin Geçmişi.....	5
1.3 Şeriye Sicillerindeki Belge Çeşitleri.....	7
1.3.1 Hüccetler.....	7
1.3.1.1 Hüccet Çeşitleri.....	7

1.3.2 İ‘lâmlar.....	9
1.3.3 Ma‘rûzlar.....	9
1.3.4 Tezkereler.....	10
1.3.5 Temessükler.....	10
1.4 Defterde Yer Alan Yargı Memurları.....	10
1.4.1 Kadı (Hâkim).....	10
1.4.2 Nâib.....	10
1.4.3 Subaşı.....	10
1.4.4 Kâtip.....	11
1.4.5 Emin-i Beytü’l-Mâl.....	11

İKİNCİ BÖLÜM

SAMSUN ŞERİ’YYE SİCİLLERİ

2.1 Samsun Şeri’yye Sicillerinin Durumu.....	12
2.2 Samsun Şer’iyye Sicilleri İle İlgili Bugüne Kadar Yapılan Çalışmalar..	13
2.3 1764/10 Numaralı Samsun Şer’iyye Sicili’nin Tanıtımı.....	14
2.3.1 Defterde Yer Alan Hükümlerin Konularına Göre Dağılımı..	14
2.4 1764/10 Numaralı Samsun Şer’iyye Sicil Defterinde (vr.31a-60b) Yer Alan Hükümlerin Tahlili	16
2.4.1 Sosyal ve Kültürel Yapı.....	16
2.4.2 İdari ve Fiziki Yapı.....	16
2.4.3 Dînî ve Etnik Yapı.....	19
2.4.4 Vakıflar.....	19
2.4.5 Ekonomik ve Ticari Hayat.....	20
2.4.6 Görevlendirme ve Atamalar.....	21
2.4.7 Boşanma, Nafaka , Miras ve Mülkiyet.....	21
2.4.8 İşlenen Suçlara Ait Hükümler.....	22

2.4.9 Dini Günlerin Hesaplanması.....	23
---------------------------------------	----

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

1857-1863 YILLARINA AİT 1764/10 NUMARALI SAMSUN ŞER'İYYE SİCİL DEFTERİNİN (VR.31A-60B) TRANSKRİPSİYONU

1.Hüküm(31a-1):Samsun Kazası Ayvacık köyünde bulunan Şeyh Hamza...	24
2.Hüküm(31a-2): Samsun ili, Ökse Kazasına bağlı Büyüklü köyünden Mustafa bin Bekir'in mirasına ilişkin	25
3.Hüküm(31a-3): Samsun ili Cendek köyünden Nizam Hüseyin bin Bekir'in Raife binti Hüseyin'in kullanımında olan.....	26
4.Hüküm(31a-4):Samsun İli, Mekre Mahallesi'nde Çubukçu Molla Mehmed bin Osman , Ayvacık Köyünde bulunan.....	26
5.Hüküm(31b-1):Samsun İli, Ökse Kazasına bağlı Kuşhane köyünden Ahmed bin Mehmed'in Çarşambalı Bayram'dan.....	27
6.Hüküm(31b-2): Samsun Bazar Mahallesinden Naile Hanım binti Abdullah ...	28
7.Hüküm(31b-3): Samsun İli, Sarıbyık Köyünden Köseoğlu Dimet veledi Panayot'un	28
8.Hüküm(31b-4): Canik Sancağı Bafra Kasabasında bulunan Mahmud Tayyar Paşa Camii Vakfı'na ait olup.....	29
9.Hüküm(31b-5): Aslen Kayserili olan Samsun'da ticaret için bulunan Harkor veled-i Semyod.....	30
10.Hüküm(31b-6): Canik Sancağı, Samsun İli, Kavak Kazasına bağlı Mahmudlu Köyünden.....	31
11.Hüküm(32a-1): Samsun İli, Ökse Kazası Karahalu köyünden Fatma Hatun binti Ömer'in.....	31
12.Hüküm(32a-2): Aslen Ünye kasabası ahalisinden olup, Samsun'da dülgerlik sanatı ile meşgul Usta Nikola veledi Beraşi'nin.....	32

13.Hüküm(32a-3): Aslen Aybastı kazası Pelitdüzü Köyünden olan Kayaoğlu Mehmed bin Mahmud.....	33
14.Hüküm(32a-4): Canik Sancağı Bafra Kasabası Çelenhane Mahallesinden Tahir Ağa ibni abdullah'ın	34
15.Hüküm(32b-1): Canik Sancağı Bafra Kasabasında Çelenhane Mahallesinden Dilsaka kadın binti Abdullah'ın.....	36
16.Hüküm(32b-2): Samsun İli Kavak Kazasına bağlı Mahmudlu Köyünden Esine Hatun binti Yusuf mahkemeye gelerek.....	37
17.Hüküm(33a-1): Samsun Kazasına bağlı Kolaca köyünden Karadayıoğlu Süleyman bin Hüseyin.....	38
18.Hüküm(33a-2):Matok veledi Ohan mahkemeye başvurarak bundan iki yıl önce Kalaycıoğlu Mosis veledi Simon ile.....	39
19.Hüküm(33a-3): Samsun ili Yenimahallede ikamet eden Rakibe Hatun binti İsmail'in.....	39
20.Hüküm(33a-4): Samsun İli, Hançerli Mahallesi ahalisinden Nuh oğlu Ali bin Abdullah'ın küçük oğlu Mehmed'in.....	40
21.Hüküm(33b-1): Trabzon, Kastamonu valileri, Canik Sancağı Mustasarrıfları ile.....	42
22.Hüküm(34a-1): Samsun Kazası Dökriş köyünden Simon oğlu Yani veledi Simon yanında.....	45
23.Hüküm(34a-2): Samsun Kazası Özhor Bekiroğlu Ömer bin Mehmed ve Ayanoğlu Ömer'in.....	45
24.Hüküm(34a-3): Nirbolu Kasabası'nın Hammam Mahallesinden Kethüdâoğlu Mikdad bin Ömer.....	46
25.Hüküm(34b-1):Hasan Kethüdâzâde Hasan Ağa ibn Mehmed'in arz-ı hâli..	47
26.Hüküm(34b-2): Samsun'un Karayaka Kazası'nın Sosan Karyesi ahâlisinden Akömeroğlu Mehmed bin Osman'ın.....	48
27.Hüküm(34b-3): Samsun İli, Sa'di Bey Mahallesi'nden olup,	

ölen Ekmekçi İshak bin Mehmed bin Abdullah'ın kardeşi.....	49
28.Hüküm(35a-1): Samsun kasap başısı Artin veledi Akob ve Ekmekçibaşı İbrahim bin Mustafa.....	49
29.Hüküm(35a-2): Aslen Harputlu olup Samsun'da ikamet eden Katırcı Asrator veledi Mardos'un	50
30.Hüküm(35a-3): Aslen Karahisarışarki kazası ahalisinden olup Samsun'da ikamet eden Berber Artin.....	51
31.Hüküm(35a-4): Samsun Kazası Akalan karyesi Camii Vakfi'nin imam ve hatibi olan Hasan bin Mehmed'in ölümü üzerine.....	51
32.Hüküm(35a-5): Samsun İli, Kavak Kazası Hacı Köyünde bulunan Mehmed Paşa İbn Hayreddin paşa Hazretleri Vakfi'na.....	52
33.Hüküm(35b-1): Samsun'da vakfettiği ve vakfiyesinde ayrıntısı verilen taşınmazlardan elde edilen gelirin	53
34.Hüküm(35b-2): Samsun Kazası'nın Oyumca Karyesinden Küçükalioğlu İbrahim bin Ali'nin	55
35.Hüküm(35b-3): Samsun'a bağlı Körtük Karyesi'nde Ayşe binti Halil'in evli olduğu.....	56
36.Hüküm(36a-1): Samsun'a bağlı Körtük Karyesi'nden Ayşe binti Halil'in boşandığı eşi Hurşid bin Mehmed'ten.....	57
37.Hüküm(36a-2): Samsun İli Sadibey Mahallesinden Akhasanoğlu el-Hâcc İbrahim Ağa'nın eşi Kerime binti Abdullah.....	58
38.Hüküm(36a-3): Samsun İli Sadibey Mahallesinden Akhasanoğlu el-Hâcc İbrahim ağa'nın eşi Mahbube Hatun binti İsmail.....	58
39.Hüküm(36a-4): Aslen Hemşin Kazası ahâlisinden olup Samsun Kazası'nın Aksur Karyesi'nde.....	59
40.Hüküm(36a-5): Samsun İli, Yenimahalleden Matak Ahmed baba İbn Abdullah'ın.....	60

41.Hüküm(36b-1): Samsun İli, Hançerli Mahallesi'nden Fatma Şerife Hatun binti Halil mahkemeye gelerek.....	61
42.Hüküm(36b-2): Samsun İli Madenkabı Kazası Çınarağalı Köyünden Zaberkeha veledi Panayot'un.....	61
43.Hüküm(36b-3): Aslen Karayaka Kazasından olup ticaet için Samsun'da ikamet eden.....	62
44.Hüküm(36b-4): Samsun İli, Sadibey Mahallesi'nden el-Hâcc İbrahim bin Hasan'ın mirası.....	63
45.Hüküm(37a-1): Samsun İli, Sulumağara Köyünden olup vefat eden Turnacıoğlu Save veledi Yuri'nin.....	64
46.Hüküm(37a-2): Samsun İli, Çorak Karyesi'nden Kumru binti Abdullah ile kardeşi Topal Hasan bin Abdi'nin.....	65
47.Hüküm(37a-3): Samsun İli, Sadibey Mahallesi'nden Molla Hasan bin Hasan ile Ekrad taifesinden.....	66
48.Hüküm(37a-4): Samsun İli, Bazar Mahallesi'nden Hurşid bin Abdullah ile Karamut Karyesinden Ömer bin Osman'ın.....	66
49.Hüküm(37b-1): Samsun İli, Hançerli Mahallesi'nden Yusuf Gavvas ibn Abdullah'ın	67
50.Hüküm(37b-2): Samsun İli, Bazar Mahallesi'nden Emine Hatun binti Ahmed eşi Ömer'de.....	67
51.Hüküm(37b-3): Samsun İli, Bazar Mahallesi'nden Rakibe Hatun binti Mustafa.....	68
52.Hüküm(37b-4): Samsun İli, Karamut Karyesi'nden İsmail Efendi ibn Mustafa.....	69
53.Hüküm(37b-5): Samsun İli, Çarşamba Kasabası'nın Gebroşi Mahallesi'nden İlya veledi Safe.....	69
54.Hüküm(37b-6): Samsun İli Madenkabı Kazası'nın Setmetaşı Karyesi'nden olup vefat eden Tanaş veledi Fazri'nin vârisleri.....	70

55.Hüküm(38a-1): Samsun İli, Çarşamba Kazası Muscalı Köyünden Tokadıoğlu eşi Fatma binti Mustafa.....	71
56.Hüküm(38a-2): Samsunda Zabtiye Hüseyin ağa ibn İsmail'in Niksar Kasabası ahâlisinden.....	72
57.Hüküm(38a-3): Samsunda Zabtiye Hüseyin ağa ibn İsmail Niksarda ikamet eden Niksar Kasabası ahâlisinden.....	72
58.Hüküm(38a-4):Samsun'da Medrese Câmii Şerifinde imam ve hatip olan Hafız Ahmed.....	73
59.Hüküm(38a-5): Samsun İli, Yenimahalle skainlerinden Mustafa edip Efendi..	73
60.Hüküm(38a-6): Ünye Kazası'na mülhak Cevizderesi Oymağında Kuşçalı Karyesi ahâlisinden.....	74
61.Hüküm(38b-1): Samsun İli, Mekre Mahallesinden Kamucuoğlu Mustafa ...	75
62.Hüküm(38b-2): Samsun İli, Sadibey Mahallesinden Kamucuoğlu Durmuş Samsun'da medfun.....	76
63.Hüküm(38b-3): Samsun İli, Bazar Mahallesinden Sadi Bey Samsun'da medfun Şeyh Hamza.....	77
64.Hüküm(39a-1): Samsun İli, Dereler Köyünden ölen Abdulkadir'in kızı Fatma'nın vasisi Hanife Hatun.....	78
65.Hüküm(39a-2): Samsun İli, Dereler Köyünden Nizam Hüseyin ve Çakal Bekir eşi Rukiye Hatun.....	79
66.Hüküm(39a-3): Samsun İli, Dereler Köyünden olup vefat eden Tabkaçoğlu Abdulkadir'in kızı Fatma'nın vasisi.....	80
67.Hüküm(39a-4): Samsun İli,Hançerli Mahallesinden Ünyevi Hacı Mustafa bin Osman.....	81
68.Hüküm(39b-1):Fatsa Kazası Keçi köyünden Kaza sonucu vefat eden Çurtoğlu Ahmed ibn Mustafa'nın vârisleri.....	81
69.Hüküm(39b-2): Samsun'da Hızır Bey Camii Şerifi Vakfı'ndan karşılanmak üzere.....	82

70.Hüküm(40a-1):Fatma Hatun binti Mehmed Sadi Bey Mahallesinde arsası Sadi Bey Vakfına ait.....	84
71.Hüküm(40a-2): Aslen Milas kazasından olup Samsun ili, Engiz köyünde ikamet eden.....	85
72.Hüküm(40a-3):Samsun İli, Sadibey Mahllesinden Fatma Hatun binti Mehmed.....	86
73.Hüküm(40a-4): Aslen Van kazasından olup Samsun'da ikamet eden Hatice binti Osman'ın eşi.....	87
74.Hüküm(40b-1):Samsun İli, Kadı Köyünden Anastas veledi Lefter veledi Kereli ile ölü Deresi binti Sendi'nin.....	88
75.Hüküm(40b-2):.....	89
76.Hüküm(41a-1): Samsun ili, Sadibey Mahallesinden ölen Ekmekçi İshak ibn Mehmed bin Ömer'in vârislerinden.....	89
77.Hüküm(41a-2):Samsun'da Medrese Camii Şerifinde müezzin olan Molla Yusuf.....	91
78.Hüküm(41a-3): Samsun İli, Sadibey Mahallesinden Derviş Nakdi Mustafa baba ibn Mustafa.....	91
79.Hüküm(41a-4):Samsun İli, Hacehatun Mahllesinden Kavaklı Menmed bin İbrahim kızı Fatma hanım için.....	91
80.Hüküm(41b-1):Samsun İli, Hançerli Mahallesi'nden Mustafa ibn Mehmed kızı Zekiye hanım için.....	92
81.Hüküm(41b-2):Samsun İli, Sadibey Mahallesinden vefat eden Numan bin Hasan bin Abdullah'ın	93
82.Hüküm(41b-3):Samsun İli Kara Uyumca Köyünden Ayşe binti Salih ve kızı Ferit binti Ahmed.....	94
83.Hüküm(41b-4):Samsun İli, Hançerli Mahallesi'nden Hafize Hanım binti Abdullah.....	94
84.Hüküm(42a-1): Samsun kasabasında bulunan Kırbaç Ali Camii Şerifi'ne	

İmam hatipi.....	95
85.Hüküm(42a-2): Samsun kasabasında bulunan Kırbaç Ali Camii Şerifi'ne İmam hatipi.....	97
86.Hüküm(42a-3): Samsun İli, Bazar Mahallesinden ölen Pîrpakoğlu Hacı Seyyid Recep ibn Mehmed ibn Mehmed'in mirasçılarında.....	98
87.Hüküm(42b-1):Canik Sancağı'nın nüfus tahririnin yapılmasına ilişkin Evasıt-ı Şevval 1274 tarihli padişah fermanıdır.....	99
88.Hüküm(42b-2):.....	101
89.Hüküm(43a-1): Samsun İli, Madenkabı Kazası Çif Köyünden Abdulgaffar ibn Salih'in	101
90.Hüküm(43a-2):Samsun İli, Kavak Kazası Şeyh Resul Köyünde bulunan Kapusuzoğlu Hacı Mehmed'in yaptırdığı.....	102
91.Hüküm(43a-3):Samsun İli, Sadibey Mahallesinden Şekerci Molla İsmail bin Hayrullah.....	103
92.Hüküm(43a-4):Aslen Vezirköprülü olup Samsun'da misafir olarak ikamet.	104
93.Hüküm(43a-5):Ünye kazası Dizdar köyünden Müftüoğlu Mehmed oğlu İbrhaim.....	104
94.Hüküm(43b-1):Samsun İli, Bazar Mahallesinden Abdulkadir bin Feyzullah bin Mehmed bin Ali'nin.....	105
95.Hüküm(43b-2): Samsun İli, Madenkabı kazası Cenger Oymağından Elbendli Köyündne Fendikoğlu Mihail.....	106
96.Hüküm(43b-3): Samsun İli, Camiikebir Mahallesinden Şirin Hatun binti Abdullah'ın Samsun çarşısında	106
97.Hüküm(44a-1):Bafra kazasında Armutca Baba zâviyesi vakfının zaviyedarı .	107
98.Hüküm(44a-2):Samsun suru dahilinde Yukarı kapısında bulunan Süleyman Paşanın.....	107
99.Hüküm(44a-3):Aslen Trabzonlu olup Samsun'da ikamet eden Osman ağa ibn İsmail.....	108

100.Hüküm(44a-4): Samsun Kalesi içerisinde Hacce Hatun'un yaptırdığı Camiinde.....	109
101.Hüküm(44a-5):Samsun İli, Sadibey Mahallesinden Eyüb bin Hüseyin'in Şakire binti Mehmed ile.....	109
102.Hüküm(44b-1):Samsun ili, Ayvacık Kazası Çögenli Köyünde bulunan Ali bin Memiş ve Ahmed bin Mustafa.....	110
103.Hüküm(44b-2):Aslen Diyarbakırlı olup misafir olarak Samsun'da ikamet eden.....	111
104.Hüküm(44b-3): Samsun İli, Erim kazası çarşısı bitişiğinde el-Hac İbrahim Derviş Ağa Camii Şerifinde.....	111
105.Hüküm(44b-4):Samsun İli, Madenkabı kazası Anderye Mahallesi'nden Kara Save veledi Tanas.....	112
106.Hüküm(44b-5): Bafra kazasının mülki işlerine bakması için Osman imzalı 23 Rebi'ülevvel 1274 tarihli görevlendirme tezkeresi.....	113
107.Hüküm(44b-6):Samsun İli Kadı köyünden Dökmecioğlu zevcesi Sofye binti Yorgi'nin hayattayken.....	113
108.Hüküm(45a-1): Dersa'âdet Ordûyu Hümâyûnun Üçüncü Şişhânecei Taburunun.....	114
109.Hüküm(45a-2): Samsun kazasının Beypınarı köyünden Yusuf bin Süleyman ile eşi Fatma bint-i Mehmed.....	115
110.Hüküm(45a-3): Samsun Hançerli Mahallesinden Hafize Hanım binti Abdullah Paşa.....	115
111.Hüküm(45a-4): Fatsa Kazasından Emir Alioğlu Mehmed bin İbrahim bin Mehmed'in öldürülmesine ilişkin.....	116
112.Hüküm(45b-1): Samsun İli, Ökse kazası Kiraz bucağı köyünden olup vefat eden.....	117
113.Hüküm(45b-2): Samsun İli, Özkar köyünden Ümmügülsüm bint-i Abdurrahman.....	118

114.Hüküm(45b-3):Samsun İli, Sadibey mahallesinden Hacı Hüseyinzade Mustafa bin el-Hac Hüseyin.....	118
115.Hüküm(46a-1): Aslen Of kazasından olup Samsun İli, Madenkabı kazası Holuköyünde	120
116.Hüküm(46a-2): Samsun ili, Çarşamba kazasının İpnelbaşı karyesinden Molla Mustafa bin Hasan.....	120
117.Hüküm(46a-3):Aslen Kayseri İli, Endurlek köyünde olup Samsuna ticaret için gelen	121
118.Hüküm(46a-4):Mahkemede görülen yaralama ve öldürme davalarında verilen ilmalar	122
119.Hüküm(46b-1):Samsun İli, Mekre Mallesinden Genç Alizade Mustafa Ağa mecnun olduğundan.....	123
120.Hüküm(46b-2): Samsun'da bulunan Mevlevihane Zaviyesi Vakfının	123
121.Hüküm(46b-3): 1 Zilhicce 1274 Pazartesi günü ruyet-I hilal olduğu sabit oldüğundan.....	125
122.Hüküm(46b-4): Samsun İli Akçay Kazası Hüseyin Mescidi köyünden... Varak-47.....	125 126
123.Hüküm(47a-1):Körali oğlu Osman bin İbrahim ve Ali oğlu Hüseyin'in Darende Kazası ahâlilerinden.....	127
124.Hüküm(47a-2):Samsun'un Hançerli Mahallesi'nden Ali Osman ibn-i Mustafa.....	128
125.Hüküm(47a-3):Aslen Arhova Kazasından olup ticaret için Samsun'da ikamet eden.....	128
126.Hüküm(47a-4): Samsun Kazası'nın Süngürt Karyesi'nden Dimo veledi Yuri ile Karamos Karyesinden.....	129
127.Hüküm(47a-5):Samsun İli, Kadı köyünden Kiryaki binti İstori oğlu İstori veledi Dimitri'nin.....	129
128.Hüküm(47b-1):Samsun İli, Madenkabı Kazası'nın Karaberçin köyünden	

vefat eden.....	130
129.Hüküm(47b-2):Samsun İli, Hançerli Mahallesi'nden Ayşe binti Mustafa, Topçu Yüzbaşısı Hasan Ağa ibn-i Osman.....	131
130.Hüküm(47b-3):Samsun İli, Çarşamba nâm-ı diğer Erim Kazası'nın Mehmedveli.....	132
131.Hüküm(47b-4):Aslen Arhovalı olup ticaret için Samsun ili Olyas köyünde ikamet eden Laz İbrahim.....	133
132.Hüküm(48a-1):Samsun ili Çarçamba kasabası Sabi Mahallesinden Hacca giderken vefat eden Kavasbaşı.....	133
133.Hüküm(48a-2): Samsun'un Cami' -i Kebîr Mahallesi'nden Hatiboğlu Mustafa bin Mehmed.....	135
134.Hüküm(48a-3):Samsun'a muzâfa Ökse Kazası'nın Karaulak Karyesi'nden Şehri binti ali'yi	136
135.Hüküm(48b-1):Samsun İli, Kadı köyünden Papa yuri oğlu Yani veledi Hoşostomo.....	137
136.Hüküm(48b-2): Samsun ili, Ökse Kasabası, Tekye Karyesi'nden Emine binti Abdullah'ın.....	137
137.Hüküm(48b-3):Samsun ili, Keltik köyündne Ali bin Kahraman, Laz Yakub bin Mustafa'ya.....	138
138.Hüküm(48b-4):Samsun ili, Bilaç köyünden Halil Paşaoğlu Mehmed mahkemeye müracaat.....	139
139.Hüküm(48b-5):Samsun İli, Bafra Kazası Makmer Köyünden Devri Mahmudoğlu Mahmud.....	139
140.Hüküm(48b-6): 1 Zilhicce 1274 Pazartesi günü ruyet-ı hilal olduğu sabit olduğundan	140
141.Hüküm(49a-1):Kazaroğlu Hüseyin'in Mustafa efendi ibn Ramazan'dan alacağı olduğuna dair kayıdır.....	140
142.Hüküm(49a-2):. Samsun Ökse Kazası'nın Karamagaz Karyesi'nden	

İbrahim bin Ahmed'in öküzünü.....	141
143.Hüküm(49a-3):Samsun ili, Kolyata Köyünden Ömer ve Süleyman ibn Osman ile kardeşleri.....	142
144.Hüküm(49a-4):Samsun İli Canikli Köyündne Ömer bin Mustafa'nın Karaköy Karyesi'nden	143
145.Hüküm(49a-5): Medine-i Samsun'da vâki' müteveffâ Ali Paşa'nının ihdâs eylediği çeşme yerini.....	143
146.Hüküm(49b-1): Samsun İli, Camiikebir Mahallesinden Mehmed ağa ibn Abdullah ve oğlu Mustafa.....	144
147.Hüküm(49b-2): Aslen Batum Sancağının Etine kazası Kozyaka Köyünde olup, Samsun'da ticaret için ikamet eden.....	145
148.Hüküm(49b-3):Samsun İli, Ahulu Köyünde Vefat eden Halil bin Hasan'ın sağlığında belgede.....	146
149.Hüküm(49b-4): Aslen Rumelili olup ticaret için Samsun'da Hacı Mehmet Hanın'da ikamet eden Tanaş.....	147
150.Hüküm(50a-1): Samsun İli, Mekre Mahallesinden iken akli dengesini yitiren Genç Alizâde Mustafa Ağa.....	148
151.Hüküm(50a-2): Samsun İli, Kavak Kazası Kavaklı Köyünden Emrullah bin Süleyman' önceden ölen ninesi.....	148
152.Hüküm(50a-3):Aslen Karahisar-ı Şarki Kazası, Keban Mahallesinden iken ticaret için Samsun İli.....	149
153.Hüküm(50a-4): Samsun İli, Sadibey Mahallesinden Rukiye Hatun binti Mehmed mahkemeye müracaat ederek eşi.....	150
154.Hüküm(50b-1): Samsun İli, Ahırlı Köyünden olup vefat eden Halil bin Hasan'ın.....	151
155.Hüküm(50b-2): Samsun mahallâtından Bazar Mahallesinden Şerife binti Mustafa'nın.....	152
156.Hüküm(50b-3): Ünye Kazası Karaman Köyünden kaybolan	

Ertin veled-i Kirkor büyük oğlu Keloş.....	153
157.Hüküm(50b-4): Samsun İli Bafra Kazası Çelikalın Köyünden Mehmed ibn Halil'e ait kısrakları.....	154
158.Hüküm(50b-5): Samsun İli, Çarşamba Kazası Hisarcık Köyünden Fatma Hatun binti Halil.....	155
159.Hüküm(51a-1): Bafra Kazası Sürmeli Köyünden Kavaklıoğlu İlyâ veledi Beraş Varbugaz Karyesinden.....	155
160.Hüküm(51a-2): Aslen Yozgatlı olup Samsun'da ticaret gereği ikamet eden Kiyovir kirada kullandığı	156
161.Hüküm(51a-3): Aslen Kıbrıslı olup Ünye kazası Kalederesi Mahallesiinde ikamet eden Yusuf bin Süleyman.....	157
162.Hüküm(51a-4): Samsun İli, Ökse Kazası Balçalı köyünden Molla Kanber ibn Mehmed'den çaldıkları	157
163.Hüküm(51a-5): Samsun İli, Ökse Kazası Balçalı köyünden Molla Tahir bin Halil'den çaldıkları	158
164.Hüküm(51a-6): Samsun İli, Ökse Kazası Balçalı köyünden Çakmaoğlu Mehmed bin Mustafa'dan	159
165.Hüküm(51a-7): Samsun İli, Madenkabı Kazası Kerimilü Köyünden Kostanti veledi Yani'den.....	159
166.Hüküm(51b-1): Samsun İli, Kisilo Köyünden Mihail veled-i Hırşo mahkemeye gelerek Likor	160
167.Hüküm(51b-2): Samsun müftüsü müderris Ahmed Efendi mahkemeye müracaat ederek Ökse.....	161
168.Hüküm(51b-3): Samsun İli, Sadibey Mahallesiinde bulunan ve Hâce Ayşe Hatun'a.....	161
169.Hüküm(51b-4): Samsun İli, Karak Köyünden Fatma binti Mehmed ile Laz Mehmed bin Ali'nin.....	162
170.Hüküm(51b-5): Aslen Sinoplu olup Canık Sancağı Bafra Kazası naibi iken ölen Müderris el-Hac Davud.....	163

171.Hüküm(52a-1): Samsun İli, Ayvacık Kazası Babacık köyünden Okozoğlu Artin veledi.....	164
172.Hüküm(52a-2): Samsun İli, Ökse Kazası'nın Karamuslu köyünden Mehmed bin Mustafa.....	165
173.Hüküm(52a-3): Genç Alioğlu Mustafa'nın deli olmasından adına vasi tayin edilen Deli el-Hac Salih Ağa.....	165
174.Hüküm(52a-4): Erişkin olan ve erişkinliklerini mahkeme kararı ile ıspat etmiş olan Hazinedarzade.....	166
175.Hüküm(52a-5): Samsun'a tâbi' Ökse Kazası Büyükler köyünde bulunan nizalı yeri gelerek Kasaba-i.....	167
176.Hüküm(52b-1) ve 176.Hüküm(52b-2): Hazinedarzade Osman Paşazade Abdülhamdi Bey ve Nuri Bey.....	168
177.Hüküm(53a-1): Canik Sancağı'nda Çarşamba nâm-ı diğer Erim Kazası'nda Çay Mahallesi'nde ikamet.....	171
178.Hüküm(53a-2): Canik Sancağı'nda Bafra Kazası'nın Sümeli Karyesinden İlya veledi Berat.....	173
179.Hüküm(53b-1): Samsun İli, Yenimaallede ikamet eden Halil bin Mehmed'in telef olan Kısrağını aslen Kayserili.....	174
180.Hüküm(53b-2): Samsun İli, Bazar Mahallesi'nden Feleknaz binti Abdullah'ın mihr-i müeccelini.....	174
181.Hüküm(53b-3): Trabzın eyaletinden Erzuruma sevk edilen Cihad ordusundan dolayı meydana.....	175
182.Hüküm(53b-4):Laz Yakub ibn-i Emrullah Sadibey Mahallesi'nde ikamet eden eşi Fatma binti Abdullah'ı.....	176
183.Hüküm(53b-5): Samsun İli Kadı köyünden Bartane binti Vasil kendisine ait tarlasını kendisine borcu bulunan.....	176
184.Hüküm(54a-1): Samsun'un Hançerli Mahallesi'nde ikamet eden Şerife binti Mehmed, Ökse Kazası'nda Karamuslu	177
185.Hüküm(54a-2): Samsun İli, Ökse Kazası Karamuslu Köyünden İdris bin Hasan ve Molla Mehmed	178

186.Hüküm(54a-3): Samsun'da Ali Paşa'nın Su Yolu Vakfı'nın yarım hisse tevliyet cihetine mutasarrıf olan	179
187.Hüküm(54a-4): Samsun İli Sadibey Mahallesinde Hayriyye tüccarından Hacı Hasan Ağanın vefat eden.....	179
188.Hüküm(54a-5): Aslen Ordu Aybastılı olup, Ordû-yı Hümâyûn'un piyade altıncı alayın ikinci taburunun	180
189.Hüküm(54b-1): Samsun İli, Sadibey Mahallesinde ikamet eden Mahkeme Kâtibi Mehmed Sa' di Efendi	181
190.Hüküm(54b-2): Samsun İli, Hamallar Karyesinde yapılan duruşmada Laz tâifesinden Hasan bin Ali ölü Kocabaşoğlu Mehmed	182
191.Hüküm(54b-3): Canik Sancağı'nda Ünye Kasabası'nın Çamurlu Mahallesinde ikamet eden Mehmed Arif.....	183
192.Hüküm(54b-4): Samsun İli, Kerçeme Köyünde ikamet eden Satı binti Mehmed kendisinin çeşmeden su almaya giderken.....	184
193.Hüküm(55a-1): Aselen Darendenin Yenice köyünden olup, Samsun İli, Çarşamba kasabasında.....	185
194.Hüküm(55a-2): Samsun Kazısı, Kurugökçe Oymağı Kırcık Köyünden olup vefat eden Kocavasiloğlu.....	186
195.Hüküm(55a-3): Samsun İli, Hamallar Köyünde apılan duruşmada Hançerli Mahallesi'nde sâkin Kösefzade.....	187
196.Hüküm(55a-4): Samsun'da Hoca Hayreddin Camii Şerifi Vakfından karşılanmak üzere anılan camide.....	188
197.Hüküm(55b-1):Nazifoğlu Hasan bin Hasan ile Kürt Hacı Ali arasında meydana gelen arazi.....	189
198.Hüküm(55b-2): Samsun İli, Madenkabı Köylerinden Taş köyünden Yuri Kahya Veledi Panayot'un vefat eden.....	189
199.Hüküm(55b-3): Canik Sancağı Kavak Kazasında bulunan Şeyh Dudu Zaviyesine Zâviyedâr olan es-Seyyid.....	190

200.Hüküm(55b-4): Canik Sancağı Kavak Kazası Künbed Köyünde bulunan Mahtum Hatun Paşa Camii.....	191
201.Hüküm(55b-5):Canik Sancağı Kavak Kazası Künbed Köyünde bulunan Mahtum Hatun Paşa Camii.....	191
202.Hüküm(55b-6): Samsun Kazası'nın Kanud Karyesi'nde Terbe / Seriyye Hatun mâlikânesi.....	192
203.Hüküm(56a-1): Samsun İli, Badenkabı Kazası köylerinden Çelenk Köyünden Todori veledi	193
204.Hüküm(56a-2): Arazi ile ilgili yeni düzenlemelerin kaza meclislerine bildirilmesi hususunda.....	193
205.Hüküm(56a-3): Samsun İli, Ökse Kazası, Karamuslu köyünden Bekir bin Abdulkerim'in vârislerinin İbrahim.....	195
206.Hüküm(56a-4): Aslen Kayserili olup ticaret için Samsunda ikamet eden Obanyoş veledi Aleksî'nin Boli.....	196
207.Hüküm(56a-5): Aslen Mısır ahalisinden iken Samsun'da ticaret için ikamet etmekte olan Börekçi Hacı.....	196
208.Hüküm(56b-1): Aslen Amasya kazası ahalisinden olup Samsun İli, Sadibey Mahallesinde ikamet etmekte iken ölen.....	197
209.Hüküm(56b-2): Aslen Darende kazası ahalisinden olup, Canik Sancağı Çarşamba kasabasında ikamet.....	198
210.Hüküm(56b-3): Evkaf-I Hümayuna mülhak Samsun'a bağlı Kuşçulu, Kıran, Badırlı, Tepecik ve.....	198
211.Hüküm(56b-4): Samsun İli, Sadibey Mahallesinden Koroğlu Ahmed ibn Hasan'ın Alalan Karyesi'nden.....	199
212.Hüküm(56b-5): Samsun İli, Pazar Mahallesinden Mehmed Ağa ibn Hasan'ın yüzük ve saatini.....	200
213.Hüküm(57a-1): Samsun İli, Kızılot köyünden Todori veledi Haralanbo aynı köyden olan.....	200
214.Hüküm(57a-2): Aslen Atine kazasından olup Samsun İli Bedirli köyünde ticaret için ikamet eden Laz Mehmed bin İsmail.....	201

215.Hüküm(57a-3): Senetleri Evkaf-I Hümayun tarafından verilen arazinin aslında miri arazeden ifraz.....	202
216.Hüküm(57a-4): Samsun İli, Ökse köyünde Mahkemeden gönderilen Mevlânâ Kâtib Mehmed Efendi.....	203
217.Hüküm(57a-5): Samsun İli, Knalıyurdu köyünden Magdis yani veledi Save'nin Kavak Kazası'nın.....	203
218.Hüküm(57b-1): Samsun İli, Hançerli Mahallesinden Vefat eden Trabzonlu Hacı Mustafa ağa.....	204
219.Hüküm(57b-2): Samsun İli, Kadı köyünden Terzi Conoğlu Yuri veledi Yani'nin.....	205
220.Hüküm(57b-3):Samsun İli, Pazar Mahallesinden olup, vefat eden el-hac Hüseyin Bayrakdar	206
221.Hüküm(58a-1): Samsun'da Hasan Gavas ibn Mustafa'nın Ali Efendi Hançerli Mahallesi'nde	208
222.Hüküm(58a-2): Samsun mahallâtından Hançerli Mahallesi'nde Hadice binti Ömer'e ati bahçeli evi vekili	209
223.Hüküm(58a-3): Samsun Kazası'nın Kurugökçe Karyesi'nden Panayot veledi Nazari ölen babasının.....	210
224.Hüküm(58a-4): Samsun İli, Madenkabı Köyünden olup vefat eden Aleksioğlu Mihail veledi Aleksi veledi.....	211
225.Hüküm(58b-1):Çorçoroğlu Dimitri ve Yani ile kız karındaşları Kodine ve Limi ve Belban'ın Ünye Kazası'na tâbi.....	211
226.Hüküm(58b-2): Çorçoroğlu Dimitri ve Yani ile kız karındaşları Kodine ve Limi ve Belban'ın Ünye.....	213
Varak-59-a.....	214
227.Hüküm(59a-1): Samsun İli, Madenkabı Köyünden olup vefat eden Aleksioğlu Mihail veledi	214
228.Hüküm(59a-2): Samsun İli, Madenkabı Köyünden olup vefat eden	

Aleksioğlu Mihail veledi Aleksî.....	215
229.Hüküm(59a-3): Samsun İli, Madenkabı Köyünden olup vefat eden	
Aleksioğlu Mihail veledi Aleksî.....	216
230.Hüküm(59b-1): Samsun İli, Madenkabı Köyünden olup vefat eden	
Aleksioğlu Mihail veledi Aleksî veledi.....	217
231.Hüküm(59b-2): Samsun İli, Madenkabı Köyünden olup vefat eden	
Aleksioğlu Mihail veledi Aleksî veledi.....	218
232.Hüküm(59b-3): Samsun İli, Madenkabı Köyünden olup vefat eden	
Aleksioğlu Mihail veledi Aleksî veledi.....	218
233.Hüküm(59b-4): Samsun İli, Madenkabı Köyünden olup vefat eden	
Aleksioğlu Mihail veledi Aleksî veledi.....	219
234.Hüküm(60a-1): Samsun'a bağlı Ökse kazasının Bayramlı karyesinden Kara	
Alioğlu Mustafa bin Ali.....	220
235.Hüküm(60a-2): Cânîk sancağında Terme Kazasının Taşpınar Karyesinden	
Havva bint-i Mustafa nâm.....	221
236.Hüküm(60a-3): Canik sancağında Terme Kazasının Uyuzlu köyünden	
Abdioğlu Abdurrahman bin Abdi mahkemeye.....	222
237.Hüküm(60a-4): Canik sancağında Ünye Kazasının Orta mahallesinden	
Dimitri veled-i Makdisi Lefter.....	223
238.Hüküm(60b-1): Samsun İli, Sadi Bey mahallesinden Alime Hatun bint-i	
Hüseyin'in vekili annesi Zehrâ.....	224
239.Hüküm(60b-2): Samsun İli, Sadi Bey mahallesinden Zencir Hüseyinoğlu	
Eyyub bin Hüseyin mahkemeye.....	224
240.Hüküm(60b-3): Samsun sûru dâhilinde bulunan es-Seyyid Abdullah Bey	
ibn-i Süleyman Mescidinde muezzin.....	225
241.Hüküm(60b-4): Aslen Nevşehirli olup Samsun'da ticaret amacıyla	
ikamet eden Koda veled-i Yakaf tarafından.....	225

242.Hüküm(60b-5): Samsun İli, Ayvacık kazasının Karamuk köyünden	
Çavuşoğlu Lefter veled-i Vasil.....	226
SONUÇ	228
KAYNAKÇA	229
ÖZGEÇMİŞ	231

KISALTMALAR

- a.g.e.** : Adı Geçen Eser
- b.** : Bin
- Bkz.** : Bakınız
- c.** : Cilt
- DİA** : Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
- ed.** : Editör
- H.** : Hicrî
- Hkm.** : Hüküm
- Krs.** : Kuruş
- M.** : Mîladî
- No** : Numara
- İSAM** : İslam Araştırmaları Merkezi
- s.** : Sayfa
- S.B.E.** : Sosyal Bilimler Enstitüsü
- T.D.V.** : Türkiye Diyanet Vakfı
- v.** : veledi
- vb.** : ve benzerleri
- v.d.** : ve diğerleri
- Vr.** : Varak
- y.y.** : Yüzyıl
- Yay.** : Yayınları
- YLT** : Yüksek Lisans Tezi

GİRİŞ

Yüksek lisans tez konusu olarak aldığımız 1764/10 no'lu (vr.31a-60b) Samsun şer'iyye sicil defteri, Ankara Milli Kütüphane Arşivi'nde bulunmaktadır. Defterdeki kayıtlar h.1274-1280/m.1857-1863 tarihlerine aittir. Biz bu çalışmamızda (vr.31a-60b) arasındaki 30 varakta bulunan 242 adet hükümün transkripsiyonu ve değerlendirmesini yaptık.

1. Problem Durumu

Osmanlı tarihinin kaynakları arasında şer'iyye sicillerinin birinci derecede önemli olduğuna şüphe yoktur. Kadıların devlet merkezi ile yaptıkları resmî yazışmaları , halkın şikayet ve dilekçelerini, mahallî idarelere ait hukukî düzenlemeler olarak kabul edilen ferman ve hükümleri, en önemlisi de ait olduğu mahallin sosyal ve iktisadî hayatını yansıtan mahkeme kararlarını ihtiva eden bu siciller incelenmeden, Osmanlı Devleti'nin siyasî, idarî ve sosyal tarihini hakkında ortaya koymak mümkün değildir . Sicillerin her konuda tarihe temel kaynak olacağına şüphe bulunmamakla birlikte özellikle şehir tarihleri ve mahallî hayata ait ilmî araştırmaların birinci derecede kaynağı şer'iyye sicilleridir . Mahallî bir tarihin doğru yazılabilmesi için fertlerle fertler, fertlerle devlet arasındaki bütün önemli olayların kaydedildiği şer'iyye sicillerinin incelenmesi ilmî bir zarurettir. Sicillerin genel tarihe katkıları, önemli tarihî olayların tarihî şahsiyetlerin, mahallî adlarının ve önemli tarihî müesseselerin bütün ayrıntılarıyla doğru olarak tespitinde birinci derecede önem arz edecektir . Dolayısıyla sicillerin türkçeye çevrilmesiyle ilgili dönemin tarihi,sosyal,kültürel açıdan tespiti hedeflenmiştir.

2. Araştırmanın Amacı

İslam Hukuku'nu bir yaşam tarzı olarak benimseyen Osmanlı Devleti'nin en önemli yargı organı olan Şer'iyye Mahkemelerine ait siciller incelendiğinde devletin hukuki, iktisadi, dini, askeri ve idari müesseseleri hakkındaki bilgilere teferruatlı bir şekilde ulaşılmaktadır. Özellikle Osmanlı Devleti'nin XV.asrın yarısından başlayarak XX.asrın ilk çeyreğine kadar olan bu uzun zaman diliminde Türk tarihini, iktisadını, siyasî, sosyal ve hukuki hayatını önemli ölçüde aydınlatmaktadır.Bu bakımdan

Şer'iyeye Sicilleri, tetkik edilmedikçe sağlıklı bilgilere ulaşmak mümkün olamamaktadır. Bu bakımdan araştırmamızda Osmanlı devleti ve ilgili bölge hakkında bilgi sahibi olunması amaçlanmıştır.

3. Araştırmanın Önemi

Şer'iyeye Sicilleri incelendiğinde mahalli yer adları, tarihi şahsiyetler, önemli müesseseler ve hatta dönemde vürud eden yangınlar (özellikle İstanbul yangınları) gibi teferruatlı konular hakkında bilgi sahibi olunabilmektedir. Şer'i Mahkeme Sicilleri; mahalli şer'i mahkemelerde kronolojik sırasıyla tutulmuş olan siciller şu bilgilerden meydana gelmiştir:

Mahkemede kadı tarafından verilen bütün kararlar kaydolunurdu. Herhangi bir hadiseyi, bir şهادeti, bir ikrarı, bir hibeyi, resmiyete rapt olunması gereken bir hususu müracaat üzerine kadı sicile yazardı. Devlet merkezinden gelen bütün fermanlar, emirler ve tebliğler kadı tarafından tetkik olup doğru oldukları yani sahte bir vesikaya istinad etmedikleri tasdik edilir ve hulasaları sicile yazılırdı. Bütün bunlardan kadı sicilleri diye de anılan Şer'i Mahkeme Sicilleri'nin pek mühim kayıtları ihtiva ettiği de anlaşılır. Cumhuriyet idaresinden sonra milli sınırlar içinde kalan kadı sicilleri Milli Eğitim Bakanlığı'na (Maarif Vekaleti) devrolunmuş, bunların bir kısmı Ankara Etnografya Müzesi'nde , bir kısmı Topkapı Sarayı Müzesi'nde toplanmış ve bazıları da mahalline muhafaza olunmuştur. Şer'i Mahkeme Sicilleri tarih tetkikleri için en orijinal ve zengin menbalardan biridir. Görüldüğü üzere gerek lugat anlamı gerekse mahiyeti sicilleri özellikle hukuki açıdan önemini belirtmektedir.

Siciller fertlerle fertler, fertlerle devlet arasındaki önemli olayların günü gününe ve hatta saati saatine kaydedildiği ilmi belgelerdir. Bundan dolayı samsun ilimize ait şeriye sicillerinin tahlili ile dönemin idari, sosyal, siyasi, kültürel yapısı hakkında bilgi sahibi olmamızı sağlayacaktır.

4. Araştırmanın Kapsamı

Araştırmamız 1764/10 No'lu (H.1274-1280) Samsun Şer'iyeye Sicilinin (Vr.31-60) konu edindiği için belirtilen sicil defteriyle ilgilidir.

5. Araştırmanın Yöntemi

Tez çalışması, Samsun Şer'iyeye Mahkemesi'nde tutulmuş olan 1764/10 numaralı şer'iyeye sicil defterinin (vr. 31a-60b) arası transkripsiyonu yapılarak hazırlanmıştır. Defterimizde 121 varak vardır, ancak biz (vr. 31a-60b) varaklar arası kısmını incelemiş bulunmaktayız. İncelemiş olduğumuz bölümde 1857 ve 1863 yılları ile ilgili kayıtlar bulunmaktadır. Bu defter, Milli Kütüphane'de fotoğraflama ve bilgisayar ortamına aktarma sırasında varak numarası ve kayıt numarası verilmiş durumdaydı. Biz de transkripsiyon esnasında, varak numarasını ve kayıt numarasını aynen kullandık. Buna ilave olarak varaklar, iki sütun şeklinde kaleme alındığı için sağ sütuna 'a', sol sütuna 'b' şeklinde sütunları kodlayarak belgeleri anlaşılır ve kolay hale getirmeye çalıştık. Ayrıca her varakta bulunan hüküm/kayıtların yanına parantez içinde "(3a-1), (3b-1)" gibi numaralama yaparak o varakta hangi bölümde kaç tane kayıttan oluştuğunu belirtmek istedik. Okunan sicil defterindeki kayıtların büyük bir kısmı vekil tayini, imam tayini, çalınmış veya kaybolmuş mal ile ilgili kayıt, alacak verecek kaydı, tereke taksîmi, verâset, vekâlet ve vasî tayin etme, arsa, ev ve hisse satışı gibi kayıtlardan oluşmaktadır. Defterde incelediğimiz kısımda toplam 242 kayıt bulunmaktadır. Her varağa ortalama 8 adet kayıt düşmektedir. Defterde kullanılan yazı stilinden anladığımız kadarıyla defterin tamamı, bir kâtip tarafından yazılmamış olduğu anlaşılmaktadır.

Araştırmamızda hükümlerin mahiyetine ilişkin başlıklar geniş tutulmuştur. Bu genişlik İçindekiler bölümünün hazırlanmasında teknik olarak mümkün bulunmamaktadır. Bu nedenle İçindekiler bölümü hazırlanırken her bir hükmün direkt bulunabilmesi için ilgili hükmün ilk birkaç kelimesi alınarak İçindekiler bölümünde yer alması sağlanmıştır.

6. Transkripsiyon Sırasında Dikkat Edilen İmla Kuralları

Çalışmasını yaptığımız metin Osmanlıca olduğu için Türkçe ABC sine transkribe ederken, belgelerin daha rahat anlaşılabilmesi için basit transkripsiyon yöntemi benimsenmiştir. Okuduğumuz belgede yer alan ve okunuşundan dolayı farklı anlamlara gelebilecek sözcükleri mümkün olduğunca aslına uygun bir şekilde transkribe etmeye çalıştık. Buna göre;

1-Çalışmamızda “İSAM” tarafından yayınlanan “İstanbul Kadı Sicilleri” adlı çalışmada kullanılan transkripsiyon medotu referans alınarak, metnin transkripsiyonu yapılmıştır.

2-Farsça ve Arapça kelimelerde uzatma işareti olarak “^” kullanılmıştır.

3-Türkçe olup da “b” harfi ile biten kelimeler “p” harfi ile yazılmıştır (olup, gelip, gidip, dönüp vs. gibi).

4- Türkçe de oğul manasına gelen “bin” kelimesi, “b.” şeklinde kısaltılarak yazılmıştır. Aynı şekilde kız manasına gelen “bint” kelimesi “bt.” şeklinde kısaltılarak yazılmıştır.

5-Türkçe olmayan kelimelerdeki "ayn" harfi (‘), hemze ise (') şeklinde gösterilmiştir. "Ayn" harfi kelimenin başında olduğunda (') işareti kullanılmamıştır (ma‘mûr gibi).

6-Yazı ile yazılan rakamlarda birler, onlar, yüzler ve binlerden her grup kendi içinde ayrı ayrı yazılmıştır (Bin üçyüz otuz iki gibi).

7-Okunuşundan emin olmadığımız kelimelerden sonra (?) işareti kullandık. Okuyamadığımız kelimeleri ise (...) işaretiyle gösterdik.

8-Müslümanların ve gayrimüslimlerin kullandığı “Hacı” lakabının karıştırılmaması için gayrimüslimler için “Haçî” şeklinde kullandık.

9-Ay isimleri günümüzde okunduğu şekilde transkribe edilmiştir (Cemaziyelahir, Zilkade, Zilhicce, Rebûlevvel, Recep gibi).

10-Belgelerde sıklıkla geçen yer isimleri bugünkü kullanılan şekliyle yazılmıştır (Çarşamba gibi).

11-Şahıs isimlerinden önce ya da sonra gelen meslek, rütbe veya lakaplar büyük harfle yazılmıştır (Mehmet Ağa, Süleyman Efendi, Hatice Hâtûn, Hacı Abdullah).

12-Millet, aşiret, boy, dil, din ve lehçe, isimleri büyük harfle yazılmıştır (Ermenî, Rum, İslâm, Çerkes.).

13-Defterin latin alfabesine transkripsiyonunu yaparak defterden ulaşabildiğimiz bilgileri yorumladıktan sonra diğer tarihi kaynaklarla destekleyerek değerlendirme yapmaya çalıştık.

BİRİNCİ BÖLÜM

ŞER'İYYE SİCİLLERİ VE OSMANLI'DA ŞER'İ

MAHKEMELER

1.1 Genel Olarak

Şer'iyye sicil kayıtları; umumî, hukukî, idarî, iktisadî ve içtimaî tarihin yanısıra kamu, şahıs, aile, miras, eşya-borçlar, ticaret, ceza, usul, icra ve azınlıkların hukuku ile ilgili birçok vesikayı ihtiva etmesi hasebiyle hemen her kesimden araştırmacının yararlanabileceği bilgi ve belgeler hazinesidir.

Özellikle de, şer'iyye mahkemelerince tutulan bu siciller arasında maruzlar, ilâmlar, hüccetler, Osmanlı Devleti'nde büyük bir değere sahip olan vakfiyeler ve bu vakfiyelerin tanzim ve tescili, tescil için memurlara izin verilmesi, vekil tayini, idari kayıtlarla ilgili memur ve müderris tayini, resmi binaların keşif ve tamiri, vakıfların murakabesi ve vakıf binalarının kiraya verilmesi, vergi ve cizyenin toplanması, yiğitbaşı ve kethüda tayini, mukataa teftişi gibi kayıtlar önemli bir yere sahiptir. Aynı zamanda İslâm hukukunun muamelat kısmıyla ilgili ve bugün noterlerce ifâ edilen her türlü vekâlet, kefalet, mukavele ve borçlanma akdini, mirasla ilgili meseleleri, şer'iyye mahkemelerinin karar ve zabıtlarını, borç senedi veya mukavelelerle merkezden gönderilen idarî, iktisadî, içtimaî emirler, fermanlar, hattı hümayunlar ve beratların suretlerini, tütün ve içki yasağı ile ilgili hükümleri, Ordu-yı Hümayûn'un sefere çıkması sırasında menzillerin tayini, ordu için gerekli neferlerin tespiti, seferden kaçanların takip ve tedibi, bölge emniyet ve asayişinin temini; yangın, zelzele, aşırı kış ve kuraklık gibi halkı yakından ilgilendiren meseleleri, esnafların suiistimallerinin teftişi, örfî tekâlife ait vergi ve mükellefiyetlerin halka tevzi cetvellerini, loncalara ait nizamlar ile 1272/1855 tarihine kadar her türlü belediye hizmetleriyle alâkalı kayıtları içeren Şer'iyye Sicilleri tam bir tarih hazinesidir.

1.2 Şer'iyye Sicilleri'nin Geçmişi

Osmanlı Devleti yasalarına göre kadılar görev yaptıkları yerlerde sicil defteri tutmak zorundaydılar. Bundan dolayı kadı ya da naib'in görev yaptığı yerlerde defterler yıl yıl derlenerek bunlardan ihtiyaç olduğu zamanlarda faydalanılırdı.

Tutulan defterlerde “sakk” denen yazım kurallarına uyulmak zorundaydı. Kadıların görev yaptıkları yerlerde tutulan defterler ilk başlarda Arapça, Farsça ve Türkçe yazı diliyle kaleme alınıyordu. XVII. Yüzyıl’ın sonlarından itibaren ise belgelerin dilinde tamamen Türkçe kullanılmıştır.

Osmanlı şer’î mahkemelerinde, kuruluşundan kapatıldığı 1924 tarihine kadar, bütün mahkeme kararları, mahkemenin yetkisine giren her türlü muameleyle resmî vesika suretleri, kadılar veya naipleri tarafından mahkeme defterlerine kaydedildi. Osmanlı Devletinde kadıların fertler arasındaki ihtilafları halleden bir hakim, bir adliye memuru olmaktan başka, bütün mülkî işlerde merkezî idarenin görevlerini üstlenmeleri onlara idarî, malî, millî, askerî, hattâ beledî bazı vazifeler de yüklüyordu. Buna bağlı olarak da şer’îye sicillerinde her türlü dava zabıtlarıyla mukavele, senet, satış, vakfiye, vekâlet, kefalet, veraset, borçlanma, nikâh, boşanma ve taksim gibi şer’î muamelelere dair resmî kayıtlar, esnaf teftişine ait notlar, başta hükümdar olmak üzere her derecedeki büyük ve küçük makamlardan yazılan ferman, berat, divan tezkeresi gibi resmî mahiyetteki emir ve yazı suretleri, hatta yangın, sel, fırtına, deprem, salgın hastalık gibi olayların kayıtları günlük olarak işlenirdi.

Siciller, 16. yüzyılın sonlarına kadar Arapça ve Türkçe olarak iki dilde yazılırken bu tarihten itibaren yalnız Türkçe kullanılmaya başlandı. Bir mahkemeye tayin olan kadı, kendi adına yeni bir sicil başlatır, onun ayrılmasından sonra o güne kadar tutulan yapraklar bir araya getirilerek defter meydana getirilirdi. Bazı kadılar ise kendilerinden önceki kadı'nın bıraktığı yere adını ve tayiniyle ilgili beratın örneğini yazdıktan sonra defteri devam ettirirdi.

Şer’îye mahkemelerinin 1924’te kaldırılmasından sonra, yüzyıllar boyu arşivlerde birikmiş şer’îye sicillerinin değerlendirilmesi için bir araya toplanması ve Millî Eğitim Bakanlığına verilmesi kararlaştırıldı. Yangınlar, su baskınları ve ilgisizlik yüzünden büyük bölümü harap olan sicillerden, yine de günümüze ulaşan yüzlerce cildi korumaya alındı. Ancak bunlar, İstanbul, Ankara, Adana, Diyarbakır, Konya, Sinop ve Tokat gibi illerin müze veya kütüphanelerinde dağınık olarak bulunmaktadır.

Bir misal verilecek olursa; Konya Mevlâna Müzesi Arşivinde varak (yaprak) sayıları birbirinden farklı, toplam 348 adet şer’îye sicil defteri bulunmaktadır. Bu

şer'îye defterlerinde Konya'ya, Konya'ya bağlı kazalara ve bugün idarî taksimat olarak Konya ili dışında kalan Isparta, Burdur illerine ve Yalvaç ile Uluborlu kazalarına ait siciller tutulmuştur.

Bugün mevcut bulunan şer'îye sicilleri; 15. yüzyılın ikinci yarısından 20. yüzyılın ilk çeyreğine kadar gelen dilimin olaylarını ihtiva etmekte olup, Türk tarihinin, Türk kültürünün, Türk hukukunun ve Türk siyâsî, sosyal ve hukukî hayatının birinci elden kaynakları durumundadır.

1.3 Şeriye Sicillerindeki Belge Çeşitleri

1.3.1 Hücetler

Hücet, Arapça asıllı bir kelimedir. Sözlükte “delil, vesika ve senet” anlamlarına gelir. Osmanlı diplomatiğinde ise iki anlamda kullanılır. Birincisi, şahitlik, yemin, ikrar gibi davayı ispat etmeye yarayan delil anlamındadır. İkincisi ise Kadı'nın hükmünü ihtiva etmeyen, tarafların birinin ikrarı ve diğersinin de tasdiki bulunan ve üst tarafında bunu düzenleyen kadının mühür ve imzasını taşıyan yazılı belgelerdir. Hücetlerin hepsinde ilk olarak tarafların kim olduğu anlatılır. Bu isim ve adres sunumu her çeşit şüpheyi ortadan kaldıracak şekilde açık yapılır. Şer'î mahkemelerde verilen hücetler, hücet konusu olan hukuki meselede, karşı taraf aleyhine verilmiş bir karar gibidir.¹

Hücet metinlerinin ortak yönleri; taraflara verilen hücetlerin üst tarafında, hüceti veren kadının imzası ve mührü mutlaka bulunur. Tarafların adı ve adresi açık bir şekilde açıklanır. Hücete konu olan mal, mülk, vekil veya hak, tüm açıklığıyla anlatılır. Her iki tarafın da ikrarı belirtilir ve durumun sicile kaydedildiği anlatılır. Hücetlerin sonuna tarih; yıl, ay, gün ve bazen de günün belli dilimi yazılır. Hücetlerin altına mutlaka şahitlerin isimleri ve unvanları kaydedilir.

1.3.1.1 Hücet Çeşitleri

Vekâlet Hüceti: Bir kişinin bir kişiyi ya da kişileri kendi yerine herhangi bir iş için vekil tayin ettiğini gösteren belge çeşididir. İncelediğimiz defterde ise toplam yüz adet vekâlet hüceti bulunmaktadır.

---

¹ Mustafa Oğuz, Ahmet Akgündüz, “Hücet”, **DİA**, Diyanet Vakfı Yay., İstanbul:1998, c. XVIII, s. 446.

Vesâyet Hüccti: Kendi başına doğru karar veremeyecek durumda olan çocuk için ya da yaşlı veya aklî dengesini kaybetmiş kişiler için vasi tayinlerinin yapıldığını gösteren belgelerdir.

Nafaka Hüccti: İki türlü nafaka hüccti vardır. Birincisi kocasından boşanan ya da kocası tarafından terk edilen kadının, geçimini sağlamak üzere mahkemeye başvurup talep ettiği ücreti gösteren hücct çeşididir. Nafaka hücctlerinin ikinci türü çocuk, yaşlı veya aklî dengesi yerinde olmayanlar için velilerinin, bazen de bizzat kişinin kendisinin talebini gösteren hücct türüdür.

Verâset Hüccti: Yakını ölen kişilerin mîras işlemlerinden yararlanabilmek için mahkemeden aldıkları hücctlere verâset hüccti denir. Verâset hücctlerinin özelliklerinden biri de, kişinin ölen birinin terekesinden faydalanabileceğini ispat etme durumudur.

Muhala‘a Hüccti: Kadınların boşanma isteğini dile getirirler. Osmanlı Devleti hukuk sistemine göre kadınlar, evlenmeden önce mihr denilen ve bugünkü anlamda kadının evlilik sigortası sayılabilecek bir ücret alırlardı. Muhala‘a hücctlerini inceleyerek kadınların, Osmanlı sosyal hayatındaki rolü ve konumunu belirleyebileceği gibi paranın kullanımı ile ilgili elde edebileceğimiz verilerle ekonomik hayat hakkında da saptamalar yapabiliriz.

İspat-ı Rüşd Hüccti: Kişilerin reşitlik iddiasını dile getiren ve haklı bulunursa iddiasını belgeleyen hücctlerdir. Vasi’ye ihtiyacı kalmadığını ispatlamak isteyen çocuklar, vasi olan kişi ile kadı huzurunda bir araya gelerek, delillerini şahitler aracılığıyla ortaya koyar ve rüştünü ispatlardı. Burada şahitlerin önemli bir rolü vardır.

Hîbe Hüccti: Bir şahsın her hangi bir kişi ya da kuruma mal, para, eşya ya da benzeri maddi bir değeri, kullanım haklarıyla birlikte ömür boyu devretmesine hîbe, bunu tespit etmek için düzenlenen belgeye ise, hîbe hüccti denir.

Mübayâ‘a Hüccti: İki taraf arasındaki karşılıklı alışverişi gösteren belge türüdür. Bu hücctlerde de satışa konu olan malın veya eşyanın her yönden tasvir edilmesi sözkonusudur.

İzin Hüccti: Vasî durumundaki kişinin, himayesi altındaki mal hakkında, takdir ettiği bir iş için izin istemesidir.

Taksîm Hücçeti: Bir mirasın ya da hisselerle bölünmüş ortak bir malın paylaşımının konu edildiği belge türleridir. Taksim edilen her neyse en ince ayrıntısına kadar anlatılırdı.

Sulh Hücçeti: Kişinin hak sahibi olduğu bir mülkten veya hissedenden belli bir miktar karşılığında, diğer tarafa haklarını bıraktığını gösteren belge türüdür.

Vakfiye Hücçeti: Her hangi taşınır veya taşınmaz malın bütün kullanım haklarıyla Allah rızası için tahsis edilmesine vakıf denir. Vakfiye ise, vakfedilen şeyin özellikleri ve vakfedilme şartlarını gösteren ve kadı tarafından onaylanan belgelerdir.

1.3.2 İ'lâmlar

Köken olarak Arapça “ilm” kökünden gelen “i'lâm” kelime olarak, bildirmek, anlatmak anlamına gelir. Hukuk anlamında ise; bir dâvânın mahkemece nasıl bir hükme bağlandığını gösteren belgeyi ifade etmektedir. İ'lâm belgelerinin diğer şer'îyye sicillerinden en önemli farkı hâkim'in verdiği kararları içermesidir.²

İ'lâm metinlerinin ortak özellikleri şunlardır:

- Davalı ve davacı tanıtımı yapılır.
- Davacının iddiası yazılır.
- Davalının cevabı ve itirazları da yazılır.
- İddiayı ispat edecek deliller istenir.
- Bunlardan sonra kadı, delillere göre kararını açıklar.

1.3.3 Ma'rûzlar

Arapça “araza” kökünden gelmektedir. Kelime anlamı arz edilen şey demektir. Tanım olarak ise kadı tarafından kaleme alınan ancak kadının kararını ihtiva etmeyen, kadının icra makamına ya da başka bir kadıya hitaben yazdığı bir isteği veya bir durumun arzını gösteren belgelere denir. Başka bir ifadeyle astın üst makamlara yazdığı ve bir istek veya bir durumu belirten belgelerdir.³

² Akgündüz, “*İlâm*”, DİA, İstanbul: 2000, c. XXII, s. 72-73.

³ Akgündüz, *a.g.e.*, c. I, s. 37.

1.3.4 Tezkereler

Resmî dairelerden gönderilen belgelerdir. Osmanlı Diplomasi'sinde üstten alta veya aynı seviyedeki makamlara yazılan ve resmî bir konuyu içeren belgelere tezkereler denmektedir. Şer'iyye sicillerinde yer alan birinci manada tezkereler, başta sadrazam olmak üzere yüksek devlet memurlarının özel kalem müdürünü kastetmektedir.

1.3.5 Temessükler

Borç senedi, delil ortaya koyma demektir. Başka bir ifadeyle borcun ödenmesinin kabul edildiği senetlere bu ad verildiği gibi tasarruf vesikalarına da temessük denilmektedir.

1.4 Defterde Yer Alan Yargı Memurları

1.4.1 Kadı (Hâkim)

Osmanlı Devleti'nde, Şer'i Mahkemelerde yargılama görevi yapan; idari, sosyal, ekonomik, mali ve beledi (şehir veya kasabaya ait, şehirli) konulara bakan kişilere kadı denilmekteydi. Kadı devlet merkezinden gelen emir ve fermanların duyurulması ve vergi işlerinin düzen ve dağıtımını yapmakla da görevliydi. Kadı görev yaptığı yerde idari, askeri ve mali işlerden sorumlu devlet görevlileri ile birlikte çalışmakla birlikte verdiği kararlarda onlardan bağımsızdı. Çünkü Kadı'nın güvenilir olması, görevini yaparken baskılardan uzak olması gerekir.⁴

1.4.2 Nâib

Nâib, sözlük olarak bir kişinin yerini tutan ve onun yokluğunda işlerini yürüten kimse demektir. Osmanlı Devleti'nde nâib, kadıların olmadığı yerlerde kadı vekili olarak görev yapan kimselerdir. Bir süreliğine nâib olarak atanan kimseler genellikle başkâtiplerden seçilirdi. Bu durumda kâdı, nâibine kendisine ait bütün yetkileri verebileceği gibi, yetki sınırlaması da yapabilmekteydi.

1.4.3 Subaşı

Osmanlı Devleti'nde şehirlerin güvenliğini sağlamakla görevli olan kişilere subaşı denmektedir. Osmanlı ilk dönemlerinde asayişle ilgili görevleri yerine getiren subaşılar, infaz memuru olarak da kadı'nın baş yardımcısı olarak görev yapardı.

---

⁴ İlber Ortaylı, *Hukuk ve İdare Adamı Olarak Osmanlı Devleti'nde Kadı*, Ankara: 1994, s. 28-29.

Subaşı, kalpazanlık, kılık kıyafet takibi, tütün içme, ilaç yapma, meyhane kontrolü, hayvanlara fazla yük yüklenmemesi, tüfek teftişi, dilenciligi yasaklanması gibi konularda görevliydi.

1.4.4 Kâtip

Osmanlı mahkemelerinde, davaları yazma ve ilâm düzenleme usulünü bilen güvenilir bir kişi mahkemeye naib tarafından mahkemeye kâtip olarak tayin edilirdi. Kâtip'in görevleri; duruşmaların saatini tutmak, tarafların iddia ve savunmaları ile şahitlerin ifadelerini kaydetmekti. Kâtipler mahkeme imamları ve mukayyidleri arasından seçilmekteydi.

1.4.5 Emin-i Beytü'l-Mâl

Ölürken vârisi bilinmeyen kişilerden kalan eşya, mal gibi mirasını saklayan, sandık ve idarenin sancaktaki işlerini takip eden görevliye denir. Ölen kişinin vârisi ortaya çıkmazsa, mal devlete gelir olarak kaydedilirdi.

İKİNCİ BÖLÜM

SAMSUN ŞERİ'YYE SİCİLLERİ

2.1 Samsun Şeri'yye Sicillerinin Durumu

1785 yılından 1916 yılına kadar Samsun şer'i mahkemesinde tutulan şer'iyye sicilleri ve numaraları aşağıdaki tabloda gösterildiği şekildedir.⁵

Tablo 1:

SS.	Defter No	Tutulduğu Tarih	S.	Defter No	Tutulduğu Tarih
1	1755	1200-1251	23	1756	1251-1264, 1246-1265
2	1757	1266,1260-1281	24	1758	1262-1280
3	1759	1267-1270	25	1760	1267-1275
4	1761	1271-1278	26	1762	1273
5	1763	1274-1277	27	1764	1274-1280
6	1765	1278-1280	28	1766	1280-1282
7	1767	1280-1282	29	1768	1268-1284
8	1769	1284	30	1770	1285-1287
9	1771	1286-1288	31	1772	1289-1291
10	1773	1291-1293	32	1774	1292-1293
11	1775	1292-1295	33	1776	1294-1295
12	1777	1294-1296	34	1778	1295-1301
13	1779	1299-1301,1305	35	1780	1301-1303
14	1781	1303-1305	36	1782	1306-1307
15	1783	1306-1309	37	1784	1307-1309
16	1785	1309-1310	38	1786	1313-1315
17	1787	1315-1316	39	1788	1315-1316
18	1789	1316-1319	40	1790	1316-1318
19	1791	1320-1324	41	1792	1321-1331
20	1793	1324-1334	42	1794	1326-1327
21	1795	1329-1331	43	1796	1331-1334
22	1797	1336-1340			

⁵ Osman Doğan, “1760 Numaralı Samsun Şer'iyye Sicili”, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul: 2006, s. 61.

Bu bilgilerden anladığımız kadarıyla Samsun şer'iyeye mahkemesinde 1755 numaradan başlayarak 1796 numaraya kadar toplam 43 adet defter tutulmuştur. Samsun'la ilgili tutulan ilk defter 1200 (M. 1785) yılında, en son defter ise 1334 (M 1916) yılında tutulmuştur. Ancak; burada verilen bilgiler kaynakların şu ana kadar ulaşabildiği bilgilerdir. Samsun'la ilgili defterlerin sayısı ve ne zamandan itibaren tutulduğu konusunda ulaşamadığımız farklı bilgiler de olabilir.

2.2 Samsun Şer'iyeye Sicilleri İle İlgili Bugüne Kadar Yapılan Çalışmalar

Samsun Şer'iyeye Sicilleri ile alakalı olarak Yard.Doç.Dr. Osman Keskiner'in çok önemli çalışmaları bulunmaktadır. Özellikle 1763 numaralı 1857-1861 tarihleri arasındaki muhtelif 672 hükmü ihtiva eden ve 119 varaktan oluşan Samsun şer'iyeye sicili incelemesi gerek bizim çalışmamızda ve gereksede diğer inceleme ve çalışmalarda bir başvuru kaynağı niteliğindedir.⁶

Yukarıda belirttiğimiz Samsun'la ilgili kırküç adet defter tutulmuştur. defterler üzerinde ilk çalışma M. Emin Yolalıcı tarafından yapılmıştır. Bu çalışma 1986 yılında Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde hazırlanan "1267-1277 tarihli Samsun Şer'iyeye Sicil Defterine göre; Hazinesdar-zâde Esseyid Abdullah Paşa'nın Terekesi" adlı yüksek lisans çalışmasıdır. Bu tez çalışması daha sonra Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi tarafından kitap olarak yayınlanarak ilim dünyasının hizmetine sunulmuştur.⁷ Yine M. Emin Yolalıcı tarafından hazırlanan ve Türk Tarih Kurumu kitapları arasında çıkan "XIX. Yüzyılda Canik (Samsun) Sancağı'nın Sosyal ve Ekonomik Yapısı" adlı eserin 1759, 1760, 1763 ve 1779 numaralı sicil defterlerinden yararlanılarak yazıldığını görmekteyiz.⁸ Bunların dışında tespit edebildiğimiz kadarıyla Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesinde Mehmet Beşirli 1755⁹, Ahmet Elmas 1769¹⁰, Mehmet Coşkun 1770¹¹, Abdurrahman

⁶ Osman Keskiner , *Kadı Sicillerinde Samsun* , Samsun Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları, Samsun : 2013.

⁷ M. Emin Yolalıcı, *Samsun Eşrafından Hazinesdar-Zâde Es-seyyid Abdullah Paşa'nın Terekesi*, Samsun: 1987.

⁸ M. Emin Yolalıcı, *XIX. Yüzyılda Canik (Samsun) Sancağı'nın Sosyal ve Ekonomik Yapısı*, Türk Tarih Kurumu Yay. , Ankara: 1998.

⁹ Mehmet Beşirli, *XIX. Yüzyıl'ın Başlarında Samsun Şehri (1755 Numaralı Samsun Şer'iyeye Siciline Göre) (H.1200-1255; M.1785-1839)*, OMÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun: 1993.

¹⁰ Ahmet Elmas, *"Osmanlı Dönemi Mahkeme Kayıtları (Samsun Şer'iyeye Sicilleri) 1769 Nolu Deftere Göre Yöre Araştırması"*, OMÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun: 2000.

¹¹ Mehmet Coşkun, *"Samsun Şer'iyeye Sicilleri (1770 Nolu)"*, OMÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun: 1992.

Okuyan 1772¹², Fikret Ekmekçi 1788¹³ ve Gürcan Yazıcı 1769¹⁴ numaralı, Marmara Üniversitesi'nde Osman Doğan 1760¹⁵ numaralı Samsun şer'iyye sicil defterleri üzerinde bugüne kadar yüksek lisans seviyesinde çalışma yapmışlardır.

2.3 1764/10 Numaralı Samsun Şer'iyye Sicili'nin Tanıtımı

1764/10 numaralı M. 1857-1863 (H. 1274-1280) yılları arasında Samsun şer'iyye mahkemesinde tutulmuş şer'iyye sicil defteridir. Defterde incelediğimiz kısımda (vr.31a-60b) toplam 242 adet kayıt bulunmaktadır. Defterdeki kayıtlar 1 numaradan başlayıp 243'e kadar gitmektedir.

Defterimizde tutulan kayıtlar; çoğunlukla alacak verecek davası, arsa, tarla, ev ve hisse satışı ile ilgili hükümler, imam tayini hakkında hükümler, çalınmış ya da kaybolan mal ile ilgili hükümler, mübayâ'a ve verâset hücceti, tereke ve taksîm ile ilgili hükümler gibi konuların yanında nafaka, ispat-ı rüşd, vasîlere alım-satım izni verilmesi, evlenme ve boşanma, fermân, fetvâ, ma'rûz ve gayr-i müslimler ile ilgili konulardan oluşmaktadır.

2.3.1 Defterde Yer Alan Hükümlerin Konularına Göre Dağılımı

Yapmış olduğumuz çalışmada 1764/10 numaralı M. 1857-1863 (H. 1274-1280) yılları arasında Samsun şer'iyye mahkemesinde tutulmuş şer'iyye sicil defterinin vr.31a-60b bölümünde toplam 243 adet kayıt bulunmaktadır. Bu kayıtların konulara göre dağılımı ve hangi kayıtlarda yer aldığı aşağıdaki gibidir.

---

¹² Abdurrahman Okuyan, "1772 Nolu Samsun Şer'iyye Defterinin Değerlendirilmesi", OMÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun: 1998.

¹³ Fikret Ekmekçi, "Osmanlı Mahkeme Kayıtları (Şer'iyye Sicilleri) 1788 Nolu Deftere Göre", OMÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun: 1999.

¹⁴ Gürcan Yazıcı, "1769 No'lu Samsun Şer'iyye Sicili'nin Transkrip ve Tahlili", OMÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun: 2006.

¹⁵ Doğan, a.g.e., s. 61.

Tablo 2 :

Sıra No	Konu	Adet	Kayıt
1	Aile içi anlaşmazlıkla ilgili Hüküm	2	183-239
2	Alacak ve verecekle (borç) ilgili hükümler	46	4-5-6-7-9-12-18-22-27-28-36-42-45-48-49-52-53-55-57-59-67-92-125-128-137-157-159-161-166-167-172-179-180-181-184-188-196-199-206-207-208-212-213-224-238-243
3	Arsa, tarla ve ev satışı ile ilgili hükümler	38	3-20-23-29-41-47-61-62-63-64-65-66-70-76-78-89-91-109-114-117-119-129-141-142-146-147-149-151-152-155-160-175-192-194-195-198-204-223
4	Arzu Hal İle İlgili Kayıtlar	2	25-98-
5	Boşanma ile ilgili hükümler	8	19-35-73-83-153-169-183-239
6	Cinayet ile ilgili hükümler	4	17-26-111-130
7	Çeşitli konularla ilgili hükümler	4	145-168-182-235
8	Evlenme ile ilgili Hüküm	8	24-56-93-101-134-136-144-237
9	Hırsızlık (ya da kaybolan malı geri alma) ile ilgili hükümler	15	39-60-71-115-123-131-156-162-163-164-165-171-185-186-218
10	Hisse senedi ile ilgili hükümler	2	211-216
11	İmam tayini hakkında hükümler	8	31-58-69-84-85-90-102-104
12	Karşılıklı anlaşmazlık	11	103-109-113-124-126-127-138-139-214-215-242
13	Kayıplarla ilgili hükümler	2	34-43
14	Kaymakam tayini il ilgili hükümler	5	106-187-197-201-202
15	Kurban bayramının hesaplanması	2	121-140
16	Miras ile ilgili hükümler	37	2-13-30-44-46-50-51-54-68-81-82-94-95-105-107-122-135-143-148-154-189-190-191-217-220-222-225-226-227-228-229-230-231-232-233-234-240
17	Muhasebe Kayıtları	2	176-177
18	Müderris tayini ile ilgili hükümler	1	10
19	Müezzin tayini ile ilgili Hüküm	3	77-100-241
20	Nafaka tayini ile ilgili hükümler	5	79-80-110-144-153
21	Ölüm ile ilgili bir hükümler	1	219

22	Sulh ve ibra ile ilgili hükümler	4	125-126-127-131
23	Padişah fermanı	4	21-87-88-205
24	Tereke,tereke teslim (ibra) ile ilgili hükümler	6	11-116-207-208-209-236
25	Vakıflarla ile ilgili hükümler	15	1-8-33-37-38-72-74-96-99-120-132-133-203-204-210
26	Vasi tayini ile ilgili hükümler	5	30-112-150-173-174
27	Vâsilere alım satım izni ile ilgili hükümler	1	178
28	Veraset hücceti ile ilgili hükümler	5	14-15-40-170-221
29	Zaviyedar tayini ile ilgili Hüküm	3	32-97-200
30	Zina ile ilgili hükümler	3	16-158-193

2.4 1764/10 Numaralı Samsun Şer'iyeye Sicil Defterinde (vr.31a-60b) Yer Alan Hükümlerin Tahlili

2.4.1 Sosyal ve Kültürel Yapı

Sosyal yapı yaşanılan bölgenin sosyal sınıfları, bölgede yaşayanların birbiriyle olan ilişkileri, ticari ve iktisadi yapıyı, aile ve akraba ilişkileri, evlenmeleri, kullanılan isimleri, unvanları , lakapları gibi konuları kapsar.

1764/10 Numaralı şer'iyeye sicil defterinde tutulan kayıtlar ile Samsun'un 1857-1863 yılındaki iktisadi, sosyal, ekonomik, dini, idari ve kültürel yapısı ile ilgili bilgiler edinilmektedir.

İncelediğimiz defterdeki hükümlere baktığımızda, kayıtlarda adı geçen kişilerin isimlerinin toplumdaki statülerini gösteren unvanlarıyla birlikte kullanıldığını görüyoruz. Hükümlerde en sık kullanılan unvan, erkekler için kullanılan saygı ifadesini gösteren efendi ünvanıdır. Kadınlar için en çok kullanılan ünvan ise hâtundur. Kayıtlarda kullanılan efendi ve hâtun unvanları, günümüzde çok kullanılan hanım ve bey ünvanının karşılığı olarak kullanılmaktaydı.

2.4.2 İdari ve Fiziki Yapı

1764/10 (vr.31a-60b) Samsun şer'iyeye sicil defterinde yer alan kayıtlara göre Canik sancağına ait mahalle, köy ve kazaların isimleri aşağıda belirtilmiştir.

Tablo 3 :

1764/10 Numaralı Samsun Şer'iyeye Sicil Defterinde Geçen Yer İsimleri		
Sıra No	Köyler	Geçtiği Hükümler
1	Cendek Karyesi	3
2	Ahırlı Karyesi	153
3	Ahulu Karyesi	147
4	Ayvacık Karyesi	1-4
5	Babacık Karyesi	170
6	Beyli Karyesi	55
7	Beypınarı Karyesi	109
8	Bilaç Karyesi	137
9	Büyüklü Karyesi	2
10	Canikli Karyesi	143
11	Çelenk Karyesi	203
12	Çelikalan Karyesi	156
13	Çift Karyesi	89
14	Çögenli Karyesi	102
15	Dağ Karyesi	71
16	Dereler Karyesi	64-65-66
17	Engiz Karyesi	71
18	Hamallar Karyesi	190-195
19	Hisarcık Karyesi	157
20	Holu Karyesi	115
21	İpnelbaşı Karyesi	116
22	Kadı Karyesi	74-107-126-134-183
23	Karahalu Karyesi	11
24	Karamuslu Karyesi	171-205
25	Karaulak Karyesi	133
26	Kavak Karyesi	168
27	Kerçeme Karyesi	192
28	Kerimilü Karyesi	164
29	Kirazbucağı Karyesi	110
30	Kolyatağı Karyesi	142
31	Konud Karyesi	202
32	Kuşhane Karyesi	5
33	Mahmutlu Karyesi	10
34	Mehmetveli Karyesi	129
35	Muscalı Karyesi	55
36	Olyoz Karyesi	130
37	Özkar Karyesi	113

38	Sarıbıyık Karyesi	7
39	Setmetaşı Karyesi	54
40	Sürmeli Karyesi	158
41	Taş Karyesi	198

Tablo 4 :

1764/10 Numaralı Samsun Şer'iyye Sicil Defterinde Geçen Yer İsimleri		
Sıra No	Mahalleler	Geçtiği Hükümler
1	Mekre Mahallesi	4-61-119
2	Bazar Mahallesi	6-48-50-51-63-86-94-154
3	Hançerli Mahallesi	6-20-41-49-67-80-83-110
4	Yenimahalle	19-40-59
5	Sadibey Mahallesi	27-67-70-72-76-78-101-114-152-181
6	Emeni Mahallesi	28
7	Kasaphane Mahallesi	30
8	Hacıhatun Mahallesi	79
9	Anderya Mahallesi	104
10	Camii Kebir Mahallesi	96-145
11	Kalederesi Mahallesi	160
12	Sabi Mahallesi	131

Tablo 5 :

1764/10 Numaralı Samsun Şer'iyye Sicil Defterinde Geçen Yer İsimleri		
Sıra No	Kazalar	Geçtiği Hükümler
1	Madenkabı Kazası	54-89-105-115-203
2	Çarşamba Kazası	55-116
3	Kavak Kazası	90
4	Ayvacık Kazası	102-170
5	Erim(Çarşamba) Kazası	104
6	Ökse Kazası	110-161-171-204
7	Akçay Kazası	122
8	Karaköy Kazası	143
9	Bafra Kazası	158
10	Ünye Kazası	160

2.4.3 Dînî ve Etnik Yapı

XIX. yüzyılda idarî bakımdan değişikliğe uğrayan Canik sancağında 1869'da 8134 gayrimüslim, 29.168 müslüman ahâli yaşamaktaydı. 1298(1881) tarihli *Trabzon Vilâyeti Salnâmesi*'ne göre Canik sancağının tamamında Müslüman nüfusu büyük bir çoğunluğa sahip olmakla birlikte Samsun kazâsının 19.399 erkek nüfusunun 6460'ı Müslüman, 12.753'ü Rum, 187'si Ermeni idi. 1881-1882 ve 1893 Osmanlı Genel Nüfus Sayımı verilerine göre (*Karpat, s.111*) Canik Merkez kazâsında(Samsun) Müslümanların (15.502 erkek,17.917 kadın) ve Rumlar'ın (15.297 erkek,17.628 kadın) sayısı hemen hemen aynıdır.1904 yılında Canik sancağının müslüman nüfusu 227.424 kişeden oluşurken Rumlar 72.653 kişilik bir nüfusa, Ermeniler ise 20.002 kişilik bir nüfusa sahipti. Sancakta 74 Katolik ve 557 Protestan bulunmaktaydı. Bu rakamlara göre 320.710 kişilik toplam nüfusun %71'i Müslüman, %22,7'si Rum, %6,2'si Ermeni idi. Yöreden ayrılan Ermeni ve özellikle Rum nüfusa karşılık Canik vilâyetine mübâdele döneminde toplam 22.000 göçmen yerleştirilmiş olup bunlar il nüfusunun %11 oranında artmasını sağlamıştır.¹⁶

Defter kayıtlarında aynı yerleşim yerinde birbirinden farklı dinlere mensup ailelerin bir arada yaşadığı görülmektedir.

2.4.4 Vakıflar

Vakıf, İslam hukukuna göre bir müminin alınteri ile kazandığı malından bir bölümünü kamunun yararına olacak bir iş için tahsis etmesidir. Vakfın yönetimi için tayin edilen kişiye mütevellî adı verilir. Vakfın kuruluş sebebi ortadan kalkmadıkça, vakfın ortadan kalkması söz konusu değildir. Bu nedenle Osmanlı devletinde vakıfların işlerinin düzenli yürümesi ve vakfa zarar gelmemesi için vakıf yönetimine son derece özen gösterilmiştir. Böylece vakıflar yoluyla cami, mescid, mektep, çeşme, yol, köprü, imamet gibi dînî ve sosyal yapılar inşa edilmiş, çeşitli kültürel faaliyetlerin yürütülmesine imkan sağlanmıştır.

1764/10 (vr.31-60) No'lu incelediğimiz defterde adı geçen vakıflar aşağıda zikredilmiştir.

¹⁶ Kemal H.Karpat, "*Osmanlı Nüfusu(1830-1914):Demografik ve Sosyal Özellikleri*"(trc.Bahar Tırnakçı), Bilkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2003, s.111

1764/10 Numaralı Samsun Şer'iyeye Sicil Defterinde Geçen Vakıflar		
Sıra No	Vakfın Adı	Geçtiği Hükümler
1	Şeyh Hamza Vakfı	1-4
2	Mahmut Tayyar Paşa Camii Vakfı	8
3	Merd Irmağı Köprüsü Vakfı	9
4	Akalan Karyesi Camii Vakfı	31
5	Sultan Bayezid-i Veli Tâbe Serâhu Hazretleri Vakfı	3-74
6	Sadibey Mahallesi Avarız Vakfı	99
7	Hoca Hayreddin Camii Şerifi Vakfı	198
8	Sırrihül Aziz Hz. Vakfı	1
9	Arif Çelebi Vakfı	91
10	Hızırbey Camii Şerifi Vakfı	33

2.4.5 Ekonomik ve Ticari Hayat

Müslüman halk ile gayr-ı müslim tebe'a arasında ticari ortaklıklar mevcuttur. Yine müslüman halk ile gayr-ı müslim halk arasında borç alış-verişi de bulunmaktadır.¹⁷

1764/10 (vr.31-60) No'lu defterde yapmış olduğumuz çalışmada 1857-1863 yılları arasında Samsun'un ticari hayatının çok canlı olduğu görülmektedir. Samsun'da o dönemlerde başka yerlerden ticaret amaçlı gelen birçok tüccar bulunmaktadır. Örneğin , 9. Hükümde “Aslen Kayserili olan Samsun'da ticaret için bulunan Harkor veled-i Semyod, Merd Irmağı Köprüsü Vakfı'nın bâ hüccet-i şer'iyeye mütevellisi olan Niksarlı el-Hâcc Salih Ağa ibn Lütfullah tarafından kendisine dört bin yedi yüz kırk kuruş borç olmak üzere verildiğini yine aynı köprü malından olan bir adet Rahlalı Saat parasından yedi yüz on kuruş olmak üzere toplam 5451 Kuruş'u adı geçen mütevelliyeye vereceği borcu olduğunu ikrar ettiğine ve mahkemede hazır bulunan Çelebioğlu Ali Ahzi ibn Mustaf'nın ise kefil olduğuna dair kayıt” .

12.hükümde “Aslen Ünye kasabası ahalisinden olup, Samsun'da dülgerlik sanatı ile meşgul Usta Nikola veledi Beraşi'nin Osman Ağa İbn İsmail'de olan 2807.5 Kuruş alacağını istediğine dair yapılan muhakemede söz konusu borcun ilam tarihinden beş ay önce ödendiğine dair şahitlerle ıspattan sonra anılan Nikola'nın Osman Ağa'ya muarazadan men edildiğine dair kayıt” , 39. Hükümde , “Aslen

¹⁷ Osman Keskiner , *Kadı Sicillerinde Samsun* , Samsun Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları, s.17 , Samsun : 2013.

Hemşin Kazası ahâlisinden olup Samsun Kazası'nın Aksur Karyesi'nde ticâret nedeni ile ikamet etmekte olan Laz Emin bin Mehmet mahkemeye müracaat ederek Of Kazası ahâlilerinden Koçinoğulları Hüseyin bin Ahmed ve İbrahim bin Mustafa'nın pacadan girerek 10 adet altınını çaldıklarını ancak iddiasını ıspat edemediğinden muarazadan menine dair kayıt ". Bu kayıtlar Samsun'un o dönemlerde ticari anlamda gelişmiş ve ekonomik anlamda hareketli bir yer olduğunu göstermektedir.¹⁸

2.4.6 Görevlendirme ve Atamalar

Çalışmamızda incelediğimiz hükümlerde çeşitli atamalar , görevlendirmeler ve atamalara ilişkin de hükümler yer almaktadır. Örneğin ; 31. Hüküm , “Samsun Kazası Akalan karyesi Camii Vakfı'nın imam ve hatibi olan Hasan bin Mehmed'in ölümü üzerine oğlu Abdullah'ın küçük olması nedeni ile büyüyünceye kadar Ömer bin Bayram'ın yerine vekaleten atanması hususunda Abdullah adına berat verilmesine dair 3 Şevvâl 1274 tarihli ilam kayıdır.”¹⁹

102.Hüküm , “Samsun ili, Ayvacık Kazası Çögenli Köyünde bulunan Ali bin Memeiş ve Ahmed bin Mustafa camii şerifinin hitabet cihetine mutasarrıf Ahmed bin Mustafanın ölümü üzerine yerine oğlu Mahmud'un yetersizliği nedeni ile diğer oğlu Hasan bin Ahmed hatip olarak atanmasına ilişkin berat verilmek üzere 15 Rebiülevvel 1274 tarihli hüccet kayıdır.”²⁰

196.Hüküm, “ Samsun'da Hoca Hayreddin Camii Şerifi Vakfından karşılanmak üzere anılan camide Müezzin olan Ali Halife bin Hasan'ın ölümü üzerine yerine küçük oğlu Mustafa ibn-i Ali'ye atanma beratı verilmek üzere Mustafa'nın yerine kaimmakam olarak el-Hac Ali Müftü ibn-i Ahmed'in atandığına ilişkin 27 Muharrem 1275 tarihli ilam kayıdır.”²¹ Bu hükümlerde de görüldüğü üzere devlete ait makamlara yapılan atamalarda veraset ilişkisi gözetilmektedir.

2.4.7 Boşanma, Nafaka , Miras ve Mülkiyet

Şer'iyye sicillerinde boşanma kayıtlarına da rastlanmaktadır.Tarafların isteği ile yapılan boşanma sonunda kadına, kocası mihr-i müecceli ile tekrar evlenene kadar bekleme süresi için iddet nafakası öderdi.

---

¹⁸ Bkz. Hkm. 9,12,37

¹⁹ Bkz. Hkm. 31

²⁰ Bkz. Hkm. 102

²¹ Bkz. Hkm. 197

Örneğin , 19.hükümde , Samsun ili Yenimahallede ikamet eden Rakibe Hatun binti İsmail'in kendisinden boşandığı eşi Mehmed bin Hasan'dan mehir, borç ve sair alacağını istediğine dair 15 Şaban 1274 tarihli hüccet kaydı , yer almaktadır.

Osmanlı toplumunda mülkiyet kavramı çok önemli bir yer tutmaktadır. Buna bağlı olarakta veraset ve aile hukuku gelişmiştir. Çalışmamızda veraset ve miras ile ilgili 2-13-30-44-46-50-51-54-68-81-82-94-95-105-107-122-135-143-148-154-189-190 – 191 – 217 -220 -222 -225 - 226- 227 - 228 - 229-230-231-232-233-234-240 nolu hükümler yer almaktadır.

Örneğin 95 nolu hüküm , Samsun İli, Bazar Mahallesinden Abdulkadir bin Feyzullah bin Mehmed bin Ali'nin Canik Sancağı mal müdürü Halil İbrahim Efendi'nin vekil-i Köprüvî Mehmed ağa ibn Osman'dan aynı mahallede ikamet eden Hatice binti Hacı Abdurrahman bin Mehmed bin Ali'nin mirasının kendisine kaldığını ıspat ettiği hakkındadır. Yine 95 nolu hüküm , Samsun İli, Madenkai kazası Cenger Oymağından Elbendli Köyündne Fendikoğlu Mihail veledi Todor Çardak Kiriş Karyesi'nden Meviş veledi Kibregi mahzarında kendisine ait olan bütün taşınmazlarını kendisine oğul ediddiği sekiz seneden beri yetiştirdiği ve on yaşında olan merkûm Musis'in küçük oğlu Hralanbo'ya verdiğine ilişkindir.

2.4.8 İşlenen Suçlara Ait Hükümler

İşlenen suçlara ilişkin davalarda şer'i mahkemelerde görülmüştür. Örneğin , 39.Hüküm , Aslen Hemşin Kazası ahâlisinden olup Samsun Kazası'nın Aksur Karyesi'nde ticâret nedeni ile ikamet etmekte olan Laz Emin bin Mehmet mahkemeye müracaat ederek Of Kazası ahâlilerinden Koçinoğulları Hüseyin bin Ahmed ve İbrahim bin Mustafa'nın bacadan girerek 10 adet altınını çaldıklarını ancak iddiasını ıspat edemediğinden muarazadan menine dair kayıt yer almaktadır.

Yine 60.Hükümde , Ünye Kazası'na mülhak Cevizderesi Oymağında Kuşçalu Karyesi ahâlisinden Potiroğlu Ahmed bin Halil, Saraycık Karyesi ahâlilerinden Yusufoğlu Ali ve Çıldıroğlu Mustafa ibni Kahraman ve Kuşçalu Karyesi sâkinlerinden Dikçeoğlu Mehmed bin Mahmud ve Ali Ağaoğlu Mustafa bin Ali'nin evine gelerek kendisine ait para ve eşyalarını çaldıklarını ancak bunu ıspat edemediği için muarazadan men edildiğine dair kayıt yer almaktadır.

2.4.9 Dini Günlerin Hesaplanması

Osmanlı Devletinde Hicri Takvim kullanıldığından dolayı dini günlerin hesaplanması da bu takvime göre yapılmaktaydı. Hicri takvim ay yılı esasına göre hesaplandığından dolayı özellikle dini günlerin hesaplanması önem arz etmekteydi. İncelemiş olduğumuz kayıtlarda kurban bayramının hesaplanmasına ilişkin hükümler yer almaktadır. Örneğin , 121.hükümde 1 Zilhicce 1274 Pazartesi günü ruyet-I hilal olduğu sabit olduğundan ayın 9. salı günü arefe 10. çarşamba günü kurban bayramı olduğu ve bu günde teşrik tekbiri getirilmesi ve top atılması hususunda ilgili memurlara bilgi verildiği hususunda 6 Rebî'u'l-âhir 1274 tarihli ilam kaydı yer almaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
1857-1863 YILLARINA AİT 1764/10 NUMARALI
SAMSUN ŞER'İYYE SİCİL DEFTERİNİN (VR.31A-60B)
TRANSKRİPSİYONU

1.Hüküm(31a-1): Samsun Kazası Ayvacık köyünde bulunan Şeyh Hamza Vakfına ait olup Nizam Hüseyin bin Ebubekir tarafından tasarruf edilen tarlayı evkaf müdürü ve ilgili vakfın kaymakamı Seyyid Hasan Tahsin Efendi hazır bulunduğu halde Canik Mutasarrıfı Osman Paşaya altıyüz kuruş karşılığında devrettiğine dair 28 Şa'ban sene 74 tarihli hüccet kayıdır.

(1)Medine-i Samsun Kazası'nda Ayvacıkbükü Karyesi sâkinlerinden Nizam Hüseyin bin Ebubekir nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr lâzımü't-tevkirde (2)iş bu bâ'isü'l-kitâb Canik mutasarrıfı sa'adetlü Osman Paşa Hazretleri'nin zikr-i câi tarlayı teferrüğa vekîl-i müseccil-i şer'îsi (3)zirâ'at müdürü Numan Ağa mahzarında evkâf müdürü Mehmed Emin Efendi ve Şeyh Hamza Zâviyesi kaymakamı (4)es-Seyyid Hasan Tahsin Efendi hâzır oldukları halde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm edip medine-i mezbûrede (5)defn-i hâk-ı taht-nâk Şeyh Hamza kuddise sirruhü'l-azîz Hazretleri Vakf-ı Şerîfi'nden olup tevfiz-i âti'l- (6)beyânın vukû'una değin yedimde olan tapu ile taht-ı tasarrufumda olan karye-i mezbûrede vâki' (7)Çortukdili demekle arif bir taraftan Ankuz Kethüdâ tarlası ve bir taraftan Durmuş tarlası ve bir taraftan (8)Çakırcıoğlu tarlası ve bir taraftan Kahvecioğlu tarlası ile mahdûd sekiz kil-i asitâne tohum isti'âb (9)eder bir kıt'a mutasarrıf olduğum tarlamı altı yüz guruş bedel mukâbelesinde müvekkil-i müşârun-ileyh hazretlerine (10)bâ izn-i kaymakam ferâğ-ı mu'teber-i kat'î ile ferâğ ve tefvîz eylediğimde müşârun-ileyh hazretleri dahî ber vech-i (11)muharrer tefrîğ ve tefvîzi kabul eylediğinden sonra bedel-i ferâğ olan meblağ-ı mezbûr altı yüz guruşu (12)yedinden tamamen ahz u kabz eyledim ba'de'l- yevm tarla-yı mahdûd-ı mezkûrda benim asla alâkam kalmayıp (13)paşa-yı müşârun-ileyh hazretlerinin hak-ı mufavvazı olmuştur keyfe-mâ yeşâ ve yahtâr mutasarrıf olsun (14)ve cânib-i müteveli ve evkâfdan verilen tapu mücebince cânib-i şer'at-ı garrâdan dahi bir kıt'a (15)istihkâm hücceti i'tâ olsun dedikde gibbe't-tasdiki'l-mu'teberi's-şer'î mâ vaka' bi't-taleb (16)ketb olundu. Fî 28 Şa'ban sene 74.

2.Hüküm(31a-2): Samsun ili, Ökse Kazasına bağlı Büyüklü köyünden Mustafa bin Bekir'in mirasına ilişkin olarak Narin Oğlu Ahmed'in Ayşe'ye karşı açtığı miras davasında 600 kuruş alarak sulh olduklarına dair 29 Şa'ban sene 74 tarihli hüccet kaydır.

(1)Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde fasl ve istimâ' için şer'-i enverden bi'l-iltimâs irsâl olunan Kâtib Mahmud Efendi ibn-i Mehmed (2)Medine-i Samsun'a muzâfe Ökse Kazası'nın Büyüklü Karyesi'nde Bekir oğlu Mustafa'nın menziline varup akd-ı meclis-i (3)şer'-i âli ettikde karye-i mezbûre sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Mustafa bin Bekir'in verâseti sulbi kebîr oğlu Mustafa (4)ve sulbiye kebîre kızları Narin ve Ayşe'ye munhasıra ve ba'dehu mezbûre Narin fevt olup verâseti ancak sulbi kebîr oğlu (5)Mehmed'e munhasıra ba'dehu ibn-i merkûm Mustafa fevt verâseti li-ebeveyn kızkarındaşı mezbûre Ayşe'ye munhasıra oldukda ibn-i (6)merkûm Mehmed meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda halası iş bu ba'isetü'l-kitâb mezbûre Ayşe mahzarında takrîr-i kelâm edip (7)vâlidem müteveffîye-i mezbûre Narin'in babası ve benim dedem müteveffâ-yı mezbûr Mustafa'nın metrûkâtından hisse-i (8)irsiyesi dayım Mustafa yedinde kalmakla bi't-tarîki'l-münâsehati'ş-şer'îyye isâbet eden hisse-i irsiyemi talep ederim (9)deyü ba'de'd-da'va gibbe'l-istintâk mezbûre Ayşe cevâbında müteveffîye-i mezbûre Narin târih-i kitâbdan on beş sene mukaddem (10)babası müteveffâ-yı mezbûrdan hisse-i irsiyesini tamâmen kâmilten ahz edip terekeye müte'allika amme-i müteveffât merkûm (11)Mustafa'nın zımnetini ibrâ dahi etmişdi deyü defa'atle mukâbele ettikde merkûm Mehmed'in gibbe's-suâl ve'l-inkâr (12) ve isre talebi'l-beyyine bâ tavassut-ı müslihîn müdde'i-merkûm Mehmed da'vâ-yı mezkûresinden altı yüz gurus semeni (13)medfû' ve makhbûza sulh olup tereke-i müteveffîye-i mezbûre Narin'e müte'allika amme-i da'vâdan (14)halası mezbûre Ayşe'nin zımnetini ibrâ ve iskât ve mezbûre ve mezbûre dahî ibrâ-yı mezbûru (15)ba'de'l-kabûl ve bu vecihle kat'-ı nizâ' eylediklerini mahallinde ketb ve tahrîr ve mürsel-i ümenâ-i şer'îyle ma'ân meclis-i (16)şer'a gelip alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr etmğin mâ vaka' bi't-taleb ketb olundu. Fî 29 Şa'ban sene 74.

3.Hüküm(31a-3): Samsun ili Cendek köyünden Nizam Hüseyin bin Bekir'in Raife binti Hüseyin'in kullanımında olan Sultan Beyazıt Han-I Veli Hazretlerinin harman yeri olarak bilinen tarlayı kendisine ait olduğu iddiasıyla açtığı davanın reddine karar verildiğine dair gurre-i Ramazan sene 74 tarihli ilamdır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'ileridir ki

(2)Medine-i Samsun'a tâbi' Cendek Karyesi sâkinlerinden sâhib-i arzuhâl Nizam Hüseyin bin Bekir nâm kimesne meclis-i şer'-i münîrdekarye-i mezbûre (3)sâkinelerinden derûn-ı arzuhâlde mezkûrû'l-ism zikr-i câî bi-hakkın tarlaya vaz'-ı yedi mütehakkık olan mu'arrefetü'z-zât Rabia (4)binti Hüseyin nâm Hatun muvâcehesinde evkâf müdürü Mehmed Emin Efendi hâzır olduğu halde karye-i mezbûrede sâkin (5)iken bundan akdem bilâ veled fevt olan babamın müteveffa Abdulkadir'in sulbi kebîr oğlu Salih'in karyede (6)vâki' Sultan Bâyezid-i Veli tâbe Serâhu Hazretleri Vakıf arazisinden harman yeri demekle arîf ma'lûmetü'l-hudûd (7)ve'l-cirân tarladan bir kıt'a tarla mahlûl kalmağla tarla-yı mezbûru müteveffâ-yı mezbûrun mahlûlünden müdir-i mûma-ileyh (8)efendi târih-i i'lâmdan bir sene mukaddem dört bin guruş bedel-i mu'accel ile mezbûre Rabia'ya ba'de'l-müzâyede (9)tefvîz edip ve mezbûre dahî bedel-i mu'accel-i mezkûr mukâbelesinde tefavvuz ve kabûl edip tapu senedini ahz (10)etmiş ise de müteveffâ-yı merkûmun ammi zâdesi olmamla tarlâ-yı mezbûre yedinden cebren ahz olunup (11)bana teslim olunmak matlûbumdur deyü tasaddi eylediği da'vâsı takrîr-i meşrûhu üzere meşrû'a olmadığı (12)kendisine tefhîm ve mezbûre Rabia'ya bi vech-i şer'i mu'ârazadan men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs Samsun mahkemesinden (13)huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu. Fî gurre-i Ramazan sene 74.

4.Hüküm(31a-4):Samsun İli, Mekre Mahallesi'nde Çubukçu Molla Mehmed bin Osman , Ayvacık Köyünde bulunan Şeyh Hamza Vakfı arazisi dahilindeki dört yüz ağacın gelirinden karşılanmak üzere Kale İçerisinde bulunan Hacı Halil Mescidinde müezzin olan kardeşi Ömer'in vefatıyla anılan göreve kendisinin atanmasına dair söz konusu ağaçları İsak veled-i Bedos'tan alınarak kendisine verilmesine ilikin davasının reddedildiğine dair ilam kayıdır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'ileridir ki

(2)Medine-i Samsun mahallâtından Mekre Mahallesi'nde sâkin Çubukçu Molla Mehmed bin Osman nâm kimesne meclis-i şer'î münîrdesâhib-i (3)arzuhâl İsak veledi Bedos nâm kimesne mahzarında evkâf müdiri Mehmed Emin Efendi hâzır olduğu halde (4)kal'a derûnunda vâki' Hacı Halil Mescid-i Şerîfi'nde bundan bir sene mukaddem fevt olan karındaşım Molla Ömer bâ-berât-ı (5)âli mü'ezzin olup müezzinlik hizmeti mukâbelesinde Ayvacıbükü Karyesi'nde Şeyh Hamza Vakfi arazisi (6)hudûdu dâhilinde dört yüz ağacı olmakla şimdi karındaşımın bilâ veled vefâtıyla hizmet-i mezkûreye (7)ben tâlib olmamla zeytin ağaçlarının arsası müdir-i mûma-ileyh Efendi vakf-ı mezbûr mahlûlündendir deyü (8)merkûm İsak'a bin beş yüz guruş mu'accel mukâbelesinde tefvîz edip yedine tapu senedi (9)i'tâ etmekle suâl olunup merkûm İsak arsa-i mezbûreden keff-i yedine tenbih olunmak (10)matlûbumdur deyu tasaddi eylediği da'vâsı takrîr-i meşrûhu üzere meşrû'a olmadığı müdde'i-i merkûma (11)tefhîm ve merkûm İsak mu'ârazadan men' olduğu tescîl ve bi'l-iltimâs Samsun mahkemesinden huzûr-ı (12)âlîlerine i'lâm olundu.

5.Hüküm(31b-1):Samsun İli, Ökse Kazasına bağlı Kuşhane köyünden Ahmed bin Mehmed'in Çarşambalı Bayram'dan olan alacağıının kefil Tekye köyünden Mahmud Efendi ibn-i Mustafa'dan talep etmesine dair açtığı davanın reddine dair 5 Ramazan sene 74 tarihli ilam kayıdır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'ileridir ki

(2)Medine-i Samsun'a muzâf Ökse Kazası'nın Kuşhâne Karyesi sâkinlerinden Ahmed bin Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'î münîrde Tekye Karyesi'nde (3)sâkin Mahmud Efendi ibn-i Mustafa ile terâfu'larında târih-i i'lâmdan sekiz sene mukaddem Çarşambalı Bayram/Perçem nâm müteveffâda olan (4)elli bin beş yüz guruş alacağımı talep eylediğimde efendi-i merkûm meblağ-ı mezbûrun edâsına on beş gün tamamında kefil-i bi'l-mâl (5)olmakla meblağ-ı mezbûr ile yedinde fuzûli almış olduğu beş yüz gurus ki cem'an üç bin guruş alacak hakkımı talep ederim deyü (6)ba'de'd-da'va ve'l-istintâk merkûm Mehmed Efendi cevâbında müdde'i-i merkûmun müteveffa Perçem'de olan elli bin beş yüz guruşa (7)müteveffâ kefil olduğunu ikrâr lakin kefil olduğumdan bir mâh mürûrunda müteveffâ-yı merkûm Perçem'i müdde'i-i merkûm yedine teslim ile (8)kefâletinden halâs ve yedine zımmet ettiğimde meblağ-ı mezbûru merkûm müdde'i-i mezbûr müteveffa Perçem'den tamamen ahz etti ve beş yüz (9)guruş iddi'âyı dahî müdde'i-i

merkûm zımmetinde cihet-i karzdan beş yüz guruş alacağım olmakla ol-vecihle ahz ettim deyü ba'de'd-def' (10)ve'l-inkâr dâfi'-i merkûm Mahmud Efendi'den ber vech-i muharrer müdde'âsına mutâbık beyyine taleb oldukda lede't-tezkiye şehâdetleri makbûle (11)olan Memişoğlu Mehmed ve Uzun Hasan Ahmed bin Hasan nâm kimesneler şehâdetleriyle ber vech-i şer'i bi'l-muvâcehe ber nehc-i şer'i isbât etmeğin (12)mûcebiyle müdde'i-i merkûm Ahmed üç bin guruş mutâlebesiyle bî vech-i şer'i merkûm Mahmud Efendi'ye mu'ârazadan (13)men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs Samsun mahkemesinden huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu. Fî 5 Ramazan sene 74.

6.Hüküm(31b-2): Samsun Bazar Mahallesinden Naile Hanım binti Abdullah Paşa, Hançerli Mahallesi sâkinlerinden Vehbizâde Ahmed Efendi ibn-i Hasan'dan 3000 kuruşu almak üzere açılan davada söz konusu alacağın vekili eşi Mehmed'e verilmesine dair verilen 7 Ramazan 74 tarihli ilam kayıdır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'ileridir ki (2)Medine-i Samsun mahallâtından Bazar Mahallesi'nde sâkine Naile Hanım binti Abdullah Paşa nâm Hanım'ın (3)vekîl-i müsbet-i şer'îsi zevci Mehmed Ağa bin Hasan Ağa nâm kimesne meclis-i şer'de Hançerli Mahallesi sâkinlerinden Vehbizâde Ahmed Efendi ibn-i Hasan (4)ile terâfu'larında müvekkilem mûma-ileyhânın merkûm Ahmed Efendi zımmetinde iş bu yedimde olan bir kıt'a tamgalı tahvîl mantûkunca târih-i i'lâmdan (5)sekiz sene evvel bâ devr-i şer'i onu on bir buçuk guruş olmak üzere terâküm eden on üç bin guruş ki cem'ân altı bin (6)yüz guruş alacak hakkı olmakla bi'l-vekâle taleb ederim deyü gibbe'd-da'vâ ve'l-ikrâr mûcebince asl-ı mâl olan meblâğ-ı mezbûr üç bin guruşunu müdde'î (7)vekîli merkûm Mehmed Ağa'ya edâ ve teslîmiyle merkûm Ahmed Efendi ilzâm olunduğu bi'l-iltimâs Samsun mahkemesinden huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu. Fî 7 Ramazan sene 74.

7.Hüküm(31b-3): Samsun İli, Sarıbyık Köyünden Köseoğlu Dimet veledi Panayot'un Dursun Hatun binti Mehmed'in tarlasına gidecek yoldan men ettiğinden elhine açılan davadan davacı Dursun Hatun'un kırk kuruş alarak vazgeçtiğine dair 3 Ramazan sene 74 tarihli ilamdır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'ileridir ki

(2)Medine-i Samsun'a muzâf Sarıbyık Karyesi'nde mütemekkin Köseoğlu Dimet veledi Panayot meclîs-i şer'-i münîrde Semuçlu Karyesi sâkinelerinden zikr-i

câi (3)tarlaya vaz'-ı yedi beyyine ile mütehakkık olan Dursun binti Mehmed nâm Hatun'un vekîl-i müsbite-i şer'isi zevci Laz Memoş bin Receb mahzarında (4)takrîr-i kelâm edip müvekkile-i mezbûrenin karye-i mezbûrda vâki' Maraz yeri demekle ma'rûf olan ma'lûmete'l-hudûd ve müte'sarrife olduğu (5)bir kıt'a tarlasının derekaşı tarafından otuz seneden beri tarîk-i hâsım olup hâlâ mezbûr tarîkimi sed ile beni mürûrdan men' eder deyü (6)tasaddi eylediğim da'vamdan bâ tavassut-ı muslihîn masrufum olan kırk beş guruşu ahz ve kabz edip tarîk-i mezbûre müte'allık da'vadan (7)müvekkile-i mezbûreye izâfetle vekîl-i merkûm Memiş'in zımmetini ibrâ ettim deyü müdde'i-i merkûmun külliye meşrûhasını vekîl-i merkûm Memiş (8)şifâhen tasdîk ve ibrâ-yı merkûmu kabûl eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs Samsun mahkemesinden huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu. Fî 3 Ramazan sene 74.

8.Hüküm(31b-4): Canik Sancağı Bafra Kasabasında bulunan Mahmud Tayyar Paşa Camii Vakfı'na ait olup, anılan kasaba civarında bulunan Hasbahçe ve Çayırılığın 50 yıldan beri anılan vakıf tarafından kullanıldığını ancak tapu senedinin kaybolduğunu ve Ziraat Müdürleri tarafından zabtedilen bu yere ilişkin yeni vakıf tapusunun çıkartılmasına dair 7 Ramazan 74 tarihli ilam kayıdır.

(1)Der devlet-i mekîne arz-ı dâ'i-i keminelidir ki Nezâret-i Evkâf-ı Hümâyuna mülhak evkâfdan Canik Sancağı'nda Bafra (2)Kasabası'nda kâin Mahmud Tayyar Paşa Vakfı'ndan kasaba-i mezbûrede vâki' câmi'-i şerîf imâmı ve hatibi ve mü'ezzini ve sâir (3)ehl-i hizmetine ve câmi'-i şerîfin ta'mir ve termîmine vâkıf-ı muşârun-ileyhin vakf eylediği kasaba-i mezbûre civârında vâki' (4)hasbahçe ve çayırılık demekle arîf arâzi ve çayırılık kırk elli seneden beri ber vech-i ta'âmül vakf-ı şerîf-i (5)mezbûr tarafından zabt ve idâre olunarak senevî hâsıl olan icâresi sâlifü'z-zikr hizmet-i (6)mezkûreleri ru'yet eden kimesnelere tevzi' ve taksîm olunmuş ise de arazi ve çayırın sûret-i defter-i (7)hâkânisi zâyi' olmakla ve arazi ve çayırılığa zirâ'at müdirleri tarafından müdâhele olunmakda olmağın (8)muvâfık-ı nizâm-ı âli olduğu halde vakıf, defterhâne-i âmireden bir kıt'a sûretinin i'tâsı vakf-ı (9)mezbûrun mütevellisi iltimâs eylediği ol ki vâki'ü'l-hâldir der devlet-medâra arz ve i'lâm olundu. Fî 7 Ramazan sene 74.

9.Hüküm(31b-5): Aslen Kayserili olan Samsun'da ticaret için bulunan Horkor veled-i Semyod, Merd Irmağı Köprüsü Vakfı'nın bâ hüccet-i şer'iyeye mütevellisi olan Niksarlı el-Hâcc Salih Ağa ibn-i Lütfullah tarafından kendisine dört bin yedi yüz kırk kuruş borç olmak üzere verildiğini yine aynı köprü malından olan bir adet Rahlalı Saat parasından yedi yüz on kuruş olmak üzere toplam 5451 Kuruş'u adı geçen mütevelliyeye vereceği borcu olduğunu ikrar ettiğine ve mahkemede hazır bulunan Çelebioğlu Ali efendi ibn-i Mustafa'nın ise kefil olduğuna dair 5 Ramazan sene 74 tarihli hüccet kayıdır.

(1)An asl Kayseriyeli olub Medine-i Samsun'da li-ecli't-ticâret mütemekkin Horkor/Korkor veled-i Semyon nâm kimesne Çelebioğlu Ali Efendi ibn-i Mustafa (2)nâm kimesne hâzır olduğu halde meclis-i şer'-i şerîf-i enverde Merd Irmağı Köprüsü'nün bâ hüccet-i şer'iyeye mütevellisi olan iş bu bâ'isü'l-kitâb (3)Niksarlı el-Hâcc Salih Ağa ibn-i Lütfullah nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip köprü-yı mezbûrun malından olmak üzere (4)müteveli-i merkûm el-Hâcc Salih Ağa bana dört bin yedi yüz kırk guruş idâne ve teslîm ve ben dahî istidâne ve kabz etmemle meblağ-ı mezbûr ile semeni iş bu târih-i (5)kitâbdan bir sene tamamına değin mü'eccel mev'ûduna yine köprü-yı mezbûrun emvâlinden müteveli-i merkûm yedinden iştirâ ve temelük ve ahz ve kabz eylediğim (6)bir aded hilâlî sa'at semeninden yedi yüz on guruş ki cem'ân iki cihetten beş bin dört yüz elli bir guruşunu müteveli-i mezbûre zimmetimde vâcibü'l- (7)edâ sahihen deynim ve borcumdur. Dedik de gibbe't-tasdîk yine meclis-i mezkûrda hâzır-ı bi'l-meclis merkûm Ali Efendi müteveli-i merkûm muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i (8)kelâm edip mukirr-i merkûmun ber vech-i muharrer müteveli-i merkûma vâcibü'l-eda deyni olan beş bin dört yüz elli bir guruşun edâsına (9)tarafından bi'l-emr ve'l-kabûl kefâlet-i mutlaka-i sahîhe-i şer'iyeye ile kefil-i bi'l-mâl ve zâmin olmuştum dedik de ba'de't-tahakkuk-u'ş-şer'i mâ vaka'(10)bi't-taleb ketb olundu.Fî 5 Ramazan sene 74.

10.Hüküm(31b-6): Canik Sancağı, Samsun İli, Kavak Kazasına bağlı Mahmudlu Köyünden el-Hac Ali EFendi bin Abdullah Kavak Kazası Beyli köyünde yaptırdığı onbeş hücreli Medresesinde Mehmed Nuri Efendi bin Himmet'in müderris olarak atanması hususunda berat verilmesine ilişkin 7 Ramazan 74 tairhli arzuhaldir.

(1)Der devlet-i mekine arz-ı dâ'i-i kemîneleridir ki Canik Sancağı'nda kâin medinei Samsun'a mülhak Kavak Kazası'nın Mahmudlu Karyesi (2)sâkinlerinden ve ashâb-ı hayrattan el-Hâcc Ali Efendi ibn-i Abdullah nâm sâhibü'l-hayrın kaza-i mezbûra tâbi' Beyli/Benli Karyesi'nde (3)inşâ ve vakf eylediği on beş ahşap hücreyi müştemil medresede ile'l an ahâli-i kazânın müntehableri ile bilâ berât (4)neşr-i ulûm oluna gelmiş ise de Medine-i mezbûrede on sekiz seneden beri neşr-i ulûm eden karye-i mezbûrenin üçüncü hânesinin (5)birinci numrasında hîn-i tahrîrde kırk iki ve el-hâletü hazîhi elli iki yaşında olup ol-vechle esnân-ı askeriye-i (6)mütecâviz idüğü inde'ş-şer'î ve'l-meclis zâhir ve nümâyan olan ulemâdan rif'a-i rafî'at Mehmed Nuri Efendi ibn-i (7)Himmet dâ'ileri muhill ve müstehak olmakla medrese-i mezbûrun müderrisliğini ber vech-i hasbi edâ etmek üzere Mehmed Efendi dâ'ileri (8)üzerine tevcih ve yedine müceddeden berât-ı şerîf-i âli-şân sadaka ve ihsân buyurulmak ricâsına olki vâki'ü'l-hâldir (9)pâye-i serîr-i saltanat-ı a'lâya arz olundu. Bâkiyü'l-emr hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 7 Ramazan sene 74.

11.Hüküm(32a-1): Samsun İli, Ökse Kazası Karahalu köyünden Fatma Hatun binti Ömer'in anne Ümmühan ve babası Molla Ömer'in terekesinden ninesi Emine binti Ahmed'te olduğunu ve bu terekeyi istemesi üzerine yapılan muhakemede anılan terekenin adı geçen Fatmanın üç sene önce aldığını ve bu nedenle ninesi Emine'nin zimmetinin ibra edilmesine ilişkin 7 Ramazan 1274 tarihli ilmamdır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'ileridir ki

(2)Medine-i Samsun'a muzâf Ökse Kazası'nın Karahalu Karyesi'nde sâkin sâhib-i arzuhâl mu'arrefetü'z-zât Fatma binti Ömer nâm Hatun'un vekîl-i müseccel-i (3)şer'isi Laz Mehmed bin Ahmed nâm kimesne meclis-i şer'-i münirde karye-i mezbûrda sâkine derûn-ı arzuhâlde mezkûrû'l-ism müvekkile-i mezbûrenin ceddesi iş bu (4)bâ'isetü'l-i'lâm Emine binti Ahmed'in vekîl ve nâibü'l-vekâlesi Molla Emin bin Mehmed mahzarında takrîr-i kelâm edip müvekkilem Fatma'nın vâlidesi

(5)müteveffiyeye Ümmühan ve babası Molla Ömer terekelerinden yedimde olan defter nâtik olduğu vecihle kırk üç bin iki yüz guruş kıymetli emvâl (6)ve hayvanât ve akâr ve nukûdu mezbûre Emine yedinde olmakla müteveffiyân-ı merkûmândan müvekkilemin hisse-i irsiyesini bi'l-vekâle taleb (7)ederim deyü ba'de'd-da'va ve'l-istintâk vekîl-i merkûm Molla Emin cevabında müvekkile-i mezbûre Fatma târih-i i'lâmdan üç sene mukaddem sâbık (8)Ökse nâibi İbrahim Rasim Efendi ma'rifetiyle tereke-i müteveffiyân-ı merkûmânı tahrir edip vâlidesi ve babası metrûkâtlarından defter-i kassâmda (9)mevcûd ve defter-i kassâmdan hâriç bi'l-cümle nukûd ve eşya ve akâr ve hisse-i irsiyesini ahz edip tereke-i müteveffiyân-ı merkûmâna müte'allika âmme-i (10)daâ'vîden mezbûre Emine'nin zımmetini ibrâ ve ıskât edip hatta ibrâ-yı mezkûru nâtik ol-târihten efendi-i mûma-ileyhin imzâ (11)ve hatmini hâviye bir kıt'a ibrâ hücceti dahî ahz etmiş idi deyü ba'de'd-def' ve'l-inkâr dâfi'-i merkûmdan ber vech-i muharrer def'-i meşrûhasına mutâbık (12)beyyine taleb olundukda her biri mahallerinde lede't-tezkiye şehâdetleri makbûle olan Ali Kethüdaoğlu Mehmed bin Ali ve Salih bin (...) nâm kimesneler (13)şehâdetleriyle ber nehc-i şer'-i bi'l-muvâcehe isbât etmeğin mücebiyle müdde'î vekîli merkûm Laz Mehmed müvekkilesine izâfetle tereke-i müteveffiyân-ı merkûmândan (14)hisse-i irsiye mutâlebesiyle bi-vech-i şer'î müvekkile-i mezbûre Emine'ye mu'ârazadan men' olunduğu tescil ve bi'l-iltimâs Samsun mahkemesinden (15)huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu. Bâki emr li-veliyi'l-emr. fi's-sâbi' min şehr-i Ramazani'l-mübârek sene erba' ve seb'îne ve mieteyn ve elf.

12.Hüküm(32a-2): Aslen Ünye kasabası ahalisinden olup, Samsun'da dülgerlik sanatı ile meşgul Usta Nikola veledi Beraşi'nin Osman Ağa İbn İsmail'de olan 2807.5 Kuruş alacağını istediğine dair yapılan muhakemede söz konusu borcun ilam tarihinden beş ay önce ödendiğine dair şahitlerle ıspattan sonra anılan Nikola'nın Osman Ağa'ya muarazadan men edildiğine dair 8 ramazan 1274 tairhli ilam kayıdır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'ileridir ki

(2)An asl Ünye Kasabası ahâlisinden olup Medine-i Samsun'nda dülgerlik san'atıyla mütemekkin Usta Nikola veledi Beraş nâm kimesne meclis-i şer'-i münîrde (3)Medine-i mezbûre sâkinlerinden Osman Ağa ibn-i İsmail mahzarında merkûm Osman Ağa zımmetinde tahta semeni iki bin on sekiz buçuk guruş tahta-i mezbûrun (4)hâmâlesi yetmiş beş guruş beher yevm onar guruş olmak üzere kırk

günlük dört yüz guruş ve Trabzon masârifi altmış sekiz guruş ve kira'/kirâh semeni (5)iki yüz kırk altı guruş ki cem'ân iki bin sekiz yüz yedi buçuk guruş alacak hakkım olmakla meblağ-ı mezbûru hâlâ taleb ederim deyu ba'de'd-da'va ve'l-istintâk (6)merkûm Osman Ağa cevabında ber vech-i muharrer deyn-i mezkûru ikrâr lakin meblağ-ı mezbûru târih-i i'lâmdan beş mah mukaddem müdde'i-i merkûm ile hesaplarımızda (7)yegan yegan tamamen yedine teslim edip meblağ-ı mezbûrun mutâlebesine müte'allik âmme-i da'vâdan zımmetini ibrâ ve iskât etmekle (8)meblağ-ı mezbûr mutâlebesinden zımmetim berî olmuştu deyu ba'de'd-def' ve'l-inkâr dâfi'-i merkûm Osman Ağa'dan def'-i meşrûhaya mutâbık beyyine taleb (9)olundukda her biri mahallerinde lede't-tezkiye şehâdetleri makbûle olan Hasan Baba ibn-i Hüseyin ve Arif Efendi ibn-i Mehmed nâm kimesneler şehâdetleriyle (10)bi'l-muvâcehe ber nehc-i şer'i isbât etmeğin mücebiyle müdde'i-i merkûm Nikola iki bin sekiz yüz yedi buçuk guruş mutâlebesiyle bi-vech-i şer'i (11)merkûm Osman Ağa'ya mu'ârazadan men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs Samsun mahkemesinden huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu bâkî emr li-veliyi'l-emr (12)fi'l-vevmi's-sâmin min şehr-i Ramazani'l-mübârek sene erba' ve seb'îne ve mieteyn ve elf.

13.Hüküm(32a-3): Aslen Aybastı kazası Pelitdüzü Köyünden olan Kayaoğlu Mehmed bin Mahmud kendi yerine asaleten ve annesi Ayşe binti Halil ve kız kardeşi Hamide adına vekaleten babası Mahmud bin Mustafa bin Abdullah'tan kendi hisselerine ait hakkını talep ettiğine dair 10 Ramazan 1274 tarihli ilam kayıdır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'ileridir ki

(2)An asl Aybastı Kazası'nın Pelitdüzü Karyesi sâkinlerinden Kayaoğlu Mehmed bin Mahmud nâm kimesne Medine-i Samsun mahkemesinde meclis-i (3)şer'-i münîrde Canik Sancağı mal müdürü fütüvetlü Halil İbrahim Efendi'nin tarafından vekîl-i mürsel olup savb-ı şer'den dahî husûmeti re'y (4)olunan Zabtiye Köprüvî Mehmed Ağa muvâcehesinde karye-i mezbûre sâkinlerinden olup Medine-i mezbûrede sâkin iken bundan akdem fevt (5)olan babam Mahmud bin Mustafa bin Abdullah'ın verâseti benim ile karye-i mezbûrede sâkine zevcesi Ayşe binti Halil ve sulbi kebîr oğulları (6)iş bu hâzirûn merkûm Ahmed ve Mustafa ve Salih ve kaza-i mezbûrda sâkine kebîre kızı Hamide'ye munhasıra ve tereke-i müteveffâ-ı merkûm ma'rifet-i (7)şer' ve müdir-i mûma-ileyh ma'rifetiyle tahrîr ve tezâyüd olunub lâkin

hîn-i vefâtında ibnân-ı merkûmân Ahmed ve Mustafa'dan gayri başka verese-i (8)sâire mezbûreler gâibe olmakla bi-hükmü'l-ferâiz hisse-i vâki'a-i musibelerimizi zuhûrumuza deĝin hıfza ber mûcib-i irâde-i (9)seniyye müdir-i mûma-ileyh Efendi ber mûcib-i defter-i kassâm hisse-i irsiyelerimizi ahz u kabz etmeĝin hâlâ bi'l-asâle ve zevce-i mezbûre (10)ve bint-i mezbûre tarafından dahî ahz u kabza vekîl olmamla suâl olunup tereke-i müteveffâ-yı merkûmdan ibn-i hâzırûn merkûmûn (11)hisselerinden mâ-â'dayı bana teslimine tenbih olunmak asâleten ve vekâleten matlûbumdur deyü ba'de'd-da'va ve's-suâl merkûm Mehmed Efendi (12)mûma-ileyh ber mûcib-i defter-i kassâm hisse-i ibn-i mezbûrelere bi's-siyâne vâz'-ı yedini ikrâr ma'adayı inkâr etmekle müdde'i-i merkûm (13)ber vech-i meşrûh verâset ve vekâlet-i meşrûha iddi'âsını lede't-tezkiye adl ve makbûlü's-şehâde ettikleri ihbâr olunan Bekiroĝlu (14)Mustafa bin Mustafa ve Cevheroĝlu Mahmud bin Hasan şehâdetleriyle ber nehc-i şer'i ba'de'l-intihâb ve'l-hükm ve't-tenbih ve bi'l-iltimâs Samsun (15)mahkemesinden huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu. Bâki emr li- veliyyi'l-emr lede'l-emr fi'l-yevmi'l-âşir min şehr-i Ramazan-ı Şerîf sene erba' ve seb'în ve mieteyn ve elf.

14.Hüküm(32a-4): Canik Sancaĝı Bafra Kasabası Çelenhane Mahallesinden Tahir Aĝa ibn-i abdullah'ın ve eşi ile annesinin verâsetine dair yapılan muhakemede belgede adı geçen Arap Aĝazade Hüseyin Aĝa bin Mustafa Aĝa'nın mirasına ilişkin vasi olan Hafize Hatun'na muarazanın men'ine ilişkin 11 Ramazan sene 1274 tarihli ilam kaydır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'ileridir ki Canik Sancaĝı'nda Bafra Kasaba'sının Çelenhane/Çelhane Mahallesi'nde sâkin iken bundan akdem fevt olan Tahir Aĝa ibn-i (2)Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Habibe binti Ahmed ile sulbi kebîr oĝulları Mehmed ve Ahmed ve saĝîr oĝlu Şakir'e munhasıra olduĝu ba'de't-(3)tahakkuki's-şer'i saĝîr-i mezbûrun tesviye-i umûruna kıbel-i şer'den vâsi-i mansûbu kasaba-i mezbûre sâkinlerinden Devocioĝlu Ahmed (4)Efendi'nin vekîl-i müsbet-i şer'isi İbrahim Efendi ile ibn-i kebîr merkûmân Mehmed ve Ahmed nâm kimesnelerden herbiri huzûr-ı (5)mutasarrıfide ma'kûd meclis-i şer'-i münîrde kasaba-i mezbûrun Cami'-i Kebir Mahallesi'nde sâkin iken bundan akdem fevt olan Arap (6)Aĝazâde Hüseyin Aĝa ibn-i Mustafa Aĝa'nın sulbiye-i saĝîre kızları Fatma ve Ayşe'nin bâ hüccet-i şer'iyye vasiyye-i mansûbeleri (7)vâlideleri Hafize binti Mahmud tarafından vekîl-i müseccel-i şer'isi Mehmed Rakim Efendi ibn-i Mustafa

muvâcehesinde (8)her biri takrîr-i kelâm edip mûrisimiz müteveffâ-yı mezbûr Tahir Ağa metrûkâtından ve kendinden mukaddem fevt (9)olan zevcesi ve vâlideleri Fatma Hatun metrûkâtından ve kendinden sonra fevt olan saġîr-i merkûm Şakir'in (10)vâlidesi Habibe Hatun terekesinden ve li-ebeveyn amcamız olup dört sene mukaddem bilâ veled fevt olan Hüseyin Efendi terekesinden (11)iş bu yedimde olan defter-i kassâm nâtik olduġu üzere müteveffâ-yı merkûm Hüseyin Ağa vasi-yi mansûbumuz olmakla tereke-i müteveffûn-ı merkûmundan (12)hisse-i irsiyelerimiz yedinde kalıp mücerredeten fevt olmakla tereke-i vafîyesine vâz'û'l-yed olan müvekkile-i merkûme olan vasîyye (13)Hafize Hatun'dan hisse-i irsiyelerimizi talep ederim deyü ba'de'd-da'va' ve'l-istintâk vekîl-i merkûm Mehmed Rasım Efendi cevâbında müteveffâ-yı (14)merkûm Hüseyin Ağa müdde'ûn-ı merkûmun vasileri olduġunu ikrâr lâkin ibn-i merkûm Mehmed târih-i i'lâmdan dört sene mukaddem esbâk (15)Bafra nâibi Osman Nuri Efendi'nin niyâbetinde rüşdünü ispat edip müteveffâ-yı merkûm Hüseyin Ağa ile muhâsabelerini mârifeti'ş- (16)şer'le ru'yet eylediklerinde ba'de'l-muhâsebe müteveffâ-yı merkûmun dört bin kırk guruş duyûnu zuhûr edip meblaġ-ı mezbru (17)dört bin kırk guruşu Mehmed'e kâmilen edâ ve teslim eyledikten sonra târih-i mezkûrda dahî ve vesâyetten istifâ edip merkûm Mehmed'i (18)nâib-i mûma-ileyh karındaşları Ahmed ve Şakir'e vâsi nasb ve ta'yin ettik de merkûm Mehmed onlardan dahî hesapların (19) müteveffâ-yı merkûm Hüseyin Ağa ile ru'yet edub onlardan dahi babaları ve vâlideleri terekelerinden ba'de'l-muhâsebe (19)hisse-i irsiyelerini on beş bin yüz altmış guruş deyni zuhûr edip meblaġ-ı mezbûr ile sâlifü'z- (20)zıkr dört bin guruş ki cem'an on dokuz bin iki yüz guruşu merkûm Mehmed bi'l-asâle ve bi'l-vesâye (21)müteveffân-ı merkûm Hüseyin Ağa'nın hâl-i hayatında ahz edip müteveffânın zımmetini ibrâ (22)ve vasî-i merkûmünun Mehmed ve Ahmed bu vecihle hesaplarını ru'yet edip kendi hisseleriyle (23)Şakir'in hissesi cem'an yekun on dokuz bin iki yüz guruş me'huzları olduġu merkûm Hüseyin Ağa (24)fevt olduktan sonra şuhûd mahzarlarında ikrâr dahî etmişler idi deyü ba'de'd-def' ve'l-inkâr dâfi'-i merkûm Mehmed Rasım Efendi yedinde (25)def'-i meşrûhuna mutâbık beyyine talep olundukda kasaba-i mezbûre sâkinlerinden olup adl ve makbûlü'ş-şehâde idükleri (26)sırren ve alenen ihbâr olunan Emin Ağa ibn-i Mehmed ve Hüseyin Reis ibn-i Abdullah nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber nehc-i (27)şer'i isbât etmeġin mücebiyle mede'ûn-ı merkûmun müteveffâ-yı merkûm Hüseyin Ağa'nın terekesinden (28)hisse-i irsiyye mutâlebeleriyle bi-vech-i şer'i müvekkile-i vasi-i mezbûre Hafize'ye mu'ârazadan

men' olundukları tescil ve bi'l-iltimâs (29)Samsun mahkemesinden huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu. Bâki fi 11 Ramazan sene 74.

15.Hüküm(32b-1): Canik Sancağı Bafra Kasabasında Çelenhane Mahallesinden Dilsaka kadın binti Abdullah'ın mahkemede görülen veraset davasında mirasçılara kalan ev ile ilgili evden belgede adları geçen Dilsaka'nın eşi Hüseyin'in kızları Ayşe ve Fatma kendi hisselerinin vasi Hafize Hatun'dan istenildiğini bu istekten men edildiklerine dair 11 Ramazan sene 1274 tarihli hüccet kaydır.

(1)Vilâyet-i Anadolu'da Canik Sancağında Bafra Kasabasının Celenhane/Çelhane Mahallesi'nde sâkine iken bundan on sene mukaddem (2)fevt olan Dilsefa Kadın binti Abdullah'ın verâseti zevc-i metruku Hüseyin Ağa ibn-i Mustafa ile li-ebeveyn (3)er-karındaşı Hüseyin Efendi ibn-i Abdullah nâm kimesneye munhasıra badehu merkûm Hüseyin Efendi fevt olup (4)verâseti li-ebeveyn er-karındaşı oğulları kebîr Mehmed ve Ahmed ve sağîr Şakir'e munhasıra ba'dehû zevc-i merkûm Hüseyin Ağa dahî fevt olup (5)verâseti zevce-i mehkûha-i metrûkesi Hafize binti Mahmud ile sulb-i sağîre kızları Fatma ve Ayşe'ye munhasıra ve tashih-i mesele-i mirasları (6)bi'l hükmil ferayiz doksan altı sehinden olup sihâm-ı mezbûreden on altışar sehinden kırk sekiz sehmi ibn-i'l-ah merkûmûn Mehmed (7)ve Ahmed ve Şakir'e ve altı sehmi zevce-i mezbûre Hafize'ye ve yirmi birer sehinden kırk iki sehmi bint-i mezbûre (8)Fatma ve Ayşe'ye isbeti tahakkukundan sonra ibnü'l-eh sağîr-i merkûm Şakir'in bâ hüccet-i şer'îye vasiy-yi mansûbu olan (9)kasaba-i mezbûr sâkinlerinden Devocioğlu Ahmed Efendi tarafından vekâleti ibnü'l-eh merkûmân Mehmed ve Ahmed şehâdetleriyle sâbit (10)ve sübût vekâletine hükmi-i şer'î-i lâhık olan kasaba-i mezbûr ahâlisinden İbrahim Efendi ibn-i Kahraman nâm kimesne ile (11)ibnü'l-eh merkûmân Mehmed ve Ahmed'den her biri huzûr-ı mutasarrıfide akd olunan meclis-i şer'î-i hatîrde bint-i sağîre-i (12)mezbûre Fatma ve Ayşe'nin vasiy-yi mensubeleri vâlideleri iş bu bâ'isetü'l-kitâb zevce-i mezbûre Hafize (13)binti Mahmud nâm Hatun'un vekîl-i müseccel-i şer'îsi Trabzonî Mehmed Rasim Efendi bin Mustafa muvâcehesinde her biri (14)takrîr-i kelâm edip müteveffîye-i evvel Dilsefa Kadın ile'l-vefât yedinde mülki ve hakkı olup ba'de vefât iki (15)sehim i'tibariyle bir sehmi müteveffâ-yı sâni Hüseyin Efendi'ye ve müteveffâ-yı sâninin vefâtıyla bizlere intikâl eden kasaba-i (16)mezbûrede vâki' inde'l-ahâli ve'l-cirân ma'lûmeti'l-hudûd'ın nısf menzil tashih-i mezkûr üzere

bizlere (17)isâbet etmişken vasi-i müvekkile-i mezbure Hafize Hatun menzil-i mezbûru fuzûli ve bi gayr-ı hak müstakiletten zabt (18)etmekle nısf menzil-i mahdûd-ı mezkûrdan keff-i yedine beyyine ve bizlere teslim olunmak bi'l-vekâle ve'l-asâle (19)matlûbumuzdur deyi da'va ettiklerinde vekîl-i merkûm Mehmed Rasim Efendi cevabında müvekkile-i mezbûre Hafize'nin (20)menzil-i mezbûra müstakiletten zabt ve vaz'ı yedini ikrâr lâkin müteveffâ-yı sâni Hüseyin Efendi hâl-i hayatında (21)târih-i kitaptan yedi sene mukaddem menzil-i mahdûd-ı mezkûrdan nısf hisse-i şâyi'asını tarafeynden icâb ve kabûlü (22)hâvi müteveffâ-yı sâlis Hüseyin Ağa'ya altı bin guruşa bey' ve teslîm edip meblağ-ı mezburu tamamen ahz (23)edip ba'de vefatı müvekkileme ve sağır-i mezbûre Fatma ve Ayşe'ye intikâl etmekle ol-vechle (24)menzil-i mahdûd-ı mezkûru müstakiletten bi hakkın zabt ve vaz'-ı yed eder deyü ba'de't-def' ve'l-inkâr dâfi'-i (25)merkûmdan def'-i meşrûhuna mutâbık beyyine talep olundukda udûl ve ahrâr ricâl-i müsliminden kasaba-i (26)mezbûre ahâlilerinden Hüseyin Reis ibn-i Ali ve Emin Ağa ibn-i Mehmed nâm kümenseler meclis-i şer'a hâzırân (27)olup isre'l-istişhâd ve fi'l-hakîka müteveffâ-yı sâni Hüseyin Efendi menzil-i mahdûd-ı mezkûrdan nısf (28)hisse-i şâyi'asını yedi sene evvel müteveffâ-yı sâlis Hüseyin Ağa'ya altı bin guruşa bey' ve teslîm edip meblağ-ı (29)mezbûr altı bin guruşu tamâmem ahz edip menzil-i mahdûd-ı mezkûr müteveffâ-yı sâlis Hüseyin Ağa'nın mülkü (30)ve hakkı olup ba'de vefâtıhi vereselerine intikâl etti biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz (31)şehâdet dahi ederiz deyu her biri mütefikü'l lafz vech-i şer'i üzere şehâdet ettikte (32)ba'de't-ta'dil ve't-tezkiye şehdetleri makbûle olmağın mûcebiyle ba'de'l-hükm müdde'ûn-ı merkûm nısf menzil (33)mutâlebeleriyle bi vech-i şer'i müvekkile-i vasi-i mezbûre Hafize'ye mu'ârazadan men' olundukları mâ vaka (34)bi't-taleb ketb olundu. Fî 11 Ramazan sene 1274.

16.Hüküm(32b-2): Samsun İli Kavak Kazasına bağlı Mahmudlu Köyünden Esine Hatun binti Yusuf mahkemeye gelerek, kendi istek ve arzusu ile nefsini Emrullah bin Halil ile Bekir bin Mehmed'e teslim ettiğini onlarda kendisine yaklaşıarak zina ettiklerini ve bu zinadan üç ay içeresinde hamile kaldığını bildirerek bu konuda anılan şahısların yemin ettirilmelerine ilişkin 11 Ramazan 1274 tarihli ilam kayıdır.

(1)Medine-i Samsun'a mülhak Kavak Kazası'nda Mahmudlu Karyesi'nde sâkine mu'arrefetü'z-zât Esine binti Yusuf nâm Hatun (2)huzur-ı âlîlerinde ma'kûd

meclis-i şer' de karye-i mezbûre sâkinlerinden Emrah/Emrullah bin Halil ve Bekir bin Mehmed muvâcehelerinde takrîr-i kelâm (3)edip bundan üç mah mukaddem kendi hüsn-i rızam ile merkûmâna nefsimi teslîm edip ve onlar dahi bâ takarrub ve zinâ etmeleriyle (4)merkûmların zinâsından hâmile olmamla üç mâh derûnunda²² (5) bir cen'in-i meyyit halef? etmemle suâl olunup mûcib-i şer'isini talep ederim deyu merkûmân inkârlarına (6)tasaddî eylediği da'vası husûs-ı mezbûrda merkûmân tekaddüm-i zaman ile şuru'a ve iltifata şayan olmayub (7)Emrah/Emrullah ve Bekir'e yemin dahî lâzım gelemeyeceğini tescîl ve bi'l-iltimâs Samsun mahkemesinden huzûr-ı âlîlerine (8)i'lâm olundu. Fî 11 Ramazan sene 74.

17.Hüküm(33a-1): Samsun Kazasına bağlı Kolaca köyünden Karadayıoğlu Süleyman bin Hüseyin, Ahmed bin Hasan ve eşi Rahime binti Ali'nin oğlu Yakub'u önce boğazından keserek sonra ateşte yaktıklarına dair iddisına delil getiremediğinden muarazadan men edildiğine dair 11 Şa'ban sene 74 tarihli ilam kayıdır.

(1)Medine-i Samsun Kazası'nın Kolaca Karyesi sâkinlerinden Karadayıoğlu Süleyman bin Hüseyin nâm kimesne (2)huzûr-ı âlîlerinde meclis-i ma'kûd-ı şer' de karye-i mezbûre sâkinlerinden Ahmed bin Hasan mu'arrefetü'z-zât (3)Rahime binti Ali muvâcehesinde merkûmâm târih-i i'lâmdan yirmi dört gün mukaddem Şa'bân-ı (4)Şerîfin on sekizinci pazarertesı günü sulbi sağır oğlu Yakub'u karye-i mezbûr'e civârında benim koyun (5)yanağı sağır bıçak ile boğazından zebh edip ba'dehu ateş ile ihrâk etmeleriyle (6)mûcib-i şer'isi matlûbumdur deyu ba'de'd-da'va ve'l-istintâk merkûmândan her biri külliye inkâr eylediği (7)müdde'i-i merkûmdan ber vech-i muharrer müdde'asına mutâbık beyyine talep olunduğu ityân-ı beyyinede izhâr-ı (8)ac edub bi't-taleb merkûmân Ahmed ve Rahime'ye ber nehc-i şer'i bi'l-muacele yemîn verilmeğin mücebiyle (9)müdde'i-i merkûm Süleyman da'vâ-yı mezkûresiyle merkûmân Ahmed ve Rahime'ye bilâ beyân mu'ârazadan (10)men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs Samsun mahkemesinin huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu. Fî 11 Şa'ban sene 74.

---

²² "bir kimesnenin sun'ı olmıyarak bi seyril hilf" bu ifadenin üzeri çizilmiştir.

18.Hüküm(33a-2):Matok veledi Ohan mahkemeye başvurarak bundan iki yıl önce Kalaycıoğlu Mosis veledi Simon ile aralarında alacak verecek nedeni ile ondan 4000 kuruş alacaklı olduğunu ve buna ilişkin yapılan duruşmada adı geçen Mosis'in alacağın kalan kısmına ilişkin olarak muarazadan menine dair 13 Şaban 1274 tarihli ilam kayıdır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'ileridir ki

(2)An asl Tokat Kazası ahâlisinden olup Medine-i Samsun'da mütemekkin sâhib-i arzuhâl Matok veledi Ohan nâm kimesne huzr-ı âlîlerinde (3)ma'kûd meclîs-i şer' de yine kaza-i mezbûr mütemekkinlerinden derûn-ı arzuhâlde mezkûrû'l-ism Kalaycıoğlu Mosis veledi Simon ile terâfu'larında (4)merkûm Mosis ile târih-i i'lmîdan iki sene mukaddem beynimizde akçe ve bolca ahz ve i'tâmız olup hesaplarımızı ru'yet eylediğimizde dört bin (5)guruşu matlûbâtım zuhûr edip meblağ-ı mezbûr dört bin guruşu talep eylediğimde münâza'a-i kesire vukû' bulmağla bâ tavassut-ı muslihîn iki bin (6)guruşu vermek üzere sulh ve meblağ-ı mezbûru Emtia Gümrüğüne olan duyûnuma havâle ettim ise de vermeyip hâlâ talep ederim deyu ba'de't- (7)da'va ve'l-istintâk merkûm Mosis cevâbında müdde'i-i merkûm ile iki sene mukaddem ticâret meclisinde hesâplarımızı sehv ve galaddan (8)ârî ve berî olarak ru'yet edip müdde'i-i merkûma bin guruş duyûnum zuhûr edip duyûndan ziyâde merkûm Mosis zimmetinde (9)bir akçe hakkım yoktur deyu ba'de'l-ikrâr meblağ-ı mezbûr bin guruşu müdde'i-i merkûmun emriyle Aziz bey'e olan duyûnuna i'tâ eylediğimde (10)müdde'i-i merkûm husûs-ı mezbûra müte'allika âmme-i da'vadan benim zimmetimi ibrâ dahi etmiş idi deyü zimmetini müdde'i-i merkûm tâyî'ân ve kat'iyen (11)ikrâr ve i'tirâf etmekle mücebince müdde'i-i merkûm iki bin guruş mutâlebesiyle merkûm Mosis bi vech-i şer'i mu'ârazadan men' olduğu (12)Samsun mahkemesinden huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu. Bâki emr li-velyyi'l-emr fi'l-yevmi's-sâlis aşer min şehr-i Şa'bani'l-mu'azzam sene erba' ve seb'în (13)ve mieteyn ve elf.

19.Hüküm(33a-3): Samsun ili Yenimahallede ikamet eden Rakibe Hatun binti İsmail'in kendisinden boşandığı eşi Muhammed bin Hasan'dan mehir, borç ve sair alacağını istediğine dair 15 Şaban 1274 tarihli hüccet kayıdır.

(1)Medine-i Samsun mahallâtından Yeni Mahalle sâkinlerinden mu'arrefeti'z-zât Rakibe binti İsmail nâm Hatun meclîs-i (2)şer'-i münîrde iş bu

bâ'isü'l-kitâb Muhammed bin Hasan muvâcehesinde bi't-tav' ikrâr-ı tâm ve takrr-i kelâm edip (3)merkûm Muhammed zevc-i dahilim olup beynimizde adem-i hüsn-i mu'âşeretten nâşi ben hal'a tâlibe ve mufârekate râğibe (4)olmamla mezbûr zımmetinde mütekarrer ve ma'kûd-ı aliyye olan iki yüz guruş mihr-i mü'eccilim ile cihet-i karz-ı şer'eden (5)iki yüz guruş ki cem'ân dört yüz guruş alacak hakkımı tamâmen alıp mâ'ada matlûbâtım olan dört kıyye (6)ruğan-i sade Ve beş yük hateb ve on beş guruşu alacağımdan fâriğa ve nafaka-i ıddet-i ma'lûme ve mu'avenet-i (7)süknâm dahî kendi üzerime almak üzere muhâla'a-i sahiha-I şer'iyye ile hal'a olduğumda ol-dahî hal'-ı mezbûru (8)ber vech-i mübîn ba'de'l-kabûl hukûk-ı zevciye-i müte'allika-i âmme-i da'vadan her birimiz âherin zımmetini ibrâ ve âmme-i sahîhe (9)sahhe-i şer'i ibrâ ve iskât ve yine her birimiz aherin ibrâsını ber minvâl-i muharrer kabûl eyledik deyu mezbûre Rukiyye'nin (10)kelimât-ı meşrûhasını şifâhen tasdik ve ibra'yı mezbûru kabûl etmeğın mâ vaka' bi't-taleb ketb olundu. Fî yevm-i (11)hâmis aşere min şehr-i Ramazani'l-mübârek sene erba' ve seb'în ve mi'eteyn ve elf.

-Katib Ahmed Efendi

-ve Hasan Efendi

-ve Kavaklı Hatib Mustafa

-ve İsmail Ağa

-ve Zabtiye Derviş Ağa

-ve gayrihim mine'l-hazırîn.

20.Hüküm(33a-4): Samsun İli, Hançerli Mahallesi ahalisinden Nuhoglu Ali bin Abdullah'ın küçük oğlu Mehmed'in vasisi annesi Asiye Hatun binti Mustafa kendisine ve vasisi olduğu Memed'e ait olan bir arsayı vasisi olduğu çocuğun nafaka ve sair ihtiyaçları ile evinin onarımı için Hammal İsmail bin Mustafa'ya 1500 kuruşa sattığına dair 20 Ramazan sene 74 tarihli hüccet kayıdır.

(1)Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde fasl ve istimâ'îçün taraf-ı şer'den irsâl olunan Mevlana Katib (2)Ahmed Efendi ibn-i Ahmed Medine-i Samsun mahalltından Hançerli Mahallesi'nde Nuhoglu menziline varup akd-ı (3)meclis-i şer'-i âli ettikde mahalle-i mezbûre sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan (4)Nuhoglu Ali bin Abdullah'ın sulb-i sağîr oğlu Mehmed'in tesviye-i umûruna

kıbel-i şer' den (5) mansûb vasîsi vâlidesi Asiye binti Mustafa nâm Hatun meclis-i ma'kûd-ı mezkûrede (6) iş bu bâ'isü'l-kitâb Hammal İsmail bin Mustafa mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip (7) müteveffâ-yı merkûmdan muntakil mahalle-i mezbûrede vâki' tulen ve arzen dokuz arşın ve sokağa (8) değin bir arşın miktarı yol verilmek üzere etrâf-ı erba'adan kendi avlum (9) ile mahdûd arsada sekiz sehimi itibariyle bir sehimi hisse-i irsiyem ile sağır-i merkûmun (10) hissesi olan yedi sehimi sağır-i merkûmun zarûret-i nafakası ve menzili harabe-I müşrif (11) olmağla semeni ile menzilin ta'mir etmek için tarafeynden icâb ve kabûlü (12) hâvi bey'-i bât-ı sahîh-i şer' ile merkûm İsmail bi'l-vesâye ve bi'l-asâle bin (13) beş yüz guruşa bey' ve temlik ve teslim eylediğimde ol-dahî ber vech-i muharrer iştirâ (14) ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr bin beş yüz (15) guruşu müşteri-i merkûm yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim fimâ ba'd arsa-i mezbûrede (16) benim ve sağır-i mezbûrun asla alâka ve medhalimiz kalmayıp merkûm İsmail'in mülk-i (17) müşterâsı ve hak-ı sarîhi olmuştur keyfe mâ yeşâ ve yahtar mutasarrıf olsun dediğini (18) mahallinde ketb ve ma'an mürsel-i ümenâ-i şer'le meclis-i şer'a gelüp ala vukû'-ı inhâ (19) ve takrîr eylediği mâ vaka' bi't-taleb ketb olundu. Fî 20 Ramazan sene 74.

Şuhûdü'l-hâll

-Hacı Mustafa bin İbrahim

-Ali Usta

-ve Seyyid Ağa ibn-i Bekir

-ve Mehmed Raşid

-ve Mehmed

-ve Yakub Ağa

-ve gayrihüm.

21.Hüküm(33b-1): Trabzon, Kastamonu valileri, Canik Sancağı Mustasarrıfları ile sair belgede bilgileri geçen yerleşim yerlerinin ilgili yetkililerine hitaben bu bölgelerde eüretilen her türlü gıda maddelerinin Erzurum gümrüğüne uğramadan İran'a gönderildiğini ve bunun uygun olmadığını ve sair gümrük işlemleri ile ilgili 14 Şa'ban sene 74 tarihli padişah fermanıdır.

(1)Düstûrin-i mükerrerin müşîrîn-i mufahhamîn nizâmü'l-a'lem müdebbir-i umûru'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-i mehâmü'l-enâm bi'r-re'yu's-sâib (2)mümehhidî bünyâni'd-devlet ve'l-ikbâl müşîrî erkânü's-sa'ade ve'l-iclâl el-mahfûfîne bi sunûfi avâtîfi'l-meliki'(3)a'lâ hâlâ Trabzon Eyâleti vâlisi ve mecîdiye-i nişân-ı hümâyunumun ikinci rütbesinin hâiz ve hâмили (4)vezirim Rağıb Paşa ve Kastamonu Eyâleti vâlisi ve nişân-ı hümâyun-ı mezkûrun ikinci rütbesinin hâiz (5)ve hâмили vezirim İsmail Paşa edâmallahu te'ala iclâlehümâ ve emirü'l-ümerâi'l-kirâm kebîrü'l-küberâi'l-fihâm (6)zu'l-kadr ve'lihtirâm sâhibü'l-izz ve'l-ihtîşâm el-muhtas bi-mezid-i inâyeti'l-meliki'-a'lâ Rum (7)İli Beylerbeyi pâyesini hâiz Canik Sancağı mutasarrıfı Osman Paşa dâmet me'âliyehu ve iftihârü'l-e'âli (8)ve'l-e'âzim müstecmi'u cemi'i'l-me'âli ve'l-mefâhim el-muhtas bi-mezid-i inâyeti'l-meliki'd-dâim ricâl-i devlet-i (9)aliyyemden Sinop Sancağı kâimmakâmı Aziz ve Trabzon Defterdârı Cazim dâme uluvvuhumâ ve akzâ-yı (10)kuzâti'l-müslimîn evla vulâti'l-muvahhidin ma'deni'l-fezâil ve'l-yakîn râfi'ül'a'lâmü's-şerî'ati (11)ve'd-dîn vâris-i'l-ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtas bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-mu'in Mevlânâ (12)Trabzon kadısı zîdet fezâilehu ve iftihârü'l-ekâbir ve'l-ekârim câmi'ü'l-meğâhir ve'l-mekârim (13)el-muhtas bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'd-dâim rütbe-i sâniye-i ashâbımdan Kastamonu Eyâleti mal müdürü (14)Mustafa Emrah zîde ulûvvuhu ve mefâhirü'l-ulemâi'l-muhakkıkîn nâib ve muftiler zîde ilmuhum ve mefâhirü'l- (15)emâcid ve'l-ekârim sâir a'zâ-yı meclis zîde mecduhum tevki'-i refi'-i hümâyûnum vâsil (16)olacak ma'lûm ola ki mâliye hazine-i celîlesi vâridâtından Dersa'âdetim Emti'a Gümrüğü mülhakâtından (17)Trabzon ve Samsun ve Sinop ve tevâbi'i emti'a ve meyve-i huşk ve ter ve zahire gümrükleriyle (18)Sinop gümrüğü tevâbi'inden İnebolu emti'a ve meyve-i huşk ve ter ve zahire ve Trabzon (19) Sancağı'na tâbi' Giresun ve Ayvasıl ve Bulancık ve Tirebolu ve tevâbi'i fındık ve ceviz (20)ve nar-u nek Ve pekmez ve sucuk ve helva ve tekne ve kefce ve kürk gümrükleri maktu'an (21)ihâle olunmak üzere ber mûcib-i nizâm hazine-i celîlemde

bi'l-müzâyede iş bu iki yüz yetmiş (22)dört senesi martı ibtidâsından yetmiş beş senesi şubatı gâyetine kadar iki sene (23)zabt ve idâre olunmak ve memâlik-i mahruse-i şâhâne mahsûlünden dersa'âdetim dahî (24)müstesnâ tutulmayup mahrecinde alınmak ve ecnebi mahsûlünün dersa'âdetim cânibinden (25)gedenleri gerek transit olarak kendine ve gerek doğrudan doğruya götürülmesün cümlesi (26)dersa'âdetim emti'a gümrüğü cânibinden me'mûr ikâmesiyle kemâ fi's-sâbık idâre olunmak ve emti'a (27)ve mahsulât-ı ecnebiye dersa'âdet tarîkiyle gelmeyüp de Erzurum ve mülhâkâtı gümrüklere uğramayarak mezkûr (28) Erzurum gümrüğü tezkeresi olmaksızın İran'a ve Rusya memâlikinden ve sâir diyâr-ı ecnebiyeden âher tarîk ile (29)mezkûr gümrüklere geldiği halde iktizâ eden resm gümrüğü mu'âhede ve ta'rifesi vecihle mültezimi cânibinden alınmak ve tecdîd-i (30)ta'arruzda vukû' bulacak tefâvütun ziyâde ve noksanı hazine-i celîle-i mâliyyeye râci' olmak ve enfiye ve kereste ve duhân (31)gümrükleri mezkûr gümrüklerin hâricinde tutulmak ve gümrük mahalleri gerek ebniye-i mîriye olsun ve gerek ashâbı uhdelinde (32)bulunsun lâzım gelen icârı mültezimi cânibinden başkaca verilmek ve mârrü'l-beyân Erzurum gümrüklerine uğramaksızın (33)İran ve Rusya memâliki mahsûlünden iş bu Trabzon gümrüğü ile zikr olunan sâir gümrüklere uğrayup dersa'âdetime gelecek (34)olan ve gümrükleri meyve-i huşk ve ter gümrüklerine râci' olan erzâk ve eşya ve havyâr ve envâ'-i güna bunun emsâli (35)mahsulât resm-i gümrüğü İstanbul meyve-i huşk ve ter gümrüğüne âid olup gümrük-i mezbûr dahî mukaddemâ iltizâma ihâle kılınmış (36)ve henüz müddet-i ihâlesi munkaziye olmamış olduğundan gümrük-i mezbûre mahsûs bu makûle rûsûmât yetmiş dört senesi gâyetine kadar (37)yine Trabzon ve mülhâkâtı gümrükler mültezimi cânibinden alınarak ashâbı yedlerine verilen tezâkir bu tarafda meyve-i huşk ve ter (38)gümrüğü mültezimi cânibinden mu'teber tutulup beher mâh cânib-i hazine-i celîleme bi'l-takdîm hesâb olunarak mikdâr-ı resm gümrüğü (39)gümrük-i mezbûr bedelinden hazinece irâd ve masraf vechiyle mahsûbi icrâ olunup ku'ûd tezkiresiz gelenler ile tezkiresinden (40)ziyâde görünenlerin resm gümrüğü dersa'âdetim meyve-i ter gümrüğü cânibinden alınmak ve yetmiş beş senesinde bulunanlar dahî mahrecinden (41)alınacağından dersa'âdetim meyve-i huşk ve ter gümrüğünden tefrîk kılınmak ve Rusya ve Eflak mahsûlünden mezkûr Trabzon (42)ve sâir gümrüklerine gidebilecek olan zehâir oralarda sarf ve istihlâk olunmayup dersa'âdetime nakl olduğu (43)surette yine resm-i gümrük mezkûr gümrükler müstelzimi cânibinden alınıp ashâbı yedlerine verilen tezâkir bu tarafda zahire

gümrüğü (44)mültezimi cânibinden mu'teber tutulup beher mâh kezâlik cânib-i hazine-i celîleme bi'l-takdîm hesab olunarak mikdâr-ı resm gümrüğü (45)İstanbul zahire gümrüğü bedelinden hazinece irâd ve masraf vecihle mahsûbi icrâ kılınarak mâ'ada tezkiresiz gelenler ile tezkiresinde (46)ziyâde görünenlerin resm gümrüğü İstanbul zahire gümrüğü mültezimi cânibinden alınmak ve yetmiş dört senesi müddeti munkaziye olduktan sonra (47)yetmiş beş senesi müddeti sâlifü'z-zikr meyve-i huşk ve ter gümrüğü hükmüne tatbik olunmak ve bedeli tekâsit-i mu'ayenesi hulûlünde (48)evrâk-ı nakdiye olarak mâliye hazine-i celîlesine te'diye kılınmak ve her türlü nizâ' ve iddi'â tekevvün eder ise nizâmına tevfiân (49)bilâ te'hîr ru'yet ve tesviye olunarak zuhr edecek matlûbunu haziye-i celîlemeden başkaca mutâlebe ve ahz edip tekâsitten tevkîf (50)ve te'hîre mültezim ve müte'ahhidinin asla hakkı olmayarak ve taksitleri evkât-ı mu'ayenesini tecâvüz eder ise güzerân edecek müddetlerde (51)sarrâfân nizâmına tevfiân fâizi dahî alınıp gerek asıl akçe ve gerek fâizi yine senesi içinde bi-eyyi hâlin tahsîl kılınmak şerâiti ve senevisi (52)on beş bin altı yüz yirmi beş kiseden seneteyni otuz bir bin iki yüz elli kise bedel-i ve kamanto bezirgân ta'ahhüdüyle kudvetü'l-emâcid (53)ve'l-ekârim Hacı Mehmed zîde mecduhu uhdesinde takarrur edip aher tâlibleri taraflarından keff-i yed olunduğuna binaen ol-bâbda bi'l-istizân (54)müte'allik şeref-sudûr olan irâde-i seniyye-i mülükânem mukteza-yı münifi vecihle zikr olunan gümrük şerâit-i mezbûre ve muharrerü'l-mikdâr bedelât ile (55)yetmiş dört ve yetmiş beş senelerine mahsûben iki senelik olarak mûma-ileyh uhdesine maktû'ân bi'l-ihâale ifâ-yı taahhüdü şâmil senedât-ı (56)lâzîme ahz ve zabt olunarak hazinece icâbı icrâ ve memhûr ve masahhah bir kıt'a suret-i defteri iş bu zabt-ı emr-i âli-şânıma leffen i'tâ kılınmış olmağla (57)siz ki mühatabun ve müşâr ve mûma-ileyhimsiz zikr olunan gümrükler seneteyn-i mezkûreteyne mahsûben şerâit-i muharrereye ve nizâm-nâmesinden münderic usûl (58)ve ta'rifine tatbikân iki sene mültezim-i mûma-ileyh ile tarafından hakk-ı zabt ve idâre olunup şerâit-i nizâm ve ta'rifesinin sarf ve (59)ma'delet ihtivâ-yı mülükâneme menâfi bir güna hal ve hareket vukû' bulmaması esbâb ve vesâilini istikmâle sarf-ı ru'yet ve mezîd-i ihtimâma dikkat (60)eyleyesiz şöyle bilesiz alâmâmet-i şerîfime i'timâd kılınız. Fi 14 Şa'ban sene 74.

22.Hüküm(34a-1): Samsun Kazası Dökriş köyünden Simonoğlu Yani veledi Simon yanında dört ay duhancı olarak çalıştığı Derecik Köyünden Yurcidoğlu Yuri veledi Panayot'tan 100 kuruş ile anlaşarak zimmetini ibra ettiğine dair 18 Şa'ban 1274 tarihli ilam kayıdır.

(1) Ma'rûz-ı dâ'ileridirki

(2)Medine-i Samsun Kazası'nın Dökriş Karyesi'nde mütemekkin Simyonoğlu Yani veledi Simyon nâm kimesne meclis-i şer' de Derecik (3)Karyesi mütemekkinlerinden Yurcidoğlu Yuri veledi Panayot mahzarında merkûmun yanında duhancı durup dört mah mütemekkin olmamla (4)işini tesviye eylediğimde duhancı dutmayub ecr-i mislimi da'vâsı üzere iken bâ tavassut-ı müslihîn yüz guruş semen-i (5)medfû' ve makbûza sulh olup husûs-ı mezbûra müte'allika âmme-i da'vâdan merkûm Yuri'nin zimmetini ibrâ (6)ve iskât ettim diye merkûm Yani'nin kelimât-ı meşrûhasını merkûm Yuri tasdik ve ibrâ-yı mezbûru (7)kabûl eylediği tescil ve bi'l-iltimâs Samsun mahkemesinden huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu. Fî 18 Şa'ban sene.

23.Hüküm(34a-2): Samsun Kazası Özhor Bekiroğlu Ömer bin Mehmed ve Ayanoğlu Ömer 'in Samsun Kazası Kuymat Köyünden Mehmed bin hacı Abdullah'm tarlaya çevirdiği yer ile ilgili davalarında Mehmed'in hakkı olduğundan muarazadan men edildiklerine dair 20 Şa'bân 1274 tarihli ilam kayıdır.

(1)Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde fasl ve iltimâsiçün savb-ı şer'i enverden irsâl olunan Mevlana Katib Mehmed Said Efendi (2)ibn-i Mehmed Medine-i Samsun Kazası'nın Özhor Tepesi civârında vâki ' mahal-i nizâ'a varup huzûr-ı müsliminde akd-ı meclis-i (3)şer'-i âli ettik de karye-i mezbûr sâkinlerinden Bekiroğlu Ömer bin Mehmed ve Ayanoğlu Ömer nâm kimesnelerden meclis-i ma'kûd-ı (4)mezkûrda zikr-i câi on dört senedir bâ tapu tarlaya mutasarrıf olan Kuymat Karyesi sâkinlerinden (5)sâhib-i arzuhâl Mehmed bin Hacı Abdullah mahzarında zirâ'at müdürü vekîli Tokadî Ömer defteri hâzır (6)olduğu halde merkûm Mehmed'in tarlasının ittisalinde olup iş bu mu'âyene olunan bir taraftan (7)Dalkıranoğlu Sıyane Otağı ve bir taraftan nehr-i câri ve bir taraftan Mehmed tarlası ve taraf-ı râbi'i (8)yine nehr-i mezkûr ile mahdûd bir keyl-i asitâne tohum isti'âb eder arazi-i hâliyede bayramlarımızda (9)ve ba'zı cem'iyetimiz teferrucgah etmiş isek de merkûm Mehmed mahal-i mezbûru ihyâ ile tarlasına (10)karışdurub zira'at etmekle

keff-i yedine tenbih olunmak matlûblarımızdır deyü ba'de'd-da'va (11)gibbe'l-istintâk merkûm Mehmed cevâbında arsa-i mahdûd-ı mezkûre yedimde olan tapu ile (12)müdde'iyân-ı merkûmânın muvâcehelerinde on dört sene tasarruf edip ol-vechle (13)vaz' yed ederim deyü ba'de'd-def' ve'l-inkâr dâfi'-i merkûm Mehmed arsa-i mahdûd-ı mezkûru (14)merkûmân muvâcehelerinde on dört sene tasarruf eylediğini lede't-tezkiye şehâdetleri (15)makbûle olan Çorul Karyesi'nden Koca Keloğlu Mehmed ibn-i Ali ve Koflu İbrahim ve Fevri (16)Osmanoğlu Ömer ve Söylemezoğlu Hasan bin Mustafa nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe (17)vech-i meşru'ü üzere isbât etmeğin mücebiyle müdde'iyân-ı merkûmânın bi vech-i şer'i (18)merkûm Mehmed'e mu'ârazadan meniyle tenbih eylediğini mahallinde ketb ve ma'ân Mürseli ümenâ-i (19)şer'le meclis-i şer'a gelüp alâ vukû'-ı inhâ ve takrîr eylediğini tescîl ve bi'l-iltimâs (20)Samsun mahkemesinden huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu. Fî 20 Şa'bân sene 74.

24.Hüküm(34a-3): Nirbolu Kasabası'nın Hammam Mahallesinden Kethüdâoğlu Mikdad bin Ömer henüz küçük yaşta iken babaları Ayşe Hatun binti Ahmed ile 1000 kuruş mihir ile evlendirdiklerini ancak erişkin olduktan ve evlenmeden askere gittiği için Canik Sancağı'nda Terme Kazası'nın Kargı Karyesi sâkinlerinden olup Samsun'un Terme kazası Kargı köyünde ikamet eden Kahvecioğlu emin ağa ibn-i Osman'ın Ayşe ile evlendiğini bu nedenle yapılan muhakemede Emin'in Mikdad'a 5000 kuruş vererek Emin'in zimmetinin ibra edildiğine dair 20 Şa'bân 74 tarihli ilam kayıdır.

(1)An asl Nirbolu Kasabası'nın Hammam Mahallesi ahâlisinden Kethüdaoğlu Mikdad bin Ömer nâm kimesne (2)meclis-i şer'-i münîrde Canik Sancağı'nda Terme Kazası'nın Kargı Karyesi sâkinlerinden olup (3)kaza-i mezbûr Mescid Karyesi'nde sâkin Kahvecioğlu Emin Ağa ibn-i Osman muvâcehesinde (4)karye-i mezbûr sâkinlerinden mu'arrefetü'z-zât Ayşe binti Ahmed nâm Hatun hâzire olduğu halde (5)mezbûre Ayşe'yi târih-i i'lâmdan on dokuz sene mukaddem ben ve mezbûre Ayşe sağır ve sağıre (6)olduğumuz halde veli-i mücbirlerimiz babalarımız Ömer ve Ahmed ibn-i Halil bin gurus mihr-i mü'eccel tesmiyesiyle (7)bi'l-velâye bana tezvîc edip ve yine her biri bi'l-velâye tezevvüc ve kabûl ve ol-vechle mezbûre (8)Ayşe zevce-i menkûhem olup ba'de'l-bulûğ ve kable'd-duhûl ben askere gittiğimde mezbûru (9)merkûm Emin Ağa bundan sekiz sene mukaddem kendisine tezvîc ve duhûl etmekle mezbûreyi merkûm Emin (10)Ağa'dan tefrîk

oluna deyü da'va ettim ise de sikât-ı müslimînden cemi'-i gafîr mezbûre Ayşe (11)ile beynimizde rıza'ân karandaşlar olduğumda haber vermeleriyle ben da'va-yı mezkûrumdan masrûfum olan (12)beş bin guruşu ahz edip fâriğ-i keff-i yed ve husûs-ı mezbûra müte'allika âmme-i da'vâdan merkûm (13)Emin Ağa'nın zımmetini ibrâ eyledim deyü müdde'-i merkûmun kelimât-ı meşrûhâsını merkûm Emin (14)Ağa tasdîk ve ibrâ-i mezbûru kabûl eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs Samsun mahkemesinden huzûr-ı (15)âlfilerine i'lâm olundu. Fî 20 Şa'bân sene 74.

25.Hüküm(34b-1):Hasan Kethüdazâde Hasan Ağa ibn-i Mehmed'in arz-ı hâli

(1)Ma'rûz-ı dâ'ileridir ki

(2)Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde fasl ve istimâ' için savb-ı şer'-i-i enverden irsâl olunan Mevlana Katib Ahmed Efendi ibn-i Ahmed (3)Medine-i Samsun sükunda eski Un Kapanı civârında kâin nizaa varıp akd-ı meclis-i şer'-i âli ettik de Medine-i mezbûr sâkinlerinden (4)Hasan Kethüdazâde Hasan Ağa ibn-i Mehmed Ağa nâm kimesne meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda sâhib-i arzuhâl iş bu bâ'is-i i'lâm Nalband Yakub (5)oğlu Ahmed bin Yakub ile terâ'fularında merkûm Ahmed'in bundan bir sene akdem binâ eylediği hân odasının (6)ve kahvehânesinin pencereleri benim menzilimin havlusunda makarrı nisvan olan mahalle nâzır olmakla odada sâkin (7)olan kimesne ayağının altına bir şey alıp menzirim avlusuna nazâr eder ise derûn-ı avluda bulunan nisvânı (8)ru'yet eder suâl olunub ba'de'l-mu'âyene penceresinin seddiyle tenbih olunmak murâdıdır diye da'va ettik de mûma-ileyh (9)ceride-i şer'iyede mezkûrû'l-ism cemm-i gafîr kesân ile oda ve kahve-i mezbûreleri ba'de'l-keşf ve'l-mu'âyene oda-i mezbûrenin (10)müdde'-i merkûm tarafına açılmış olan pencereleri ve kamet-i insandan ziyâde ref' olunup müdde'-i merkûmun havlusunda (11)nisvan olan meheline nazar olmadığını bi'l-mu'âyene istiftâ eylediğinde “Zeyd mülk menziline binâ eylediği fevkâni (12)odasının duvarında şakaka karîb mevzi'de pencere ihdâs edip lakin câri Amr'ın makarrı nisvan (13)olan mevzi'ine havâlesi olmasa Amr câiz ki merdiven ile pencereye çıkıp makarrı nisvan mevzi'ine nazar edersin öyle (14)oluncak pencereni kapa deyü nefesine cebren kâdir olmaz” deyü verilen fetvâ-yı şerîf mücebince müdde'-i merkûmun mücerred ayağı (15)altına merdiven alıp havluma nazar eder deyü tasaddi eylediği da'vası takrîr-i meşrûhu üzere meşrû'a ve iltifâta (16)şâyân olmadığı kendisine tefhîm birle merkûm Ahmed'e bi-vech-i şer'i mu'arazadan men' eylediğini mevlânâ-yı mûma-ileyh (17)mahallinde ketb ve ma'an mürsel ümenâ-i şer'le meclis-

i şer'â gelip ala vukû'ihî inhâ ve takrîr eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs (18)Samsun mahkemesinden huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu. Fî 21 Şa'bân sene 74.

26.Hüküm(34b-2): Samsun'un Karayaka Kazası'nın Sosan Karyesi ahâlisinden Akömeroğlu Mehmed bin Osman'ın Canik Sancağı'nda Çarşamba Kasabası'nın Zufar Karyesi'nde sâkin Mustafa bin Mehmed ibn-i Abdullah'ı tüfekle öldürdüğünü ve bu nednele görülen davada vuran tarafından ölenin eşi Hatice binti Osman'a verilen 5000 kuruş karşılığında öldürenin zimmetinin ibra edildiğine dair 14 Şa'bân 1274 tarihli ilam kayıdır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'ileridir ki

(2)Canik Sancağı'nda Çarşamba Kasabası'nın Zufar Karyesi'nde sâkin iken bundan akdem fevt olan Mustafa bin Mehmed (3)ibn-i Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Hatice binti Osman ile sulbiye sağîre kızı Fatma (4)ve li-eb erkarındaşı oğlu sağîr Arif'e munhasıra olduğu ba'de't-tahkîk-i şer'î sağîrân-ı mezbûrânın tesviye-i umûrlarına (5)kîbel-i şer'den bâ hüccet-i şer'îye vasî-i mansûbeleri mu'arrefetü'z-zât zevce-i mezbûre Hatice binti Osman nâm Hatun Medine-i (6)Samsun mahkemesinden meclis-i şer'î münîrde Karayaka Kazası'nın Sosan Karyesi ahâlisinden iş bu bâ'is (7)ü'l-i'lâm Ak Ömeroğlu Mehmed bin Osman mahzarında bi'l-asâle ve bi'l-vesâye takrîr-i kelâm edip merkûm Mehmed târih-i (8)i'lâmdan on sene mukaddem murisimiz müteveffâ-yı merkûm Mustafa bi-gayr-ı hak tüfenk kurşunu ile darb ve cerh (9)edip fevt olmakla merkûm Mehmed'den mûcib-i şer'îsi merkûmun inkârına mukarin taleb ederim (10)diye da'va ve meyânemizde münâzaâ't-ı kesîre vâki' olmuş ise de ba tavassut-ı müslihîn ben da'vâ-yı (11)mezkûremden beş bin gurusş semen-i medfû' ve makbûza sulh olup mezbûre müte'allika âmme-i da'vâdan (12)merkûm Mehmed'in zımmetini ibrâ ettim diye mezbûre Hatice'nin kelimât-ı meşrûhasını merkûm Mehmed tasdîk ve ibrâ-yı (13)mezburu kabûl eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs huzur-ı âlîlerine i'lâm olundu. Fî 14 Şa'bân sene 74.

27.Hüküm(34b-3): Samsun İli, Sa'di Bey Mahallesi'nden olup, ölen Ekmekçi İshak bin Mehmed bin Abdullah'ın kardeşi Ahmet mahakemeye müracaat ederek babasının Karan Karyesi sâkinlerinden karaoğlu Ömer bin İsmail'den 2500 kuurş alacak hakkının olduğunu bildirir. Ancak Karaoğlu Ömer bunun böyle olmadığını mahkemede şahitlerle ispat ettiğinden Ahmed'in Ömer'e muarazadan menine ilişkin 13 Şa'bân 74 tarihli ilam kaydır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'ileridir ki

(2)Medine-i Samsun mahallâtından Sa'di Bey Mahallesi'nde sâkin iken bundan akdem fevt olan Ekmekçi İshak bin Mehmed bin Abdullah'ın (3)verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Hatice binti İsmail ile sulbiye sağîre kızları Rabia ve Gül Hatun ve vâlidesi Ayşe (4)binti Mehmed ve li-ebeveyn er-karındaşları Mustafa ve Ahmed ve li-ebeveyn kızkarındaşı Fatma'ya munhasıra olduğu ba'de't-tahkîki's-şer'î verese-i (5)merkûmûndan ah-i merkûm Ahmed meclis-i şer'î münîrde Karan Karyesi sâkinlerinden karaoğlu Ömer bin İsmail ile terâfu'larında (6)mûrisimiz müteveffâ-yı merkûmun cihet-i karz-ı şer'den merkûm Ömer zımmetinde iki bin beş yüz guruş alacak hakkım olup istifâ-yı (7)hak etmeden fevt olmakla taleb ederim diye ba'de'd-def' ve'l-inkâr dâfi'-i merkûmdan ber vech-i muharrer def'-i meşrûhasına mutâbık beyyine (8)taleb olunduk da lede't-tezkiye makbûlü's-şehâde idükleri ihbâr olunan mahalle-i mezbûre sâkinlerinden Süleyman Onbaşı (9)ibn-i Mehmed ve Mustafa bin Mustafa şehâdetleriyle ber vech-i şer'î bi'l-muvâcehe isbât etmeğin mücebiyle müdde'-i-i merkûm iki bin (10)beş yüz guruş mutâlebesiyle bi-vech-i şer'den merkûm Ömer'e mu'ârazadan men' olduğu bi'l-iltimâs Samsun mahkemesinden huzûr-ı (11)âlîlerine i'lâm olundu. Fî 13 Şa'bân sene 74.

28.Hüküm(35a-1): Samsun kasap başısı Artin veledi Akob ve ekmekçibaşı İbrahim bin Mustafa ve bakkal başı el-Hâcc Abdurrahman Ağa'nın fırın-ı hümâyunun süvârisi Hüseyin Kaptan ve hocası Mehmed Efendi'ye verdikleri ekmek, koyun eti, sebze ve mum'un ücretlerini aldıklarına dair 2 Şevval 1274 tarihli ilam kaydır.

Nân-ı aziz Kıyye 606. pâre:40

Lahm-ı ganem Kıyye 151. pâre: 200

Sebzevât: baha :-

Şem'-i rugan kıyye: 3 X 14 guruş: bahâ 42 guuş

Cem'ân yekûn: 1584 Kuruş

(1)Der devlet-i mekine arz-ı dâ'i-i keminelidir ki Mahrûse-i Samsun kasap başısı Artin veledi Akob ve ekmekçi başı (2)İbrahim bin Mustafa ve bakkal başı el-Hâcc Abdurrahman Ağa'dan her biri meclis-i şer' de Devlet-i Al'yye-i Osmaniye donanmalarından (3) Burc-ı Şark nâm fırın-ı hümâyunun süvârisi Hüseyin Kaptan ve hocası Mehmed Efendi nâm kimesnelere ber vech-i bâlâ i'tâ (4)etmiş olduğumuz nân-ı aziz ve lahm-ı ganem ve sebze ve şem'-i rügan semenlerini mûma-ileyhâ yedlerinden tamâmen ve kâmilan ahz u kabz eyledik (5)deyü ikrâr ve i'tirâflarıyla pâye-i serîr-i saltanat-ı a'lâya i'lâm olundu. Fî 2 Şevval sene 74.

29.Hüküm(35a-2): Aslen Harputlu olup Samsun'da ikamet eden Katırcı Asrator veledi Mardos'un yine Samsun'un Ermeni Mahallesinden Sirak veledi serkiz'a sattığı beygirin parası olan 1100 kuruşu istemek üzere açılan mahkemede iddiasınaı ispat edemediğinden adı geçen Sirak'a muarazadan men edildiğine dair 2 Şevval 1274 tarihli ilam kaydıdır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'ileridir ki

(2)An asl Harputlu Kazası ahâlisinden olup Medine-i Samsun'da mütemekkin Katırcı Asrator veledi Mardos nâm kimesne meclis-i şer' de (3)Medine-i mezbûrun Ermeni Mahallesi'nde mütemekkin Sirak veledi Serkiz mahzarında merkûm bundan bir gün mukaddem malımdan bir re's bargirimi bin (4)yüz guruşa bey' edip meblağ-ı mezbûre hâlâ zımmetinde olmakla taleb ederim diye ba'de'd-da'va merkûm Sirak'tan gıbbe'l-istintâk cevâbında (5)müdde'î-i merkûmdan ber vech-i muharrer bir re's bargirini semen-i mezbûr ile iştirâ eylediğin inkârından mâ'ada müdde'î-i merkûm bargir-i mezbûru (6)bu gün yedinde olduğu hâlde ahire bey' arz eder deyü ba'de'd-def' ve'l-inkâr dâfi'î-i merkûmdan ber vech-i muharrer def'-i meşrûhuna mutâbık (7)beyyine taleb olundukda lede't-tezkiye makbûlü'ş-şehâde idükleri ihbâr olunan Hasan bin Ali ve Hosye veledi Artin nâm kimesneler (8)şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber vech-i şer'î üzere isbât etmeğin mücebince müdde'î-i merkûm bin yüz guruşu bargiri semen mutâlebesiyle (9)merkûm Sirak'a bi-vech-i şer'î mu'ârazadan men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu bâki emr limen lehü'l-emrindir (10)tahriren fi's-sâni min şehr-i Şevvâli'l-mükerrem sene erba' ve seb'în ve mieteny ve elf.

30.Hüküm(35a-3): Aslen Karahisarışarki kazası ahalisinden olup Samsun'da ikamet eden Berber Artin ve Akob veledi Kirkor mahkemeye müracaat ederek Samsun'un Kasaphane Mahallesinden çocuksuz ölen babaları Kirkorun kız kardeşi Makdisi Şoşik binti Mardırıs'un mirasının eşi Manık ile kendilerine kaldığını ve anılan miraslarına ilişkin haklarını almak üzere taraflarından Samsun'da ikamet eden Ayvadoğlu celyar'ı vekil olaak atadıklarına dair 3 Şevval 1274 tarihli hüccet kayıdır.

(1)An asl Kara Hisar-ı Şarki Kazası ahlilerinden olup Medine-i Samsun'da mütemekkin Berber Artin ve Akob veled-i Kirkor nâm kimesnelerden her biri (2)meclis-i şer'î-i şerîf-i enverde takrîr-i kelâm ve ta'bir-i ani'l-merâm edip kaza-i mezbûrun Kasabhâne Mahallesi'nde mütemekkin iken bundan (3)akdem bilâ veled fevt olan babamız müteveffâ Kirkor'un li-ebeveyn kızkarındaşı Makdisi Şoşik binti Mardoros'un verâseti kaza-i (4)mezbûrda zevci Manok ile bizlere intikâl etmekle tereke-i müreffe-i mezbûreye vâz'ü'l-yed olanlardan taleb ve da'va ve ahz u kabz ve makbûzunu (5)bizlere isâle ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve husûs-ı mezbûrun mütevakıf olduğu umûrun külliyesine taraflarımızdan kaza-i mezbûrda mütemekkin (6)Ayvad oğlu Celyar nâm kimesnenin kabûlünü hâvi vekîl nasb ve ta'yîn eyledik dedikleri mâ vaka' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâlis (7)min şehr-i Şevvâli'l-mükerrerrem sene erba' ve seb'în ve mieteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

-Kaza-i mezbûrdan Todik

-Kaza-i mezbûreden Todos

-ve gayrihüm.

31.Hüküm(35a-4): Samsun Kazası Akalan karyesi Camii Vakfı'nın imam ve hatibi olan Hasan bin Mehmed'in ölümü üzerine oğlu Abdullah'ın küçük olması nedeni ile büyüünceye kadar Ömer bin Bayram'ın yerine vekaleten atanması hususunda Abdullah adına berat verilmesine dair 3 Şevvâl 1274 tarihli ilam kayıdır.

(1)Der devlet-i mekine arz-ı dâ'i-i keminelidir ki nezâret-i evkâf-ı hümâyun-ı mülükâneye mülhak evkâfdan Samsun Kazası'na tâbi' (2)Akalan Karyesi'nde vâki' Câmî'-i Şerîf Vakfından almak üzere yevmi bir akçe vazîfe ile hitâbet ciheti mutasarrıfı (3)Hasan bin Mehmed fevt olup yeri hâli ve hıdmet-i

lâzimesi mu'attal kalmağla müteveffâ-yı merkûmun sulb-i sağır oğulları (4) olup karye-i mezbûrun yirmi yedinci hânesinin sekizinci numrosunda mukayyed Abdullah ve altıncı numrosunda mukayyed İbrahim (5) nâm sağırlerden ibn-i sağır-i merkûm Abdullah hâlâ tahsil-i ilm etmekte olmakla merkûm Abdullah kesb ve liyâkat edinceye (6) değin karye-i mezbûrun altmış birinci hânenin birinci numrosunda mukayyed kırk yaşında mukayyed olup esnân-ı (7) askeriyeye mütecâviz idüğü inde'ş-şer' ve'l-meclis zâhir ve hıdmet-i mezkûreye ehliyet ve istihkâkı le'de'l- (8) imtihân bâhir olan Ömer bin Bayram dâi'leri sağır-i merkûm tarafından bi'l-vekâle idâre-i hizmet (9) etmek üzere cihet-i hitâbet-i mezkûru iş bu râfi'-i refi'-a-ı rıf'ati rukıyyet Abdullah dâi'lerine tevcih ve yedine (10) bir kıt'a berât-ı şerif-i âli-şân sadaka ve ihsân burulmak ricâsına olki vâki'ü'l-hâldir (11) bi'l-iltimâs pâye-i serir-i mu'adelet-masîr-i a'lâyâ arz ve i'lâm olundu. Fî 3 Şevvâl sene 74.

32.Hüküm(35a-5): Samsun İli, Kavak Kazası Hacılı Köyünde bulunan Mehmed Paşa İbn-i Hayreddin paşa Hazretleri Vakfı'na zaviyedâr olarak atama beratı gelinceye değin Mehmed bin Abdullah'ın atandığına dair 5 Şevval 1274 tarihli hüccet kayıdır.

(1) Medine-i Samsun'a muzâf Kavak Kazası'nın Hacılı Karyesi'nde vâki' merhûm Mehmed Paşa ibn-i Hayreddin Paşa Hazretleri'nin Vakfı'nın (2) zâviyedârlık ciheti hıdmetini ru'yet ve tesviye-i umuruna kıbel-i şer' den bir mütedeyyin kimesne kâimmakâm nasb ve ta'yin olunmak ehem ve elzem olduğu (3) ecilden hıdmet-i mezkûreyi ru'yete kâdir idüğü zeyl-i hüccette muharrerü'l-esâmi-i müslimîn ihbârlarıyla mütehakkık ve evkâf müdürü hamiyetlü Mehmed Emin Efendi'nin (4) müntahebi olan iş bu bâ'isü'l-kitâb Mehmed bin Abdullah nâm kimesneyi hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb tûba lehu ve hüsne me'âb efendi hazretleri hıdmet-i mezkûreyi (5) berât-ı şerifi gelinceye değin kemekâm nasb ve ta'yin buyurduk da ol-dahî ber vech-i muharrer kabûl ve hıdmet-i mezkûreyi kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm (6) etmeğın mâ vaka' bi't-taleb ketb olundu hurrire fi'l- yevmi'l-hâmis min şehr-i Şevvâli'l-mükerrem sene erba' ve seb'în ve mieteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

-Karaoğlanoğlu Hasan ve Çöreoğlu Mustafa

-ve Boduroğlu Ali ve Boduroğlu Ahmed

-ve gayrihüm.

33.Hüküm(35b-1): Samsun'da vakfettiği ve vakfiyesinde ayrıntısı verilen taşınmazlardan elde edilen gelirin Hızır Bey Camiinde Hatme-i Şerife/Veya Hatm-i Şerif okutulması için harcanmasını şart kıldığına dair Siyavuş Ağa Abdullah'ın 8 Şevval 1074 hicri tarihli vakfiyesidir.

Rahman ve Rahîm Olan Allah'ın Adıyla.

Allaha verdiği nimetler ve bilmeyene öğrettiği beyan/açıklamadan dolayı hamd olsun.

Salat ve selam en güzel konuşan ve hikmet sahiplerinin en faziletlisi, doğru konuşanların en hayırlısı, yaratılmışların Efendisinin üzerine ve O'nun temiz ehl-i beytine ve seçkin sahabelerine olsun.

Sonra:

Ben ne zaman ki hayır ve iyilik sahiplerini ve güzel işler yapanları, hayır ve iyilik talep ederken gördüm, aklıma mevcudatın yaratıcısının şu sözü geldi;

Kovulmuş Şeytândan Allaha sığınırım. "Her kim bir iyilik il egelirse ona on katı sevap verilir." ve yine kâinâta rızık verinin şu sözü "Onlar ki iman ettile ve sâli işler işlediler. İşte onlara mükâfat olarak inen firdevs cennetleri vardır." Yine hidâyet sahibinin şu sözü "Her kim iyilik işerse kendisi için işlemiş olur. Her kim de kötülük yaparsa yine kendisine yapmış olur"

İşte ben Samsun kasabasında ikaet eden günahkar ve fakir, Alemlerin Rabbinin rahmetine muhtaç, gidişatı dosdoğru olan yani hayır ve iyilik sahibi şerefliğin ve cömertlerin öncüsü Siyavuş Ağa Abdulahad. Allah Nebiyyi mükerrem ve sair nebiler hürmetine (Allahın salat ve selamı O'nun ve onların üerin eolsun) hatalarımızı affetsin. Ayıplarımızı örtsün, günahlarımızı silsin.

Ben "Her kim bir topluluğa benzerse O onlardandır." hadisinin anlam ve önemini çok engin alimlerden ve takva sahibi faziletliyelerden işittim. Böylece beni ayıpları örten melik'in yardımın aılaştırmaları için onların gittiği yolda gittim.

Böylece ben Allah rahmet etsin Mustafa Efendi Oğlu Sunullah Efendi'den arazisi ile birlikte bir adet zeytin bahçesini satın aldım.

Aldığım bu bahçenin birinci tarafı ... çeşmesinden taş yatağına, ikinci tarafı her iki bahçe arasından geçen ana cadde, üçüncü tarafı Hızır Bey Camii Vakfına ait

zeytin bahçesi ile el-Me'zûn²³ Hüseyin Vakfı, dördüncü tarafı ise anılan çeşmede son bulan yol ile sınırlıdır.

Yine Allah rahmet etsin Mehmet Kethüda Oğlu Pîr Mehmed Bey'den satın aldığım ve birinci tarafı Ali Kethüda Oğlu Mehmed mülkü, ikinci tarafı Tersâne-i âmire, Üçüncü tarafı.

Yine Perihan Hatun'dan satın aldığım, birinci tarafı Serkeş, İkinci tarafı adı geçen Şeyh Vakfı, Üçüncü tarafı, Kırbaç olarak isimlendirilen Muallimhane Camii Şerifi Vakfı, Dördüncü tarafı İsa Baba (k.s.) yoluna döşenen taşlar ile sınırlıdır.

Yine önceden Hacı Halil Camii Vakfına ait olan, içindekilerin hepsi geçer zeytin olan tahmini yüz buçuk kile Hanu'l-arz? ödemesi olan Zeytin Bahçesi ki birinci tarafı Serkeş bahçesi ve oradan anılan kasabaya, İkinci tarafı Kadı köyü kefersinin mülkü, Üçüncü tarafı -Allah dilediğikadar hayrı onun için kolaylaştırsın- Hasan Paşa, Dördüncü tarafı Kırkık Hasan Ağa mülkü ile sınırlıdır.

Yine Ayşe Hatun'dan satın aldığım ve sınırlarının belirlenmesine gerek olmayan Karabağı olarak isimlendirilen Cami-i Şerif Mahallesindeki zeytin bahçesidir.

Yine Mihriban Han'dan aldığım Papuci Bükü Mezraasıdır. Tahmini olarak yüz kile oşrü bulunmaktadır. Birinci tarafı mezraaya akan suyun arkı, İkinci tarafı Derviş Hüseyin Oğlu Hasan mülkü, Üçüncü tarafı Alla rahmet etsin Derviş Efendi Oğlu Hasan Ağa mülkü, Dördüncü tarafı Mümin Çelebi Oğlu Çelebi mülkü ile sınırlıdır.

Satın aldığım tüm bu taşınmazları eklentileri, binaları ve sair faydalanılan eşyaları ile birlikte Hanefi mezhebinin görüşüne göre vakfettim. Ve kendi malımdan çıkartarak mütevelliyeye teslim ettim. Sonra büyük kitaplarda tescil ettim. Şöyle ki artık satılamaz, hibe edilemez, miras bırakılamaz, mülk edinilemez, herhangi bir şekilde değiştirilemez. "Her kim bunu işittikten sonra değiştirmeye kalkışırsa günahı bunu değiştirenlerin üzerine olsun. Muhakkak ki Allah işiten ve bilendir." Her kim de bunu değiştirmeye kalkışırsa Allahın meleklerin ve bütü insanların laneti üzerlerine olsun.

---

²³ Burada kullanılan "el-me'zûn" kelimesi ya fetva vermeye yetkili anlamında "el-mezûn [bi'l-iftâ]" anlamında kullanılmıştır. Veyahut "müezzin" demek istemiş olabilir.

Ben bu taşınmazları yedi günde bir?/yededen yediye? Alemlerin Rabbinin rızası, acı veren ateşten kurtuluş, nimet cennetinde yüksek dereceye ulaşmak için Hatme-i Şerife okutulması için vakfettim.

Bilen ve yartanın şu sözü ile "O gün ne mal ne de evlat fayda vermez. Ancak doğru bir kalp ile Allha gelen hariç" Ve Haremeyn-i Şerifeyn Nebisinin şu sözünü esas alarak "İnsanoğlu öldüğünde üç şey hariç bütün faaliyet ve işleri kesilir; Kendisinden faydalanılan ilim, slaih bir çocuk ve sadaka-i cariyeye" Allah Resulü doğru söyledi.

Bu hatme-i şerife Kale içerisinde bulunan Hızır Bey Camiinde okunsun. Btaşınmazların gelirini beş hisseye ayırdım. Bir hissesi vakfın mütevellisine verilsin. Müteveli ise hatmeyi okuyan kârilerin en iyisi olsun. Dört hissesi ise hatme-i şerifeyi okuyan diğer dört karie eşit şekilde pay edilsin. Hatme-i şerifeyi okuyan dört kişi bu kuralı bozarsa insnaların ileri gelenleri çağrılır ve asla terk edilmez. Tembellikle okunmaz, bidat ile okunmaz, mümkün olduğu kadarı ile kuran harflerini iyi çıkarmaları gerekir. Allah gafillerin pişmanlığından? uyandırısın. Ve beni salihler zümresi ile haşretsin. Alemlerin Rabbi olan Allaha hamd olsun. Amin. Ey yardım eden.

İşbu belge 8 Şevval 1074 hicri yılında düzenlendi.

Kadı Onayı: İşbu belgenin içerisinde olan tarafımca geçerli ve doğrudur. Vakfiyenin aslından yazılmıştır. Ben bu konuda alimler arasındaki ihtilafı bilen birisi olarak vakfın umumi ve hususi bütün alanlarda sahih ve lazım geçerli ve bağlayıcı olduğuna hükmettim. Allahın fakir kulu Samsun Kadısı Ömer Oğlu Mustafa. (Allah her iksini de bağışlasın) Kayd Olundu 7 Şevval 1274.

34.Hüküm(35b-2): Samsun Kazası'nın Oyumca Karyesinden Küçükalioğlu İbrahim bin Ali'nin Alanos Karyesi'nden Hasan bin Mustafa'dan kaybolan Merkebinin talep etmesine dair Hasan'ın muarazadan mendine dair 10 Şevval 1274 tarihli ilam kaydır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'ileridir ki

(2)Medine-i Samsun Kazası'nın Oyumca Karyesi sâkinlerinde Küçük Alioğlu İbrahim bin Ali nâm kimesne meclis-i şer'-i münîrde (3)Alanos Karyesi'nde sâkin Hasan bin Mustafa mahzarında merkûm Hasan'ın yedinde olup iş bu mu'âyene olunan dört yaşında (4)olan boz erkek merkeb (...) hâsıl olan mülküm iken târih-i

i'lâmdan bir mâh mukaddem mülkünden zâyi' olmakla bi'l-istihkâk (5)taleb ederim diye da'va ol-dahî cevâbında iş bu dört yaşında olan boz merkeb benim himârımdan doğmuş mülkündür ve hakkımdır (6)merkûm yedinden on iki gün mukaddem merkeb-i mezbûru yedimde görüp benim değildir senin malındır diye şuhûd mahzarında ikrâr (7)dahî etmişdi dedikde gıbbe'l-istintâk ve'l-inkâr merkûm Hasan'dan ber vech-i muharrer müdde'âsına mutâbık beyyine talep olunduk da sâlifü'z- (8)zıkr Alanos Karyesi ahâlilerinden lede't-tezkiye şehâdetleri makbûle olan Koca Alioğlu Halil bin Ali ve Kuru Hüseyinoğlu (9)Mehmed bin Hüseyin şehâdetleriyle mu'ârazadan men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs Samsun mahkemesinden huzur-ı âlîlerine i'lâm olundu tahrîren fi'l-yevm (10)ü'l-hâmis min şehr-i Şevvâli'l-mükerrem sene erba' ve seb'în ve mieteyn ve elf.

35.Hüküm(35b-3): Samsun'a bağlı Körtük Karyesi'nde Ayşe binti Halil'in evli olduğu Hurşid ibn-i Mehmed'ten boşanmak için babası Halil bin Dizdar'ı kendisine vekil tayin ettiğine dair 7 Şevval 1274 tarihli ilam kayıdır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'ileridir ki

(2)Medine-i Samsun'a muzâfe Körtük Karyesi'nde mütemekkiye Ayşe binti Halil tarafından zıkr-i câi hal'a vekâleti Kasap İsmail bin Mustafa ve İbrahim (3)bin Mehmed şehâdetleriyle sâbit ve sübut-ı vekâletine hükm-i şer'î lâhık olan mezbûrenin babası Halil bin Dizdar nâm kimesne meclis-i şer'-i münîrde karye-i (4)mezbûre sâkinlerinden Hurşid ibn-i Mehmed mahzarında merkûm Hurşid müvekkilemin zevci ve ehli olup beynlerinde adem-i hüsn-i mu'aşeretten nâşi müvekkil (5)izâfetiyle ben hal'a tâleb ve mufârakata râğib olmamla merkûmun zımmetinde olan mihr-i mü'eccel müsemmâsında fâriğa ve nafaka-i iddet ve mü'net süknâsı (6)kendi üzerine olmak üzere bi'l-vekâle hal' olduğumda ol-dahî hal'-ı mezbûru kabûl eyledi deyu vekîl-i merkûm Halil'in kelimât-ı meşrûhasını zevc-i merkûm (7)Hurşid tasdik ve hal'-ı mezbûru kabûl eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs Samsun mahkemesinden huzur-ı âlîlerine i'lâm olundu tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' min şehr-i (8)Şevvâli'l-mükerrem sene erba' ve seb'în ve mieteyn ve elf.

36.Hüküm(36a-1): Samsun'a bağlı Körtük Karyesi'nden Ayşe binti Halil'in boşandığı eşi Hurşid bin Mehmed'ten alacağı ailişkin vekil olarak atadığı babası Halil bin Dizdar'ın Hurşitten aldığı 2500 lira karşılığında birbirlerinin zimmetini ibra ettiklerine dair 7 Şevval 1274 tarihli ilam kayıdır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'ileridir ki

(2)Medine-i Samsun Kazası'nın Körtük Karyesi'nde sâkine Ayşe binti Halil nâm Hatun'un zikr-i câi da'va ve lede'l-hâce sulh (3)ve ibrâya vekîl-i müsbet-i şer'isi babası sâhib-i arzuhâl Halil Ağa ibn-i Hacı Dizdar nâm kimesne meclis-i şer'-i münîrde karye-i mezbûre sâkinlerinden (4)derûn-ı arzuhâlde mezkûr'l-ism Hurşid bin Mehmed mahzarında müvekkilem mezbûrenin merkûm zimmetinde beheri otuz guruşluk kırk yigirmilik (5)altını ile yüz elli guruş kıymetli bir çift sim kol bağı ve beş yüz guruş kıymetli bir süvâli anteri ve üç yüz guruş kıymetli bir (6)kıt'a karman? ve iki yüz guruş kıymetli bir trablüs şal ve iki yüz elli guruş kıymetli iki döşek ve iki yorgan ve iki yastık ve yirmi (7)aded yirmilik nişân altını ve vâlidesinden mirâs alıp merkûma vermiş olduğu dört bin guruş ki cem'ânyedi bin üç yüz (8)elli guruş alacak hakkı olmakla bi'l-vekâle taleb ederim deyü ba'de'd-da'va gıbbe'l-istintâk ve'l-inkâr ve bâ-tavassut merkûm Hurşid (9)ile an inkâr iki bin beş yüz guruş semen-i medfû ve makbûza sulh olup dört bin sekiz yüz elli guruş mutâlebesine (10)mute'allika âmme-i da'vâdan müvekkileme izâfetle merkûm Hurşid'in zimmetini ibrâ edip ve merkûm Hurşid dahî bana vermiş olduğu (11)iki bin beş yüz guruş mutâlebesine ve hukûk-ı sâireye müte'allika âmme-i da'vâdan benim zimmetimi ibrâ ve her birimiz ber vech-i muharrer âherin (12)ibrâsını kabûl eyledik dedik de mezbûr Hurşid merkûm Halil'in kelimât-ı meşrûhasını şifâhen tasdik ve ibrâ-yı mezbûru (13)ber vech-i muharrer kabûl eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs Samsun mahkemesinden huzûr-u âlîlerine i'lâm olundu Bâki'l-emr limen lehü'l-emrindir (14)tahriren fi'l-yevmi's-sâbi' min Şevvâli'l-mükerrem sene erba' ve seb'îne ve mieteyn ve elf.

37.Hüküm(36a-2): Samsun İli Sadibey Mahallesinden Akhasanoğlu el-Hâcc İbrahim ağa'nın eşi Kerime binti Abdullah her yıl bir hatim okunup ruhuna hibe edilmek üzere Sadibey Mahllesi Camisine 500 kuruş para vakfederek bu paranın değerlendirilmesi için Ladikli Hasan Ağa ibn-i Abdullah'ın müteveli olarak atandığına dair 7 Şevval 1274 tarihli hüccet kayıdır.

(1)Medine-i Samsun mahallâtından Sa'd Bey Mahallesi'nde sâkin iken bundan akdem fevt olan Ak Hasanoğlu el-Hâcc İbrahim Ağa zevcesi (2)Kerime binti Abdullah nâm Hatun'un nukûd-ı mevkûfe-i âti'z-zikrin nemâsından senede Kurân-ı kerimden bir hatm-ı şerîf tilâvet olunmak (3)ve bir berât yayılıp mahalle-i mezbûre Câmî'-i Şerîfine vaz' oluna deyü hâl-i hayatında vakf-ı sahîh-i şer'i lâzım ile vakf eylediği beş yüz (4)guruş bir mu'temed kimesne yediyle istirbâh olunup şart-ı mezbûrla icrâ oluna deyü vasiyeti meclis-i şer'-i münîrde ba'de's-sübût meblağ-ı mezbûra (5)bir müteveli nasb ve ta'yin olunmak ehem ve elzem olduğu ecilden vakf-ı mezbûreye muhill ve müstehak olduğu zeyl-i hüccette muharrerü'l-esâmi-i müslimîn (6)ihbârlarıyla mütehakkık olan iş bu bâ'isü'l-kitâb Ladikli Hasan Ağa ibn-i Abdullah kimesneyi hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb tûba lehu hüsne me'âb Efendi (7)hazretleri vakf-ı mezbûra müteveli nasb ve ta'yin buyurduk da ol-dahî ber vech-i muharrer tevliyet-i mezbûreyi kabûl ve hıdmet-i lâzımesini kemâ (8)yenbağı edâya ta'ahhüd olmağın mâ vakaa' bi't-taleb ketb olundu tahriren fi'l-yevmi's-sâbi' min şehri-i Şevvâli'l-mükerrem sene erba' ve seb'in ve mieteyn ve elf.

38.Hüküm(36a-3): Samsun İli Sadibey Mahallesinden Akhasanoğlu el-Hâcc İbrahim ağa'nın eşi Mahbube Hatun binti İsmail her yıl bir hatim okunup ruhuna hibe edilmek üzere Sadibey Mahllesi Camisine 500 kuruş para vakfederek bu paranın değerlendirilmesi için Oğlu Muhiddin Efendi'nin müteveli olarak atandığına dair 7 Şevval 1274 tarihli hüccet kayıdır.

(1)Medine-i Samsun mahallâtından Sa'd Bey Mahallesi'nde sâkin iken bundan akdem fevt olan Ak Hasanoğlu İbrahim Efendi'nin zevcesi (2)Mahbube binti İsmail nâm Hatun'un nukûd-ı mevkûfe-i âti'z-zikrin nemâsından senede Kurân-ı kerimden bir hatm-ı şerîf tilâvet olunmak ve bir berât (3)yayılıp mahalle-i mezbûre Câmî'-i Şerîfine vaz' oluna deyü hâl-i hayatında vakf-ı sahîh-i şer'i lâzım ile vakf eylediği beş yüz guruş bir mu'temed kimesne (4)yediyle istirbâh olunup şart-ı mezbûrla icrâ oluna deyü vasiyeti meclis-i şer'-i münîrde ba'de's-sübût meblağ-ı mezbûra bir müteveli nasb ve ta'yin olunmak (5)ehem ve elzem olduğu ecilden

vakf-ı mezbûra müteveffîye-i mezbûrenin sadr-ı kebîr oğlu olup her vecihle tevliyet-i mezbûreye muhill ve müstehak olduğu (6) zeyl-i hüccette muharrerü'l-esâmî-i müslimîn ihbârlarıyla mütehakkık olan iş bu bâ'isü'l-kitâb oğlu merkûm Muhiddin nâm kimesneyi hâkim-i mevakkî'î-i sadr-ı kitâb tûba lehu (7)hüsne me'âb Efendi hazretleri vakf-ı mezbûra mütevellî nasb ve ta'yin buyurduk da ol-dahî ber vech-i muharrer tevliyet-i mezbûreyi kabûl ve hıdmet-i lâzimesini (8)kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd olmağın mâ vaka' bi't-taleb ketb olundu tahriren fi'l-yevmi's-sâbi' min şehr-i Şevvâli'l-mükerrem sene erba' ve seb'îne ve mieteyn ve elf.

39.Hüküm(36a-4): Aslen Hemşin Kazası ahâlisinden olup Samsun Kazası'nın Aksur Karyesi'nde ticâret nedeni ile ikamet etmekte olan Laz Emin bin Mehmet mahkemeye müracaat ederek Of Kazası ahâlilerinden Koçinoğulları Hüseyin bin Ahmed ve İbrahim bin Mustafa'nın bacadan girerek 10 adet altınını çaldıklarını ancak iddiasını ıspat edemediğinden muarazadan menine dair 9 Şevval 1274 tarihli ilam kayıdır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'ileridir ki

(2)An asl Hemşin Kazası ahâlisinden olup Medine-i Samsun Kazası'nın Aksu Karyesi'nde ticâretle sâkin Laz Emin bin Mehmed nâm (3)kimesne huzûr-ı âlîlerinde meclis-i şer'-i münîrdeOf Kazası ahâlilerinden Koçinoğulları Hüseyin bin Ahmed ve İbrahim bin Mustafa nâm kimesneler mahzarında (4)merkûmân târih-i i'lâmdan on beş gün mukaddem Ramazan-ı Şerîfin yirmi beşinci cum'aertesî gecesi karye-i mezbûrede sâkin olduğum (5)odamın pacasından içeriye girip sandığım içinde malımdan mevcûd beheri yüz guruş kıymetli on aded altınlarımı ahz etmeleriyle (6)merkûmândan taleb ederim deyü ba'de'd-da'va ve'l-istintâk ve'l-inkâr müdde'i-i merkûmdan ber vech-i muharrer beyyine taleb olunduk da ityân-ı beyyineden (7)izhâr-ı acz edip müdde'i-i merkûmun talebiyle merkûmân İbrahim ve Hüseyin nâm kimesnelere yemin vermeyüp mücebince müdde'i-i merkûm (8)Emin on aded altın mutâlebesiyle merkûmân İbrahim ve Hüseyin'e bilâ beyyine mu'arazadan men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs (9)Samsun mahkemesinden huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu bâki emr li-veliyi'l-emrindir fi'l-yevmi't-tâsi' min şehr-i Şevvâli'l-mükerrem sene (10)erba' ve seb'în ve mieteyn ve elf.

40.Hüküm(36a-5): Samsun İli, Yenimahalleden Matak Ahmed baba ibn-i Abdullah'ın verâsetine dair çıkan anlaşmazlık üzerine belgede adı geçen Mehmed'in zimmetinin ibra edildiğine dair 11 Şevvâl sene 74 tarihli ilam kayıdır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'ileridir ki

(2)Medine-i Samsun mahallâtından Yeni Mahalle'de sâkin iken bundan akdem fevt olan Matak Ahmed Baba ibn-i Abdullah'ın verâseti (3)zevcesi Ayşe binti Hasan ile sulbi kebîr oğulları Hasan ve Hüseyin ve sulbiye sağîre kızı Emine'ye munhasıra kable'l-kısım ibn-i merkûm Hüseyin (4)fevt olup verâseti ancak li-ebeveyn er-karındaşı Hasan'a munhasıra kable'l-kısım bint-i mezbûre Emine dahî fevt olup veraseti (5)vâlidisi mezbûre Ayşe ile li-eb er-karındaşı merkûm Hasan'a munhasıra kable'l-kısım zevce-i mezbûre Ayşe fevt olup (6)verâseti zevc-i metrûku Mehmed bin Hasan ile li-ebeveyn er-karındaşı Hasan bin Musa nâm kimesne mahzarında ve tashih-i mes'ele-i mirâsları (7)yüz yirmi sehinden olup sihem-i mezbûreden doksan sekiz sehmi ibn-i merkûm Hasan'a ve on bir sehimi zevc (8)Mehmed'e ve on bir sehimi ahi'l-mezbûr Hasan'a isâbeti tahakkukundan sonra verese-i mezbûreden sâhib-i arzuhâl (9)ibn-i merkûm Hasan meclis-i şer'-i münîrde zikr-i câi menzile vaz'ı yedi mütehakkık olan derûn-ı arzuhalde mezkûr'l-ism (10)zevc-i merkûm mahzarında mevrûsumuz müteveffâ-yı merkûmun ile vefât yedinde mülkü ve hakkı olup ba'de vefâti (11)tashîh-i mezkûr üzere bana isâbet eden mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan Hâfız Kapudan ve bir taraftan Şakir (12)ve bir taraftan Basmacı Ahmed ve bir taraftan menzilleri ve bir taraftan leb-i derya ile mahdûd bir bâb menzil ile iş bu (13)yedimde olan defterim nâtık olduğu üzere sekiz yüz guruş kıymetli beyt-i merkûmun yedinde olmakla (14)hisse taleb ederim deyü ba'de'd-da'va gıbbe'l-istintâk merkûm Mehmed cevâbında müdde'i-i merkûm târih-i i'lâmdan yedi (15)sene mukaddem tereke-i müteveffiyûn-ı merkûmûndan hisse-i irsiye-i musîbesine mukâbil müteveffiyeye-i mezbûre Ayşe ile üç bin (16)yüz guruş kıymetli nisf menzil olup zevce-i müteveffiyeye-i mezbûre terekeye müte'allika âmme-i da'vâdan zimmetini (17)ba'de'l-ibrâ ve'l-kabûl ve hisse-i irsiyesini Hafız Kapudan'a bey' etmekle bu vechle kat'-ı nizâ' edip müteveffiyeye-i mezbûrenin (18)nisf menzil yedinde mülk olduğu halde yedi sene müdde'i-i merkûmun muvcehesinde mutasarrıf olup (19)ba'de vefâtihi bana intikâl eyledi deyü ba'de'd-def' ve'l-inkâr dâfi'-i merkûmdan ber vech-i muharrer beyyine

taleb olunduk da (20)ityân-ı beyyine sadedinde iken bâ tavassut-ı müslimîn merkûm Hasan meclis-i şer' de müceddeden da'vâ-yı mezbûrdan (21)beş yüz guruş semen-i medfû' ve makbûza sulh olub husûs-ı mezbûra müte'allika-i âmme-i da'vâ ve mutâlebâtıdan zevc-i (22)merkûm Mehmed'in zımmetini ibrâ-yı âmm ile ibrâ ettim dedikde müdde'î-i merkûmun kelimât-ı meşrûhasını merkûm Mehmed'e (23)şifâhen tasdîk ve ibrâ-yı mezbûru kabûl ve bu vechle kat'-ı nizâ' eyledikleri tescîl ve bi'l-iltimâs (24)Samsun mahkemesinden huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu. F 11 Şevvâl sene 74.

41.Hüküm(36b-1): Samsun İli, Hançerli Mahallesinden Fatma Şerife Hatun binti Halil mahkemeye gelerek Mekkede olan Kardeşi Hafız Ahmed'in köyde kendisine hibe ettiği tarlayı kullanan Akatlı Karyesinden Sofu Hüseyinoğlu Halil bin Hüseyin'den iki yıllık kira bedeli istediğine ve bu hususta Halil tarafından kendisine verilen 50 kuruş neticesinde adı geçen Halil'in zimmetinin ibra edildiğine dair 10 Şevvâl 1274 tarihli ilam kayıdır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'ileridir ki

(2)Medine-i Samsun mahallâtından Hançerli Mahallesi'nde sâkine mu'arrefeti'z-zât Fatma Şerife binti Halil nâm Hatun meclis-i şer'-i münîrdeAkatlı Karyesi sâkinlerinden (3)Sofu Hüseyinoğlu Halil bin Hüseyin ile terâfu'larında hâlâ Mekke'de olan li-ebeveyn er-karındaşım Hafız Ahmed'in karye-i mezbûrede vâki' bir kt'a tarlasını (4)merkûm Halil târih-i i'lâmdan iki sene mukaddem zira'at edip tarla-yı mezbûru karındaşım bana hibe etmekle iki senelik icâre-i mislini talep (5)ederim deyü mezbûrenin takrîr-i meşrûhu da'vâsını meşrû'a olmadığı kendisine tefhîm olunmuş ise de bâ tavassut-ı müslîhîn müdde'îye-i (6)mezbûreye elli guruş verilip husûs-ı mezbûra ve sâireye müte'allika-i amme-i da'vâdan merkûm Halil'in zımmetini ba'de'l-ibrâ ve'l-kabûl (7)ve bi-vechin kat'-ı nizâ' eyledikleri tescîl ve bi'l-iltimâs Samsun mahkemesinden huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu. Fî 10 Şevvâl sene 74.

42.Hüküm(36b-2): Samsun İli Madenkabı Kazısı Çanarağalı Köyünden Zaberkeha veledi Panayot'un Çırakman Köyünden Kara Yanioglu Haralanbo veledi Yani'den alacağını talep etmiş ancak iddiasını ispat edemediği için muarazadan men edildiğine dair 11 Şevvâl 1274 tarihli ilam kayıdır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'ileridir ki

(2)Medine-i Samsun'a mülhak Madenkabı kurâsından Çınarağalı Karyesi'nde mütemekkin Zaberkahya veledi Panayot nâm kimesne meclis-i şer' de Çırakman Karyesi'nde (3)mütemekkin Kara Yanioğlu Hralanbo veledi Yani ile terâfu'larında merkûm bundan bir sene mukaddem bey' ve teslîm eylediği duhân semenden bâki hâlâ (4)zımmetinde yedi yüz elli guruş alacak hakkım olmakla talep ederim deyü ba'de'd-da'va ve'l-inkâr müdde'i-i merkûmdan ber vech-i muharrer beyyine talep (5)olunduk da ityân-ı beyyineden izhâr-ı acz edip müdde'i-i merkûmun talebiyle Hralanbo'ya yemin verilmekle mûcebine müdde'i-i merkûm Zaberkahya (6)yedi yüz elli guruş mutâlebesiyle bilâ beyyine merkûm Yani'ye mu'ârazadan men' olduğu Samsun mahkemesinden huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu. Fî 11 Şevvâl sene 74.

43.Hüküm(36b-3): Aslen Karayaka Kazasından olup ticaet için Samsun'da ikamet eden Ali Kethüdaoğlu Ömer bin Ali' kendisine ait olup kaybolan beygirini mâl müdürü fütüvvetlü Halil İbrahim Efendi vekîl-i Mehmed Ağa ibn-i Abdullah'ta olması üzerine kendisine teslim etmek üzere Mehmed'in tembih edildiği hususunda 11 Şevvâl 1274 tarihli ilam kayıdır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'ileridir ki

(2)Karayaka Kazası ahâlisinden olup Medine-i Samsun'da li-ecli't-ticâre sâkin sâhib-i arzuhâl Ali Kethüdaoğlu (3)Ömer bin Ali meclis-i şer' de zikr-i âti hayvanlardan bi-tarik-i iltikât canib-i mirîden bâ irâde-i seniyye me'mûriyeti hasebiyle(4)vâz'ü'l-yed olan mâl müdürü fütüvvetlü Halil İbrahim Efendi'nin vekîl-i müsbet-i şer'isi olup cânib-i şerî'at-ı (5)garradan dahi husûmete i'tibâr olunan zabtiye Mehmed Ağa ibn-i Abdullah muvâcehesinde huzûr-ı şer'a ihzâr (6)olunan bir re's doru bargir şirâen mülküm olup târih-i i'lâmdan bir ay mukaddem zâyi' olmuş idi (7)el-hâletü hazihi mülkü mûma-ileyh yedinde bulmamla bi'l-istihkâk talep ederim deyü ba'de'd-da'va ve'l-istintâk (8)vekîl-i merkûm cevâbında zikr olunan bargire müvekkilinin taraf-ı mirîden yedimde olmak üzere vaz' (9)yedini ikrâr lâkin müdde'i-i mezbûrun mülkü olduğunu inkâr etmekle müdde'i-i mezbûrdan ber vech-i muharrer müdde'âsına (10)mutâbık beyyine talep olundu lede't-tezkiye şehâdetleri makbûle olan İmamoğlu Mehmed bin Ahmed ve Halil (11)bin Mehmed nâm kimesneler şehâdetleriyle vekîl-i merkûm muvâcehesinde ber vehc-i şer'i ba'de'l- isbât (12)ve tahlif mûcebiyle zikr olunan bir re's bargir-i mezbûru müdde'i-i merkûm

Ömer'e def ve teslim vekîl-i (13)merkûm Mehmed Ağa'ya tenbih olunduğu bi'l-iltimâs Samsun mahkemesinden huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu. Fî 11 Şevvâl sene 74.

44.Hüküm(36b-4): Samsun İli, Sadibey Mahallesinden el-Hâcc İbrahim bin Hasan'ın mirası mirasçılar arasında taksim edildikten sonra Büyük oğlu İbrahim'in eşi Ayşe binti Mustafa ve ölenin kızları Şerife, Amine ve Nefise'ye ait bahçe hisselerini Hacı Seyyid ağa'ya sattıklarına dair 7 Şevvâl 1274 tarihli hüccet kaydır.

(1)Medine-i Samsun mahallâtından Sa'di Bey Mahallesi'nde sâkin iken bundan akdem fevt olan el-Hâcc İbrahim bin Hasan'ın verâseti (2)sulbi kebîr oğlu İbrahim ve sulbiye kebîre kızları Şerife ve Amine ve Nefise'ye munhasıra kabl'l-kısm ibn-i merkûm İbrahim fevt olup verâseti (3)zewcesi Ayşe binti Mustafa ve sulbi kebîr oğlu Muhiddin ve sağîr oğulları Basri ve Veysel ve Mehmed'e munhasıra ve tashîh-i mesele-i(4)mirasımız bi'l hükmi'l ferayız seksen sehim itibariyle kırk sekiz sehmi benat-ı mezburelere ve dört sehmi zevce-i mezbure Ayşe'ye(5)ve yedişer sehimden yirmi sekiz sehim benûn-ı mezbûrûna isâbeti tahakkukundan sonra siğâr-ı merkûmûnun tesviye-i umûrlarına kibel-i şer' den (6)vasî-i mansûbeleri vâlideleri mezbûre Ayşe ve benât-ı mezbûreler taraflarından ikrâra vekîl-i müsbet-i şer' iyyeleri Ladikli Hasan (7)Ağa ve ibn-i kebîr merkûm Muhiddin nâm kimesnelerden her biri meclis-i şer'-i şerîf-i enverde iş bu bâ'isü'l-kitâb el-Hâcc Seyyid Ağa ibn-i (8)mahzarında bi-tav'ihâ ikrâr-ı tâm ve tekrîr-i kelâm edip akd-ı âti'z-zikrin sudruna değin müvekkilimizizin bâ irs-ı şer' i (9)iştirâken yedlerinde mülk-i mevrûseleri olup Medine-i mezbûrun Hançerli Mahallesi'nde Çayriçi nâm mahalde vâki' bir taraftan (10)Hacı Bekiroğlu Seyyid Ağa'nın harabe direği ve bir taraftan Osman Çavuş ve bir taraftan Ali Ağa bahçeleri ve bir taraftan (11)cadde ile mahdûd bir kıt'a bahçede olan hisse-i şâyi'a-i ma'lûmelerini sûk-ı sultânide ba'de'l-müzâyede ve rağabât-ı (12)nâs inkitâ'ında tarafeynden icâb ve kabûlü hâvi şurût-ı müfsideden âri bey'-i bât-ı sahîh-i şer' i ile (13)altı bin guruşa bey' ve temlik ve teslim eylediğimizde ol-dahî ber vech-i muharrer iştirâ ve temllük ve tesellüm ve kabz ve kabûl (14)eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr altı bin guruşu merkûm Hacı Seyyid Ağa yedinden tamâmen ahz u kabz edip (15)bi kaderi'l hisas beynimizde iktisâm eyledik fimâ ba'd bahçe-i mahdûd-ı mezkûr merkûm Hacı Seyyid Ağa'nın mülk-i (16)müşterâ-yı sahihi ve hakk-ı sarîhi olup bizim veçhen mine'l-vücûh alâkalarımız kalmadı keyfe mâ yeşâ ve yahtâr (17)mutasarrıf olsun dediklerinde gibbe't-tasdîkü's-

şer'î mâ vaka' bi't-taleb ketb olundu fî yevmi's-sâbi' (18)min şehr-i Şevvâli'l-mükerrerem sene erba' ve seb'în ve mieteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâll

-el-Hâcc Salih ve Levizoğlu Hasan

-ve Koca Ağa bin Mahmud Ağa

-ve Kazzar Hafız

-ve Başkatip Ahmed Efendi

-ve gayrühüm.

45.Hüküm(37a-1): Samsun İli, Sulumağara Köyünden olup vefat eden Turnacıoğlu Save veledi Yuri'nin vârisleri Save ve diğerleri ölen babalarının evinden tütün alan Çobanoğlu Panoyot veledi Yoran'a açtıkları davada Penayot bunu babalarındaki alacağına karşılık olarak aldığını ve bunu ıspatladığı için Penayot'a muarazadan men edildiklerine dair Evâil-i Receb 1274 tarihli ilam kayıdır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'ileridir ki

(2)Medine-i Samsun'un Sulu Mağara Karyesi'nde mütemekkin iken bundan akdem fevt olan Turnacıoğlu Save veledi Yuri'nin sulbi sağır oğlu Save (3)ve sağireleri Marye ve Bartana'nın vasî-i mansûbeleri Yovan veledi Kostandi nâm kimesne meclis-i şer'î-i münîrde karye-i mezbûre mütemekkinlerinden Çobanoğlu Panayot (4)veledi Yoran ile terâfu'larında merkûm Panayot siğâr-ı merkûmûnun babaları mütefevvâ-yı merkûmdan muntakil yetmiş üç batman duhanlarını fuzûli menzilden ahz (5)etmekle taleb ederim deyü ba'de'd-da'va ve'l-istintâk merkûm Panayot cevâbında duhan-ı mezbûru müteveffâ-yı merkûm Save hâl-i hayâtında ve kemâl-i sıhhatinde (6)beher batmanı ellişer guruşa bana bey' edip semeni olan meblağ-ı mezbûr üç bin guruşdan iki bin üç yüz otuz guruşunu zımmetinde olan alacağıma (7)mahsûb etmekle ol-vechle ahz eyledim dedikde gibbe'l-istintâk ve'l-inkâr merkûm Panayot ber vech-i muharrer Koca Kahyaoğlu Panayot veledi Todor ve Dimet (8)veledi Avdam şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe vech-i şer'î üzere isbât etmeğin mücebiyle müdde'î-i vasî-i merkûm yetmiş üç batman mutâlebesiyle bi-vech-i şer'î merkûm (9)Panayot mu'ârazadan men' olunduğu tescil ve bi'l-iltimâs

Samsun mahkemesinden huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu bâki emr li-veliyyi'lemr fi'l-
yevmi'l-evâil (10)min şehr-i Recebü'l-ferd sene erba' ve seb'în ve mieteyn ve elf.

46.Hüküm(37a-2): Samsun İli, Çorak Karyesi'nden Kumru binti Abdullah ile kardeşi Topal Hasan bin Abdi'nin babalarından kalan tarlalara ilişkin olarak anılan tarlalardan Kumrunun hissesinin ayrılarak vermesi hususunda Hasan'a tenbih olunduğuna dair 11 Şevval 1274 tarihli ilam kayıdır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'ileridir ki

(2)Medine-i Samsun Kazası'nın Çorak Karyesi'nde sâkine Kumru binti Abdullah nâm Hân tarafından vekâleti Salih Kahya ibn-i Mehmed ve Derviş Ali bin Osman nâm kimesneler (3)şehâdetleriyle sâbit ve sübût vekâletine hükmi şer'-i lâhik olan mezbûrenin zevci Hüseyin bin Osman meclis-i şer'-i münîrde karye-i mezbûre sâkinlerinden müvekkile-i (4)mezbûrenin li-ebeveyn er-karındaşı Topal Hasan bin Abdi mahzarında zirâ'at müdürü vekîli Zaptiye Ali Ağa hâzır olduğu halde müvekkilem mezbûre ile (5)merkûm Hasan târih-i i'lâmdan yedi sene mukaddem fevt olan babaları Abdi'nin ile'l-vefât havza-i tasarrufunda olup ba'de vefâtihî bâ irâde-i seniyye iki (6)sehim i'tibâriyle bir sehimî müvekkileme intikâl eden karye-i mezbûrede vâki' İşkeçli demekle arîf bir tarafdandan Hacı Hüseyinoğlu tarlası ve bir tarafdandan (7)taşpınar ve bir tarafdandan Kürd Ömeroğlu bir tarafdandan Kel Alioğlu tarlalarıyla mahdûd bir kıt'a tarla ve yine Kavakpınarı demekle arîf bir tarafdandan (8)Kafdaroğlu ve bir tarafdandan Kürd Ömeroğlu tarlaları ve bir tarafdandan cadde ile mahdûd bir kıt'a tarla ve yine Eğri Alma demekle arîf bir tarafdandan Kürd (9)Ömeroğlu ve bir tarafdandan Beşli kızı Emine Hatun tarlaları ve bir tarafdandan cadde ile mahdûd üç kıt'a tarlalar ve yine nısf hisse-i muntakilesi (10)tefrîk olunmak matlûbumdur deyü ba'de'd-da'va ve'l-istintâk merkûm Topal Hasan cevâbında tarlahâ-yı mezbûrelere vaz'-ı yedini ikrâr lâkin tarlahâ-yı (11)mezbûreler babamız müteveffâ-yı mezbûrun olmayıp bundan yirmi beş sene mukaddem fevt olan vâlidemiz Havva'nın tarlaları olup ba'de vefâtihâ (12)intikâl tapusunu ahz etmedim ise de babamın iyâlinde olduğumuz halde babamız tasarruf edip şimdi vefâtıyla tarlahâ-yı mezbûreleri (13)müstakilen zabt ederim dedikte tarafeyn iatiftâyâ lede'l-havâle kavânîn-i atıkada anadan oğluna arazi tapu misliyle verilmek (14)ve intikâl on sene talep ve da'vaya salâhiyeti var ise de merkûm Hasan sâhib-i arzdan tapusunu ahz etmeyip kendisi ve hatta babası (15)iyâlinde bulunmakla müstakilen tasarruf verilmeyip kendi için hakk-ı karar sâbit olmadığı ve tarlahâ-yı mezbûreler babaları

içün hakk-ı karar (16)sâbit olur deyü verilen cevâb-ı bâ savâba mebnî tarlahâ-yı mezbûrlardan müvekkile-i mezbûre Kumru'nun nısf hisse muntakilesini tefrîk ve teslîme (17)merkûm Hasan'a tenbih olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs Samsun mahkemesinden huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu bâki emr li-veliyi'l-emr fi'l-yevmü'l-hâdi aşer (18)min şehr-i Şevvâli'l-mükerrem sene erba' ve seb'în ve mieteyn ve elf.

47.Hüküm(37a-3): Samsun İli, Sadibey Mahallesinden Molla Hasan bin Hasan ile Ekrad taifesinden Kürd Havva Hatun binti Halil'in aralarındaki arsa satışına dair 11 Şevval 1274 tarihli ilam kayıdır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'ileridir ki

(2)Medine-i Samsun mahallâtından Sa'di Bey Mahallesi'nde sâkin iş bu bâ'isü'l-i'lâm Molla Hasan bin Hasan nâm kimesne meclis-i şer'-i münîrde (3)Ekrâd tâifesinden Kürd Havva binti Halil nâm Hatun ile terâfu'larında mahalle-i mezbûrede Hacı Aba nâm mahalde kâin hâlâ (4)mülk ve hakkım olan mülk-i menzilime muttasıl ve mülâhık olup bir tarafları Resul Köseoğlu menzilleri ve iki tarafları (5)cadde ile mahdûd bir miktar menzil arsasını bundan akdem mâliki olan Köseoğlu kerîmesi Alime binti Ahmed nâm Hatun (6)mezbûre cevâba beş yüz guruşa bey'-i kat'i ile bey' ve teslîm ve kabz-ı semen eylediği mesmû'im olduğu anda bilâ te'hir (7)taleb şuf'a ve muratebe ile meclis-i şer'a geldim suâl olunup bâyi'-i merkûmeye medfû'ı olan beş yüz guruşu (8)benden ahz ve arsa-i mezbûru bana teslîme tenbih olunmak matlûbumdur deyü ba'de'd-da'va ve'l-istintâk mezbûre Havva (9)ber vech-i muharrer ikrâr etmekle mûcebince mezbûre Havva bâyi'-i merkûmeye vermiş olduğu meblağ-ı mezbûru ahz ve arsa-i mahdûd-ı (10)mezkûru müdde'i-i merkûm Molla Hasan'a teslîme ilzâm olduğu bi'l-iltimâs Samsun mahkemesinden huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu fi 13 Şevvâl sene 74.

48.Hüküm(37a-4): Samsun İli, Bazar Mahallesinden Hurşid bin Abdullah ile Karamut Karyesinden Ömer bin Osman'ın aralarındaki alacak verecek davasına dair kayıt 14 Şevvâl 1274 tarihli ilam kayıdır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'ileridir ki

(2)Medine-i Samsun mahallâtından Bazar Mahallesi'nde sâkin Hurşid bin Abdullah nâm kimesne meslis-i şer'de Karamut Karyesi sâkinlerinden Ömer bin Osman (3)muvâcehesinde merkûma târih-i i'lâmdan üç seneden beri duhân almak üzere ceste ceste üç bin beş yüz seksen dokuz (4)guruş verip meblağ-ı mezbûrdan

beş yüz dört buçuk guruş kıymetli duhân alıp ve merkûmun yedinden bir sene tamâmında (5)vermek üzere kalmakla talep ederim deyü ba'de'd-da'va ve'l-istintâk merkûm Ömer cevâbında müdde'i-i merkûm ile bundan yirmi gün (6)mukaddem yegan yegan hesaplarımızı ru'yet edip müdde'i-i merkûma elli bin yüz seksen guruş deynim zuhûr etti (7)bundan ziyâde merkûm zımmetinde bir akçe hakkım yoktur deyü şuhûd mahzarında ikrâr ve i'tirâf etmiş idi dedik de gibbe'l-istintâk (8)ve'l-inkâr ** ber vech-i muharrer beyyine talep olundukda lede't-tezkiye şehâdetleri makbûle olan İmam Molla Ahmed bin Mustafa (9)ve İmamoğlu Ahmed bin Mehmed nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber nehc-i isbât etmeğin mücebince (10)müdde'i-i merkûm Hurşid'in bin yüz dört buçuk guruş mutâlebesiyle bi vech-i şer'i merkûm Ömer'e mu'ârazadan men' olunduğu (11)tescîl ve bi'l-iltimâs huzr-ı âlîlerine i'lâm olundu. Fî 14 Şevvâl sene 74.

49.Hüküm(37b-1): Samsun İli, Hançerli Mahallesi'nden Yusuf Gavvas ibn-i Abdullah'ın Tokat Kazası ahâlisinden Altunoğlu Monak veledi Dehan'dan alacağı olan on aded mecdiye yüzlük altını vermesi hususunda anılan Monak'ın yükümlü kılındığına dair 16 Şevvâl 1274 tarihli ilam kaydır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'ileridir ki

(2)Medine-i Samsun mahallâtından Hançerli Mahallesi'nde sâkin sâhib-i arzuhâl Yusuf Gavvas ibn-i Abdullah nâm kimesne meclis-i şer'-i münîrde (3)Tokat Kazası ahâlisinden derûn-ı arzuhâlde mezkûrû'l-ism Altunoğlu Manok veledi Dehan muvâcehesinde merkûmun (4)zımmetinde cihet-i karzdan bâ tahvîl on aded mecdiye yüzlük altın alacağım olmakla hâlâ talep ederim deyü ba'de'd-da'va (5)ve ikrâr mücebince sâlifü'z-zikr on aded mecdiye yüzlük altınları müdde'i-i merkûma aynen edâ ve teslimiyle merkûm (6)Manok ilzâm olunduğu bi'l-iltimâs Samsun mahkemesinden huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu.fî 16 Şevvâl sene 74.

50.Hüküm(37b-2): Samsun İli, Bazar Mahallesi'nden Emine Hatun binti Ahmed eşi Ömer'den kendisine kalan mirasını Lecme Karyesi'nden Fatma binti Ahmed'in aldığı iddia etmesi ancak bu iddiasını ispat edemediği için muarazaan men edildiğine dair 17 Şevvâl 1274 tarihli ilam kaydır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'ileridir ki

(2)Medine-i Samsun mahallâtından Bazar Mahallesi'nde sâkine sâhibe-i arzuhâl Emine binti Ahmed nâm Hatun tarafından vekâleti Arap Hacı Ali bin

Mehmed ve Berber Ali bin Mehmed nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit (3)Yusufoglu İbrahim bin Yusuf nâm kimesne meclis-i şer'î münîrde Lecme Karyesi'nde sâkine mu'arrefeti'z-zât Fatma binti Ahmed ile terafu'larında mezbûrenin târih-i i'lâmdan on üç (4)sene mukaddem fevt olan zevci Ömer'de altı yüz guruş alacak hakkım olup ba'de vefâtihi terekesine mezbûre Fatma vaz'ü'l-yed olmakla tereke-i müteveffâ-yı merkûmdan talep ederim deyü ba'de'd-da'va (5)ve'l-istintâk mezbûre Fatma cevâbında müvekkile-i mezbûre ile târih-i i'lâmdan sekiz mah mukaddem beynimizde münâza'a vukû'unda bâ tavassut-ı muslihîn benim ile sekiz yüz guruş semen-i (6)medfû' ve makbûza sulh olup müvekkile-i mezbûre hukuk-ı şettâ ve mu'amelât-ı sâireye müte'allika âmme-i da'vâdan zımmetimi ibrâ etmişdi dedikde gıbbe'l-istintâk vekîl-i merkûm (7)ber vech-i muharrer ikrâr etmeğin mûcebince vekîl-i merkûm müvekkilesine izâfetle altı yüz guruş mutâlebesiyle bi vech-i şer'î mezbûre Fatma'ya mu'arazadan men' olunduğu tescîl (8)ve bi'l-iltimâs Samsun mahkemesinden huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu. Bâki'l-emr fi'l-yevmi's-sâbi' aşere min şehr-i Şevvâli'l-mükerrerrem sene erba' ve seb'în ve mieteyn ve elf.

51.Hüküm(37b-3): Samsun İli, Bazar Mahallesi'nden Rakibe Hatun binti Mustafa babasından kendisine kalan mirası kardeşi Ahmet ile paylaştıktan sonra mirastan kendisine kalan hissesi ile Sadibey Vakfı arazisinden elinde kalan havluyu Sadibey Mahallesinden Narin binti Mustafa'ya sattığını ve satış bedeli olan 500 kuruşu vermesi için Narin'e tenbih olunduğuna dair 18 Şevvâl 1274 tarihli ilam kaydır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'ileridir ki

(2)Medine-i Samsun mahallâtından Bazar Mahallesi'nde sâkine mu'arrefeti'z-zât Rukiyye binti Mustafa nâm Hatun meclis-i şer'de Sa'di Bey Mahallesi'nde (3) sâkine mu'arrefeti'z-zât Narin binti Mustafa nâm Hatun muvâcehesinde mezbûr Sa'di Bey Mahallesi'nde vâki' babam müteveffâ Mustafa'dan (4)muntakil olup karındaşı Ahmet ile ba'de't-taksim hisse-i irsiyem olan bir miktar ma'lûmetü'l-hudûd ve Sa'di Bey Vakfı arazisinden (5)yedimde bulunan havluyu târih-i i'lâmdan sekiz mah mukaddem tarafeynden bi'l-icâb ve'l-kabûl beş yüz guruşa bey' ve teslim etmemle (6)meblağ-ı mezbûru talep ederim deyü ba'de'd-da'va ve'l-inkâr müdde'i-ye-i mezbûreden ber vech-i muharrer beyyine talep olundukda lede't-tezkiye (7)şehâdetleri makbûle olan Çokaloğlu Mehmed bin Ahmed ve Receb Usta ibn-i İbrahim nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe

ber vech-i şer'î isbât (8)etmeğın mûcebince mezbûre Narin meblağ-ı mezbûr beş yüz guruşu müdde'îye-i mezbûre Rukiyye'ye edâ ve teslime tenbih olunduğu tescil ve bi'l-iltimâs (9) Samsun mahkemesinden huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu. Fî 18 Şevvâl sene 74.

52.Hüküm(37b-4): Samsun İli, Karamut Karyesi'nden İsmail efendi ibn-i Mustafa, Kendirlik Karyesinden Anderya veledi İstavri'ye vermiş olduğu bargir ücreti ile verdiği borcunu istemesi ve buna ilişkin iddiasını ispat etmesi üzerine Anderya'nın bu borcu İsmail'e ödemesi gerektiği hususunda tenbih olunduğun adair 18 Şevvâl 1274 tarihli ilam kaydır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'ileridir ki

(2)Medine-i Samsun'un Karamut Karyesi'nde sâkin İmam İsmail Efendi ibn-i Mustafa nâm kimesne meclis-i şer'îde Kendirlik Karyesi mütemekkinlerinden (3)Anderye veledi İstavri muvacehesinde merkûma târih-i i'lâmdan beş mah mukaddem malımdan ve yedimden beş yüz elli guruşa iştirâ (4)eylediği bir re's bargir semeni ile karzen vermiş olduğum iki yüz elli guruş ki cem'ân sekiz yüz guruş alacak hakkım olmakla taleb (5)ederim deyü ba'de'd-da'va ve'l-istintâk merkûm Anderye cevâbında meblağ-ı mezbûr iki yüz elli guruş külliyyen inkâr ve bargir-i mezbûru ağustos (6)ayının nihâyetine değin ecel ile iştirâ eylediğini ikrâr edip inkâr eylediği iki yüz elli guruş iddi'âsına müdde'î-i (7)merkûmdan beyyine taleb olundukda lede't-tezkiye makbûlü'ş-şehâde idükleri ihbâr olunan İmam Molla Ahmed bin Mustafa ve İmam Ahmed bin (8)Mehmed nâm kimesneler şehâdetleriyle ber nehc-i şer'î isbât etmeğın mûcebince iki yüz elli guruş tahsil bargir semeni olan beş yüz guruş (9)meblağ-ı mezbûrun ecel-i mezkûr tamamında müdde'î-i merkûma edâ ve teslimiyle merkûm Anderye ilzâm olunduğu tescil ve ve bi'l-iltimâs Samsun (10)mahkemesinden huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu. Fî 18 Şevvâl sene 74.

53.Hüküm(37b-5): Samsun İli, Çarşamba Kasabası'nın Gebroşi Mahallesi'nden İlya veledi Safe ile Ayvacık Kazası'nın Gökçe Köyünden Avadin veledi Serkiz'e sattığı bargirlerin ücretini istemesi üzerine Avadin'in bu parayı verdiği ve sulh olduklarını ifade etmesi ile birbrilerinin zimmetlerini ibra ettiklerine dair 17 Şevvâl 1274 tarihli ilam kaydır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'ileridir ki

(2)Medine-i Samsun'a mülhak Çarşamba Kasabası'nın Gebroşi Mahallesi'nde mütemekkin Makdisi İlya veledi Sava nâm kimesne meclis-i şer' de Ayvacık (3)Kazası'nın Gökçe Karye'de mütemekkin Makdisi Avadin veledi Serkiz mahzarında târih-i i'lâmdan on üç sene mukaddem gelir iken (4)Remle Kazası'nda dört re's bargirlerimi üç bin guruşa bey' ve teslim edip meblağ-ı mezbûru taleb ederim deyü tasaddi (5)eylediğim da'vâmdan bâ tavassut-ı nüslimîn an inkâr merkûm Avadin ile bin altı yüz guruş semen-i medfû' ve makhbûza salh olup (6)bin dört yüz guruş ziyâdeye müte'allika âmme-i da'vâdan merkûm Avadin'in zımmetini ibrâ ve iskât ettim deyü müdde'i-i merkûm İlya'nın (7)kelimât-ı meşrûhasını mezbûr Avadin tasdîk ve ibrâ-yı mezbûru kabûl eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs Samsun mahkemesinden huzûr-ı âlîlerine (8)i'lâm olundu. Fî 17 Şevvâl sene 74.

54.Hüküm(37b-6): Samsun İli Madenkabı Kazası'nın Setmetaşı Karyesi'nden olup vefat eden Tanaş veledi Fazri'nin vârisleri ile ölenin damadı Borika veledi kostanti'nin murislerine ait eve el koyduğunu ve bu evi kendilerine iade etmesi hususunda açılan davada adı geçen Borika'nın evi kendilerine vermesi gerektiği hususunda 15 Şevvâl 1274 tarihli ilam kayıdır.

(1)Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde fasl u istimâ' için savb-ı şer'-i enverden bi'l-iltimâs irsâl olunan Mevlana Katib Mahmud Efendi (2)ibn-i Mehmed Efendi Medine-i Samsun muzâfâtından Madenkabı Kazası'nın Setmetaşı Karyesi'nde vâki' Bafralıoğlu Tanaş menziline varıp (3)akd-ı meclis-i şer'-i âli ettikde karye-i mezbûre mütemekkinlerinden bundan akdem fevt olan Tanaş veled-i Fazri'nin sulbiye kebîre kızları (4)ve şahısları mu'arrefe Maron ve Anştasya ve Giregiye ve sağîre kızı Bartana'nın vasî-i mansûbeleri anası ve müteveffâ-yı merkûmun (5)zevce-i metrûkesi Beraşkovi binti Nikola nâm mezbûrelerden her biri meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda karye-i mezbûre mütemekkinlerinden zikr-i câi (6)menzile vaz'-ı yedi beyyine ile mütehakkak olan müteveffâ-yı merkûmun Borika veledi Kostandi muvâcehesinde bi'l-asâle (7)ve bi'l-vesâye takrir-i kelâm edip mevrûsemiz müteveffâ-yı merkûmun ile'l-vefât yedinde mülkü ve hakkı olup ba'de vefât (8)bizlere intikâl eden karye-i mezbûrda vâki' ma'lûmeti'l-hudûd ve'l-cirân iki oda ve bir ahır müstemil bir bâb menziline (9)fuzûli zabt etmekle keff-i yedi bizlere teslimine tenbih olunmak matlûmlarımızdır deyü ba'de'd-da'va ve'l-istintâk merkûm Yorika (10)cevâbında menzil-i mezbûra vaz'-ı yedini ikrâr lâkin müteveffâ-yı merkûm hâl-i hayâtında ve kemâl-i akl ve sıhhatta târih-i vesikadan (11)altı mah

mukaddem tarafeynden bi'l-icâb ve'l-kabûl üç bin beş yüz guruşa bana bey'-i bât-ı sahih-i şer'i ile bey' ve temlik (12)ve teslîm etmekle ol-vecihle mülk-i müşterâm olmakla bi hakkın vaz'-ı yed ederim deyü cevâb etti deyü gıbbe's-suâl ve'l-inkâr (13)müddei'-i merkûmdan ber vech-i muharrer beyyine taleb olundukda karye-i mezbûre mütemekkinlerinden Kostandi veledi Nikola ve Yuri veledi Panayot (14)nâm kimesneler şehâdetleriyle ber vech-i şer'i bi'l-muvâcehe isbât etmeğin ba'de't-ta'dil ve't-tezkiye şehâdetleri makbûl olmağın (15)mûcebiyle müdde'iyeye-i mezbûreler merkûm Borika'dan menzil mutâlebeleri bi vech-i şer'i olduğu kendilerine tefhîm (16)eylediği Mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ve ma'ân mürsel ümenâ-yı şer'e meclis-i şer'a gelüp (17)alâ vukû'-ı inhâ ve takrîr eylediği mâ vaka' bi't-taleb ketb ollundu. Fî 15 Şevvâl sene 74.

55.Hüküm(38a-1): Samsun İli, Çarşamba Kazası Muscalı Köyünden Tokadıoğlu eşi Fatma binti Mustafa, Beyli Karyesi'nden Hacı İdris bin İbrahim'e olan 300 kuruş borcu karşılığında kendisine bazı eşyaları rehin olarak verdiğini, şimdi borcunu ödediğini ve rehin verdiği eşyaları kendisine geri vermesi için gösterdiği şahidin şahitliği kabul edilmediği diğer şahidin ise mahkemenin olacağı yere gönderilmesi ve davanın orada görülmesi hususunda 19 Şevvâl 1274 tarihli ilam kayıdır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'ileridir ki

(2)Medine-i Samsun'a mülhak Çarşamba Kasabası'nın Muscalı Karyesi'nde sâkine mu'arrefetü'z-zât Tokadıoğlu mahlûlesi Fatma binti Mustafa nâm Hatun (3)huzûr-ı âlîlerinde ma'kûd meclis-i şer'de Alibeyli Karyesi'nde sâkin Hacı İdris bin İbrahim ile terâfu'larında merkûm târih-i i'lâmdan altı mah (4)mukaddem üç yüz guruş duyûnum mukâbili on beş sandıklı altın ve yine altmış bir aded sim boğazlığımı rehin vermemle şimdi meblağ-ı mezbûr üç yüz guruşu (5)edâ edip deynimi tahlîs etmemle rehn-i mezbûru taleb ederim deyü ba'de'd-da'va ve'l-istintâk merkûm Hacı İdris müdde'iyeye-i mezbûreden üç yüz (6)guruş ve rehni ahz eylediğini külliyen inkâr ettikde müdde'iyeye-i mezbûreden ber vech-i muharrer beyyine taleb olundukda Çarşamba mahkemesinde nâibimiz Mustafa (7)Efendi huzûrunda bir şâhid ikâme edip ve bu def'a huzûr-ı âlîlerinde şehâdet eden Adalıoğlu İbrahim bin Osman nâm kimesneler lede't-tezkiye (8)mecrûh olmakla şehâdeti makbûle olmayıp müdde'iyeye-i mezbûre diğer şâhidini mahallinde nâibimiz Mustafa Efendi huzûrunda ityân etmek üzere (9)ol tarafa ihâle olmasını re'-yi âliye menût idüğü bi'l-iltimâs

Samsun mahkemesinden huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu bâki emr li-veliyyi'l-emr fi'l-yevmi't-tâsi' (10)aşer min şehr-i Şevvâli'l-mükerrem sene erba' ve seb'în ve mieteyn ve elf.

56.Hüküm(38a-2): Samsunda Zabtiye Hüseyin ağa ibn-i İsmail'in Niksar Kasabası ahâlisinden Mehmed Şükrü ibn-i Ali'nin nişanlısı Kurt Mehmed'in kızı Hatice ile evlendiğini ve nişanlısını kendisine iade etmesi hususunda açtığı davada haksız bulunarak muarazadan men edildiğine dair 19 Şevvâl 1274 tarihli ilam kayıdır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'ileridir ki

(2)Medine-i Samsun'da sâkin sâhib-i arzuhâl Zaptiye Hüseyin Ağa ibn-i İsmail nâm kimesne huzûr-ı âlîlerinde ma'kûd meclis-i (3)şer'-i münîrde Niksar Kasabası ahâlisinden Mehmed Şükrü ibn-i Ali ile terâfu'larında mezbûr Mehmed Şükrü târih-i i'lâmdan (4)altı sene mukaddem Medine-i mezbûrun Sa'di Bey Mahallesi'nde sâkin olub ilâ akd bana yalnız namzedli olan (5)Kurt Mehmed'in kerimesi Hatice'yi iki sene mukaddem şuhûd mahzarında tesmiye-i mihr ile kendisine tezvîc ve duhûl etmekle (6)suâl olunup mezbûreyi merkûm Şükrü'den tefrîk ve bana teslimi cebr olunmak matlûbumdur deyü müdde'i-i merkûmun takrir-i (7)meşrûhu üzere tasaddi eylediği da'vası meşrû'a olmadığı kendisine tefhim ve bi vech-i şer'-i merkûm Mehmed Şükrü'ye mu'arazadan (8)men' olunduğu tescil ve bi'l-iltimâs Samsun mahkemesinden huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu.Fî 19 Şevvâl sene 74.

57.Hüküm(38a-3): Samsunda Zabtiye Hüseyin ağa ibn-i İsmail niksarda ikamet eden Niksar Kasabası ahâlisinden Mehmed Şükrü ibn-i Ali'nin kayınvalidesine altıbin kuruşluk eşya gönderdiğini ve Mehmed Şükrünün yeni damadı olması nedeni ile anılan parayı kendisine göndermesini istemesi üzerine Mehmet Şükrü bu iddiayı inkar ve kayınvalidesinin mahkemeye gelmesi gerektiği hususunda 21 Şevvâl 1274 tarihli ilam kayıdır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'ileridir ki

(2)Medine-i Samsun'da Zaptiye Hüseyin Ağa ibn-i İsmail nâm kimesne huzûr-ı âlîlerinde ma'kûd meclis-i şer'-i münîrdeNiksar Kazası ahâlisinden iş bu ba'is (3)ü'l-i'lâm Mehmed Şükrü ibn-i Ali ile terâfu'larında mezbûr Mehmed Şükrü'nün kayınvalidesi olup hâlâ Niksar Kazası'nda sâkine Alime binti Abdullah

nâm Hatun (4)târih-i i'lâmdan altı sene mukaddem deraliyyeden tahminen altı bin guruş eşyâ-i mütenevvia irsâl etmemle mezbûre Alime Niksar'da bulunmağla semeni olan meblağ-ı mezbûru (5)mezbûr Mehmed Şükrü mezbûre Alime'nin mücerred damadı olmakla cebr olup meblağ-ı mezbûru bana teslimi tenbih olunmak matlûbumdur deyü tasaddi eylediği da'vası (6)mezbûr Mehmed Şükrü'nün külliye inkârına mukârin takrir-i meşrûhu üzere meşrû'a ve iltifâta şâyân olmadığı kendisine tefhîm ve mezbûre Alime'nin (7)kendisinin veya vekilinin huzûru lâzım geldiği bi'l-iltimâs Samsun mahkemesinden huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu bâkiyü'l-emr lileliyyi'lemlr tahriren fi'l-yevm (8)i'l-hâdi ve'l-ışrîn min şehr-i Şevvâli'l-mükerrem sene erba' ve seb'în ve mieteyn ve elf.

58.Hüküm(38a-4):Samsun'da Medrese Câmii Şerifinde imam ve hatip olan Hafız Ahmed ücretinin artırılmasını istemesi ve bunun üzerine vakfın gelirinin müsait olması nedeni ile aylık 100 kuruşun uygun olduğu bu hususun ise bir üst makama bildirildiğine dair 21 Şevvâl 1274 tarihli ilam kayıdır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'ileridir ki

(2)Derûn-ı istid'ada mezkûr Medine-i Samsun'da vâki' Medrese Câmii-şerifinde bâ-berât-ı şerîf-i âli imâmet ve hitâbet (3)cihetleri mutasarıfı sâhib-i müzekkere Hafız Ahmed'in istid'a eylediği zamm-ı vâzife vakf-ı şerifin galesi (4)müsâit olduğu evkâf müdürü efendi bendelerinin derkenârında tebeyyün etmiş ve keyfiyet savb-ı aciziden (5)dahi ba'de't-tahakkuk vakf-ı şerîf mütevellisi ve evkâf müdürü efendi ma'rifetiyle beher mâh yüz guruş vazife (6)vakt-ı hâle nisbetle kadr-ı kifâye olmakla icâb ve iktizâsı re'-yi âliye menût idüğü. Fî 21 Şevvâl sene 74.

59.Hüküm(38a-5): Samsun İli, Yenimahalle skainlerinden Mustafa edip Efendi, Hançerli Mahallesi'nden Ünyeli Hacı Mustafa bin Osmandan 10.000 kuruş alacağını olduğunu ve bunu ıspat ettiğindne Hacı Mustafanın bu borcunu kendisine vermesi hususunda tenbih olunduğuna dair 22 Şevvâl 1274 tarihli ilam kayıdır.

(1)Medine-i Samsun mahallâtından Yeni Mahalle sâkinelerinden Mustafa Edip Efendi ibn-i Ali Efendi nâm kimesne huzûr-ı âlîlerinde ma'kûd (2)meclis-i şer' de Hançerli Mahallesi'nde sâkin Ünyeli Hacı Mustafa bin Osman ile terâfu'larında merkûm Hacı Mustafa zimmetinde (3)72 Cemâziye'l-âhir guresi târihiyle müverrah bir kıt'a tamğalı tahvîl nâtik olduğu üzere cihet-i (4)karzdan on

bin guruş alacak hakkım olmakla hâlâ taleb ederim deyü ba'de'd-da'va ve'l-istintâk merkûm (5)Hacı Mustafa cevâbında târih-i mezbûrede tahvil-i mezkûr ile efendi-i mûma-ileyhe on bin guruş deyni olduğu ikrâr (6)lâkin 67 târihiyle müverrah efendi-i mûma-ileyhin yedime vermiş olduğu bir kıt'a battalnâme vermekle yedime (7)verdiğim deyn tahvilinden zımmetim berî olmuştur deyü merkûm Hacı Mustafa'nın def'i mu'teber olmadığı kendisine tefhim ve ikrâr (8)eylediği tahvili nâtik olduğu meblağ-ı mezbûr on bin guruşunu müdde'i-i efendi-i mûma-ileyhe edâsıyla ilzâm (9)olunduğu tescil ve bi'l-iltimâs Samsun mahkemesinden huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu. Fî 22 Şevvâl sene 74.

60.Hüküm(38a-6): Ünye Kazası'na mülhak Cevizderesi Oymağında Kuşçalu Karyesi ahâlisinden Potiroğlu Ahmed bin Halil, Saraycık Karyesi ahâlilerinden Yusufğlu Ali ve Çıldıroğlu Mustafa ibn-i Kahraman ve Kuşçalu Karyesi sâkinlerinden Dikçeoğlu Mehmed bin Mahmud ve Ali Ağaoğlu Mustafa bin Ali'nin evine gelerek kendisine ait para ve eşyalarını çaldıklarını ancak bunu ispat edemediği için muarazadan men edildiğine dair 22 Şevvâl 1274 tarihli ilam kayıdır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'ileridir ki

(2)Canik Sancağı'nda Ünye Kazası'na mülhak Cevizderesi Oymağında Kuşçalu Karyesi ahâlisinden Potiroğlu (3)Ahmed bin Halil nâm kimesne huzûr-ı lîlerinde mâ'kûd meclis-i şer' de kaza-i mezbûrun Saraycık Karyesi ahâlilerinden (4)Yusufğlu Ali ve Çıldıroğlu Mustafa ibn-i Kahraman ve sâlifü'z-zikr Kuşçalu Karyesi sâkinlerinden Dikçeoğlu (5)Mehmed bin Mahmud ve Ali Ağaoğlu Mustafa bin Ali muvâcehelerinde merkûmûn târih-i i'lâmdan sekiz mah mukaddem (6)ağustos ayının ahirlerinde Perşembe gecesi sa'at beş raddelerinde karye-i mezbûrda sâkin olduğu menziline gelip (7)cümlesi birlikte ellerimi bağlayıp sandığımdan elli bin guruşluk nakd-ı mevcûdum ile bin yüz beş guruşluk (8)eşyalarım ki cem'an üç bin yüz beş guruş nakd ve eşyalarımı ahz ve gasp etmeleriyle meblağ-ı mezbûr (9)ile eşya-i merkûmenin aynıları kâim ise aynen müstemlek ise zımânen kıymetlerini taleb ederim (10)deyü ba'de'd-da'va ve'l-inkâr müdde'i-i merkûmdan ber vech-i muharrer beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyineden izhâr-ı (11)acz edip müdde'i-i merkûmun talebiyle merkûm Mehmed ve Mustafa nâm kimesnelere yemin verilip ve merkûmân Çıldır oğlu(12)oğlu Mustafa ve Yusuf oğlu Ali'ye yemin vermemekle merkûm Ali ve Mustafa'ya bir sene lâzım

gelmeyip (13)ve merkûm Mehmed ve diğeri Mustafa'ya dahî bilâ beyyine mu'arazadan men' olunduğu tescil ve bi'l-iltimâs Samsun mahkemesinden(14)huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu. Fî 23 Şevvâl sene 74.

61.Hüküm(38b-1): Samsun İli, Mekre Mahallesinden Kamucuoğlu Mustafa Samsun'da medfun Şeyh Hamza kuddise sırruhu'l-'azîz Hazretleri Vakf-ı Şerifinden olup mutasarrıf olduğu Ayvacı Yogi Karyesi'nde bulunan Kamucuoğlu yeri denilen dört kil asitâne tohum isti'ab eder bir kıt'a tarlayı Şeyh Hamza Zâviyesi vakfı kaimmakâmı kâimmakâmı Seyid Hasan Tahsin Efendi Hazretleri hazır olduğu halde Canik Sancağı Mutasarrıfı el-Hâcc Osman Paşa Hazretlerine sattığına dair 22 Şevval 1274 tarihli hüccet kayıdır.

(1)Medine-i Samsun mahallâtından Mekre Mahallesi sâkinlerinden Kamucuoğlu? Mustafa nâm kimesne meclis-i şer'-i lâzımü'l-hatir lâzımü't-tevkirde (2)iş bu bâ'isü'l-kitâb Canik Sancağı mutasarrıfı sa'adetlü el-Hâcc Osman Paşa Hazretleri'nin zikr-i câi tarlaya tefrîğa vekîl-i (3)müseccel-i şer'i şehbender vekili Arif Ağa mahzarında evkâf müdürü Mehmed Emin Efendi ve Şeyh Hamza Zâviyesi kâimmakâmı (4)Seyid Hasan Tahsin Efendi Hazretleri hâzır oldukları halde takrir-i kelâm ve ta'bir-i ani'l-merâm edip Medine-i mezbûrede (5)Defin-hâk-ı ıtırnâk Şeyh Hamza kuddise sırruhu'l-aziz Hazretleri Vakf-ı Şerifinden olup tefvizi'l-âti'l-beyânın (6)vukû'ına değin yedinde olan tapu ile taht-ı tasarrufunda olan Ayvacı Yogi Karyesi'nde vâki' Kamucuoğlu yeri (7)demekle ârif bir taraftan Sa'di Efendi ve bir taraftan Çakırcıoğlu Ali ve iki taraftan sâhib-i hüccet sa'adetli (8)paşa hazretleri tarlalarıyla mahdûd dört keyl-i asitâne tohum isti'ab eder bir kıt'a mutasarrıf olduğum tarlamı üç yüz (9)guruş bedel mukâbelesinde müvekkil-i müşârun-ileyh hazretlerine bâ izn-i kâimmakâm ferâğ-ı mu'teber ferâğ-ı kat'i ile ferâğ (10)ve tefviz eylediğimde müşârun-ileyh hazretleri dahî ber vech-i muharrer teferruğ ve tefevvüz ve kabûl eyledikten sonra bedel-i (11)ferâğ olan meblağ-ı mezbûr üç yüz guruşu yedinden ahz ve kabz eyledim ba'de'l-yevm tarla-yı mahdûd-ı mezkûrda (12)benim asla alâka ve medhalim kalmayıp paşa-yı müşârun-ileyh hazretleri hakk-ı mefrûzu olmuştur keyfe mâ yeşâ ve yahtar(13)mutasarrıf olsun ve cânib-i mütevell-i evkâfdan verilen tapu mûcibiyle cânib-i şeri'at-i garradan dahî bir kıt'a (14)istihkâm hücceti i'tâ olunsun dedikde gibbe't-tasdik-i şer'i mâ vaka' bi't-taleb ketb olundu. Fî 22 Şevvâl sene 74.

62.Hüküm(38b-2): Samsun İli, Sadibey Mahallesinden Kamucuoğlu Durmuş Samsun'da medfun Şeyh Hamza kuddise sırruhu'l-'azîz Hazretleri Vakf-ı Şerifinden olup mutasarrıf olduğu Ayvacı Yogi Karyesi'nde bulunan Yaz Herki yeri denilen Üç kil asitâne tohum isti'ab eder bir kıt'a tarlayı Şeyh Hamza Zâviyesi vakfı kaymakamı Seyid Hasan Tahsin Efendi Hazretleri hazır olduğu halde Canik Sancağı Mutasarrıfı el-Hâcc Osman Paşa Hazretlerine sattığına dair 22 Şevval 1274 tarihli hüccet kayıdır.

(1)Medine-i Samsun mahallâtından Sa'di Bey Mahallesi sâkinlerinden Kamucuoğlu Durmuş nâm kimesne meclis-i şer'-i lâzımü't-tevkirde (2)iş bu ba'isü'l-kitâb Canik Sancağı mutasarrıfı sa'adetli el-Hâcc Osman Paşa Hazretleri'nin zikr-i câi tarlaya tefrîğa (3)vekil-i müseccel-i şer'isi şebender vekîl Arif Ağa mahzarında evkâf müdürü Mehmed Emin Efendi ve Şeyh Hamza Zâviyesi (4)kâimmakâmı Seyid Hasan Tahsin Efendi Hazretleri hâzır oldukları halde takrir-i kelâm ve ta'bir-i ani'l-merâm edip Medine-i mezbûrede (5)Definhâk-ı ıtırnâk Şeyh Hamza kuddise sırruhu'l-aziz Hazretleri Vakf-ı Şerifinden olup tefvizi âti'l-beyânın (6)vukû'ına değin yedinde olan tapu ile taht-ı tasarrufunda olan Ayvacı Yogi Karyesi'nde vâki' yaz herki demekle arîf (7)bir taraftan Durmuş ve üç taraftan sâhib-i hüccet sa'adetli müşârun-ileyh hazretlerinin tarlalarıyla mahdûd üç keyl-i âsitâne (8)tohum isti'ab eder bir kıt'a mutasarrıf olduğum tarlamı dört yüz elli guruş bedel mukâbelesinde müvekkil-i müşârun-ileyh (9)hazretlerine bâ izn-i kâimmakâm ferâğ-ı kat'i ile ferâğ ve tefvîz eyledikde müşârun-ileyh hazretleri dahî ber vech-i muharrer (10)teferruğ ve tefevvüz ve kabûl eyledikten sonra bedel-i ferâğ olan meblağ-ı mezbûr dört yüz elli guruş yedinden tamamen ahz (11)ve kabz eyledim tarlâ-yı mahdûd-ı mezkûrda benim asla alâka ve medhalim kalmayup paşa-yı müşârun-ileyh hazretleri hakk-ı (12)mefrûzu olmuştur keyfe mâ yeşâ yahtar mutasarrıf olsun ve cânib-i mütevellî-i evkâfdan verilen tapu mûcibiyle (13)cânib-i şerî'at-ı garradan dahî bir kıt'a istihkâm hücceti i'tâ olunsun dedikde gibbe't-tasdik-i şer'i mâ vaka' (14)bi't-taleb ketb olundu. Fî 22 Şevvâl sene 74.

63.Hüküm(38b-3): Samsun İli, Bazar Mahallesinden Sadi Bey Samsun'da medfun Şeyh Hamza kuddise sırruhu'l-'azîz Hazretleri Vakf-ı Şerifinden olup mutasarrıf olduğu Ayvacı Yogi Karyesi'nde bulunan Pelidibi yeri denilen otuz kile asitâne tohum isti'ab eder bir kıt'a tarlayı Şeyh Hamza Zâviyesi vakfı kaymakamı Seyid Hasan Tahsin Efendi Hazretleri hazır olduğu halde Canik Sancağı Mutasarrıfı el-Hâcc Osman Paşa Hazretlerine sattığına dair 22 Şevval 1274 tarihli hüccet kayıdır.

(1)Medine-i Samsun mahallâtından Pazar Mahallesi a'zâ-yı meclisten fütüvetlü Said Bey nâm kimesne meclis-i (2)hatir-i lâzımü't-tevkirde iş bu ba'isü'l-kitâb Canik Sancağı mutasarrıfı sa'adetli el-Hâcc Osman Paşa Hazretleri'nin (3)zıkr-i câi tarlaya tefrîğa vekil-i müseccel-i şer'isi şehbender vekil Arif Ağa mahzarında evkâf müdürü Mehmed Emin Efendi (4)ve Şeyh Hamza Zâviyesi kâimmakâmı Seyid Hasan Tahsin Efendi Hazretleri hâzır oldukları halde takrir-i kelâm ve ta'bir-i ani'l-merâm (5)edip Medine-i mezbûrede Definhâk-ı ıtrnâk Şeyh Hamza kuddise sırruhu'l-'azîz Hazretleri Vakf-ı Şerifinden (6)olup tefvizi âti'l-beyânın vukû'ına değin yedinde olan tapu ile taht-ı tasarrufunda olan (7)Ayvacı Yogi Karyesi'nde vâki' Peliddibi? demekle arif bir tarafı sâhib-i hüccet sa'adetli paşa-yı müşârun-ileyh hazretleri (8)ve bir taraftan dere ve bir taraftan ark ve bir taraftan mûma-ileyh Saidi Efendi tarlalarıyla mahdûd otuz keyl-i âsitâne (9)tohum isti'ab eder bir kıt'a tarlamı bin altı yüz guruş bedel mukâbelesinde müvekkil-i müşârun-ileyh hazretlerine (10) bâ izn-i kâymakam ferâğ-ı mu'teber-i kat'i ile ferâğ ve tefvîz eyledikde müşârun-ileyh hazretleri dahî ber vech-i muharrer teferruğ (11)ve tefevvüz ve kabûl eyledikten sonra bedel-i ferâğ olan meblağ-ı mezbûr bin altı yüz guruş yedinden tamamen ahz u kabz (12)eyledüm tarlâ-yı mahdûd-ı mezkûrda benim asla alâka ve medhalim kalmayup paşa-yı müşârun-ileyh hazretleri hakk-ı mefrûzu (13)olmuştur keyfe mâ yeşâ yahtar mutasarrıf olsun ve cânib-i müteveli-i evkâfdan verilen tapu mûcibiyle (14)cânib-i şerî'at-ı garrâdan dahî bir kıt'a istihkâm hücceti i'tâ olunsun dedikde gıbbe't-tasdik-i mu'teber (15)mâ vaka' bi't-taleb ketb olundu. Fî 22 Şevvâl sene 74.

64.Hüküm(39a-1): Samsun İli, Dereler Köyünden ölen Abdulkadir'in kızı Fatma'nın vasisi Hanife Hatun, Samsun'da medfun Şeyh Hamza kuddise sirruhu'l-'azîz Hazretleri Vakf-ı Şerifinden olup vasisi olduğu Fatmanın mutasarrıf olduğu Ayvacı Yogi Karyesi'nde bulunan üç kile asitâne tohum isti'ab eder bir kıt'a tarlayı Şeyh Hamza Zâviyesi vakfı kâymakam Seyid Hasan Tahsin Efendi Hazretleri hazır olduğu halde Canik Sancağı Mutasarrıfı el-Hâcc Osman Paşa Hazretlerine sattığına dair 22 Şevval 1274 tarihli hüccet kayıdır.

(1)Medine-i Samsun kurâsından Dereler Karyesi sâkinlerinden bundan akdem fevt olan Abdulkadir (2)nâm müteveffânın sulbiye-i sağîre kızı Fatma'nın bâ hüccet-i şer'îye vasi-i mansûbesi olan Hanife Hatun (3)meclis-i şer'-i hatir lâzımü't-tevkirde işbu bâ'isü'l-kitâb Canik Sancağı mutasarrıfı el-Hâcc Osman Paşa (4)Hazretleri zikr-i câi tarla-yı teferrüğe vekil-i müseccel-i şer'isi şehbender vekil Arif Ağa mahzarında (5)evkâf müdürü Mehmed Emin Efendi ve Şeyh Hamza Zâviyesi kâimmakâmı iş bu Hasan Tahsin Efendi hazır oldukları (6)halde ve bi'l-vesâye takrir-i ani'l-merâm edip Medine-i mezbûrda defîn hâk-ı ıtırnâk Şeyh (7)Hamza kuddise sirruhü'l-aziz Hazretleri Vakf-ı Şerifi'nden olup tefviz-i ati'l-beyânın vukû'una değin (8)vasisi olduğum sağîrenin yedinde olan tapu ile taht olan Ayvacı Yogi Karyesi'nde vâki' (9)etrâf-ı erba'ası sâhib-i hüccet sa'adetli müşârun-ileyh Hazretleri tarlalarıyla mahdûd üç keyl-i asitâne tohum (10)isti'âb eder bir kıt'a tarlayı bi'l-vesâye dört yüz guruş bedel mukâbelesinde müvekkil-i müşârun-ileyh (11) Hazretlerine ba-izn-i kaymakam ferağ-i muteber ferağ kat-i ile ferağ ve tefviz eylediğimde müşârun-ileyh (12) hazretleri ber vech-i muharrer teferruğ ve tefvîz ve kabûl eyledikten sonra bedel-i ferâğ olan meblağ-ı mezbûr(13)dört yüz guruşu bi'l-vesâye yedinden ahz u kabz eyledim tarla-yı mahdûd-ı mezkûrda sağîre-i (14)mezbûrenin asla alâka ve medhali kalmayıp Paşa-yı müşârun-ileyh Hazretleri hakk-ı mufavvazı (15)olmuştur keyfemâyeşâ ve yahtar mutasarrıf olsun ve cânib-i mütevellî ve evkâfdan verilen tapu (16)mûcibiyle cânib-i şerî'at-ı garrâdan dahî bir kıt'a istihkâm hücceti i'tâ olunsun dedikte (17)gıbbe't-tasdikü'l-mu'teber-i şer'î mâ vaka' bi't-taleb ketb olundu. Fî 22 Şevvâl sene 74.

65.Hüküm(39a-2): Samsun İli, Dereler Köyünden Nizam Hüseyin ve Çakal Bekir eşi Rukiye Hatun, Samsun'da medfun Şeyh Hamza kuddise sirruhu'l-'azîz Hazretleri Vakf-ı Şerifinden olup mutasarrıf olduğu Ayvacı Yogi Karyesi'nde bulunan Yeni Gökme denilen on iki kile asitâne tohum isti'ab eder bir kıt'a tarlayı Şeyh Hamza Zâviyesi vakfı kaymakamı Seyid Hasan Tahsin Efendi Hazretleri hazır olduğu halde Canik Sancağı Mutasarrıfı el-Hâcc Osman Paşa Hazretlerine sattığına dair 23 Şevval 1274 tarihli hüccet kayıdır.

(1)Medine-i Samsun kurâsından Dereler Karyesi sâkinlerinden Nizâm Hüseyin ve Çakal Bekir zevcesi Rukiye nâm Hatun meclis-i şer hatir lâzımü't-tevkiirde iş bu bâ'isü'l-kitâb Canik (2)Sancağı mutasarrıfı Saadetli el-Hâcc Osman Paşa Hazretleri'nin zikr-i câî teferruğa vekîl-i müseccel-i şer'isi Şehbender vekîl Arif Ağa mahzarında evkâf müdürü Emin Efendi ve Şeyh (3)Hamza Zâviyesi kaymakamı es-Seyyid Hasan Tahsin Efendi hâzır oldukları halde taktır-i kelâm ve ta'bir-i ani'l-merâm edip Medine-i mezbûrede definhâk-ı ıtırnâk Şeyh Hamza (4)kuddise Sirruhü'l-Aziz Hazretleri Vakf-ı Şerifi'nden olup tefviz-i âti'l-beyânın vukû'una değin yedimizde olan tapu ile ale'l-iştirâk taht-ı tasarrufumuzda olan Ayvacı (5)Yogi Karyesi'nde vâki' Yeni Gökme demekle arif bir taraftan Çakırcıoğlu Ali ve üç taraftan sâhib-i hüccet Paşa-yı müşârun-ileyh Hazretleri tarlalarıyla (6)mahdûd on iki keyl-i asitâne tohum isti'âb eder bir kıt'a ale'l-iştirâk mutasarrıf olduklarımız tarlalarımızı bin iki yüz guruş bedel mukâbelesinde (7)müvekkil-i müşârun-ileyh hazretlerine bâ izn-i kâimmakâm ferâğ-ı mu'teber-i kat'i ile ferâğ ve tefvîz eyledikde müşârun-ileyh Hazretleri ber vech-i muharrer teferruğ ve tefavvuz ve kabûl eyledikten (8)sonra bedel-i ferâğ olan meblağ-ı mezbûr bin iki yüz guruşu yedinden tamamen ve kâmilan ahz- u kabz eyledik ba'de'l-yevm tarla-yı mahdûd-ı mezkûrda bizlerin asla alâka (9)ve medahillerimiz kalmayıp paşa-yı müşârun-ileyh hazretlerinin hakk-ı mufavvazı olmuştur keyfemâyeşâ ve yahtar mutasarrıf olsun ve cânib-i mütevellî-i evkâfdan verilen (10)tapu mûcibince cânib-i şerî'at-ı garrâdan dahî bir kıt'a istihkâm hücceti i'lâm olsun dedikde gibbe't-tasdikî'l-mu'teberi'ş-şer'i mâ vaka' bi't-taleb ketb olundu (11)fi'l-yevmü's-sâlis ve'l-işrîn min şehr-i Şevvâli'l-mükerrem sene erba' ve seb'în ve mieteyn ve elf.

66.Hüküm(39a-3): Samsun İli, Dereler Köyünden olup vefat eden Tabkaçoğlu Abdulkadir'in kızı Fatma'nın vasisi Hanife Hatun ve Çakırcıoğlu Ali, Samsun'da medfun Şeyh Hamza kuddise sirruhu'l-'azîz Hazretleri Vakf-ı Şerifinden olup mutasarrıf olduğu Ayvacı Yogi Karyesi'nde bulunan Ardıçdibi denilen sekiz kile asitâne tohum isti'ab eder bir kıt'a tarlayı Şeyh Hamza Zâviyesi vakfı kaymakam Seyid Hasan Tahsin Efendi Hazretleri hazır olduğu halde Canik Sancağı Mutasarrıfı el-Hâcc Osman Paşa Hazretlerine sattığına dair 23 Şevval 1274 tarihli hüccet kayıdır.

(1)Medine-i Samsun kurâsından Dereler Karyesi'nde sâkin iken bundan akdem fevt olan Tabkaçoğlu Abdulkadir nâm müteveffânın sulbiye-i sağîre kızı Fatma'nın (2)kıbel-i şer' den mansûbe vasisi Hanife Hatun ve Çakırcıoğlu Ali nâm kimesneler meclis-i şer'-i hatîr lâzîmü't-tevkirde iş bu bâ'isü'l-kitâb Canik Sancağı (3)mutasarrıfı sa'adetli el-Hâcc Osman Paşa Hazretleri'nin zikr-i câi tarla-yı teferruğa vekil-i müseccel-i şer'isi Şehbender vekil Arif Ağa Hazretleri mahzarında (4)evkâf müdürü Mehmed Emin Efendi ve Şeyh Hamza Zâviyesi kâimmakâmı es-Seyyid Hasan Tahsin Efendi hâzır oldukları halde bi'l-vesâye ve bi'l-asâle takrir-i kelâm (5)ve ta'bir-i ani'l-merâm edip Medine-i mezbûrede defin hâk-ı ıtırnâk Şeyh Hamza Kuddise sirruhü'l-aziz Hazretleri Vakf-ı Şerifinden olup tefvîz-i (6)âti'l-beyânın vukû'una değin yedlerimizde olan tapu ile ale'l-iştirâk taht-ı tasarrufumuzda olan Ayvacı Yogi Karyesi'nde vâki' Ardıçdibi demekle (7)arif bir taraftan tarîk-i âmm ve üç taraftan sâhib-i hüccet paşa-yı müşârun-ileyh hazretleri tarlaları ile mahdûd sekiz keyl asitâne tohum isti'âb (8)eder bi'l-vesâye ve bi'l-asâle ale'l-iştirâk mutasarrıf olduklarımız bir kıt'a tarlayı altı yüz guruş bedel mukâbelesinde müvekkil-i müşârun-ileyh hazretlerine (9)bâ izn-i kâimmakâm ferâğ-ı mu'teber-i kat'i ile ferâğ ve tefvîz eylediğimde müşârun-ileyh hazretleri dahî ber vech-i muharrer teferruğ ve tefevvüz ve kabul eyledikten sonra (10)bedel-i ferâğ olan meblâğ-ı mezbûr altı yüz guruşu yedinden tamâmen ve kâmilen ahz u kabz eyledik ba'de'l-yevm tarla-yı mahdûd-ı mezkûrda bi'l-vesâye ve (11)bi'l-asâle bizlerin ve sağire-i mezbûrenin asla ve kat'a alâka ve müdahallerimiz kalmayup paşa-yı müşârun-ileyh hazretlerinin hakk-ı mufavvazı almıştır (12)keyfemâ yeşâ ve yahtar mutasarrıf olsun ve cânib-i mütevellî ve evkâfdan verilen tapu mûcibince cânib-i

şerî'at-ı garrâdan dahî bir kıt'a istihkâm (13)hücceti i'tâ olunsun dedikte gibbe't-tasdikü'ş-şer'î mâ vaka' bi't-taleb ketb olundu. Fî 22 Şevvâl sene 74.

67.Hüküm(39a-4): Samsun İli,Hançerli Mahallesinden Ünyevi Hacı Mustafa bin Osman mahkemede Mustafa edib efendi ibn-i Ali efendi'nin kendisine ait 3500 değerindeki altınlarını aldığı ifade eder ancak Mustafa Edip, davacının anılan altınların miktar ve sayısını bildirmesi gerektiğini bildirdiğine ilişkin 22 Şevval 1274 tarihli ilam kayıdır.

(1)Medine-i Samsun mahallâtından Hançerli Mahallesi'nde sâkin Ünyevî Hacı Mustafa bin Osman nâm kimesne meclis-i şer'de a'zâdan (2)Mustafa Edib Efendi ibn-i Ali Efendi ile terâfu'larında efendi-i mûma-ileyh târih-i i'lâmdan dört mah mukaddem (3)hânesinde malımdan ve yedimden adedi ve kıymetleri mechûlüm olan üç bin beş yüz gurusluk altınlarımı (4)Sihâk bezirgâna duyûnuna vermek üzere i'tâ etmemle el-hâletü hâzihi meblağ-ı mezbûru taleb ederim deyü (5)da'vâ-yı mûma-ileyh Mustafa Efendi'nin külliye inkârına mukarin müdde'i-i merkûmun vermiş olduğu altınların (6)aded ve kemiyet ve kıymetleri ile cihet-i i'tânın beyânına tevfiğiyle tashihi lâzım geldiği bi'l-iltimâs huzûr-ı (7)âlilerine i'lâm olundu. Fî 22 Şevvâl sene 74.

68.Hüküm(39b-1):Fatsa Kazası Keçi köyünden Kaza sonucu vefat eden Çurtoğlu Ahmed ibn-i Mustafa'nın vârisleri dava açarak sonradan ölen Habidoğlu Ali bin Ali'nin mirasından kendilerine 10-000 dirhem vermesi hususunda ikinci ölen Ali bin Alinin mirasçılarının vekili Öksüzoğlu Mehmed'e tenhib olunduğuna dair 24 Şevval 1274 tarihli ilam kayıdır.

(1)Der devlet-i mekine arz-ı dâ'i-i keminelidir ki Canik Sancağı'nda Fatsa Kazası'nın Keçi Karyesi'nde sâkin iken (2)bundan akdem cerihan fevt olan Çörtoğlu Ahmed ibn-i Mustafa bin Mehmed'in verâseti zevce-i menkûhe-i (3)metrûkesi Fatma binti Ömer ile sulbiye-i sağîre kızları Ümmügülsüm ve Hamide ve Emine ve li-beveyn er-karındaşı sağîr oğlu ve uht-ı lehuma (4)sağîre, Sanem ve Esmaya münhasıra olduğu ba'de't-tahakkuki'ş-şer'î siğâr-ı merkûmunun tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'den bâ hüccet-i (5)şer'iyye vasî-i mansûbeleri mezbûre Fatma tarafından vekâleti Topaloğlu İsmail bin Ali ve Hatiboğlu İsmail (6)ibn-i Mehmed şehâdetleriyle sâbit ve sübut-ı vekâletine hükmi şer'î lâhık olan Hocaoğlu Salih bin Mehmed nâm kimesne livâ-i mezbûrda (7)bâb-ı mutasarrıfide sa'adetli Paşa

Hazretleri ve a'zâ-yı meclis hâzır oldukları halde akd olunan meclis-i (8)şer' de müteveffâ-yı merkûmun karye-i mezbûre sâkinlerinden olup zabtiye mübâşeretiyile li-ecli't-terâfu' (9)Medine-i Samsun'a getirirler iken esnâ-yı rahda bi-emrillâhi te'âla fevt olan Habidoğlu Ali bin Ali'nin (10)vereseleri zevcesi Emine binti Ahmed ile vâlidesi Ayşe binti Abdullah ve li-ümm er-karındaşları sagır Ömer ve İbrahim (11)ve Mustafa ve li-umm kızkarındaşları kebire Hüsniye ve Kezban ve Esmâ ve Elif ve Emine ve li-ebeveyn emmisi Ahmed nâm (12)kebirler tarafından vekil-i müseccel-i şer'ileri ve siğâr-ı merkûmûnun bâ hüccet-i şer'iyeye vasi-i mansûbları (13)karye-i mezbûre ahâlisinden Öksüzöğlü Mehmed bin Osman muvâcehesinde müvekkilemin mûrisleri müteveffâ-yı (14)merkûm Ahmed'i müteveffâ-yı sâni Ceydoğlü Mehmed târih-i i'lâmdan dört mah mukaddem kurşun memlû' tûfengi (15)karye muhtarını vurmak kasdıyla endaht edip kurşunu muhtar-ı merkûma isâbet etmeyüp (16)hata'en müteveffa Ahmed'in sağ kolunun omuzu başından isâbet ve cerh edip on iki (17)gün mürûrunda cerh-i mezbûrdan müte'essiren fevt olduğu şer'an tebeyyün etmekle mûcib-i şer'isini (18)bi'l-vekâle taleb ederim deyü ba'de'd-da'va diğeri vekil-i merkûmdan gibbe'l-istintâk cevâbında kaziyeye minvâl-i muharrer üzere olduğunu (19)ikrâr etmeğın mücebiyle diyet-i recûl olan on bin dirhem gümüşü ber vech-i şer'i verese-i müteveffâ-yı merkûma tekâsit-i selâse ile (20)müteveffâ-yı sâni terekesinden edâ etmek üzere müvekkillerine izâfetle diğeri vekil-i merkûm Öksüzöğlü Mehmed'e tenbih olunduğu (21)bi'l-iltimâs Samsun Mahkemesinden der-devlet-i medâra i'lâm olundu. Fî 24 Şevvâl sene 74.

69.Hüküm(39b-2): Samsun'da Hızır Bey Camii Şerifi Vakfı'ndan karşılanmak üzere imam ve hatip olan Seyyid Hafız Ahmed ibn-i Mustafa'nın ölümü üzerine yerine oğlu Seyyid Hüseyin'in oğlu Seyyid Hüseyin'in atanmasını ailişkin 12 Muharrem 1266 tarihli ferman kayıdır.

(1)Nezâret-i evkâf-ı hümâyun-ı mülükâneme mülhak evkâfdan Samsun Kazası'nda vâki' Hızır Bey Camii-i Şerifi Vakfı'ndan (2)almak üzere yevmiye bir akçe vazife ile câmi'-i şerîf-i mezbûr ve musallada imâmet ve hitâbet ve tevliyet cihetleri mutasarrıfı (3)Seyyid Hafız Ahmed ibn-i Mustafa'nın vefâtı vukû'uyla mahlûlünden sulbi kebîr oğlu olup esnân-ı askeriyeyi mütecâviz ve ehliyeti (4)lede'l-ımtihân bariz olan Seyyid Hüseyin zîde salâhuhuya tevcihi husûsu mukaddemâ mahallinden bâ mazbata inhâ olunmuş olmakdan (5)nâşi kuyûduna bi'l-müraca'a cihât-ı mezbûre müteveffâ-yı merkûm Seyyid Hafız Ahmed'in uhdesinde olduğu

tebeyyün etmiş ise de (6)vakf-ı mezbûrun vazifesine ve himâyesinin ru'yet olduğuna dâir bir günâ kaydı bulunmamış olduğundan vakf-ı mezbûrun (7)mahallinde der-dest veyâhud sicillâtta mukayyed vakfiyesi var mıdır ve şürûtu ne vecihledir ve irâdı ve masârifi seneviyyesi (8)nedir şuralarının tahkikiyle icâb eden târihten iki yüz altmış dört senesi gâyetine değin muhâsebesi (9)ru'yet olunarak maa' mürettebât-ı hazine memhûr ve mumza defterinin ve vakfiyesi mukayyed olduğu halde kalemine li-ecli'l-kayd (10)bir kıt'a mumza sûretinin tisyârıyla keyfiyetin ala vechi's-sıhhat bâ mazbata iş'ârı bâbında mukaddem ve mu'ahher cânib-i (11)nezâret-i evkâf-ı hümayunumdan tastir olunan ve mahalline tesyîr olunan tahrirât müceblerince bin iki yüz yirmi iki senesi (12)hulûlünde Cabbarzâde Süleyman Bey'in kaza-i mezbûr üzerine istilâsında vukû' bulan harikde mahkeme ile atik sicilden (13)külliyen muhterik olarak nâm ve nişânı kalmamış olduğu vakf-ı mezbûrun vakfiyesi der-dest olmayup sonradan (14)muhdes sicillâtında dahî mukayyed olmayarak erbâb-ı vukûfdan bi't-tahkik câmi'-i şerîf-i mezbûrun imâmet ve hitâbet (15)tevliyet cihetlerine meşrûta vâkıf mûma-ileyh Hızır Bey'in bir şeyi almış olduğu ma'lûm olmayup fakat câmi'-i mezbûrda (16)evkât-ı hamsede de edâ-i salât mefrûza olunur câmi'-i kebîr olmağın imâm ve hatib olanlara medâr-ı ma'aş olmak üzere (17)sonradan ba'zı ashâb-ı hayratın vakf etmiş oldukları bağ ve tarla ve müsekaffât-ı sâire sicillât-ı (18)muhdeseden ve erbâb-ı vukûfun ihbârlarından bâhir iki yüz altmış dört ve beş senelerinin muhâsebesi lede'r-ru'ye bin (19)altmış bir gurus irâdı hademesi vezâifine müsâvi geldiği muhâsebesinden zahir bulunmuş olduğu bu def'a cevâben (20)bâ i'lâm ve mazbata inhâ olunmuş ve muktezâ derkenârı nâtik olduğu üzere Câmî'-i mezbûr Vakfı'nın vakfiyesi ber vech-i muharrer (21)sicillât-ı mezkûre ile muhterik olarak nam nişânı kalmayup ve asıl vakfiyesi dahî mevcûd olmayup inhâ-yı mezkûrda (22)tahkikât-ı vâkı'aya göre baki vakfin vâridâtı dahî olmadığı câmi'-i mezbûr dahî kesirü'l-cemâ'at olup (23)evkât-ı hamsede edâ-i salât-ı mefrûza olunmakda idüğü ve ba'zı ashâb-ı hayratın şöylece vakf etmiş oldukları (24)bağ ve tarla ve müsakaffât-ı sâire hâsılatıyla nukûd-ı mevkûfe nemâsı câmi'-i şerîf-i mezbûrun hademesi vezâifine mukâbil (25)olarak tevzi'yle fazla kalmamış idüğü mütefehhim olduğunda ber mûcib-i inhâ cihât-ı (26)mezbûre müteveffâ-yı merkûmun mahlûlünden oğlu mûma-ileyh iş bu râfi'-i tevki'-i refi'ü's-şân-ı hâkânî²⁴ Seyyid Hüseyin zîde (27)hülsaya tevcih ve yedine berât-ı alişânım i'tâ

²⁴ Burada geçen "kânî" "hâkânî" kelimesinin eksik yazımından kaynaklanmıştır. Çünkü burada geçen Seyyid Hüseyin yukarıda da geçmektedir.

olunmak bâbında Mekke-i Mükerrerme pâyesiyle hâlâ evkâf müfettişi (28)akzâ kuzâtî'l-müslimin Mevlâna Seyyid Mehmed Sadeddin zîdet fezâiluhu ile cânib-i nezâret-i evkâf-ı hümâyunumdan (29)başka başka i'lâm kılmış olmakla ancak hitâbeti pâye-i serir-i a'lâma telhis olundukda sahife-i pîra-yı sünûh (30)ve sudûr eden hatt-ı hümâyun-ı şevket-makrûn-ı şâhâne ve imâmet ve tevliyet-i mezbûrlar dahî sâdır olan (31)fermân-ı âli-i mülükânem mücebince mûma-ileyhe bi't-tevcih hakkında mezîd-i inâyet-i pâdişâhânem zuhûra gelüp bin iki yüz (32)altmış altı senesi Rebi'ü'l-ahirin beşinci günü târihiyle müverrah verilen ru'us-ı hümâyunum mücebince bu berât-ı şerîfimi (33)verdim ve buyurdum ki mûma-ileyh Seyyid Hüseyin zîde salâhuhu babası müteveffâ-yı mezbûrun mahlûlünden cihât-ı mezbûreye (34)ta'yin olunan yevmi bir akçe vazifesin vakf-ı mezbûr mahsûlünden ahz eyleye şöyle bileler alâmet-i şerîfime i'timât kılalar. Fî 12 Muharrem sene 1266.

70.Hüküm(40a-1):Fatma Hatun binti Mehmed Sadi Bey Mahallesinde arsası Sadi Bey Vakfına ait üzerindeki taşınmaz ise kendi mülkü olan bir adet oda ve bir miktar sofadaki yarı hissesini Zariye binti Osman'a sattığına dair 19 Şevval 1274 tarihli hüccet kayıdır.

(1)Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde fasl u isti'ma'çün savb-ı şer'-i enverden bi'l-iltimâs irsâl olunan Katib Ahmed Efendi ibn-i Ahmed Medine-i (2)Samsun mahallâtından Sa'di Bey Mahallesi'nde vâki' müteveffa Ali Hafız menziline varıp akd-ı meclis-i şer'-i âli ettik de mahalle-i mezbûre sâkinlerinden (3)zâtî ta'rif-i şer'î ile mu'arrefe Fatma binti Mehmed nâm Hatun meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda yine mu'arrefetü'z-zât iş bu bâ'isetü'l-kitâb Zarife ibneti Osman (4)mahzarında bi-tav'ihâ ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip mahalle-i mezbûrede vâki' arsası Sa'di Bey vakfi ve binâsı mülk etrâf-ı erba'adan bir tarafı (5)Emin Usta zevcesi menzil odası ve Sadık Caddesi ve Kırımî Kadir menzili ve Aşık Süleyman menzili ile mahdûd bir bâb oda ve bir mikdar (6)sofanın nısf hisse-i şâyi'ası akd-ı ati'z-zikrin sudûruna değın irsen ve şîrâ'en yedimde mülk ve hakkım olmakla sâlifü'z-zikr nısf (7)hisse-i şâyi'amı tarafeynden icâb ve kabûlü hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile iki bin guruşa mezbûre Zarife Hatun'a bey' ve temlik ve şâyi'an teslim (8)eylediğimde ol-dahî ber vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabûl eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr iki bin guruşa mezbûr Zarife Hatun yedinden (9)tamamen ve kâmilten ahz u kabz eyledim ba'de'l-yevm nısf hisse-i şâyi'ada benim asla alâka ve medhalim kalmayup mezbûre Zarife Hatun'un mülk-i müşterâsı (10)olmuştur

keyfemâ yeşâ ve yahtar mutasarrıf olsun dediğini Mevlâna-yı mûma-ileyh mahallinde ketb ve tahrîr ve ma'an mürsel ümenâ-i şer'le huzûr-ı şer'a (11)gelip ala vukû'-ı inhâ ve takrîr eylediği gibbe't-tasdîkü'ş-şer'i mâ vaka' bi't-taleb ketb olundu. Fî'l-yevmi't-tâsi' aşere min şehr-i Şevvâli'l-mükerrem (12)sene erba' ve seb'în ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

-Kara Mustafa Ağa veled-i Bezoğlu Hasan Ağa

-ve Gercemeli Ahmed Usta

-ve Ali Yüzbaşı

-ve Ünyeli Sadık Ağa

-ve gayrihim.

71.Hüküm(40a-2): Aslen Milas kazasından olup Samsun ili, Engiz köyünde ikamet eden demirci Yani veledi Yuri, Dağ Karyesi sâkinlerinden Himmetoğlu Hasan bin Himmet ve Sivashlı Mollaoğlu Yusuf bin Hasan ve Hasan bin Hüseyin'in lendisine ait bin yüz guruş kıymetli elli beş yirmilik altınlarını çaldıklarını bunu ıspat edemediği için muarazadan men edildiği hususunda 27 Şevval 1274 tarihli ilam kayıdır.

(1)Ma'rûz

(2)An asl Milas Kazası ahâlisinden olup Medine-i Samsun'a muzâfe Engiz Karyesi'nde mütemekkin Demirci Yani veledi Yuri'nin (3)vekil-i müseccel-i şer'isi Medine-i mezbûre sâkinlerinden Akçe Mehmed bin Ömer nâm kimesne meclis-i şer'-i münîrde Dağ Karyesi sâkinlerinden (4)Himmetoğlu Hasan bin Himmet ve sâhib-i arzuhâl Sivashlı Mollaoğlu Yusuf bin Hasan ve Hasan bin Hüseyin muvâcehelerinde (5)merkûmun târih-i i'lâmdan yirmi bir gün mukaddem Şevvâli'l-mükerreminin üçüncü Pazar gecesi nısfu'l-ley'l'de(6)müvekkilemin karye-i mezbûrede mütemekkin olduğu odasına girip bin yüz guruş kıymetli elli beş yirmilik altınlarını (7)ahz ve gasp etmeleriyle suâl olunup altın-ı mezbûreler kaim ise aynılarını müstehlek ise kıymetlerini bi'l-vekâle (8)taleb ederim deyü ba'de'd-da'va ve'l-istintâk ve'l-inkâr müdde'i-i vekil-i merkûmdan ber vech-i muharrer beyyine (9)taleb olunduk da ityân-ı beyyineden izhâr-ı acz edip müdde'i-i vekil-i merkûmun talebiyle merkûmûn (10)Hasan ve Yusuf ve diğer Hasan'a bi'l-muvâcehe ber nehc-i

şer'î yemin verilmek mücebine müdde'î-i vekil-i merkûm (11)müvekkiline izâfetle elli beş biner mülk altın mutâlebesiyle merkûmûn Hasan ve Yusuf ve diğeri Hasan'a bilâ beyyine (12)mu'arazadan men' olunduğu tescil ve bi'l-iltimâs Samsun mahkemesinden huzûr-ı âlîlerine i'lâm (13)olundu. Fî 27 Şevvâl sene 74.

72.Hüküm(40a-3):Samsun İli, Sadibey Mahallesinden Fatma Hatun binti Mehmed 1000 kuruş parasını Sa'di bey camii Şerifinde hatim okunmak ve bu caminin aydınlatma giderleri için kullanılmak üzere vakfettiğine dair 10 Şevval 1274 tarihli hüccet kayıdır.

(1)Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde fasl u istimâ'çün savb-ı şer'î enverden bi'l-iltimâs irsâl olunan kâtib Ahmed Efendi ibn-i Ahmed Medine-i Samsun (2)mahallâtından Sa'di Bey Mahallesi'nde vâki' merkûm Ali Hafız menziline vârup akd-ı meclis-i şer'î âli ettikde mahallemiz sâkinlerinden zâtı (3)ta'rif-i şer'î ile mu'arrefe Fatma binti Mehmed nâm Hatun meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda yine mu'arrefeti'z-zât iş bu baisetü'l-kitâb Zarife binti (4)Osman nâm Hatun mahzarında vakf-ı ati'l-beyânın li-ecli't-tescil mütevellî nasb ve ta'yin eylediğini ikrâr-ı tâm ve ta'bir-i ani'l-merâm edip etyab-ı emvâlîmnden (5)ifrâz eylediğim bin guruşu hasbeten lillahi te'ala vakf-ı sahih-i mü'ebbed ve habs-ı sarîh-i muhalled ile vakf ve habs edip şöyle şart eyledim ki (6)meblağ-ı mezbûr bin guruşu ala vechi'l-helâl ba-yed-i mütevellî rehn-i kavî veyâ kefil-i melî ile istirbâh olup hâsıl olan ribhden senede (7)bir hatm-i şerîf tilâvet oluna ve bir berât yapılp Sa'di Bey Câmi'-i Şerîf'ne vaz' ve ikâd oluna sevâbını ölen ebâ ve ecdâdım ruhlarına (8)ve ba'de vefâtihâ kendi ruhûma ihdâ oluna deyü şart edip ve ribh-i mezkûrdan bâki fazla kalır ise cihet-i tevliyet ola ve ben hayatta oldukça (9)vakf-ı mezkûrun tevliyeti bana ve vefâtımdan sonra mezbûre Zarife Hatun mütevellî ola ve ba'de vefâtiha hâkimü'l-vakt bir mustakim kimesneyi (10)mütevellî nasb ve ta'yin eyleye meblağ-ı mezbûr bin guruşu fâriğân ani's-şevâğil mütevellîye-i mezbûreye teslim olduğu vakfiyet üzere (11)kabz ve tesellüm vesâir mütevellîlerin evkâfda tasarrufları gibi tasarruf eyledi dedik de gibbe't-tasdikü's-şer'î vâkife-i mezbûre batlân-ı (12)vakf-ı nukûda ve zımnında kuyûda ba'dehu kavli-i adem-i lüzûmuna teşebbüs edip ve mütevellîye-i mezbûre dahî sıhhat ve lüzûmuna zâhib olan eimme-i din (13)kavilleriyle mukâbele birle hüküm taleb ettik de fi-zemanına beyne'l-ulema-ı izam câri olan vech-i muhtâr üzere mevlânâ-yı mûma-ileyh Efendi huzûrunda mürâfa'a (14)ettiklerinde ol-dahî âlimen bi'l-hilâfi'-l-câri beyne eimmeti'l-eşrâf vakf-ı mezbûrun evvelâ sıhhatine ve

sâniyen lüzûmuna kazâ-i mer'î etmekle vakf-ı mezbûr (15)sahîh ve lâzım olup min ba'd nakz ve iptâl mümteni'ü'l-ihtimâl olduğunu mahallinde ketb ve ma'ân mürsel ümenâ-i şer'le gelip ala vukû'ihî(16)inhâ ve takrir eylediği mâ vaka' bi't-taleb ketb olundu. Fî'l-yevmi'l-aşer min şehr-i Şevvâli'l-mülerrem sene erba' ve seb'în ve mieteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

-Kara Mustafa Ağa veled-i Bezoğlu Hasan Ağa

-ve Gercemeli Ahmed Usta

-ve Yüzbaşı Ali Ağa

-Ünyeli Sadık Ağa

-ve gayrihim.

73.Hüküm(40a-4): Aslen Van kazasından olup Samsun'da ikamet eden Hatice binti Osman'ın eşi Hamal Ahmed ibn-i Abdullah'ın kendisini boşadığını beş yüz kuruş vererek birbirlerinn zimmetini ibra ettiklerine dair 27 Şevval 1274 tarihli hüccet kaydır.

(1)Ma'rûz-ı dâi'leridirki

(2)An asl Van Kazası sâkinlerinden olup Medine-i Samsun'da sâkine sâhibe-i arzuhâl zâtı ta'rif-i şer'î ile mu'arrefe olan Hatice (3)binti Osman nâm Hatun meclis-i şer'-i münirde Medine-i mezbûre sâkinlerinden derûn-ı arzuhâlde mezkûrû'l-ism Hammal Ahmed ibn-i Abdullah ile (4)terâfu'larında merkûm Ahmed zevc ve ehlim olub târih-i i'lâm günü beni bâyinen tatlık etmekle zımmetinde mütekarrer ve ma'kûd-ı aleyh olan iki yüz guruş (5)mihri mü'eccelim ve nafaka-ı iddet-i ma'lûmum ve me'ûnet-i süknâm ile merkûm zımmetinde cihet-i karz-ı (...den) sekiz yüz guruşu ve bin yüz guruş eşya bahâ (6)alacaklarımı talep ederim deyü ba'de'da'da'va ve'l-istintâk merkûm Ahmed cevabında müdde'iyeye-i mezbûre zevce-i menkûhesi olup bâyinen tatlık (7)eylediğini ve zımmetinde iki yüz guruş mihr olduğunu ikrar ma'adayı inkâr ettikde bâ tavassut-ı müslihîn mihr ve nafaka ve sâir hukûka müte'allika (8)beş yüz guruş semen-i medfû' ve makbûza sulh olup hukûk-ı zevciyete ve sâireye müte'allika âmme-i da'va ve mutâlebâtan merkûm Ahmed'in (9)zımmetini ba'de'l-ibrâ ve'l-kabûl ve bu vecihle kat'-ı nizâ' eyledikleri tescil ve bi'l-iltimâs Samsun mahkemesinden huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu (10)bâki emr li-

veliyi'l-emr fi'l-yevmi'l-sabi ve'l-ısrîn min şehri Şevvâli'l-mükerrerrem sene erba' ve seb'în ve mi'eteyn ve elf.

74.Hüküm(40b-1):Samsun İli, Kadı Köyünden Anastas veledi Lefter veledi Kereli ile ölü Deresi binti Sendi'nin mirasından olan ve hayattayken bağı mülk zemini ise Sultan Bayezid-i Veli Tâbe Serâhu Hazretleri Evkâfı arâzisinden anılan köyde bulunan bir adet bağı Fenaroğlu Yuri'ye satıldığına satış bedelinden vakıf hissesi olan altı yüz kuruşu vakfa ödendiğine dair 28 Şevval 1274 tarihli hüccet kayıdır.

(1)Medine-i Samsun'a muzâf Kadı Karyesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Anastas veledi Lefter veledi Kereli'nin (2)min ciheti'l-usûbe vârisi olduğu beyyine ile sâbit olan li-ebeveyn er-karındaşı oğlu Dimet veledi Hralanbo ile karye-i mezbûre (3)mütemekkinelerinden müteveffıye Dibeji binti Sendi'nin dahî kezâlik usûbet-i nesebiye cihetinden vârisi Ünyevî Yani veledi (4)Hristo nâm kimesneler bi'l-verâse ve müteveffâ-yı merkûm Anastaş'ın hâlâ Ordu Kazası'nda mütemekkineler zevcesi (5)Giryakiye binti Save ile sulbiye-i kebîre kızı Todore bi'l-emâne va'z-ı yed ve semen-i misli ile ahire bey'e bâ irâde-i seniyye (6)me'mûr olan Canik Sancağı mal müdürü fütüvvetlü Halil İbrahim Efendi'nin vekil-i müseccel-i şer'isi Zabtiye Mehmed Ali ibn-i (7)Abdullah nâm kimesnelerden her biri bi'l-asâle ve bi'l-vekâle meclis-i şer'-i şerîf-i enverde iş bu bâ'isü's-sıfır Kazar(8)oğlu Yuri veledi Dimitri nâm kimesne mahzarında evkâf müdürü Mehmed Emin Efendi hazır olduğu halde ikrâr-ı (9)tâm ve takrir-i kelâm edip murisimiz müteveffıyân-ı merkûmânın hâl-i hayatlarında yedlerinde (10)kürûm-ı mülk ve zemini Sultan Bayezid-i Veli Tâbe Serâhu Hazretleri Evkâfı arâzisinden karye-i (11)mezkûrede vâki' tarafları Fenaroğlu ve Conoğlu ve Vefani bağları ve iki tarafları cadde ile mahdûd bir kıt'a (12)üzüm bağını ma'rifet-i şer'le sûk-ı sultânide ve mecma-i nâs olan mahallerde tâlibine arz ve nida ve müzâyede (13)olundukda rağebât-ı nâs inkitâ'ında merkûm Fenaroğlu Yuri üzerinde elli bin beş yüz guruşda (14)karar edip ziyâde ile taleb-i aheri dahî olmayıb ve meblağ-ı mezbûr el-yevm bahçe-i mahdûd-ı mezkûrun (15)semen-i misli olduğu zeyl-i sifirde mastûr'l-esami kimesneler ihbârlarıyla müte'ayyin olmağın bahçe-i mahdûd-ı mezkûru (16)tarafeynden icâb ve kabulü hâvi bey'-i bât-ı sahîh-i şer'i ile merkûm Fenaroğlu Yuri'ye elli bin beş yüz (17)guruş bi'l-verâse ve bi'l-vekâle bey' ve temlik ve teslim eylediğimizde ol-dahî ber vech-i muharrer iştirâ ve temellük (18)ve teselüm ve kabz ve kabûl eyledikten

sonra semeni olan meblağ-ı mezbûru tamamen ahz u kabz edip (19)zemini kıymeti olan altı yüz guruşu cânib-i vakf-i şerîfe âid olmakla ba'de't-tenzil bâkî bin dokuz (20)yüz guruşunu bi kaderi hisasihim beynimizde taksîm ve gâibân-ı merkûmân hisseleri dahî cânib-i beytü'l-mâla bi'l-emâne (21)vaz' olunup ba'de'l-yevm bahçe-i mahdûd-ı mezkûrda asla alâka ve medhalimiz kalmayıp müşteri-i merkûmun (22)mülk-i müşterâsı olmuştur keyfemâyeşâ ve yahtar mutasarrıf olsun dediklerinde gıbbe't-tasdik (23)ü's-şer'i mâ vaka' bi't-taleb ketm olundu. Fî 28 Şevvâl sene 74.

75.Hüküm(40b-2):

(Aradaki belgeye battal keşide edilmiş olup iptal ve başka bir sayfaya tekrar yazılmıştır.)

76.Hüküm(41a-1): Samsun ili, Sadibey Mahallesinden ölen Ekmekçi İshak ibn-i Mehmed bin Ömer'in vârislerinden Ahmed murisine ait Sadibey Mahallesindeki ekmekçi fırını ile üzerindeki eve ilişkin olarak ölenin küçük kızları Rabia ve Gül Hatun'un vasileri anneleri Hatice binti Ali'nin vekili Arab Alioğlu el-Hâcc Seyyid Ağa ibn-i Ali'den anılan taşınmazı istemesi üzerine söz konusu taşınmazları ölen hayatta iken müvekkillerine sattığına dair iddiasını ispat etmesi üzerine adı geçen Ahmed'in muarazadan men edildiğine dair 22 Şevval 1274 tarihli hüccet kayıdır.

(1)Medine-i Samsun mahallâtından Sa'di Bey Mahallesi'nde sâkin iken bundan akdem fevt olan Ekmekçi İshak ibn-i Mehmed bin Ömer'in (2)verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Hatice binti Ali vâlidesi Ayşe binti Abdullah ve sulbiye sağîre kızları Rabia ve Gül Hatun (3)ve li-ebeveyn er-karındaşları Ahmed ve Mustafa ve li-ebeveyn kız karındaşı Fatma'ya munhasıra olduğu lede's-şer'i 'l-enver zâhir (4)ve mukarrer olduktan sonra verese-i merkûmûndan ah-i merkûm Ahmed meclis-i şer'i enverde sağîre-i mezbûrelerin tesviye-i umûruna kibel-i (5)şer'îden bâ hüccet-i şer'îye vasi-i mansûbeleri vâlideleri mezbûre Hatice binti Ali'nin İsmail bin Ali ve Ahmed bin Hasan (6)nâm kimesneler şehâdetleriyle tarafından vekîl ve sübut-ı vekâletine hükm-i şer'i lâhık ve zikr-i câi fırın ve menzile bi'l-vekâle vaz'-ı yedi (7)beyyine ile mütehakkık olan Arab Alioğlu el-Hâcc Seyyid Ağa ibn-i Ali mahzarında üzerine da'va ve takrîr-i kelâm edip (8)mûrisimiz müteveffâ-yı merkûm İshak'ın ile'l-vefât yedinde mülkü ve hakkı olup ba'de vefâtihi bizlere intikâl (9)eden sâlifü'z-zikr Sa'di Bey Mahallesi'nde vâki' etrâf-ı erba'adan bir taraftan Bekir

Efendi dükkanı (10)ve bir taraftan Mustafa Yazıcı menzili iki taraftan cadde ile mahdûd bir bâb ekmekçi fırını ile üzerinde vâki' (11)menzilin nısfından Yüz yirmi sehim i'tibariyle iki sehim hisse-i irsiyemi taleb ederim deyü ba'de'd-da'va (12)gıbbe'l-istintâk vekil-i merkûm cevâbında fırın-ı mahdûd-ı mezkûr ve nısf menzili müteveffâ-yı merkûm İshak (13)hâl-i hayatında ve kemâl-i akl-i sıhhatinde târih-i kitâbdan bir sene mukaddem yedinde mülkü ve hakkı olduğu halde huzûr-ı müsliminde (14)müvekkile-i mezbûrenin vasisi olduğu sulbiye-i sağîre kızları Rabia ve Gül Hatun'a şâyi'an hibe-i sahihe-i şer'iyye ile hibe ve temlik (15)ve yine meclis-i hibede velâyeti hasebiyle sağîre-i mezbûreler için ithâb ve kabz ve kabûl edip ba'de'l-yevm fırın-ı mahdûd-ı mezkûrda ve nısf menzilde (16)benim asla alâka ve medhalim yoktur kızlarım Rabia ve Gül Hatun'un mülk-i mevhûblarıdır deyü ikrâr dahî etmekle ol-vechle sağîre-i mezbûreler için (17)bi'l-vekâle müstakillen vaz'-ı yed ederim deyü def' ettikde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr vâki' vekil-i merkûmdan ber vech-i muharrer müdde'asına mutâbık beyyine taleb (18)olundukda udûl-ı ahrâr-ı müsliminden Erzurumlu Hüseyin bin Nurullah ve Kürtoğlu Mehmed bin Abdullah ve Kara Ahmed bin Hasan nâm kimesneler li-ecli's- (19)şehâde meclis-i şer'e hâzırûn olup istişhâd olunduklarında fi'l-hakika müteveffâ-yı merkûm İshak hâl-i hayatında târih-i kitâbdan bir sene mukaddem (20)yedinde mülk ve hakkı olan mahalle-i mezbûrda vâki' ma'lûmetü'l-hudûd bir bâb ekmekçi fırını ile üzerinde olan nısf menzilini bizim huzûrumuzda (21)sağîre-i mezbûre Rabia ve Gül Hatun'a şâyi'an hibe-i sahih-i şer'iyeye ile hibe ve temlik ve teslim edip ve bi'l-vesâye ithâb ve kabûl ve teslim etmekle (22)fırın-ı mahdûd ve nısf menzil kızlarım Rabia ve Gül Hatun'un mülk-i mevhûbeleri olup ve hatta müteveffâ-yı merkûm vefâtına değin bu vecihle ikrâr (23)dahî eder idi bizler bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz deyü her biri eda-yı şehâdet-i şer'iyeye ettikde ba'de't- (24)ta'dil ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın mücebiyle ba'de'l-hükm müdde'i-i merkûm Ahmed fırın ve nısf menzil da'vasıyla bi-vech-i şer'i (25)vekil-i merkûm Hacı Seyyid Ağa'ya mu'arazadan men' olunup mâ vaka' bi't-taleb ketb olundu tahriren fi'l-yevmi's-sâni ve'l-ısrîn (26)min şehr-i Şevvâli'l-mükerrem sene erba' ve seb'în ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

-Totsal?oğlu İsmail ve Demirci Hüseyin

-ve Demirci Mustafa ve Ekmekçi Kasım Usta ve gayrühüm.

77.Hüküm(41a-2):Samsun'da Medrese Camii Şerifinde müezzin olan Molla Yusuf maaşına aylık 50 kuruş zam yapıldığına dair 1 Ramazan 1274 tarihli ilam kayıdır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'ileridir ki

(2)Derûn-ı istid'ada mezkûr Medine-i Samsun'da vâki' Medrese Câmi'-i Şerifi'nde bâ berât-ı şerîf-i âli mü'ezzinlik ciheti mutasarrıfı sâhib-i (3)müzekkere Molla Yusuf'un istid'a eylediği zamm-ı vazife vakf-ı şerîfin galesi müsâ'id olduğu evkâf müdürü (4)efendi bendelerinin der-kenârında tebeyyün etmiş ve keyfiyeti savb-ı âcizeden dahî ba'de't-tahkik vakf-ı (5)şerîf mütevellisi ve evkâf müdürü efendi ma'rifetiyle beher mâh elli guruş vazife vakt-ı (6)hâle nisbitle kadar-ı kifâye olmakla icâb ve iktizâsı re'-yi âliye menût (7)idüğü fi gurre-i Ramazan sene 74.

78.Hüküm(41a-3): Samsun İli, Sadibey Mahallesinden Derviş Nakdi Mustafa baba ibn-i Mustafa tarlasına müdahale eden Kel İbrahim'in anılann tarlaya müdahaleden men edildiğine dair 3 Zilkade 1274 tarihli ilam kayıdır.

(1)Ma'ruz-ı dâ'ileridir ki Medine-i Samsun mahallâtından Sa'di Bey Mahallesi'nde sâkin sâhib-i arzuhâl Derviş Nakdi Mustafa Baba ibn-i Mustafa nâm kimesnenin (2)derûn-ı arzuhâlde mezkûr-ı'l-ism Kel İbrahim ile olan tarla münâza'aları hâlâ merkûm Nakdi Mustafa yedinde olan bundan akdem sâbık Samsun (3)hâkimi mevâli-i i'zâmdan Ali Şemseddin Efendi'nin hat ve hatmini hâvi bir kıt'a i'lâm-ı şer'îden ve derûn-ı arzuhâlde muharrer tapu me'mûru (4)Mahir Efendi'nin tahrir ve beyânı vecihle tarlahâ-yı mezbûreler münâza'un-fîhi olan çiftlik arazisinden olmamağla bu def'a merkûm (5)İbrahim'in midde'i-i merkûmun tarlasına müdahalesini bî gayr-ı hak bulunmağla tarla-yı mezkûra müdahaleden keff-i yedine tenbih olunduğu (6)bi'l-iltimâs Samsun mahkemesinden huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu. Fî 3 Zilka'de sene 74.

79.Hüküm(41a-4):Samsun İli, Hâcehatun Mahallesinden Kavaklı Menmed bin İbrahim kızı Fatma hanım için Canik Sancağı mutasarrıfı Osman Paşanın kapu kethüdâları der aliyye İstanbullu rütbr-i sâlise-i ashâbında Hüseyin Hüsnü Efendi ibn-i Mehmed Efendi'den nafaka istediğine dair 3 Zilkade 1274 tarihli ilam kayıdır.

(1)Medine-i Samsun mahallâtından Hâce Hatun Mahallesi'nde sâkin Kavaklı Menmed bin İbrahim nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde (2)iş bu bâ'isü'l-

kitâb Canik Sancağı mutasarrıfı sa'adetli Osman Paşa Hazretleri'nin kapu kethüdâları der aliyye (3)ahâlisinden ve rütbe-i sâlise ashâbından rıf'atlü Hüseyin Hüsnu Efendi ibn-i Mehmed Efendi'nin tarafından vekîl ve sâbitü'l-vekâle (4)Medine-i mezbûr sâkinlerinden Arif Ağa ibn-i Mehmed muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrir-i kelâm edip iş bu sulbiye-i sağîre (5)kızım Fatma'ı infâk ve iksâya iktidârım olmayup mahreç olmamla sağîre-i mezbûreyi beher şehr yüz kırk guruş ücret (6)tesmiye olunup meblağ-ı mezbûrdan yüz guruşunu beher şehr nafaka ve kisvesine sarf edip bâki kırk guruşunu (7)sağîre-i mezbûre için yedinde ibkâ etmek üzere müvekkil-i mûma-ileyh Efendi'ye izâfetle vekîl-i merkûm Arif Ağa'ya (8)bi'l-velâye icâr ve teslim eylediğimde ol-dahî ber vech-i muharrer isticâr ve yüz guruşunu harç ve sarfa ve kırk guruşunu ber vech-i (9)mübeyyen yedinde ibkâya müteahhit olmağın mâ vaka' bi't-taleb ketb olundu. Fî 3 Zilka'de sene 74.

80.Hüküm(41b-1):Samsun İli, Hançerli Mahallesi'nden Mustafa ibn-i Mehmed kızı Zekiye hanım için Canik Sancağı mutasarrıfı Osman Paşanın kapu kethüdâları der aliyye İstanbullu rütbe-i sâlise-i ashâbında Hüseyin Hüsnu Efendi ibn-i Mehmed Efendi'den nafaka istediğine dair 3 Zilkade 1274 tarihli hüccet kayıdır.

(1)Medine-i Samsun Mahallâtından Hançerli Mahallesi'nde sâkin Mustafa ibn-i Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde iş bu bâ'isü'l-kitâb (2)Canik Sancağı mutasarrıfı sa'adetli Osman Paşa Hazretleri'nin kapu kethüdâları der-aliyye ahâlisinden ve rütbe-i sâlise (3)ashâbından ref'etlü Hüseyin Hüsnu Efendi ibn-i Mehmed Efendi tarafından vekîl ve sâbitü'l-vekâlesi Medine-i mezbûr (4)sâkinlerinden Arif Ağa ibn-i Mehmed muvâcehesinde bi'l-velâye ikrâr-ı tâm ve takrir-i kelâm edip iş bu sulbiye-i sağîre kızım Zekiye'yi (5)infâk ve iksâya iktidârım olmayup muhtaç olmamla sağîre-i mezbûreyi beher şehr yüz guruş ücret tesmiye olunup (6)meblağ-ı mezbûrdan yetmiş beş guruşunu beher şehr nafaka ve kisvesini sarf edip bâki yirmi beş guruşunu sağîre-i (7)mezbûre için yedinde ibkâ etmek üzere müvekkil-i mûma-ileyh Efendi'ye izâfetle vekîl-i merkûm Arif Ağa'ya bi'l-velâye icâr ve teslim (8)eylediğimde ol-dahî ber vech-i muharrer isticâr ve yetmiş beş guruşunu harc ve sarf ve yirmi beş guruşunu ber vech-i mübeyyin yedinde (9)ibkâya müteahhit olmakla mâ vaka' bi't-tâleb ketb olundu. Fî 3 Zilka'de sene 74.

81.Hüküm(41b-2):Samsun İli, Sadibey Mahallesinden vefat eden Numan bin Hasan bin Abdullah'ın mirasçılarında Hatice Hatun'un eşi Molla Mustafa bin Halil'den alacağına ilişkin sulh olduklarına dair 2 Zilkade 1274 tarihli hüccet kaydır.

(1)Medine-i Samsun mahallâtından Sa'di Bey Mahallesi'nde sâkin iken bundan akdem fevt olan Numan bin Hasan bin Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Fatma binti (2)Hüseyin ile sulbiye kebîre kızı Nefise'ye munhasıra ba'dehu zevce-i mezbûre Fatma dahî fevt olup verâseti sadriye-i kebîre kızı mezbûre Nefise ve li-eb kızkarındaşı Hatice'ye (3)munhasıra ba'dehu bint-i mezbûre Nefise dahî fevt olup verâseti zevc-i metrûku Molla Mustafa bin Halil ile sadr-ı sağır oğulları Salih ve Ali'ye munhasıra ve tashih-i mes'ele-i mirâsları (4)bi-hükmi'l-ferâiz yüz yirmi sekiz sehinden olup sihâm-ı mezbûreden sekiz sehmi uht-ı mezbûre Fatma'ya ve otuz sehmi zevc-i mezbûr Mustafa'ya ve kırk beş sehinden doksan (5)sehmi ibnân-ı merkûmân Salih ve Ali'ye isâbeti tahakkukdan sonra verese-i merkûmdan uht-ı mezbûre Hatice nâm Hatun'un zikr-i câi da'vâya ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya (6)vekil-i müseccel-i şer'isi Batumlu Ömer Ağa ibn-i Abdullah nâm kimesne mahalle-i mezbûre sâkinlerinden zikr-i câi menzil ve eşyaya vaz'-ı yedi beyyine ile mütehakkik olan merkûm Molla (7)Mustafa muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip müvekkilemin tashih-i mezkûr üzere eşya ve menzilden hisse-i musibesini talep ve da'va eylediğimde (8)bâ tavassut-ı muslihîn merkûm Molla Mustafa yedinden dört yüz elli gurusu semen-i medfû' ve makbûza sulh olup terekeye ve hukûk-ı sâireye müte'allika-i âmme-i da'va-yı mutâlebâtan (9)sağîrân-ı merkûmân Molla Mustafa'nın zımmetlerini ibrâ-yı âmm ile ibrâ ve ıskât ettim deyü vekil-i merkûm Ömer Ağa'nın kelimât-ı meşrûhasını merkûm Mustafa şifâhen (10)tasdik ve ibrâ-yı mezbûru kabûl etmeğin mâ vaka' bi't-taleb ketb olundu. Fî'l-yevmi's-sâni min şehr-i Zilka'deti's-şerife sene erba' ve seb'în ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâll

-Tomruk Kâtibi Mehmed Efendi

-ve Menzilizâde Arif Efendi

-ve Yağcızâde Halil ve Muhzır Molla Mehmed

-ve gayrihüm mine'l-hâzırîn.

82.Hüküm(41b-3):Samsun İli Kara Uyumca Köyünden Ayşe binti Salih ve kızı Ferit binti Ahmed ölen murisleri Kara Köseoğlu Ahmed'ten kalan mirasından bir kısmını Karaköseoğlu Mustafa'nın aldığı ve bu hususta görülen mahkemede Mustafa ile sulh olduklarına dair 5 Zilkade 1274 tarihli ilam kayıdır.

(1)Ma'rûz-ı dâi'leridirki

(2)Medine-i Samsun Kazası'nın Kara Uyumca Karyesi'nde sâkine mu'arrefetü'z-zât sâhibe-i arzuhâl Ayşe binti Salih ile (3)mezbûrenin kebîre kızı Ferit/Fidyet binti Ahmed nâm Hatunların her biri meclis-i şer'-i münîrde karye-i mezbûre sâkinlerinden (4)derûn-ı arzuhâlde mezkûrû'l-ism Kara Köseoğlu Mustafa bin Osman muvâcehesinde târih-i i'lâmdan yirmi sene (5)mukaddem fevt olan mûrisimiz Kara Köseoğlu Ahmed'in metrûkâtından merkûmun yedinde olup itlâf (6)eylediği beş yüz guruş kıymetli bir çift camus öküzü ve üç yüz on guruş kıymetli üç re's sığır öküzü (7)ve üç yüz guruş kıymetli iki re's kısarak ve otuz guruş kıymetli on aded yirmilik altını ve dört yüz (8)guruşluk iki re's camus ineği ve sâir eşyâlarını kendi umûruna sarf etmekle taleb ederim deyü ba'de'd-da'va (9)ve'l-istintâk merkûm Mustafa bir çift camus öküzlerini külliye inkâr mâ'ada müdde'âlarını mezbûretânın emriyle târih-i i'lâmdan (10)iki mâh mukaddem fevt olan mezbûre Ayşe'nin kebîr oğlu Salih'e beş sene mukaddem teslim ettim deyü ba'de't-def' ve'l-inkâr dâfi'-i merkûmdan (11)def'-i meşrûhasına mutâbık beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyine sadrında iken bâ tavassut-ı müslihîn müdde'ie-i mezbûreler dört yüz (12)guruş semen-i medfû' ve makbûza sulh olup ziyâde müdde'alarına mutâbık her biri merkûm Mustafa'nın zımmetini ibrâ edip (13)ve merkûm Mustafa dahî ibrâ-yı mezbûru kabûl eylediği tescil ve bi'l-iltimâs Samsun mahkemesinden huzûr-ı âlilerine i'lâm (14)olundu bâkiyu'l-emr li-men lehü'l-emrindir. Fî 5 Zilka'de sene 74.

83.Hüküm(41b-4):Samsun İli, Haçerli Mahallesi'nden Hafize Hanım binti Abdullah eşi el-Hâc Osman Bey ibn-i Abdullah Ağa tarafından boşandığı ve Hafizenin mihir alacağına ilişkin sulh olduklarına dair 23 Şaban 1274 tarihli hüccet kayıdır.

(1)Ma'rûz-ı dâi'leridirki

(2)Medine-i Samsun'un Hançerli Mahallesi'nde sâkine Hafize Hanım binti Abdullah Paşa tarafından talâk ve sulha vekâleti Mehmed Ağa ibn-i Hasan (3)Ağa ve Tevfik ibn-i Abdullah şehâdetleriyle sâbit ve sübut-ı vekâletine hükm-i şer'-i lâhık olan Sa'di Bey Mahallesi'nde sâkin Yüz (4)oğlu Hasan bin Ahmed nâm kimesne meclis-i şer'-i münîrde sâlifü'z-zikr Hançerli Mahallesi ahâlisinden iş bu bâ'isü'l-i'lâm el-Hâc Osman (5)Bey ibn-i Abdullah Ağa mahzarında merkûm el-Hâc Osman Bey müvekkilemin zevç-i dâhili olup iş bu meclis-i şer'de (6)müvekkilemi talâk-ı rec'î olan bir talâk tatlık etmekle zımmetinde mütekarrer ma'kûd-ı aleyh olan yedi bin beş yüz (7)guruş mihr-i mü'eccel ile nafaka-i iddet ve me'ûnet-i süknâsı için bi't-terâzi ta'yin olunan bin guruş ile mihir mûma- (8)ileyhin mukırr ve mutasarrıf olduğu zımmetinde cihet-i karzı şer'îden olan on bir bin beş yüz guruşun cem'an yirmi (9)bin guruş bana vermek üzere yalnız hukûk-u zevciyete müte'allika âmme-i da'vâdan her birimiz âherin (10)zımmetini bi'l-vekâle ve bi'l-asâle ibrâ ve ıskât ve yine her birimiz âherin ibrâsını ber minvâl-i muharrer kabûl eyledik deyü müdde'i-i (11)vekîl-i merkûmun kelimât-ı meşrûhasını mûma-ileyh Osman Bey tasdik eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs Samsun mahkemesinden (12)huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu. Fî 23 Şa'ban sene 74.

84.Hüküm(42a-1): Samsun kasabasında bulunan Kırbaç Ali Camii Şerifi'ne İmam hatipi es-Seyyid Ahmed ibn-i Osman'ın ölümü üzerine çocukları küçük olduğundan büyüünceye kadar kendilerine berat verilmek üzere yerlerine Mehmed bin Mehmedin atandığına dair 26 Ramazan 1274 tarihli berat kayıdır.

(1)Nezâret-i evkâf-ı hümâyun-ı mülükâneye mülhak evkâfdan Samsun Kasabası'nda vâki' Kırbaç Ali Cami'-i Şerifi Vakfı'ndan almak (2)üzere vazife-i mu'ayyene ile imâmet ve hitâbet cihetleri mutasarrıfı es-Seyyid Ahmed ibn-i Osman'ın sulbi sağır oğulları Mehmed Azmi (3)ve Mahmud Naim ve Ahmed Şakir'i terk ederek vefâtı vukû'uyla mahlûlünden siğâr-ı merkûmunun edâ-yı hıdmet kesb-i iktidarlarına (4)değın taraflarından Mehmed bin Mehmed zîde salâhahu bi'n-niyâbe edâ-yı hıdmet etmek üzere mezkûr hitâbet cihetinin sağır-i (5)mezbûr Mehmed Azmi'ye ve imâmet cihetinin sağırân-ı merkûmân Mahmud Naim ve Ahmed Şakir'e ütevcihi husûsu mahallinden bâ i'lâm (6)ve arıza inhâ olunmuş ve bu makûle hitâbet ve imâmet cihetleri mutasarrıfı müte'addid evlâd-ı siğârını terk eder ise (7)bi'n-niyâbe edâ-yı hıdmet ettirilmek üzere hitâbet ciheti içlerinden isti'd ve kâbiliyeti

meşhûd olanına(8)müstakilen ve imâmet ciheti dahî cümlesine iştirâken ve seviyen tevcih-i nizâm iktizâsından bulunmuş olduğundan siğâr-ı (9)merkûmûnun edâ-yı hıdmet kesb-i iktidarlarına değin taraflarından mûma-ileyh Mehmed zîde salâhahu bi'l-niyâbe edâ-yı (10)hıdmet etmek şartıyla babaları müteveffâ-yı merkûmun mahlûlünden zikr olunan hitâbet ciheti sağır-i mûma-ileyh (11)Mehmed Azmi'ye müstakilen ve mezkûr imâmet cihetinin dahî siğâr-ı mûma-ileyhim iştirâken ve seviyen tevcih-i lâzım (12)geleceği İstanbul pâyesiyle hâlâ evkâf müfettişi akzâ-yı kuzâtî'l-müslimîn Mevlânâ Ahmed Raşid zîdet (13)fezâiluhu tarafından i'âm kılınmış olmakla bu sûrette ciheteyn-i mezkûreteyn babaları müteveffâ-yı merkûmun (14)mahlûlünden siğâr-ı mûma-ileyhime ber minvl-i muharrer bi't-tevcih yedlerine başka başka berât-ı şerîfim i'tâ olunmak bâbında (15)hâlâ evkâf-ı hümâyunum nâzırı olup mecdiye nişân-ı hümâyunumun birinci rütbesini hâiz ve hâмили olan (16)düstur-ı mükerrerrem müşir-i mufahham nizâmü'l-a'lem müşir-i sadakat-semirim es-Seyyid el-Hâcc Hasip Paşa edâmallahu te'ala iclâlehu (17)telhis etmekle ancak hitâbeti pâye-i serir-i a'lâma arz olundukda şeref-riz sahifa-i sunûh ve sudûr (18)eder hatt-ı hümâyun şevket-makrûn-ı şâhâne ve imâmet ciheti dahî sâdır olan fermân-ı âli mülükânem (19)mücebince tevcih olunmağın bin iki yüz yetmiş üç senesini Şa'bân-ı Şerîfi'nin ikinci günü târihiyle verilen rû'us-ı (20)hümâyûnum mücebince hitâbet ciheti için lâzımü's-sudûr olan diğer bir kıt'a berât-ı şerîfim verilmekle ber vech-i (21)muharrer siğr-ı mûma-ileyhim iş bu râfi'ûn-ı tevki'-i refi'û-ş-şân-ı hâkâni Mehmed Azmi ve Mahmud Naim ve Ahmed Şakir zîde (22)rüş'dühüm imâmet ciheti için dahî iştirâken berât-ı hümâyûnumu verdim ve buyurdum ki mûma-ileyhim babaları (23)müteveffâ-yı merkûmun mahlûlünden şart-ı mezkûr üzere zikr olunan imâmet cihetine iştirâken mutasarrıflar olup (24)vazife-i mu'ayyene-i mezkûreleri vakf-ı mezkûr mütevellisi olanlar yedinden ahz eyleyeler şöyle bileler alâmet-i (25)şerîfime i'timât kılalar. Fî 26 Ramazan sene 1273.

Müteveffâ Ahmed Raşid Efendi'nin sağır oğulları Mehmed Azmi ve Mahmud Naim ve Ahmed Şakir'in imâmet bertları sûreti.

85.Hüküm(42a-2): Samsun kasabasında bulunan Kırbaç Ali Camii Şerifi'ne İmam hatipi es-Seyyid Ahmed Raşid ibn-i Osman'ın ölümü üzerine çocukları Mehmed Azmi ve Mehmed Naim ve Ahmed Şakir küçük olduğundan büyüyünceye kadar hitâbet ciheti sağır-i mezbûr Mehmed Azmiye ve imâmet ciheti dahî Mehmed Naim ve Ahmed Şakir'e tevcih ve kendilerine berat verilmek üzere yerlerine Mehmed bin Mehmedin atandığına dair 26 Ramazan 1274 tarihli berat kayıdır.

(1)Nezâret-i evkâf-ı hümâyûn-ı mülükâneye mülhak Samsun Kasabası'nda vâki' Kırbaç Ali Câmî-i Şerifi Vakfın'ndan almak üzere vazife-i mu'ayyene ile imâmet ve hitâbet (2)cihetleri mutasarrıfı es-Seyyid Ahmed Raşid ibn-i Osman'ın sulb-i sağır oğulları Mehmed Azmi ve Mehmed Naim ve Ahmed Şakir terk ederek vefâtı vukû'uyla mahlûlünden (3)siğâr-ı merkûmânın edâ-yı hıdmete kesb-i iktidârlarına değin taraflarından Mehmed bin Mehmed zîde salâhahu edâ-yı hıdmet etmek üzere mezkûr hitâbet (4)ciheti sağır-i mezbûr Mehmed Azmi ve imâmet cihetini dahî sağırân-ı merkûmân Mehmed Naim ve Ahmed Şakir'e tevcih husûsu mahallinden bâ i'lâm ve arıza-i (5)inhâ olunmuş ve bu makûle imâmet ve hitâbet cihetleri mutasarrıfı müte'addid ve evlâd-ı siğârını terk eder ise bi'l-niyâbe edâ-yı hıdmet (6)ettirilmek üzere hitâbet ciheti içlerinden isti'dâd ve kâbiliyeti meşhûd olanına mustakil ve imâmet ciheti dahî cümlesine iştirâken ve seviyen tevcih nizâmı (7)iktizâsından bulunmuş olduğundan siğâr-ı merkûmânın edâ-yı hıdmete kesb-i iktidârlarına değin taraflarından mûma-ileyh Mehmed zîde ve salâhahu (8)bi'l-niyâbe edâ-yı hıdmet şartıyla babaları müteveffâ-yı merkûmun mahlûlünden zikr olunan hitâbet ciheti sağır-i mûma-ileyh Mehmed Azmi'ye ve mezkûr imâmet (9)cihetinin dahî siğâr-ı mûma-ileyhime iştirâken ve seviyen tevcih lâzım geleceği İslambol pâyesiyle hâlâ evkâf müfettişi akza kuzâtı'l-müslimîn Mevlânâ (10)Ahmed Reşid zîde fezâiluhu tarafından i'lâm kılınmış olmakla bu surette ciheteyn-i mezkûreteyn babaları müteveffâ-yı merkûmun mahlûlünden siğâr-ı mûma-ileyhime(11)ber minvâl-i muharrer bi't-tevcih yedlerine başka başka berât-ı âli-şânın i'tâ olunmak bâbında hâlâ evkâf-ı hümâyûnum nâzırı olup mecdiye (12)nişân-ı hümâyûnumun birinci rütbesini hâiz ve hâmil olan düstûr-ı mükerrer müşîr-i mufahham nizâmü'l-a'lem müşîr-i sadakat-semîrim es-Seyyid el-Hâcc (13)Mehmed Hasib Paşa edâmallahu te'ala iclâlehu telhîs etmekle hitâbet ciheti pâyeye serîr-i a'lâma arz olundukda şeref-rîz-i sünuh ve sudûr (14)eden hatt-ı hümâyûn şevket-

makrûn-ı şâhânem ve imâmet ciheti dahî sâdır olan fermân-ı âli mülükânem mûcebince tevcih olunmağın bin (15)iki yüz yetmiş üç senesi Şa'bân-ı Şerîfi'nin ikinci günü târihiyle verilen ru'ûs-ı hümâyûnum mûcebince imâmet ciheti için lâzım-ı sudûr olan (16)diğer bir kıt'a berât-ı şerîfim verilmekle ber vech-i muharrer sağır-i mûma-ileyh iş bu râfi'-i tevki'-i refi'ü's-şân-ı hâkâni Mehmed Azmi zîde rüştühü-ye hitâbet (17)ciheti için dahî müstakilen bu berât-ı şerîfimi verdim ve buyurdum ki mûma-ileyh babaları müteveffâ-yı merkûmun mahlûlünden zikr olunan hitâbet cihetine (18)müstâkilen mutasarrıf olup vazife-i mu'ayyene-i mezkûresini vakf-ı mezbûr mütevellisi olanlar yedinden ahz ile şöyle bileler alâmet-i şerîfime i'timât kılalar. Fî 26 Ramazan sene 1273.

Müteveffâ Ahmed Raşid Efendi'nin sağır oğlu Mehmed Azmi'nin müstakilen hitâbet ciheti.

86.Hüküm(42a-3): Samsun İli, Bazar Mahallesinden ölen Pîrpakoğlu Hacı Seyyid Recep ibn-i Mehmed ibn-i Mehmed'in mirasçılarında Abdullah'ın mirastan kaçırarak Anastaş'a verdiğini bu hususta görülen davada Anastaşın zimmetinin ibra edildiğine dair 7 Zilkade 1274 tarihli ilam kayıdır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'ileridir ki

(2)Medine-i Samsun mahallâtından Bazar Mahallesi'nde sâkin iken bundan akdem fevt olan Pîrpakoğlu Hacı Seyyid Recep ibn-i Mehmed ibn-i Mehmed'in (3)verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkeleri Ayşe binti Mehmed ve Hatice binti Mehmed ile sulbi sağır oğlu Seyyid Mehmed ve kebîr oğlu Abdullah'a munhasıra (4)olduğu ba'de't-tahkiki's-şer'i sağır-i merkûm Seyyid Mehmed'in tesviye-i umûruna kibel-i şer'den bâ hüccet-i şer'ie vasî-i mansûbesi validesi (5)Ayşe binti Mehmed nâm Hatunun tarafından vekâleti Kayıçoğlu Mehmed bin Mustafa ve Mehmed Efendi ibn-i Halil şehâdetleriyle sâbit ve sübut-ı (6)vekâletine hükm-i şer'-i lâhık olan Mekre Mahallesi'nde sâkin Ali Pehlivan ibn-i Ali meclis-i şer'-i münîrde Kadı Karyesi mütemekkinlerinden Dişsiz Vasil (7)Begani Anastaş veledi Save ile terâfu'larında müteveffâ-yı merkûmun terekesinden olup müteveffâ-yı merkûmun kebîr oğlu iş bu hâzır-ı bi'l-meclis (8)Abdullah'ın terekeden ketm ve ihtifâ ederek merkûm Anastaş'a def ve teslim eylediği yirmi bin beş yüz guruşdan müvekkilem ile sağır-i mezbûr (9)Mehmed'e isâbet eden hisse-i irsiyelerini bi'l-vekâle taleb ederim deyü ba'de'd-da'va gıbbe'l-istintâk merkûm Anastaş ibn-i-i kebîr-i merkûm

(10)Abdullah yedinden bâ tahvîl altı bin guruş ahz edip zimmetinde deyni olduğu ikrâr ma'ada on dört bin beş yüz ziyâdeyi külliye (11)inkâr ettikde vekîl-i merkûmdan ziyâde müdde'asına mutâbık beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyineden izhâr-ı acz edip tahlîfe dahî (12)talib olmamağla mûcebiyle müdde'i-i vekîl-i merkûm on dört bin beş yüz guruş mutâlebesiyle merkûm Anastaş'a bilâ beyyine mu'arazadan men' (13)olunduğu tescil ve bi'l-iltimâs Samsun mahkemesinden huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu bâkiyu'l-emr li-men lehü'l-emr fi's-sâbi' min şehr-i (14)Zilka'deti's-şerîfe sene erba' ve seb'în ve mi'eteyn ve elf.

87.Hüküm(42b-1):Canik Sancağı'nın nüfus tahririnin yapılmasına ilişkin Evasıt-ı Şevval 1274 tarihli padişah fermanıdır.

(1)Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem müdebbiru'l-umûri'l-cumhûri bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-ı mehâmi'l-enâmi bi'r-re'yi's-sâib mümehhid-i bünyâni'd-devleti (2)ve'l-ikbâl müşîr-i erkâni's-sa'adeti ve'l-iclâl el-mahfûfu bi-sunufi avâtıfı'l-meliki'l-a'lâ mülhakâtıyla Trabzon eyâleti (3)vâlisi olup mecidiye nişân-ı hümâyûnumun ikinci rütbesini hâiz ve hâmil olan vezirim Ragıp Paşa edâmallahü (4)te'ala iclâlehu ve emiru'l-ümerâi'l-kirâm kebiru'l-küberâi'l-fihâm zu'l-kadri ve'l-ihtirâm sâhibu'l-'izzi ve'l-ihtişâm (5)el-muhtas bi-mezid inâyeti'l-meliki'l-a'lâ Rumili beyler beyliği pâyelilerinden Canik Sancağı mutasarrıfı Osman Paşa dâmet (6)me'âlihu ve mefâhirü'l-ulemâi'l-muhakkikîn nâib ve müftüler zîde ilmuhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân asâkir-i bahriye-i şâhânem (7)kol ağalarından olup bu def'a zikr-i âti kazaların icrâ-yı kur'a ve tahrîr-i nüfûsuna me'mûr ve ta'yin kılınan (8)Ömer Bey ve kaza müdürleri ve a'zâ-yı meclis zîde kadruhum tevki'-i refi'-i hümâyûnum vâsil olacak ma'lûm ola ki (9)beyândan müstağni olduğu üzere ara sıra tahrîr-i nüfûs maddelerinin icrâsı saltanat-ı seniyyemin nizâmât-ı (10)müstahsene-i mülkiyesinden olarak bu cihetle kâffe-i memâlik-i mahrûse-i şâhânemde sâkin ve mütavattın bi'l-cümle (11)nüfûs-ı zükûr-ı müslim ve gayr-ı müslimenin bu kere dahî kâmilen tahrîr-i sebt-i defter ettirilmesi müte'allik ve şeref-sudûr olan (12)emr-i fermân-ı mülükânem muktezâ-yı münîfînden olduğuna ve tensikât-ı hasene-i askeriye icâbınca beher sene (13)icrâ olduğunu misillü geçen yetmiş üç senesine mahsûben asâkir-i bahriye-i şâhânemin istidâliyle çıkarılacak (14)neferâtın yerlerine kur'a ile neferât-ı cedîde alınması mevsimi gelmiş idüğüne binâen tersâne-i âmirem (15)dâiresi dâhilinde kâin mahaller tahrîrinin zâbitân-ı asâkir-i bahriye-i şâhânemden ta'yini ve i'zâm (16)kılınacak

me'murlar ma'rifetiyle icrâ ettirilmesi ve kur'a mâddesinin dahî bunlara ilâve olunması ve fakat (17)ibtidâ-yı emirde kur'a keşidesiyle ba'dehu dâire-i mezkûrenin hâvi olduğu kazâ ve karyelerde mutavattın (18)bi'l-cümle nüfûs-ı zükûrun emr-i tahrîrine mübâşeret kılınması bâ tensîb ol-vechle icrâsı husûsuna (19)irâde-i seniyye-i mülükânem ta'allikiyle emr-i hümâyûn-ı şâhânem müte'allik ve şeref-sudûr olmuş ve mahal-i sâireye (20)gönderildiği misillü kol ağası mûma-ileyh dahî derkâr olan dirâyet ve istikâmetine mebnî bi'l-intihâb (21)zıkr-i âti kazaların icrâ-yı kur'a-i şer'iyesi ve tahrîr-i nüfûsuna me'mûr ve ta'yin kılınmış ve neferât-ı (22)cedîde-i merkûmeden tersâne-i âmirem ceridesinden ihrâc olunan bir kıt'a defter nâtik olduğu (23)üzere Samsun Kazası hissesine yirmi bir ve Maden Kabı Kazası hisse beş ve Kavak Kazası (24)hissesine yirmi iki ve Bafra Kazası hissesine kırk dokuz ve Alaçam Kazası hissesine yirmi altı nefer durmuş (25)olmakla ve siz ki vâli ve mutasarrıf-ı müşârun-ileyhsiz bu madde mevâdd-ı sâireye muğayyir olmayıp (26)saltanat-ı seniyyemin umûr-ı mühimme ve mu'azzamasından ve bu yana bi'l-cümle me'mûrîn-i devlet-i aliyyem taraflarından (27)i'tina ve dikkat-ı vâcibeden bulunmağla kol ağası mûma-ileyhin ber mücib-i nizâmname icrâ edeceği (28)kâffe-i husûsatta tarafınızdan lâzım gelen mu'avenet ve muzâheret-i kâmilenin tamâmiyle icrâsı (29)ve kol ağası mûma-ileyh me'mûr bulunduğu sâlifü'z-zıkr kazalardan her birine hangi gün vâsıl olacağını (30)kaza zâbitine tahrîr ve iş'âr eylediği anda olkazanın esnân-ı askeriyeden bulunan ahâlisi ve sâir (31)huzûru lâzım gelenler ol-gün re's-i kazada münâsib bir mahalde mevcûd ve müctemi' bulunmak üzere (32)celb ve cem' olunarak icrâ-yı kur'a-i şer'iyeye bi'l-ibtidâr neferât-ı cedîde ahz ve istihsâl olunduktan (33)sonra me'mûr-ı mûma-ileyhin yedine verilen ta'limt mücebince mezkûr kazalarda sâkin ve mutavattın bi'l-cümle (34)müslim ve gayr-ı müslim teba'a-i devlet-i aliyyemin tahrîr-i nüfûsuna bed' ve mübâşeret olunması kol ağası (35)mûma-ileyh muvazzafa me'mûrin devlet-i aliyyemden olarak me'mûr olduğu mahallerde geşt-i güzârında bir sudan ma'ada (36)meccânen bir şey verilmemek lâzım gelmeyeceği cihetle bu husûsta kazalar zâbitân ve hükâmı taraflarından (37)mezîd i'tinâ ve ikvâm olunması esbâbının istihsâliyle ifâ-yı muktezâ-yı kâr-şinâsı ve ru'yete bez'l-i cull-ı miknet (38) eyleyesiz ve sen ki kol ağası mûma-ileyhsin sen dahî me'mûrin ve dirâyetin muktezâsı (39)ve matlûb-ı ma'delet mashûb-ı şâhânem muktezâsı üzere evvel zıkr olunan kazalarda nefer-i esnân-ı askeriyeden (40)bulunanlar var ise ber vech-i muharrer çend gün evvel celb ve cem' ettirilerek ber mücib-i nizâm (41)nâme kemâl-i bî tarafı hakkâniyet ile usûl âdalesini icrâ birle

ahz olunacak neferâtın tersâne-i (42)âmirem cânibine sevk ve irsâl olunması ve zikr olunan kazalarda mutavattın müslim ve gayr-ı müslim teba'a-i (43)devlet-i aliyyemin dahî hiç birisi ketm ve ihfâ olunmamak üzere herkesin isim ve şöret ve kâr ve sun'ları (44)tasrih ve kayıtları bâlâlarına işâret olunarak tahrîr ve sebt-i defter kılınması husûslarına ikdâm ve gayret (45)ve hilâf-ı rızâ-yı şâhânem ve mağâyir-i nizâm bir günâ hâl ve hareket vuku' bulur ise hakkında ber mûcib-i (46)mes'uliyet ve nedâmet olacağını bilip ona göre icrâ-yı lâzime kâr-ı güzârı ve dirâyete sarf-ı vus' (47)ve kudret eylesin ve siz ki nâib ve müftüler ve sâir mûma-ileyhimsiz mazmûn-ı emr u fermân-ı mülükânem sizin dahî (48)ma'lûmunuz oldukda ber minvâl-i muharrer infâz-ı irâde-i seniyyeme cümleliz bi'l-ittifâk (49)ihtimâm ve dikkat eylesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfeme i'timâd kılasız (50)tahrîren fî evâsıt-ı Şevvâli'l-mükerrem sene erba' ve seb'în ve mi'eteyn ve elf.

Kur'a-i şer'iyye ve tahrîr-i nüfûs fermân sûreti. Fî 5 Zilka'de sene 74. Konstantiniyye.

88.Hüküm(42b-2):

(1)Çarşamba ve Terme ve Ünye ve Fatsa Kazaları'nın diğere bir kıta fermân-ı âlisi (2)dahî acele olduğundan kassâm siciline kayd olmuş olduğu iş bu mahalle şerh (3)icâb ve iktizâ eder ise sicil-i mezkûrdan nazar oluna.

89.Hüküm(43a-1): Samsun İli, Madenkabı Kazası Çif Köyünden Abdulgaffar ibn-i Salih'in Bazar Mahallesi'nde bulunan evini Arif Ağa ibn-i Ebubekir'e sattığına dair 7 Zilkade 1274 tarihli hüccet kayıdır.

(1)Medine-i Samsun'a muzâf Maden Kabı kurâsından Çif Karyesi sâkinlerinden Abdulgafur ibn-i Salih nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr lâzımü't-tevkirde (2)iş bu bâ'isü'l-kitâb Arif Ağa ibn-i Ebubekir mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrir-i kelâm edip abd-ı ati'z-zikrin sudûruna değîn şirâen silk-i(3)mülk-i sahîhimde münselik olup Medine-i mezbûrun Bazar Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Üç Tımaroğlu Hafız menzili ve iki tarafları (4)merkûm Arif Ağa menzili ve bir taraftan cadde ile mahdûd fevkâni bir bâb menzilimi bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhik ve kâffeti'l-hukûk ve'l-merâfik (5)tarafeynden icâb ve kabûlü hâvi şurût-ı müfsideden âri ve berî olarak bey'-i bât-ı sahîh-i şer'i ile yedi bin guruşa mezbûr (6)Arif Ağa'ya bey' ve temlik ve teslim eylediğimde ol-dahî ber vech-i muharrer iştirâ ve temellük

ve tesellüm ve kabz ve kabûl eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr (7)yedi bin guruşu müşteri-i merkûm Arif Ağa yedinden bi't-temâm ve'l-kemâl ahz u kabz eyledim fîmâ ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûrda asla benim alâka (8)ve medhalim kalmayup müşteri-i merkûm Arif Ağa'nın mülk-i müşterâ-yı sahîhi ve hak-ı sarîhi olmuştur keyfe mâ yeşâ ve yahtar mutasarrıf olsun dedikde (9)gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ vaka' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâbi' min şehr-i Zilka'deti's-şerîfe sene erba' ve seb'in ve mi'eteyn ve elef.

Şuhûdü'l-hâll

-Hacı Hüseyinzâde Hasan Ağa

-ve Seyyid Ağa

-ve Kölezâde Süleyman Efendi

-ve mahkeme kâtibi Ahmed Efendi

-ve Kara Doğan Usta

-ve Muhzır Molla Mehmed

-ve Kôr Mehmedzâde Ariğ Ağa

-ve mahalle-i mezbûre muhtârı Ali Efendi

-ve gayrihim.

90.Hüküm(43a-2):Samsun İli, Kavak Kazası Şeyh Resul Köyünde bulunan Kapusuzoğlu Hacı Mehmed'in yaptırdığı camide hatip olan Hacı Mehmed'in ölümü üzerine yerine Madenkabı Kazası'nın Günalan Köyünden oğlu Hüseyin efendinin imam olarak atandığına dair 8 Zilkade 1274 tarihli atama beratıdır.

(1)Der devlet-i mekine arz-ı dâ'i-i keminelidir ki

(2)Nezâret-i evkâf-ı hümâyûn-ı mülükâneye mülhak evkâfdan Canik Sancağı'nda Medine-i Samsun'a mülhak Kavak Kazası'nın (3)Şeyh Resul Karyesi'nde vâki' sâhibü'l-hayrât Kapusuzoğlu Hacı Mehmed'in binâ eylediği Câmî-i Şerîfde bâ berât-ı şerîf-i (4)âlişân ber vech-i hasbî hitâbet ciheti mutasarrıfı bâni-i merkûm Hacı Mehmed bundan on beş sene mukaddem ya'ni tahrîr-i nüfûsdan akdem (5)fevt olup yeri hâli ve hıdmet-i lâzimesi mu'attal kalmağla hıdmet-i mezkûreyi müteveffâ-yı merkûmun sulb-i kebîr oğlu (6)olup Medine-i mezbûra tâbi' Maden Kabı Kazası'nın Günalan Karyesi'nin otuz birinci hânenin birinci

numrosunda (7)hîn-i tahrîrde otuz altı yaşında el-hâletü hâzihi kırk beş yaşında mukayyed olup ol-vecihle esnân-ı askeriye (8)mütecâviz ve erbâb-ı istihkâkdan olduğu inde'ş-şer'î ve'l-mecâlis zâhir olan iş bu rık'a-i refiyyet Hüseyin bin el-Hâcc (9)dâ'ileri her vechle hitabet-i mezkûreye lede'l-imtihân ehliyeti bâhir olmakla hitabet-i mezkûreyi babası (10)müteveffâ-yı merkûmun mahlûlünden merkûm Hüseyin dâ'ileri üzerine ber vech-i hasbî tevcih ve yedine bir kıt'a berât-ı şerîf-i (11)âlişân sadaka ve ihsân buyurulmak ricâsına ol ki vâki'ü'l-hâl bi'l-iltimas pây-e serîr-i a'lâya arz i'lâm (12)olundu. Fî 8 Zilka'de sene 74.

91.Hüküm(43a-3):Samsun İli, Sadibey Mahallesinden Şekerci Molla İsmail bin Hayrullah binası mülk arsası Arif Çelebi Vakfından olan Sadibey Mahallsinde bulunan evini Eneklî Makroc veledi Melkon'a sattığına dair Evail-i Zilkade 1274 tarihli hüccet kayıdır.

(1)Medine-i Samsun mahallâtından Sa'di Bey Mahallesi'nde sâkin Şekerci Molla İsmail bin Hayrullah nâm kimesne meclis-i şer'-i münîrdeve lâzımü't-ta'zîmde iş bu bâ'is-i (2)sifr Eğinli/Egilli Mığırdıc veledi Melkon muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip akd-ı ati'l-beyânın sudûruna değin binası silk-i mülkümde münselik (3)ve arsası dahî Arif Çelebi Vakfı mütevellisi senediyle yed-i tasarrufumda olup mahalle-i mezbûrede kâin etrâf-ı erba'ası Kurt Mehmed ve Piroğlu Mehmed (4)menzilleri ve bir taraftan kabristân ve cadde ile mahdûd bir bâb fevkâni menzilimi târih-i hüccetten bir sene tamâmına değin mü'eccel olmak üzere merkûm Mığırdıc (5)çorbacıya yedi bin beş yüz guruşa bi-tariki'l-vefâ bey' ve teslim eylediğimde ol-dahî ber vech-i muharrer iştirâ ve tesellüm ve kabz ve kabûl eyledikten sonra meblağ-ı mezbûr (6)yedi bin beş yüz guruşun iki bin beş yüz guruşunu Mığırdıc yedinden ahz u kabz edip sene tamamında ahz eyledim iki bin beş yüz guruşu (7)müşteri-i merkûma edâ eylediğimde menzil-i mahdûd-ı mezkûr kemâ fi's-sâbık yedimde mülküm olup edemediğim halde mâ'ada beş bin guruşunu dahî ba'de'l-ahz (8)menzil-i mahdûd-ı mezkûru müşteri-i merkûma teslim ederim dedikde gibbe't-tasdiki'ş-şer'î mâ vaka' bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî evâil-i min şehr-i (9)Zilkadeti'ş-şerîfe sene erba'a ve seb'în ve mi'eteyn ve elf.

92.Hüküm(43a-4):Aslen Vezirköprülü olup Samsun'da misafir olarak ikamet eden Papasoğlu Yani veledi Todor Kanlıyurdu köyünden Haralanbo veledi Yani'nin kendisine ait parayı Kalaycı Yuri'ye verdiği alacağından dolayı sorumlu tutması üzerine adı geçen Haralanbo'nun sorumlu tutulamayacağına dair 11 Zilkade 1274 tarihli ilam kayıdır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'ileridir ki

(2)An asl Vezirköprü ahâlisinden olup Medine-i Samsun'da misâfiren mütemekkin Papasoğlu Yani veledi Todor nâm kimesne (3)meclis-i şer'-i münîrde Medine-i mezbûrun Kanlıyurdu Karyesi'nde mütemekkin Hralanbo veledi Yani ile terâfu'larında târih-i i'lâmdan (4)iki sene mukaddem gâib ani'l-beled Kalaycı Yuri nâm kimesnede olan dokuz yüz elli gurus alacağımı taleb eylediğimde (5)merkûm ile derûnunda kaç gurus alacağı ma'lûmum olmayan kisemi merkûmun yedine verip merkûm dahi medyûn-ı merkûma (6)verip ve medyûn-ı merkûm yine bana verüp bu vecihle devri kise eylediğimizden mâ'ada kendi imzam ile kendi takririm (7)üzere bir kıt'a âri varaka üzerine tahvîl dahî yazdırmamla meblağ-ı mezbûru celb ederim deyü tasaddi eylediği da'vâm (8)merkûm Haralanbo'nun külliyen inkârına ve mukarin takrîri meşrûhu üzere meşrû'a ve iltifâta şâyân olmadığı kendisine (9)tefhîm ve bi vech-i şer'i dokuz yüz elli gurus mutâlebesiyle merkûm Hralanbo'ya mu'arazadan men' olunduğu tescil (10)ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu. Fî 11 Zilka'de sene 74.

93.Hüküm(43a-5):Ünye kazası Dizdar köyünden Müftüoğlu Mehmed oğlu İbrhaim askerde olduğundan eşi Emine'nin Kayınpederinin evinde kalması hususunda 11 Zilkade 1274 tarihli ilam kayıdır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'ileridir ki

(2)Sâhib-i arzuhâl Ünye Kazası'nın Dizdar Karyesi'nden Müftüoğlu Mehmed'in derûn-ı arzuhâlde istid'a eylediği bâ kur'a-i şer'iyeye askere (3)giden oğlu İbrahim'in zevce-i menkûhesi Emine'nin kayınpederi olup ve şer'an mahremi olmakla oğlu merkûm İbrahim'in askerden (4)müddeti tâm olup karyesine gelinceye değin mezbûrenin kayınpederi merkûm Mehmed hânesinde sâkine olmamasına tenbih olunmak üzere kaza müdürüne (5)tahrirât-ı Aliyelerinin ısdâr buyurulması zımnında huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu. Fî 25 Zilhicce sene 74.

94.Hüküm(43b-1):Samsun İli, Bazar Mahallesi'nden Abdulkadir bin Feyzullah bin Mehmed bin Ali'nin Canik Sancağı mal müdürü Halil İbrahim Efendi'nin vekil-i Köprüvî Mehmed ağa ibn-i Osman'dan aynı mahallede ikamet eden Hatice binti Hacı Abdurrahman bin Mehmed bin Ali'nin mirasının kendisine kaldığını ıspat ettiğine dair 11 Rebiülevvel 1274 tarihli hüccet kayıdır.

(1)Medine-i Samsun mahallâtından Bazar Mahallesi'nde sâkin iş bu bâ'isü'l-Kitâb Abdulkadir bin Feyzullah bin Mehmed bin Ali nâm kimesne (2)meclis-i şer'î şerîf-i enverde Canik Sancağı mal müdürü Fütüvvetlü Halil İbrahim Efendi'nin vekil-i müseccel-i şer'isi (3)olup savb-ı şer'den dahî husûmet-i re'y olunan Köprüvî Mehmed Ağa ibn-i Osman muvâcehesinde üzerine da'va (4)ve takrir-i kelâm edip mahalle-i mezbûrede sâkine olup vefât etmekle zevciyetten gayri zâhirde vâris-i (5)ma'rûfu olmamak hasebiyle terekesine müvekkil-i mûma-ileyhin vaz'-ı yed eylediği Hatice binti Hacı (6)Abdurrahman bin Mehmed bin Ali'nin babası Hacı Abdurrahman ile benim babam Feyzullah ile li-ebeveyn karındaşları olup (7)babaları ismi Mehmed dedeleri ismi Ali anaları ismi Alime ve maskat-ı re'sleri mahalle-i mezbûre olmakla zevcenin (8)nısf hissesinden mâ'ada hasren verâsetini bana munhasıra ve benden gayrı nısf terekesine (9)mustahak kimesne olmamağla suâl olunup tereke-i müteveffiyeye-i mezbûrenin zevc hissesinden bâki bana teslime tenbih (10)olunmak matlûbumdur deyü ba'de'd-da'va gıbbe's-suâl vekîl-i merkûm cevâbında müvekkil-i mûma-ileyh efendinin tereke-i (11)müteveffiyeye-i mezbûrenin nısfına vaz'-ı yedini ikrâr müdde'i-i merkûmun vârisi olduğunu külliye inkâr ettikte (12)müdde'i-i merkûmdan da'va-i meşrûhasına mutâbık beyyine taleb olundukda udûl-ı ahrâr-ı ricâl-ı müslimînden ve Medine-i (13)mezbûr ahâlisinden Abdullah Bey ibn-i İshak Ağa ve Yaylaç Karyesi'nde Çolak Halil bin İbrahim nâm kimesneler (14)li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup gıbbe'l-istişhâd (15)fi'l-vâki' müteveffiyeye-i mezbûre Hatice'nin babası Hacı Abdurrahman(16)ile müdde'i-i merkûm Abdulkadir'in babaları li-ebeveyn er-karındaşlar olup babaları ismi Mehmed dedeleri (17)ismi Ali ve anaları ismi Alime ve maskat-ı re'sleri sâlifü'z-zikr Bazar Mahallesi olup (18)zevciyetten mâ'ada terekesi merkûm Abdulkadir'e munhasıra olup bundan gayrı verâseti ma'lûmumuz değildir bizler (19)bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahî ederiz deyü her biri edâ-i şehâdet-i (20)şer'iyeye idüğünde ba'de't-ta'dil ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın mücebince ba'de'l-hükm ve't-tenbih mâ vaka' (21)bi't-taleb ketb olundu. Fî 11 Rebiülevvel sene 74.

95.Hüküm(43b-2): Samsun İli, Madenkaı kazası Cenger Oymağından Elbendli Köyündne Fendikoğlu Mihail veledi Todor Çardak Kiriş Karyesi'nden Meviş veledi Kibregi mahzarında kendisine ait olan bütün taşınmazlarını kendisine oğul edindiği sekiz seneden beri yetiştirdiği ve on yaşında olan merkûm Musis'in küçük oğlu Haralanbo'ya verdiğine dair 12 Rebiülevvel 1274 tarihli hüccet kaydır.

(1)Medine-i Samsun'a mülhak Maden Kabı Kazası'nın Cenger Oymağı'nın Elbizli Karyesi'nde mütemekkin Fendikoğlu (2)Mihail veledi Todor nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf-i enverde Çardak Kiriş Karyesi'nde mütemekkin iş bu hâmilü's- (3)sifr Meviş veledi Kibregi nâm kimesne mahzarında bi-tav'ihî ikrâr-ı tâm ve takrir-i kelâm edip yedimde mâlik (4)olduğum cemi'-i emvâl ve eşyam hâlâ sekiz seneden beri iyâlimde ve on yaşında olan merkûm (5)Muis'in sulbi sağır oğlu Hralanbo'yu kendine oğul edip nefsi oğlum gibi sağır-i merkûm (6)Hralanbo'ya i'tâ ve teslim ve temlik edip benim asla ve kat'a alâka ve medhalim kalmadı dedikde (7)merkûm Musis dahî sağır-i merkûm için bi'l-velâye ber vech-i mübeyyin kabul etmeğin mâ vaka' bi-t-taleb ketb (8)olundu. Fî 12 Rebiülevvel sene 74.

96.Hüküm(43b-3): Samsun İli, Camiikebir Mahallesinden Şirin Hatun binti Abdullah'ın Samsun çarşısında bir adet ekmek fırını vakfettiğini ve bu vakfın tevliyatinin oğlu Hafız Mehmed ibn-i İbrahim'e vermiş olup anılanın ölümü üzerine oğulları İbrahim ve Seyyid Davud'un ortaklaşa mütevellî olarak atanmalarına ilişkin 12 Rebiülevvel 1274 tarihli hüccet kaydır.

(1)Medine-i Samsun mahallâtından Câmî'-i Kebîr Mahallesi'nde sâkine iken bundan akdem fevt olan sâhibetü'l-hayrattan (2)Şirin Hatun binti Abdullah'ın hâl-i hayatında ve kemâl-i akl ve sıhhatte yedinde mülkü ve hakkı olup Medine-i (3)mezbûre sükunda vâki' lede'l-ahâli ve'l-cirân ma'lûmeti'l-hudûd bir bâb ekmekçi fırını mülkünü mülkünden ifrâz (4)ve vakf-ı sahîh-i şer'î ile vakf ve tescil ve vakf-ı mezbûr mütevellî yediyle icâr olunub hâsıl olan icârından (5)senevî kurân-ı kerîmden üç hatm-i şerîf tilâvet oluna ve iki re's ganem kurban oluna ve birer kıyyelik (6)iki aded şem'-i asel icâr olunub câmî'-i mezbûrda ikâd olunub ve fazla-i vakf mütevellî olanlara (7)vazife ola deyü şart ve ta'yin edip vakf-ı mezbûra mahalle-i mezbûre sâkinlerinden Kördabya(8)oğlu Hafız Mehmed ibn-i İbrahim nâm kimesne'yi bâ hüccet-i şer'îye mütevellî nasb ve ta'yin edip hıdmet-i (9)mezkûreyi ber minvâl-i mübeyyin edâ ve ru'yet üzere iken mütevellî-i merkûm Hafız Mehmed fevt olmakla

(10)hıdmet-i mezbûreler hâli ve hıdmet-i lâzimesi mu'attal kalmağla tevliyet-i mezkûreyi edâ ve ru'yete hâkim-i mevki'-i (11)sadr-ı kitâb tûba lehu ve hüsne me'âb efendi hazretleri müteveffâ-yı merkûmun sulbi sahîh oğulları (12)İbrahim ve Seyyid Davud nâm kimesneleri babaları müteveffâ-yı merkûmun mahlûlünden ale'l-iştirâki's-seviy mezkûra (13)nasb ve ta'yin buyurdukda onlar dahî ber vech-i muharrer tevliyet-i mezkûreyi kabûl ve hıdmet-i lâzımelerini kemâ yenbağî (14)edâya ta'ahhüd olmağın mâ vaka' bi't-taleb ketb olundu. Fî 7 Rebiülevvel sene 74.

97.Hüküm(44a-1):Bafra kazasında Armutca Baba zâviyesi vakfının zaviyedarı olan Şeyh Veli Baba'nın ölümü üzerine yerine oğlu Çankırı köyünden oğlu Şeyh Mehmed'in zâviyedar tayinine dair 22 Şevval 1274 tarihli hüccet kayıdır.

(1)Der devlet-i mekine arz-ı dâ'i-i keminelidirki nezâret-i evkâf-ı hümâyûn -ı mülükâneye mülhak evkâfdan Canik (2)Sancağı'nda Bafra Kazası'na tâbi' ism-i şerîfleriyle müsemma karyede defin-hâk-ı ıtırnâk meşâyih-i kirâmdan (3)Ermence Baba kuddise Sirruhü'l-Aziz Hazretlerinin zâviyeleri Vakfı'nın bâ berât- şerîf-i alışân mutasarrıf Şeyh Veli (4)Baba fevt olup yeri hâli ve zâviye-i mezkûr mahlûl ve hıdmet-i lâzimesi mu'attal kalmağla müteveffâ-yı merkûmun (5)sulb-i sahîh kebîr oğlu olup kaza-i mezbûrun Gülferi Karyesi'nin üçüncü hânenin birinci numrosunda (6)kırk dokuz yaşında mukayyed ve esnân-ı askeriyeyi mütecâviz idüğü inde's-şer' ve'l-meclis zahir olan iş bu bâ'is-i (7)refî'a-i rakiyyet Şeyh Mehmed dâ'ileri müteveffâ-yı merkûmun diğere oğulları olup ve nâ-ehil olan diğere oğulları (8)olan Mustafa ve Ali ve Hasan'dan zâviyedarlık-ı mezkûreye elyak ve umûr-ı vakf-ı şerîfi idâreye muktedir her vechle (9)bâhir olan cihet-i mezkûreyi ibn-i merkûm Şeyh Mehmed dâ'ilerine tevcih ve yedine bir kıt'a berât-ı şerîf-i alışân (10)sadaka ve ihsân buyurulmak ricâsına ol ki vâki'ü'l-haldir bi'l-iltimâs pây-e-i serîr-i saltanat-ı a'lâya arz ve i'lâm (11)olundu bâki emr hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 22 Şevvâl sene 74.

98.Hüküm(44a-2):Samsun suru dahilinde Yukarı kapısında bulunan Süleyman Paşanın yaptırdığı mektebin mekteb hocası Sadullah Efendi'nin maaşının arttırılması isteğine ilişkin 17 Rebiülevvel 1274 tarihli belgedir.

(1)Ma'rûz-ı dâ'ileridirki

(2)Canik Sancağı'nda Medine-i Samsun'un suru dâhilinde yukarı kapısında vâki' müteveffa Süleyman Paşa (3)nın binâ ve inşâ eylediği mekteb-i şerîfde bâ

berât-ı şerîf-i âli ilmü's-sıbyân ciheti mutasarrıfı sâhib-i (4)müzekkere mekteb hocası Sadullah Efendi'nin istid'a eylediği zam-ı vazife vakf-ı şerîfin (5)galesi müsâit olduğu evkâf müdürü efendi bendelerinin derkenârında tenbih etmiş (6)ve keyfiyet savb-ı acizîden dahî ba'de't-tahkik vakf-ı şerîf mütevellisi ve evkâf müdürü (7)ma'rifetiyle beher mâh yüz guruş vazife vakt-ı hâle nisbetle kadr-ı kifâye olmakla icâb (8)ve iktizâsı re'y-i aliye menut idüğü. Fî 17 Rebiülevvel sene 74.

99.Hüküm(44a-3):Aslen Trabzonlu olup Samsun'da ikamet eden Osman ağa ibn-i İsmail kendisine ait olduğunu söylediği evi Recep Kaptan ibn-i Mustafa'ya satmış ancak daha sonra anılan evin arsasının Sadibey Mahallesi Avarız Vakfına ait olduğu ortaya çıkması üzerine anılan vakfın mütevellisi söz konusu satıştan vakfın hakkını talep etmesi ve bu hususun mahkemede ispat edildiğine dair 17 Zilkade 1274 tarihli ilam kayıdır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'ileridirki

(2)An asl Trabzon Kazâsı ahâlisinden olup Medine-i Samsun'da sâkin sâhib-i arzuhâl Recep Kaptan ibn-i Mustafa nâm kimesne (3)zıkr-i câi vakfın mütevellisi vekîl Ahmed Efendi ibn-i Osman Efendi hâzır olduğu halde meclis-i şer'î münîrde Medine-i mezkûrun Sa'di Bey Mahallesi'nde (4)sâkin Osman Ağa ibn-i İsmail ile terâfu'larında merkûm Osman Ağa târih-i i'lâmdan üç mâh mukaddem mahalle-i mezbûrede vâki' bir bâb menzilini arsası (5)ve binâsı benim mülkumdür diyerek on sekiz bin guruşa bana bey' ve teslim edip ben dahî meblağ-ı mezbûr mukâbili iştirâ ve kabûl eylediğimden sonra meblağ-ı mezbûrun (6)on iki bin altı yüz altmış altı guruşunu bâyi'-i merkûma edâ ve teslim edip şimdi menzil-i mezbûrun arsası mahalle-i mezbûrenin avârızına meşrûta (7)vakf ve ru'yeti icâb eder ayb/gayb olduğuna muttali' olmamla suâl olunup bey'-i mezbûru fesihle vermiş olduğum meblağ-ı mezbûru taleb (8)ederim deyü ba'de'd-da'va ve'l-istintâk merkûm Osman Ağa cevâbında menzil-i mezbûru merkûma bey' eylediğimde arsası vakf olduğu ma'lûmu (9)olduğu halde iştirâ etmiş idi dedikte tarafeyn bi'l-iltimâs istiftâya lede'l-havâle "Zeyd, bir menzili arsa ve binâsı mülkumdür deyu semen-i ma'lûme Amr'a (10)bey' ve teslim ve kabz-ı semen ettikten sonra bir vakfın mütevellisi arsa-i mezbûre benim mütevellisi olduğum vakfın müstegallâtından olup vakıftır deyü (11)da'va ve vakıf olduğunu beyyine-i âdile ile Amr'ın muvâcehesinde isbât edip hükmi-hâkim ile arsa-i mezbûreyi zabt ettikten sonra Amr'a müşterek (12)binâsını Zeyd'e teslim-i semen diye verdiği akçeyi mürâca'at edip olmağa kâdir olup deyu

cevap verilmiş iken bâ tavassut-ı muslîhun menzil-i (13)mezbûrun semeni olan on sekiz bin guruştan iki bin guruşunu hatt ve tenzîl ile bey'-i evveli ba'de'l-fesh yine bâyi'-i merkûm Osman Ağa (14)meclis-i şer' de menzil-i mezbûru on altı bin guruş semen-i medfû' ve makhbûza iş bu bâ'isü'l-i'lâm merkûm Recep Kapudan'a bey' ve teslim ettim deyü (15)merkûm Osman Ağa'nın kelimat-ı meşrûhasını merkûm Recep Kapudan tasdik ve menzil-i mezbûru meblağ-ı mezbûr on altı bin guruşa iştirâ ve kabûl (16)eylediğini tescîl ve bi'l-iltimâs Samsun mahkemesinden huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu bâki emr li-veliyi'l-emr fi'l-yevmi's-sâbi' aşere min şehr-i Zi'l-ka'deti's- (17)şerîfe sene erba' ve seb'in ve mieteyn ve elf.

100.Hüküm(44a-4): Samsun Kalesi içerisinde Hâce Hatun'un yaptırdığı Camiinde müezzinlik yapan Hüseyin bin Mehmed'in çocuksuz ölümü üzerine yerine torunu Mekre Mahallesinden Mehmed Ali bin Memiş'in atanma beratı verilmek üzere 17 Rebiülevvel 1274 tarihli ilam kayıdır.

(1)Der devlet-i mekine arz-ı dâ'i-i keminelidirki nezâret-i evkâf-ı hümâyun-ı mülükâneye mülhak evkâfdan Medine-i Samsun (2)Kazası'nda kale derûnunda vâki' Hâce Hatun'un binâ eylediği Cami'-i Şerîf Vakfı'ndan almak üzere (3)yevmi bir akçe vazife ile bâ berât-ı âli müezzinlik ciheti mutasarrıfı Hüseyin bin Mehmed bilâ veled-i zükûr fevt (4)olup yeri hâli ve hıdmet-i lâzimesi mu'attal kalmağla cihet-i mezkûreye Mekre Mahallesi'nin birinci (5)hânenin altıncı numrosunda mukayyed talebe-i ulûmdan müteveffâ-yı merkûmun hafidi üç yaşında (6)murâhık Mehmed Ali bin Memiş hıdmet-i mezkûreye lede'l-imtihân muhill ve müstehak olduğu inde's-şer'i (7)ve'l-meclis zâhir ve nümâyân olan iş bu ref'a-i rekabet merkûm Mehmed Ali dâ'ilerine tevcih ve dedesi (8)müteveffâ-yı merkûmun mahlûlünden yedine bir kıt'a berât-ı şerîf-i alişân sadaka ve ihsân buyurulmak (9)ricâsına ol ki vâki'ü'l-hâldir der devlet-i medâra arz ve i'lâm olundu. Fî 17 Rebi'ülevvel sene 74.

101.Hüküm(44a-5):Samsun İli, Sadibey Mahallesinden Eyüb bin Hüseyin'in Şakire binti Mehmed ile 500 Kuurş muaccele 500 kuruş müeccele mehir ile evlendiğine dair 17 Rebiülevvel 1274 tarihli hüccet kayıdır.

(1)Medine-i Samsun mahallâtından Sa'di Bey Mahallesi'nde sâkine Şakire binti Mehmed nam Hatun tarafından zikri (2)âti nikâhta vekîl olduğu zât-ı mezbûreyi bi'l-ma'rifeti's şer'iyye ârifân Ali Çavuş ibn-i Ahmed ve Şaban (3)oğlu Ahmed bin

Şaban nâm kimesneler şehâdetleriyle ber nehc-i şer'-i sâbit vekâletine hükm-i şer'-i lâhık olan (4)Ünyeli Hüseyin bin Mehmed meclis-i şer'-i kavîm lâzımü't-ta'tîrde sâhib-i heze'l-kitâb Eyüb bin Hüseyin (5)mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip müvekkilem mezbûreyi beş yüz guruş (6)mihr-i mu'accel-i makbûz ve beş yüz guruş mihr-i mü'eccel tesmiyesiyle lede'ş-şuhûd merkûm Eyüb'a bi'l-vekâle (7)akd ve tezv'ic eyledim dedikde ol-dahî ber vech-i muharrer tezevvüc ve kabûl etmeğın mâ vaka' bi't-taleb (8)ketb olundu. Fî 17 Rebi'ülevvel sene 74.

102.Hüküm(44b-1):Samsun ili, Ayvacık Kazası Çögenli Köyünde bulunan Ali bin Memiş ve Ahmed bin Mustafa camii şerifinin hitabet cihetine mutasarrıf Ahmed bin Mustafanın ölümü üzerine yerine oğlu Mahmud'un yetersizliği nedeni ile diğer oğlu Hasan bin Ahmed hatip olarak atanmasına ilişkin berat verilmek üzere 15 Rebiülevvel 1274 tarihli hüccet kayıdır.

(1)Der devlet-i mekine arz-ı dâ'i-i keminelidirki nezâret-i evkâf-ı hümâyun-ı mülükâneye mülhak evkâfdan Canik Sancağı'nda kâin Medine-i Samsun'a (2)muzâfe Ayvacık Kazası'na tâbi' Çögenli Karyesi'nde vâki' Ali bin Memiş ve Ahmed bin Mustafa câmi'-i şerîfin ber vechi hasbi hitâbet cihetine (3)bâ berât-ı şerîf-i âlişân mutasarrıf olan merkûm Ahmed bin Mustafa fevt olup yeri hâli ve hıdmet-i lâzimesi mu'attal kalmağla merkûm Ahmed'in (4)altmış dört târihi tahrir-i nüfûsta Ayvacık Kazası'nın Sufialan Karyesi'nin altıncı hânesinin birinci numrosunda kırk (5)dört yaşında mukayyed oğlu Mahmud ile hâne-i mezbûrun beşinci numrosunda otuz sekiz yaşında mukayyed oğlu Hasan mevcûdlar olup (6)lakin merkûm Mahmud'un adem-i ehliyet ve istihkâkından dolayı cihet-i mezkûreyi idâreye adimü'l-iktidâr bulunduğundan merkûm Hasan (7)bi'l-mu'âyene esnân-ı askeriyei mütecâviz ve lede'l-imtihân ehliyet ve istihkâkı zâhir ve mütebâzir olarak cihet-i mezkûreye (8)her vecihle lâyıık ve müstehak ve şâyân-ı inâyet ve şâyeste-i âtifet bulunmağla hitâbet-i mezkure müteveffa babası mahlûlünden (9)ve birâderi merkûm Mahmud'un adem-i ehliyetinden ber vech-i hasbi merkûm Hasan bin Ahmed dâ'ileri üzerine tevcih ve yedine müceddeden bir kıt'a (10)berât-ı şerîf-i alişân sadaka ve ihsân buyurulmak ricâsına bi'l-iltimâs arz i'lâm olundu. Fî 15 Rebi'ülevvel sene 74.

103.Hüküm(44b-2):Aslen Diyarbakırlı olup misafir olarak Samsunda ikamet eden Altunoğlu Makdis Taşçı İstefan Veledi Kibregi Ünye Kazasında ikamet eden Kahvesi Ancayani veledi Yur'un kahvesinde Ordulu Bakkal Şikolanın kendisini dövdüğünü ve Yani ve Makdisi İstefan ve Yorgi ve Taşçı diğer Yorgi'nin ise kendisini kurtarmadığı için dava açtığını ancak davası kabul edilmediği için anılanlara muarazadan men edildiğine dair 21 Rebiülevvel 1274 tarihli ilam kayıdır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'ileridirki

(2)An asl Diyarbekir Kazası ahâlisinden olup Medine-i Samsun'da müsâfîren mütemekkin sâhib-i arzuhâl Altunoğlu Makdis Taşçı İstefan veledi Kibregi (3)nâm kimesne meclis-i şer' de Ünye Kazası mütemekkinlerinden derûn-ı arzuhâlde mezkûrû'l-ism Kahvesi Ancayani veledi Yur ile terâfu'larında trih-i i'lâmdan üç mâh (4)mukaddem merkûmun kahvesinde gâib-i ani'l-beled Ordulu Bakkal Şikola bi gayr-ı hak beni darb edip ve merkûm Yani ve Makdisi İstefan ve Yorgi (5)ve Taşçı diğer Yorgi hâzır olup beni darib-i merkûmun yedinden tahlîs etmeyüp şekvâ eylediğimde hasmım merkûm mahalli (6)habs olundukda merkûm Yani dârib-i merkûmun nefesine kefil olup mahbustan halâs etmekle dârib-i merkûm mahalli ma'lûm olmadığı (7)halde firâr etmekle kefil-i merkûm dârib-i merkûmu getirip yegan teslim üzere merkûm ünyeye cebr olunmak murâdımdır deyü tasaddi (8)eylediği da'vâsı takrîr-i meşrûhu üzere meşrû'a ve iltifâta şâyân olmadığı kendisine tefhim ve merkûm Yani'ye mu'arazadan (9)men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs Samsun mahkemesinden huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu. Fî 21 Rebi'ülevvel sene 74.

104.Hüküm(44b-3): Samsun İli, Erim kazası çarşısı bitişiğinde el-Hac İbrahim derviş ağa camii Şerifinde imam hatip olan Ebubekir bin Osman'ın ölümü üzerine yerine oğlu Mehmed Efendi ibn-i Ebubekirin atanamsına ilişkin atama beratının verilmesi hususunda 23 Zilkade 1274 tarihli ilam kayıdır.

(1)Der devlet-i mekine arz-ı dâ'i-i kemineleleridirki nezâret-i evkâf-ı hümâyun-ı mülükâneye mülhak evkâfdan Canik Sancağı'nda Medine-i Samsun'a mülhak Erim Kazası sûku (2)ittisâlinde vâki' sâhibi'l-hayrdan el-Hâcc İbrahim Derviş Ağa Câmî'-i Şerîfi Vakfi'ndan almak üzere vazife-i mu'ayyene ile evkâf-ı hamsede imâmet ve hitâbet (3)cihetleri mutasarrıfı Ebubekir bin Osman fevt olup

yeri ve hıdmet-i lızımleri mu'attal kalmağla müteveffâ-yı merkûmun sulb-i sahîh oğlu olup kâza-i mezbûrun (4)Orta Mahallesi'nin elli dokuzuncu hânenin ikinci numrosunda hîn-i tahrirde sekiz yaşında ve el-hâletü hazihi on sekiz yaşında talebe-i ulûmdan yalnız hâne sâhibi (5)olup ciheteyn-i mezkûreteyn lede'l-ımtihân ehliyeti zâhir ve her vecihle muhill ve müstehak olan iş bu râfi'-i ref'a-i rakıyyet Mehmed Efendi ibn-i Ebubekir dâ'ilerine imâmet (6)ve hitâbet cihetlerini babası müteveffâ-yı merkûmun mahlûlünden tevcih ve yedine bir kıt'a berat-ı şerîf-i âlişân buyurulmak ricâsına ol ki vâki'ü'l-haldir der devlet-i (7)medâra arz ve i'lâm olundu bâkiyu'l-emr li-hazret-i men lehü'l-emr fi'l-yevmü's-slis ve'l-ısrîn min şehr-i Zilka'deti'ş-şerîfe sene erba' ve seb'în ve mieteyn ve elf.

105.Hüküm(44b-4):Samsun İli, Madenkabı kazası Anderye Mahallesi'nden Kara Save veledi Tanas babasından kendisine ibtikal eden anbarın satıldığı Ceni veledi Aleksi'yi mahkemeye vererek anılan abbarı geri istediğine dair yapılan duruşmada muarazadan menine dair 23 Zilkade 1274 tarihli ilam kayıdır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'ileridirki

(2)Medine-i Samsun'a muzâf Maden Kabı kurâsından Anderye Mahallesi'nde mütemekkin Kara Save veledi Tanas nâm kimesne meclis-i şer'-i münîrde yine mahalle-i mezbûre (3)mütemekkinlerinden zıkr-i câi anbarı vaz'-ı yedi beyyine ile mütehakkık olan Ceni veledi Aleki ile terâfu'larında karındaşım gâibân-ı ani'l-meclis Nazari (4)ve Taska ile babamız Tanas'dan muntakil olup karye-i mezbûrede ma'lûmeti'l-hudûd bir bâb anbardan üç sehim i'tibariyle bir sehim hisse-i (5)ırsiyemi karındaşlarım kendi hisseleriyle ma'an merkûmun üç sene mukaddem fevt olan babası aleksi'ye bey' ve teslim etmeleriyle ben kendi hissemde bey'-i (6)mezbûra icâzet vermeyüp şimdi merkûm Aleksi'nin vefâtıyla anbar-ı mezkûrdan hissemi bi'l-istihkâk ve şerîk olduğum cihetle karındaşlarımın (7)hisselerini dahî vermiş olduğu semeni verüp başkaca talep ederim deyü ba'de'd-da'va ve'l-istintâk merkûm Ceni cevâbında anbar-ı mezbûra vaz'-ı (8)yedini ikrâr lakin müdde'-i-i merkûm anbar-ı mezbûrdan hissesini karındaşlarımın babam müteveffâ-yı merkûma bey' eylediklerini istimâ'ında bey'-i mezbûra icâzet (9)verdiğinden mâ'ada babamın vefâtında anbar-ı mezbûru karındaşlarım ile beynlerimizde bizlere dahî tefhim etmiş idi deyü ba'de'd-def' ve'l-inkâr dâfi'-i merkûmdan (10)def'-i meşrûhuna mutâbık beyyine talep olundukda lede't-tezkiye şehâdetleri makbûle olan Anaiye veledi Yani

ve Kiregi veledi Nikola ve Bayoloğlu Nikola (11)veledi Kostandi nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe vech-i şer'î üzere isbât etmeğin mûcibiyle müdde'î-i merkûm Kara Save nabar-ı mezbûrdan hisse-i mutâlebe (12)siyle merkûm Ceni'ye bi vech-i şer'î mu'arazadan men' olunduğu tescil ve bi'l-iltimâs Samsun mahkemesinden huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu bâki emr levi'l- (13)emr fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-ısrîn min şehr-i Zilka'deti'ş-şerîfe sene erba' ve seb'în ve mi'eteyn ve elf.

106.Hüküm(44b-5): Bafra kazasının mülki işlerine bakması için Osman imzalı 23 Rebi'ülevvel 1274 tarihli görevlendirme tezkeresi.

(1)Faziletli efendi

(2)Malum dekayık-melzum-ı fazılaneleri buyrulduğu surette bugün meylen minallahi Teala Bafra Kazası'na müteveccihen buradan hareket (3)ve azimet olunduğu cihetle mesâlih-i mülkiye ve mevâd-ı beldenin ru'yeti husûsuna zât-ı fâzılâneleri tevkîl kılındıkları (4)rehin-i ilm-i behiyyeleri buyuruldukda muktezâ-beşîme-i mahdûme-i kârsâzı ve muzâfetleri üzere bi mennihi teala avdet-ı (5)âcizâneme değin külle yevm hükümet konağına teşrifıyla meclis odasında mesâlih-i mülkiye ve mevâd-ı vâkı'a-i ahâli ve sâirenin (6) dilhâh-ı mu'adelet iktinâh-ı âli vecihle meclisce hüsn-ı ru'yet ve temşîti ve mevâd-ı şer'iyyenin dahî icâbına göre mahkemede (7)ve mecliste ru'yetiyle muğâyir-i rızâ-i âli ve muhâlif-i şer'-i âli vaz' ve halet vukû' bulmasına beğâyet (8)ihtimâm ve himmet buyurmaları siyakinde tezkire-i mahsûsa-i meveddet terkimine ibtidâr kılındı. fi 23 Rebi'ülevvel sene 74. Osman.

107.Hüküm(44b-6):Samsun İli Kadı köyünden Dökmecioğlu zevcesi Sofye binti Yorgi'nin hayattayken İlyas Köyünde bulunan ağaçları mülk zemini Sultân Bâyezid-i Veli Vakfından olan bahçesini kızları kızları Marye ve Giryakiye ve Anastasye ve Anan'a hibe ettiğine dair 22 Zilkade 1274 tarihli hüccet kaydır.

(1)Medine-i Samsun'a muzâf Kadı Karyesi'nde mütemekkin Çatalbaşoğlu Gireki ve Caviş veledi Lazar ve Çatalarmut Karyesi'nde mütemekkin Deli Save veledi Nazri (2)nâm kimesneler meclis-i şer'-i şerîf lâzımü't-tevkirde iş bu bâ'isü's-sifr karye-i mezbûre mütemekkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Dökmecioğlu zevcesi (3)Sofye binti Yorgi'nin sadriye-i sağire kızları Marye ve Giryakiye ve Anastasye ve Anan'ın vasî-i mansûbeleri li-eb er-karındaşları Yoli veledi Hralanbo muvâcehesinde (4)her birileri takrîr-i kelâm edip müteveffiyeye-i

mezbûrenin hâl-i hayâtında eşcârı yedinde mülkü ve hakkı olup İlyas Karyesi'nde vâki' bir taraftan Abacı Korkor (5)ve bir taraftan Kirazoğlu avluları ve bir taraftan uzun revnak ve bir taraftan kuyu yolu ile mahdûd zemini Sultân Bâyezid-i Veli Tâbe Serâhu Hazretleri (6)Vakfi arazisinden ve eşcârı mülk olan bahçesinin benât-ı mezbûrâna hibe ve bi'l-velâye işhâb ve kabûl eylediğini biliriz deyü ihbâr (7)eyledikleri mâ vaka' bi't-taleb ketb olundu tahriren fî yevmi's-sâni ve'l-ısrîn min şehri Zilka'deti's-şerîfe sene erba' ve seb'în ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

-Muhzır Mehmed Efendi

-ve Hasan Efendi

-ve Ayvaz Nikola.

108.Hüküm(45a-1): Dersa'âdet Ordûyu Hümâyûnun Üçüncü Şiştâneci Taburunun Beşinci Bölüğünün İkinci Mülâzimlerinden Mehmed Ağa ibn-i Musa'nın Kayseriye kazası ahâlisinden Neyhaneci Sahhak veled-i Yuvan'a emanet olarak verdiği üç mecdiye altının istediğine dair 25 Rebî'u'l-evvel sene 1274. hüccettir.

(1) Ma'rûz

(2)Dersa'âdet Ordûyu Hümâyûnun Üçüncü Şiştâneci Taburunun Beşinci Bölüğünün İkinci Mülâzimlerinden olup,(3) Medîne-i Samsun'da müsâfîren sâkin Mehmed Ağa ibn-i Musa meclis-i şer'-i münîrde Kayseriye kazası ahâlisinden Meyhaneci(4) İshak veled-i Yuvan ile terâfu'lerinde merhûm târihi i'lâmdan iki gün mukaddem Kaymeağaç nâm mahalde(5) hıfz etmek üzere malımdan ve yedimden emâneten beheri yüz yirmişer kuruş kıymetli üç mecdiye(6) altunu teslim etmemle taleb ederim deyü ba'de'd-dava ve'l-inkâr müdde'i-i merkûmdan ber vech-i muharrer(7)beyyine taleb olundukda ispat-ı beyyineden ızhâr-ı 'acz edub bi't-taleb merkûm Sahak'a yemîn(8)verilmek mûcibince müdde'i-i merkûm üç mecdiye yüzlük altun mutâlebesiyle merkûm Sahhak(9)bilâ beyyine mü'ârazadan men' olunduğu. Fî 25 Rebî'u'l-evvel sene 1274.

109.Hüküm(45a-2): Samsun kazasının Beypınarı köyünden Yusuf bin Süleyman ile eşi Fatma bint-i Mehmed mahkemeye gelerek Laz Bayram bin Hasan'ın kendilerine sövdüğünü ve bu nedenle bayramın takriri gerektiği hususunda mahkemeden verilen 25 Rebî'u'l-evvel sene 1274 tarihli ilamdır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'îleri dirki;

(2)Medîne-i Samsun kazasının Pekpınarı karyesinde sâkin Yusuf bin Süleyman ile zevcesi mu'arrefetü'z-zât Fatma bint-i Mehmed nâm kimesnelerden(3) her biri Meclis-i Şer' de karye-i mezbûre sâkinlerinden Laz Bayram bin Hasan muvâcehesinde merkûm Bayram târih-i i'lâmdan bir gün mukaddem karye-i mezbûrede(4) menzilimin önünde bana bî-gayr-ı hak avretini falan ettiğim deyu cimâ' lafzıyla bi'l-muvâcehe şetm ettiğinden mâ-'adâ altına alub ezâ(5) ve cefâ etdi deyu da'vâ ve mezbûre Fatma dahi bana bî-gayr-ı hak senin fercine falan ederim diyerek şetm ve değnek ile darb etdi.(6)Deyu her biri ba'de'd-da'vâ ve'l-inkâr müdde'iyân-ı merkûmândan ber-vech-i muharrer müdde'âlarına mutâbık beyyine taleb(7) olundukda karye-i mezbûre ahâlilerinden lede't-tezkiye şehâdetleri makbûle olan Ahmed bini Mehmed ve Kara Hasanoğlu Süleyman(8) bin Ali ve Lazoğlu Mehmed bin Ömer nâm kimesneler şehâdetleri ile bi'l-muvâcehe ber-nehc-i şer'î ispat etmeğin mûcibiyle merkûm(9) Bayram'a takrîr lâzım geldiği bi'l-iltimâs Samsun mahkemesinden huzûr-ı 'âflilerine i'lâm olundu. Fi 25 Rebî'u'l-evvel sene 1274.

110.Hüküm(45a-3): Samsun Hançerli Mahallesinden Hafize Hanım binti Abdullah Paşa eski eşi el-Hac Osman Bey ibn-i Abdullah Ağa'nın küçük oğlu Süleyman'a aylık 100 kuruş nafaka, giysi ve sair zorunlu ihtiyaçlarının karşılanması için 25 Rebî'u'l-evvel 1274 tarihli hüccettir.

(1)Medîne-i Samsun Mahallâtından Hançerli Mahallesinde sâkine olub zeyl-i hüccetde muharreru'l-esâmi Müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe olan işbu(2) bâ'isetü'l-kitâb Hafize Hanım ibnet-i Abdullah Paşa nâm hatun meclis-i şer'-i münîr-i vâcibu't-tevkîrde zevc-i sâbıkı el-Hac Osman Bey(3) ibn-i Abdullah Ağa mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm edub mumaiyleh Hacı Osman Bey ile hâl-ı zevciyet beynimizde kâime(4) iken firâşından hâsıl ve benden mütevellid hala bi-hakki'l-hidâne hicr u terbiyetimde olan işbu hâzır-ı bi'l-meclis sulbî sağîr oğlu Süleyman'a(5) nafaka ve kisve-baha ve sâir levâzım-ı zarûriyesi için babası mumaiyleh Hacı

Osman Bey üzerinde kibel-i şer'den(6) mikdâr-ı kifâyet meblağ farz ve takdîr olunmak matlûbumdur. Dediğini gıbbe't-tasdîk hâkim-i muvakki'-i 'ale'l-kitâb refe'a kadrehu(7) mevlâhu'l-vahhâb Efendi Hazretleri dahi sağır-i mezbûr için babası mumaiyleh Hacı Osman Bey üzerine bi't-terâzî(8) işbu târih-i kitâbdan beher mâh yüz kuruş farz ve takdîr buyurub meblağ-ı mefrûz-ı mezkûru sağır-i mumaiylehin(9) nafaka ve kisve baha ve sâir levâzım-ı zaruriyesine harc ve sarfa ve elde'l-iktiza istidâneye ve 'inde'z-zafer mumaiyleh el-Hac(10)Osman Bey üzerine rucû'a mumaiyleha Hafize Hanım'a izin vermeğin mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.(11) Fî 25 Rebî'u'l-evvel sene 1274.

-Şuhûdu'l-hâl

-Bekaroğlu İbrhaim Ağa

-Ve Lonaroğlu Hasan Ağa

-Ve Muhzır Monla Mehmed

-Ve gayruhum.

111.Hüküm(45a-4): Fatsa Kazasından Emir Alioğlu Mehmed bin İbrahim bin Mehmed'in öldürülmesine ilişkin açılan davada mahkeme çağrılan Tuzcuoğlu Mahmud bin Halil ve Beşelioğlu Ahmed bin Mustafa'nın ölüm nedeni ile kovuşturulmalarına gerek olmadığına dair 21 Rebî'u'l-evvel 1274 tarihli ilamdır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'îleri budur ki;

(2)Canik Sancağın'da Fatsa Kazasının nefsi-i kasabada sâkin iken bundan akdem fevt olan Emir Alioğlu Mehmed bin İbrahim(3) bin Mehmed'in verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Emine binti Mustafa ile li-ebeveyn er karındaşları Hasan ve Ramazan ve li-ebeveyn kız karındaşı(4) Hoşkadem nâm kimesnelere münhasıra olduğu ba'de't-tahakkuki's-şer'î verese-i merkûmundan ah-i merkûm Hasan kendiden bi'l-asâle ve ah-i merkûm(5) Ramazan ve uht-ı mezbûre Hoşkadem taraflarından kazâ-i mezbûr meclis azalarının hatimleri ile memhûr bir kıt'a(6) mazbatanın nâtik olduğu üzere bi'l-vekâle huzûr-ı 'âlîlerinde ma'kûd meclis-i şer'-i münîrde kazâ-i mezbûrun Evkâf(7) karyesi sâkinlerinden olub li-ecli't-terâfu' zabtiye mübâşeretiyile ihzâr olunan Tuzcuoğlu Mahmud bin Halil ve Beşelioğlu (8)Ahmed bin Mustafa nâm kimesneler muvâcehelerinde merkûm Mehmed yetmiş dört

ramazan-ı şerîfde ba‘de'l-mağrib karındaşım(9) müteveffâ-yı merkûmun menziline gelib senin ile Durmuşoğlu menziline gidelim diyerek menzilinden çıkarub(10) ikisi beraber gidub ba‘de'l-‘işâ benle birlikte gelurler iken karındaşımdan ayrılıub tahmînen on hutve ba‘îd(11) olduğu halde bir taraftan karındaşım müteveffâ-yı merkûme kurşun endâht olunub sol tarafından böğrüne isâbet(12) ve cerh ve iki saat mururunda müteessiren fevt olmakla merkûm Mehmed ve Ahmed dahi ol mahalle karîb mahalde bulunmalarıyla(13) karındaşımı katleden kimesneyi beyan için merkûmâna cebr olunmak murâdımdır. Deyu merkûm Mehmed ve Ahmed'in külliyyen inkârlarına (14)mukarin tesaddi eylediği davası takrîr-i meşrûhu meşrû‘a ve iltiâfâta şâyân olmadığı kendisine tefhîm (15)ve merkûm Mehmed ve Ahmed'e mu‘ârazadan men‘ olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs şehr-i Samsun mahkemesinden huzûr-ı ‘âlîlerine i‘lâm (16)olundu. Fî 21 Rebî‘u'l-evvel sene 1274

112.Hüküm(45b-1): Samsun İli, Ökse kazası Kiraz bucağı köyünden olup vefat eden Mehmed bin Abdullah'ın küçük oğlu Mehmed'e Mehmed bin Salih vasi tayin edildiğine dair 22 Zilkade 1274 tarihli hüccet kayıdır.

(1)Medine Samsun muzâfâtından Ökse kazasına tâbi‘ Kiraz bucağı karyesinden iken bundan akdem fevt olan (2)Mehmed bin Abdullah'ın sulbî sağır oğlu Mehmed'in babasından müntakil malını hıfz ve tesviye-i umûruna kibel-i şer‘den bir vasi(3) nasb ve ta‘yîn olunmak ehem ve elzem olduğu ecilden karye-i mezbûreden olub sağır-i mezbûrun her vecihle umûr-ı vesâyetini(4) ru‘yete kârib idüğü zeyl-i hüccetde muharrerü'l-esâmi-i Müslimîn ihbârlarıyla mütehakkık olan işbu bâ‘isu'l-kitâb Mehmed bin(5) Salih nâm kimesneyi hâkim-i muvakki‘-i sadr-ı kitâb tûbâ lehû ve hüsne-me‘âb Efendi Hazretleri sağır-i mezbûrun vakt-ı rüşd ve sedâdına(6) değin babası müteveffâ-ı merkûmdan müntakil malını hıfz ve tesviye-i umûruna vasi nasb ve ta‘yîn buyurdukda ol dahi(7) ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağı edâya taahhüd ve iltizâm etmeğin mâ-vaka‘a bi't-taleb(8) ketb olundu. Fi'l-yevmi's-sânî ve'l-‘işrîn min şehr-i zi'l-ka‘de sene erba‘a ve seb‘îne ve mieteyn ve elf.

Şuhûdu'l-hâl

-İbrahim bin Osman

-Ve Yusuf bin Halil

-Ve Ahmed bin Süleyman

-ve gayruhum mine'l-hâzırîn

113.Hüküm(45b-2): Samsun İli, Özkar köyünden Ümmügülsüm bint-i Abdurrahman köyde bulunan kendi evi ile Emrullah bin Halilin evi arasında bulunan cadde ile ilgili olarak yaşadıkları münaza nedeni ile Emrullah'ın Ümmügülsümü yoldan geçemesi hususunda muarazadan men edildiğine dair 26 Zilkade 1274 tarihli hüccet kaydır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki;

(2)Medîne-i Samsun kazasının Özkar karyesinde sâkine işbu bâ'isetü'l-ilâm mü'arrefetü'z-zât(3) Ümmügülsüm bint-i Abdurrahman nâm Hatûn meclis-i şer' de karye-i mezbûre sâkinlerinden Emrullah bin Halil(4) ile terâfu'lerinde merkûm Emrullah Bey menzili ile benim menzilimin arasında ma'lûmu'l-mikdâr şimdiye değin her biriniz vurûd eylediğimiz(5) caddeden merkûm Emrullah'la beni murûrdan men' eder deyu ba'de'd-da'vâ ve's-suâl merkûm Emrullah cevâbında cadde-i mezbûre beynlerinde(6) müşterek caddeleri olduğunu ikrâr lâkin bir sene mukaddem cadde-i mezbûre için beynlerimizde vukû' bulan münâza'alarımıza(7) mebnî ben cadde-i mezbûr için mezbûre Ümmügülsüm'ün emrini cem'an iki yüz otuz kuruş masârifim olmakla nısfı(8) yüz on beş kuruşumu vermemekle men' eylerim. Deyu takrîr-i meşrûh'un meşru'a ve iltifâta şayân olmadığı kendisine(9) tefhîm ve mezbûre Ümmügülsüm'ün mu'arazadan men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs Samsun mahkemesinden(10) huzûr-ı 'âflilerine i'lâm olundu. Tahrîren fi yevmi's-sâdis ve'l-ışrîn min şehr-i zi'l-ka'deti's-şerîfe sene(11) erba'a ve seb'îne ve mieteyn ve elf.

114.Hüküm(45b-3):Samsun İli, Sadibey mahallesinden Hacı Hüseyinzade Mustafa bin el-Hac Hüseyin kardeşi Seyyid Halil Ağa ibn-i el-Hac Hüseyin ile ortak olduğu evi kardeşi Halil'e sattığına dair 29 Zilkade 1274 tarihli hüccet kaydır.

(1)Medîne-i Samsun mahallâtından Sadibey Mahallesinde sâkine olub bâliğ ve reşîd olduğu 'inde's-şer'î sâbit(2) ve sübûtına hükm-ı şer'î lâhık olan Hacı Hüseyinzade Mustafa bin el-Hac Hüseyin nâm kimesne meclis-i şer'-i(3) hâtîr-ı lâzimu't-tevkîrde işbu bâ'isu'l-kitâb li-eb er karındaşı ve zikrî câî menzilde şer'iki Seyyid(4) Halil Ağa ibn-i el-Hac Hüseyin mahzarında bi-tav'ihî ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edub mahalle-i mezbûrede vâki'(5) bir taraftan Ak Hasanoglu Hasan ve bir taraftan Murad ve bir taraftan Ahmed Efendi menzili ve bir taraftan Su arkı(6) ile

mahdûd fevkânî üç odayi müştemil bir bab menzilin rub‘ hisse-i şâyiası akd-ı âti'z-zikrin sudûruna(7) deĝin irsen yedimde malik ve hakkım olmakla sâlifuz-zikr rub‘ hisse-i şâyi‘amı tarafeynden îcâb ve kabulü hâvî(8) şurût-ı müfsideden ‘ârî bey‘-ı bât-ı sahîh-i şer‘î ile sekiz bin kuruşa karındaşım merkûm Seyyid Halil Aĝa'ya (9)bey‘ ve temlik ve şâyi‘an teslim eylediĝimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temlik ve tesellüm ve kabûl eyledikten sonar(10) semen-i misli olan meblaĝ-ı mezbûr sekiz bin kuruş yedinden tamâmen ve kâmilen ahz ve kabz eyledim ba‘de'l-yevm sâlifuz'(11)z-zikr menzil-i mezbûrun rub‘ hisse-i şâyisainda benim asla alakam ve medhalim kalmayub meblaĝ-ı mezbûrun takrîr(12) ve ĝıbn da‘vasına müteallika da‘vâdan merkûm Seyyid Halil'in zimmetini ibrâ etdim. Fîmâ ba‘d hisse-i mezbûre merkûm(13) Seyyid Halil Aĝa'nın mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuştur. Keyfemâ yeşâ' ve yehtâr mutasarraf (14)olsun. Dedikde merkûm Seyyid Halil Aĝa dahi bâyi‘-i merkûmun bi'l-cümle sâdır olan kelimâtını(15) tasdik ve menzil-i mezbûru kabul eylediĝi mâ vaka‘a bi't-taleb ketb olundu. Fî yevmi't-tâsi‘(16) ve'l-‘işrîn min zi'l-ka‘deti‘ş-şerîfe sene erbaa ve seb‘îne ve mieteyn ve elf.

Şuhûdu'l-hâl

-Trabzonlu Arif Aĝa,

-Ve Hacı Hüseyinzade el-Hac Hasan Aĝa,

-Ve süleyman Onbaşı,

-Ve Hacı Ali Efendi,

-Ve Kara Mustafa Aĝa Derviş Murad

-VE Hacı Tahir Efendi

-Ve Ahışhalı Osman Aĝa

-Ve Hafız İsmail Efendi

-Ve gayruhum mine'l-hazırîn

115.Hüküm(46a-1): Aslen Of kazasından olup Samsun İli, Madenkabı kazası Holuköyünde ticaret için ikamet eden Kör Hasan bin İsmail Holuköyünde birlikte kaldıkları odada Zile kazası ahâlisinden Laz Ali bin İbrhaim'in eşyalarını çaldığını bildirmesi üzerine yapılan muhakemede iddiasını ıspat edemediği için muarazadan men edildiğine dair 29 Zilkade 1274 tarihli ilam kayıdır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki;

(2)An-asl Of kazası ahâlisinden olup medîne-i Samsun'a muzâfe Madenkabı kazasının(3) Holu karyesinde ticâretle sâkin Kör Hasan bin İsmail nâm kimesne huzûr-ı âlîlerinde ma'kûd meclis-i şer'-i münîrde(4) Zile kazası ahâlisinden Laz Ali bin İbrhaim ile terâfu'lerinde merkum Ali târih-i ilâmdan yedi gün mukaddem(5) sâlifuz-zikr Holu karyesinde ikimiz bir odada beytütet eylediğimiz gece ben uyur iken otuz kuruş kıymetli(6) bir cepgenim ile on kuruş kıymetli en'âm kabımı ve yarım kıyye duhan ve bir mikdâr müsha eczâsı eşyalarımı(7) ahz etmekle suâl olunub kâim ise aynen ve müstehlik ise zımânen kıymetlerini talib ederim. Deyu ba'de'da(8)vâ ve'l-inkâr müde'i-i merkûmdan ber vech-i muharrer beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyineden ızhâr-ı 'aciz edub (9)bi't-taleb merkûm Ali'ye yemin verilub mûcibince müdde'i-i merkûm Kör Hasan eşyâ-i mezkûreleri mutâlebesiyle merkûm Ali'ye (10)bilâ beyyine mu'ârızadan men' olunduğu tescil ve bi'l-iltimâs Samsun mahkemesinde huzûr-u âlîleriine ilâm olundu.(11) Fi'l-yevmi's-sâlis min şehr-i zilhicceti'l-şerîfe sene erba'a ve seb'îne ve mieteyn ve elf.

116.Hüküm(46a-2): Samsun ili, Çarşamba kazasının İpnelbaşı karyesinden Molla Mustafa bin Hasan mahkemeye müracaat ederek kardeşi Molla Hasanoğlu Mehmed bin Halil'in babası Molla Hasan'ın öldüğünde terekesini tahrir ederken kendisine ait eşyaları da kassama yazdırıldığını onları geri istediğini ancak iddiasını ıspat edemediği için muarazadan men edildiğine dair 4 Rebû'u'l-evvel 1274 tarihli hüccet kayıdır.

(1)Canik sancağında medîne-i Samsun'a mülhak Çarşamba kazasının İpnelbaşı karyesinde sâkin sâhib-i(2) arzuhal Molla Mustafa bin Hasan nâm kimesne melis- i şer'-i münîrde karye-i mezbûre sâkinlerinden derûn-i arzuhalde mezkûru'l-ism(3) Molla Hasanoğlu Mehmed bin Halil ile terâfu'lerinde karye-i mezbûre sâkinlerinden iken târih-i 'ilâmdan altı mâh(4) mukaddem fevt olan babam Molla

Hasan'ın metrûkâtını hîn-i tahrîrde ben Taşabad kazasında bulunub merkûm(5) Mehmed zevcesi Fatma li-ebeveyn kız karındaşı olmakla tereke-i müteveffâ-i merkûmdan diyerek benim müstakillen kesbden(6) hâsıl altı yüz kuruş kıymetli bir çift sığır öküzüm ile yirmi kıyye un gügümü ve dört kilo mısır(7) ve üç kilo hinta ve iki balta ve bir çift saban timurumu ve bir saç ayağı eşyalarımı hakime tahrîr ve dâhil-i(8) kassâm ettirmekle suâl olunub, eşyâ-i mezbûrelerimi kassamdan ihrâc ve bana teslîme tenbîh olunmak matlûbumdur.(9) Deyu ba'de'd-da'vâ ve'l-istintâk merkûm Mehmed eşya-i mezbûreleri zevcesi mezbûre Fatma tarafından bi'l-vekâle(10) babaları müteveffâ-yı merkûmun terekesinden olmak üzere tahrîr ve dâhil-i kassâm ettirdiğini ikrâr(11) mğdde'î-i merkûm Molla Mustafa'nın babaso müteveffâ-yı merkûmun 'iyâlinden olmadığı halde ayruca kendi(12) yediyle kesb edub müstakillen malı olduğunu külliyyen inkâr ettikde müdde'î-i merkûmdan ber vech-i tahrîr beyyine taleb(13) olundukda ba'de'l-işhâd ve'l-imhâl ispat-ı beyyineden 'âciz ve müddet-i şer'iyyesi dahi tekmîl olmakla(14) mûcibince müdde'î-i merkûm Molla Mustafa bilâ beyyine mu'ârazadan men' olundu. Tescîl ve iltimâsı(15) Samsun mahkemesinde ketb olundu. Fî 4 Rebû'u'l-evvel sene 1274.

117.Hüküm(46a-3):Aslen Kayseri İli, Endurek köyünde olup Samsuna ticaret için gelen Sarraf Boron veled-i Natari kendisine ait anılan köyde bulunan üç katlı evini Endirlük karyesinde mütemekkin Yotioğlu Yordan veled-i Yoli'ye sattığına dair 5 Rebû'l-âhir 1274 tarihli hüccet kayıdır.

(1)'An asıl Kayseriye kazasının Endurek karyesi ahâlisinden olub, medîne-i Samsun'da ticâretle mütemekkin Sarraf Boron(2) veled-i Natari nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde işbu bâ'isu's-sifr kazâ-i mezbûrun sâlifü'z-zikr Endirlük karyesinde(3) mütemekkin Yotioğlu Yordan veled-i Yoli muvâcehesinde bi-tav'ihî ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edub 'akd-ı âti'z-zikrin sudûruna(4) değin yedimde mülküm ve hakkım olub, kazâ-i mezbûrun mezbûr Endurek'de vâki' bir tarafdân Düğmeci oğlu Yasef menzili,(5) ve bir tarafdân Yoronzizoğlu menzili ve bir tarfdan karındaşım sarraf Vasıl menzili ve bir tarafdân tarîk-i 'âmm ile mahdûd üç(6) kat olub üst katında dört ve divanhane ve orta katında dört oda ve aşhane ve divanhane(7) ve aşağı katında dört mağaza ve bir kümesden ve sâireyi müştamil bir bab menzilimi bi-cümleti mâ-yeştamiluhu ve yahvîhi tarafeynden(8) îcâb ve kabulü hâvî şurût-ı müfside ve ğıbn-ı fâhiş ve takrîrden 'âri ve beri bey'-ı bât-ı sahîh-i şer'î ile(9) merkûm Yordan'a kırk bin kuruşa bey' ve temlîk eylediğimde ol dahi ber vech-

i muharrer iştirâ ve temellük ve kabul eyledikten sonar(10) semeni olan meblağ-ı mezbur kırk bin kuruşu müşteri-i merkûm Yordan yedinden bi'l-iltimâs ve'l-kemâl ahz ve kabz(11) eyelyub menzil-i mezbûru mahallinde kabz ve taslît eyledim. Fîmâ ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûrda benim asla ve kat'a 'alaka ve medhalim(12) kalmayıb mesfûr Yordan'ın mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur. Keyfemâ yeşâ ve yahtâr mutasarrıf olsun.(13) Dedikde ğıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fî 5 Rebû'l-âhir sene 1274

118.Hüküm(46a-4):Mahkemede görülen yaralama ve öldürme davalarında verilen ilmalar nedeni ile harc alınmaması hususunda 5 Rebû'l-âhir 1274 tarihli şıkka kayıdır.

(1)Sa'âdetlu Efendim Hazretleri

(2)Ba'zı mahallerde vukû' bulan katl ve cerh maddelerinde nuvvâb efendiler tarafından i'tâ olunan i'lâmât-ı şer'iyeye için harc ve verese-i(3) maktûle 'âid diyetden resm alınmakda olduğu ihbâr olduğundan keyfiyet meclis-i vâlâda mütâla'a devletlü semâhatlu Şeyhülislam Efendi(4) hazretleriyle muhabere olundukda bu makule cerh ve katl maddelerinde nüvvâb efendiler tarafından verilen ilâmat-ı şer'î için harc alınması mugâyir-i usûl(5) olub fakat verese-i maktûle 'âid diyet tahsîl olundukça resm alınması mukarrar olduğu muşârunileyh hazretleri taraflarından beyan buyrulmuş ve bu hale gore(6) kısas ve cerh maddelerine dâir i'tâ olunan i'lâmât için harc alınması hilâf-ı usûl bulunmuş olduğundan ba'd ez-in verese-i maktûle(7) 'âid diyet tahsilâtından mu'tâd olan resimden fazla muhakeme-i şer'iyeye tarafından harc aldırılmamış hususunun bi'l-cümle memûrîn-i devlet-i(8) aliyyeye beyan ve iş'âr olunması tezekkür ve tesbît olunarak ol vecihle suver-i kâl lâzım gelenlere bâ-takrîrât-ı mahsûsa bildirilmiş olmakla(9) ber-minvâl-ı muharrer usûlünün hilâfı hareket vukû'a gelmemek üzere ol tarafça takyîdât-ı lâzıme ve nezâret-i mütemâdiyenin icrâsına müsâra'at(10) olunması siyâkında şıkka-i mahsus terkîm ve tesyîr kılındı. Fî 5 Rebû'l-âhir sene 1274

119.Hüküm(46b-1):Samsun İli, Mekre Mallesinden Genç Alizade Mustafa Ağa mecnun olduğundan adına Niksarlı el-Hac Salih Ağa bin Lütfullah vasi olarak atanmış olup vasisi olduğu Mustafa Ağa'ya ait Sûk-ı Sultânî'de Aşağıbaşda bulunan iki adet dükkanını Yakub Ağa bin Ali'ye kiraladığına dair 5 Zilkade 1274 tarihli hüccet kayıdır.

(1)Medîne-i Samsun mahallâtından Mekre Mallesinde sâkin iken bundan akdem kendisine cünûn 'ârız olmakla meslûbu'l-'akl olan Genç Alizade Mustafa Ağa'ya(2) illet-i mezbûreden ikâmet bulunca ve lâkin emvâl ve eşyasını hıfz ve tesviye-i umuruna kıbel-i şer' den vasî nasb ve ta'yîn olunan Niksarlı el-Hac Salih(3) Ağa bin Lütfullah nâm kimesne meclis-i şer'-i münîrde işbu bâ'isu'l-kitâb Yakub Ağa bin Ali mahzarında bi'l-vesâye ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edub cünûn-ı merkûm(4) Mustafa Ağa'nın Sûk-ı Sultânî'de Aşağıbaşda vâki' bir taraftan Molla Mehmed dükkanı ve bir taraftan vakıf dükkan ve bir taraftan han duvarı(5) ve bir taraftan cadde ile mahdûd ik ibab dükkanlarını tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî şurût-ı müfsideden 'ârî ve berî işbu târîh-i kitâbdan bir sene(6) tamâmına değin merkûm Yakub Ağa'ya el'ân ecr-i misilleri olan iki bin altı yüz kuruşa icar ve teslim eyledim. Dedikde ol dahi ber vech-i muharrer dükkan-ı mahdûd-ı(7) mezkûrleri meblağ-ı mezbûr iki bin altı yüz kuruşa istîcâr ve kabul eyledim. Dedikde ğıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi'l-hâmis(8) min şehr-i zilkadeti's-şerife sene erbaa ve sebîne ve mieteyn ve elf.

Şuhûdu'l-hâl

-Dalcı Mustafa Ağa,

-Ve Kara Mustafa Oğlu Abdulkadir,

-Ve muhzır-ı mahkeme Molla Mehmed

-Ve minhum mine'l-hazîrîn

120.Hüküm(46b-2): Samsun'da bulunan Mevlevihane Zaviyesi Vakfının meşihati ve tevliyetinin es-Seyyid eş-Şeyh Hasan Dede bin Seyyid Hamza'ya verildiğine dair 5 Zilkade 1274 tarihli berat kayıdır.

(1)Nefs-i Samsun'da kâin Mevlevihâne'nin meşihati ciheti bâ-icâzetnâme uhdesinde olup Mevlevihane-i mezkûrenin defter-i hakanide mukayyed olarak kimesne uhdesinde(2) olmayan tevliyet cihetinin dahi ber mûcib-i kuyûd-ı defter-i

hâkânî kendiye tevcîh ve berât-ı ‘âlişânım i’tâsı hususunu es-Seyyid eş-Şeyh Hasan zîde takvâhu(3) bâ-arzuhâl niyâz ve istid‘â etmiş ve kuyûda bi'l-mürâca‘a Samsun nâhiyesine tâbi‘ Zaviye-i Mevlevihâne'nin nefsi Samsun deyu yazıldığı mahallin (...) ²⁵ hamam-ı Enderûn-ı(4) hisâr vakf-ı zaviye-i mezkûr mukataa-i hammam el-mezbûr fî sene deyu defter-i mufassalda muharrir kalemiyle defter olunmuş olduğundan bu takrîrce ber muktezayı(5) defter-i hakani sâlifuz-zikr hammam'ın fî sene müteveccihen ki Samsun'da kâin Mevlevihane Zaviyesi Vakfı tarafından zabt olunmak iktizâ eylediği defter emininin(6) arz-ı meâlinden anlaşılmış ve Mevlevihane-i mezkûr vakfi ve bilâ târih müderrislik ciheti mukayyed olup henüz kimesneye tevcîh olunamadığına ve meşihat ve tevliyet cihetleri(7) kayıtlarına zaferyâb olunamayub bu makule defterhâne-i âmiremde mukayed evkâfın tevliyet ve cihet-i sâiresine ber muceb-i kuyûd-ı defter-i hâkânî berât i'tâ olunageldiği(8) emsâlinde olduğu evkaf-ı hümâyûnum muhasebesinden olunan derkenârda gösterilmiş ve fi'l-hakika tevliyet-i mezkûrenin öteden beri zaviye-i mezkûrede şeyh bulunanlar(9) tarafından tasarrufu müte‘âmil ve mumaileyh es-Seyyid eş-Şeyh Hasan Dede zîde takvâhu Mevlevihane-i mezkûrun bâ-icâzetnâme şeyhi olup umûr-ı tevliyeti idare(10) ve ru'yete mktedir olduğu ihbâr-ı ehl-i vukûf ile zâhir ve mütehakkık olmak ve meâl-ı istid‘â kuyûd-ı hâkânî ve emsâline mutâbık ve nizâma muvâfık(11) bulunuş bulunduğuna binâen bu suretde tevliyet-i mezkûrenin müceddeden muhâsbe-i merkûmeye kayd ile mumaileyhe tevcîhi menût-ı re'yi âlişânım idüğü Mahkeme-i(12) Teftîş-i Evkafdan ilâm kılınmış olmakla ol vecihle tevliyet-i mezkûre mumaileyh işbu râfi‘-i tevkî‘-i refi‘i‘ş-şân-ı hakani es-Seyyid eş-Şeyh Hasan Dede ibn-i (13)es-Seyyid Hamza zîde takvâhuya ber mûcib-i nizâm-ı vakf-ı mezbûr umûrunu hüsn-ı idâre ve ru'yet ve hayrâtının i‘mârıyla şart-ı vâkıfın icrâsına i‘tinâ ve dikkat(14) etmek ve beher sene lâzım gelen muhâsesini mahallinde ma‘rifet-i şer‘-i şerîfe ve evkâf müdürü marifetiyle görüb memhûr ve mumzî defterini cânib-i nezâret-i evkâf-ı hümâyûnuma(15) bi'l-irsâl yedine sûret olmak ve hilâfi şart-ı vâkıfa ve muğâyir-i nizâm bir gûna hareket ve terk ve tekâsül etmemek şartıyla tevcih ve müceddeden muhasebe-i merkûmeye(16) bi'l-kayd yedine berât-ı ‘âlişânım i'tâ olunmak bâbında san‘at-ı celile-i askeriye ile halen evkaf-ı hümâyûnum nazırı olup mecdiye ve imtiyâz nişân-ı hümâyûnlarımın(17) yedinci rütbelerini hâiz ve hâsıl olan dâmâdı şehriyârânem düstûr-ı mûkerrem müşîr-i

²⁵ “Öşrûn” veyahut “tahtında” kelimesi olabilir.

mufaham nizâmu'l-âlem müşîr-i kaza? müşîrim Ali Galib Paşa edâ mellâhu ta'âlâ iclâlehu(18) telhîs etmekle mûcibince tevcih olunmak fermânım olmağın bin iki yüz yetmiş dört senesi receb-i şerifinin üçüncü günü tarihiyle verilen ru'ûs-ı hümâyûnum(19) mûcibince mücededen muhâsebe-i merkûmeye bi'l-kayd bu berât-ı hümâyûnumu verdim ve buyurdum ki; Mumaileyh es-Seyyid eş-Şeyh Hasan Dede zîde takvâhu zikr olunan (20)tevliyet cihetine şart-ı mezkur üzere mutasarrıf olub işbu berât-ı şerîfime muğâyir tevliyet umûruna taraf-ı âherden müdâhale olunmaya. Şöyle bileler alâmet-i(21) şerîfime i'timâd kılalar. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' min şehri recebi's-şerîf li sene erbaa ve seb'îne ve mieteyn ve elf.

121.Hüküm(46b-3): 1 Zilhicce 1274 Pazartesi günü ruyet-I hilal olduğu sabit olduğundan ayın 9. salı günü arefe 10. çarşamba günü kurban bayramı olduğu ve bu günde teşrik tekbiri getirilmesi ve top atılması hususunda ilgili memurlara bilgi verildiği hususunda 6 Rebî'u'l-âhir 1274 tarihli ilam kaydıdır.

(1)Dîvân-ı 'üvân-ı ma'delet-'üvân-ı dâverîlerine ma'rûz-ı dâ'îleridir ki; İşbu bin iki yüz yetmiş dört senesinde vâki'(2) zilhicce'i's-şerîfenin guresi pazartesi gününden ru'yet olunduğu 'inde's-şer' sâbit olmakla mah-ı mezkûrun dokuzuncu(3) yevm-i salı arafe onuncu çarşamba günü 'id-i adhiyye-i sa'îd olmakla yevm-i mezbûrda eyyâm-ı teşrik ve evkât-ı hamsede(4) top endâht olunarak terbi'î şe'âir-i İslamiye için me'mûrlarına emr u ferman buyrulması zımında huzûr-ı 'âlilerine (5)ilâm olundu. Fî 6 Rebî'u'l-âhir sene 1274.

122.Hüküm(46b-4): Samsun İli Akçay Kazası Hüseyin Mescidi köyünden olup vefat eden esbak kaza katibi Hurşid Efendi ibn-i Abdullah'ın eşinden başka mirasçısının olmadığı ve bu nedenle mirasının 1/4ünün eşine gerisinin hazineye verilmesi gerektiği ancak borcu terekesinden fazla olduğu ona ait evin satıldığına ilişkin 4 Zilhicce 1274 tarihli hüccet kaydıdır.

(1)Vilâyet-i Anadolu'da Canik Sancağı dâhilinde Akçay kazasının Hüseyin Mescidi karyesinde sâkin iken bundan akdem fevt olan (2)esbak kaza katibi Hurşid Efendi ibn-i Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkası Hanife bint-i Yakub nâm Hatundan(3) gayri zâhirde vâris-i ma'rûf ve ma'rûfesi olmayıb terekesinin dört sehmi itibar bir sehmi zevce-i merbûreye üç sehmi(4) cânib-i beytü'l-mâl'e 'âid ve râci' olmakla bu misillu metrûkâtın bâ-irâde-i seniyye kabza memur olan sancağ-ı mezbûr(5) mal müdürü fütüvvetlû Halil İbrahim Efnedinin vekîl-i müseccel-ı mürseli

sa'âdetlû mutasarrıf paşa Hazretlerinin Kavasbaşısı(6) hamıyyetlu Ali Ağa ile zevce-i mezbûreden her birinin taleb ve iltimâs ve ma'rifet-i şer'le tahrîr-i tereke-i(7) müteveffâ-yı mezbûr münâdi yediyle ba'de'l-müzâyede müteveffâ-yı merkûmun duyûnu terekesinden ezyed olduğu 'inde's-şer' ve'lmeclis(8) sâbit ve zâhir olduktan sonra vereseden zevce-i mezbûre Hanife Hatun vekîl-i mumaileyh Ali Ağa tereke keff-i yed etmeleriyle ashâb-ı(9) azîmden ve kazâ-i mezbûr aalilerinden Hacı Dursun Ağa ve Derviş Ağa ve Hacı Çukadar ve Osman Ağa ve Bezzaz Ağası (10)oğlu Ahmed Ağa ve Çengeloğlu Hacı Hasan ve Kürt Hacı Mehmed nâm kimesne ve sâir cerîdede mezkûru'l-esâmi alacak sâhibleri(11) zâhir oldukları halde Çarşamba Mahkemesinde meclis-i şerîf-i enverde kaza-i mezbur azasından işbu bâ'isu'l-kitâb Ömer Ağa(12) ibn-i el-Hac Hüseyin mahzarında her biri ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edub akd-ı âti'z-zikrin suduruna deĝin bi'l-ğırâma? vâzi'u'l-yed bulunduĝu(13) sâlifuz-zikr Hüseyin Mescidi karyesinde vâki' bir taraftan ark ve bir taraftan Hacı Kanbar avlusu ve bir taraftan Zaimoĝlu avlusu ve bir taraftan(14) cadde ile mahdûd fevkânî üç odayı müşt Emil nısıf menziliimin hisse-i şâyi'amız münâdi marifetiyle bey'a arz olunub lede'l-müzâyede(15) dört bin kuruşda mumaileyh Ömer Ağa üzerinde karardâde olub ziyâdeye tâlib-i aheri bulunmadıĝından hususun icab ve kabulü(16) hâvî bey'-ı bât-ı sahîh-i şer'î ile dört bin kuruşa mumaileyh Ömer Ağa'ya bey' ve temlîk ve Maliye Nezaret'an teslim eylediĝimizde ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ....

Varak-47

(1)Ve temellük ve kabûl eyledikten sonra semeni olân meblaĝ-ı mezbûru dört bin gurûşu mumâ-ileyh Ömer Ağa yedinden tamâmen ve kâmilen ahz ü kabz (2) edib bi't-tamâm beynimizde iktisâm eyledik ba'de'l-yevm menzil-i mezbûrun nısıf hisse-i şâyi'asında bizim aslâ 'alâka ve müdahilimzi (3) kalmayub mumâ-ileyh Ömer Ağa'nın mülk-i müşt erâsı olmuştur ke-emsâlihi mutasarrıf olsun dediklerinde eseri't-tasdîki's-şer'i (4) mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Fî 4 Zilhicce li-sene 1274

123.Hüküm(47a-1):Körali oğlu Osman bin İbrahim ve Ali oğlu Hüseyin'in Darende Kazası ahâlilerinden Hüseyin ibn-i Ali ve Hüseyin bin Mehmed'in kendilerine ait kısraklarını çaldıklarına dair iddiasını ıspat ettiğinden anılanların kısrakların parasını davacılara vermeleri hususunda 7 Zilhicce 1274 tarihli ilam kaydır.

(1)Mâ'rûz-ı dâ'îleridir ki Vilâyet-i Anadolu'da Vezirköprülü Kazası'ndaki Yurimebalu? Karyesi sâkinlerinden Kır Alioğlu Osman (2) bin İbrahim ve Kirlan Karyesi'nden Alioğlu Hüseyin nâm sâhib-i 'arzuâlden her biri Medine-i Samsun mahkemesinde (3) meclis-i şer'-i münîrde ve Darende Kazası ahâlilerinden Hüseyin ibn-i Ali ve Hüseyin bin Mehmed nâm kimesneler muvâcehesinde merkûmân târih-i i'lâmdan (4) iki mâh mukaddem ramazan-ı şerîfin yirmi beşinci gicesinde Amasya Kazası'nın Harmanağalı Karyesi civârında sekiz yüz gurûş (5) kıymetli bir re's katır hammalı olân temurka? Kısrığımız ile iki bin gurûş kıymetli bir re's dişî kesdane kurusu katırımızı hafıyyen (6) ahz edib firar etmeleriyle sûâl olûnub hayvanât-ı mezbûreler kâim ise 'aynen müstemleke ise zamânen kıymetlerini taleb (7) iderüz deyü ba'de'd-da'vâ ve'l-inkâr müdde'îyân-ı merkûmândan ber vech-i muharrer mer'âlarına beyine mutâbık olundukda her biri mahallinde (8) lede't-tezkiye makbûlü'ş-şehâde idükleri ihbâr olunân kaza-i mezbûrun Kirlan Karyesi'nden Musa oğlu Hüseyin bin Musa (9) ve Topal Hasan oğlu Ahmed bin Hasan nâm kimesnelerden her biri meclis-i şer'de sâlifü'z-zikr Harmanağalı nâm karye civârında (10) müdde'îyân-ı merkûmân sekiz yüz gurûş kıymetli bir re's kısrak ve iki bin gurûş kıymetli bir re's katırını merkûm Hacı Halil yedinde ve merkûm (11) Hüseyin'e arkasından sevk iderek Amasya tarafına götürürler iken bizler re'ye'l-'ayn müşâhede eyledik deyü her biri bi'l-muvâcehe ber nehc-i (12) şer'i isbât itmeğın mûcîbince kısrak-ı mezbûr kâim ise 'aynen müstemleke ise kıymeti olân sekiz yüz gurûş zamânen merkûm Hüseyin'e te'dîye ve tesellümüne ve (14) teslîmine merkûmân Hüseyin ve Hacı Halil'e tenbîh olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı 'âlfilerine i'lâm olundu. Fî 7 Zilhicce li-sene 1274.

124.Hüküm(47a-2):Samsun'un Hançerli Mahallesi'nden Ali Osman ibn-i Mustafa evleri bitişik olan Könboloğlu Hüseyin bin Mehmed'in evlerinin arasındaki mesafeyi daralttığı bu dava ederek kendisinin de evni onun evine bitişik yapması hususunda sulh olduklarına dair 7 Zilhicce 1274 tarihli ilam kayıdır.

(1)Mâ'rûz-ı dâ'îleridir ki

(2)Husûs-ı atî'l-beyânının mahallinde ketb ve kat'-ı nizâ' için savb-ı şer' den bi'l-iltimâs irsâl olunân Mevlânâ Kâtib (3) Ahmed Necati ibn-i Osman Efendi Medine-i Samsun'un Hançerli Mahallesi'nde vâki' mahalli nizâ'a vârub huzûr-ı müsliminde (4) 'akd-ı meclis-i şer'-i 'âlî etdikte mahalle-i mezbûre ahâlisinden Ali Osman ibn-i Mustafa meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda yine mahalle-i (5) mezbûreden Könboloğlu Hüseyin bin Mehmed muvâcehesinde merkûm Hüseyin'in işbû mu'âyene olân binâsının ta'mîrine mübâşeret (6) eylediği menzil ile benim menzirim saçağı arasında saçak payımız olân bir arşun mikdârı 'arsasının (7) saçak payını bütün bütün kendi tarafına alarak nama muzırratı oluyor deyü tasaddî eylediği da'vâsından (8) bâ-tavassut müslimîn müdde'î-i merkûm Ali Osman dahi menzil-i mezkûrunu hedm edib müceddeden inşâasına mübâşeret (9) idecek olduğu hâlde merkûm Hüseyin'in binâ eylediği menzili şimâl direğine şimâl direğini ve saçağını (10) saçakına ilhâk itmek üzere musâlaha ve ol-vechle kat'-ı nizâ' eylediklerini mevlânâ-yı mezbûr mahallinde ketb (11) ve tahrîr ve ma'ân mürsel ümenâ-i şer'le huzûr-ı şer'a gelüb 'alâ vukû'a inhâ ve takrîr eylediği bi'l-iltimâs Samsun (12) mahkemesinden huzûr-ı 'âlîlerine i'lâm olundu. Fi 7 Zilhicce li-sene 1274.

125.Hüküm(47a-3):Aslen Arhova Kazasından olup ticaret için Samsun'da ikamet eden Reşid bin Mustafa, İbrahim bin Hasan'a verdiği yüzük ile parasını aldığına dair birbirlerinin zimmetini ibra ettikleri hususunda 8 Zilhicce 1274 tarihli ilam kayıdır.

(1)Mâ'rûz-ı dâ'îleridir ki

(2)'An asl Arhova Kazası ahâlisinden olub Medine-i Samsun'da ticâretle mukîm Reşid bin Mustafa nâm kimesne meclis-i (3) şer'imizde kaza-i mezbûr sâkinlerinden İbrahim bin Hasan muvâcehesinde merkûm İbrahim târih-i i'lâmdan bir mâh mukaddem (4) Oylas Karyesi'nde virmiş olduğum iki mecediye yüzük altunlarım ile nısf menâd bahâları iki yüz elli (5) gurûş alacak hakkımı ba'de'l-

murâfaka merkûmun yedinden tamâmen ve kâmilên ahz ü kabz edib meblağ-ı mezbûr (6) iki yüz elli gurûş mutâlebesine müte'allika 'âmme-i da'vâdan merkûm İbrahim'in zimmeti ibrâ ve iskat (7) etdim deyü merkum Reşid'in meşruhasın-ı merkum İbrahim tasdik ve ibra-yı mezbure-i kabul eylediği tescil bi'l iltimas samsun mahkemesine huzur-ı aliyelerine ilam olundu.

126.Hüküm(47a-4): Samsun Kazası'nın Süngürt Karyesi'nden Dimo veledi Yuri ile Karamos Karyesinden Süleyman bin Mustafa arasında tay ile ilgili davalarında sulh olup birbirlerinin zimmetlerin ibra ettiklerine dair 7 Zilhicce 1274 tarihli ilam kayıdır.

(1)Mâ'rûz-ı dâ'îleridir ki

(2)Medine-i Samsun Kazası'nın Süngürt Karyesi'nde mütemekkin Dimo veled-i Yuri nâm kimesne meclis-i şer'-i münîrde Karamos Karyesi sâkinlerinden Süleyman bin Mustafa (3) ile terâfu'larında fillerinde târih-i i'lâmdan yirmi beş gün mukaddem gâib-i 'ani'l-meclis oğlu Yuri bir re's beş yaşında olân kır tayımı (4) benim ilm ve haberim yok iken merkûm Süleyman'ın acib-i kıdemi olân bir re's bârgîr ile iki yüz otuz gurûş üste vermek üzere (5) değışib ben istediği üzere icâzet virmişdi deyü beynlerinde münâza'a-i kesîr vukû' bulmakla bâ-tasaddi mustağini merkum musâlihîn Süleyman iki yüz otuz (6) gurûş üsteden fâriğ olub müceddeden her biri yedinde olân bârgîr ve tayı kabûl ve yine her biri husûs-ı mezbûre müte'allaka 'âmme-i da'vâdan (7) aherin zimmeti ba'de'l-ibrâ ve'l-kabûl ve bu vechle kat'-ı nizâ' eyledikleri tescil ve bi'l-iltimâs Samsun mahkemesinde huzûr-ı 'âlîlerine i'lâm olundu bâkî (8) Fî 7 Zilhicce li-sene 1274.

127.Hüküm(47a-5):Samsun İli, Kadı köyünden Kiryaki binti İstori oğlu İstori veledi Dimitri'nin kendisini dövdüğünü ancak bunu ıspatlayamadığı için muarazadan men edildiğine dair 8 Zilhicce 1274 tarihli ilam kayıdır.

(1) Mâ'rûz-ı dâ'îleridir ki

(2) Medine-i Samsun'a muzâfa Kadı Karyesi'nde mütemekkin şahsı mu'arrefe sâhibe-i 'arzuğâl Kiryakiye bint-i İstori huzûr-ı 'âlîlerinde ma'kûd (3) meclis-i şer'de karye-i mezbûre mütemekkinlerinden derûn-ı 'arzuğâlde mezkûr-ı l-ism sadrî kebîr oğlu İstori veled-i Dimitri ile terâfu'larında (4) merkûm İstori târih-i i'lâmdan on iki gün mukaddem karye-i mezbûrede sâkine olduğum menzirimde bi-gayrı hakk yumruk (5) ile göğsüme ve kulağımın tozuna darb-ı şedîd ile darb ve cerh

etmekle mûcîb-i şer'isini talep ederim (6) deyü ba'de't-da'vâ ve'l-istintâk ve'l-inkâr müdde'îyye-i mezbûreden ber vech-i muharrer müdde'âsına mutâbık beyine (7) talep olundukda isbât-ı beyineden izhâr-ı 'aciz edib tahlife dahi talib olmamağla mûcîbince müdde'îyye-i (8) mezbûre Kiryakiye darb da'vâsıyla bilâ beyine merkûm İstori'ye bi-vech-i şer'i mu'ârazadan men' olduğu (9) tescîl ve bi'l-iltimâs Samsun mahkemesinden huzûr-ı 'âlîlerine i'lâm olundu. Fî 8 Zilhicce li-sene 1274.

128.Hüküm(47b-1):Samsun İli, Madenkabı Kazası'nın Karaberçin köyünden vefat eden Panayot veledi Kostanti'nin varislerinin vasisi, ölenin Sakiloğlu Bordem'de alacağı olduğunu ancak bunu ıspat edemediği için muarazadan men edildiğine dair 8 Zilhicce 1274 tarihli ilam kayıdır.

(1) Mâ'rûz-ı dâ'ileridir ki

(2) Medine-i Samsun'a muzâfa Madenkabı Kazası'nın Karaberçin Karyesi'nde mütemekkin iken bundan akdem fevt olân Panayot (3) veled-i Kostanti'nin verâseti zevce-i metrûkesi Destiye bint-i Yani ile anası Mayeme bint-i İtam ve sulbî sagîr oğlu (4) İstepos ve sulbîye sagîre kızı Mariye'ye münhasıra olduğu ba'de't-tahakkükü's-şer'i sagîrân-ı mezbûrânın tesviye-i umûrlarına (5) kibel-i şer'den vasî nasb ve ta'yîn olunân Save veled-i Yani nâm kimesne meclis-i şer'-i münîrde karye-i mezbûre mütemekkinlerinden (6) işbû bâ'isü'l-i'lâm Sakiloğlu Bordem veled-i Haralanyo mahzarında sagîrân-ı mezbûrânın babaları müteveffâ-yı merkûmun (7) vefâtında kemerinden beş bin gurûş nakdini ahz etmekle meblağ-ı mezbûru bi'l-vesâye talep ederim deyü ba'de'd-da'vâ (8) ve'l-istintâk merkûm Bordem cevâbında meblağ-ı mezbûrun iki bin iki yüz yetmiş gurûşunu ikrâr mâ'adâ iki bin (9) yedi yüz otuz gurûş ziyâdeyi ba'de'l-inkâr müdde'î vasî-i merkûmdan ber vech-i muharrer beyine talep olundukda isbât-ı (10) beyineden izhâr-ı 'aciz edib tahlife dahi atalim olmamağla mûcîbince müdde'î vasî-i merkûm Save'nin iki bin (11) yedi yüz otuz gurûş mutâlebesiyle merkûm Bordem bilâ beyine mu'ârazadan men' olduğu (12) tescîl ve bi'l-iltimâs Samsun Mahkemesinden huzûr-ı 'âlîlerine i'lâm olundu. Fî 8 Zilhicce li-sene 1274.

129.Hüküm(47b-2):Samsun İli, Hançerli Mahallesi'nden Ayşe binti Mustafa, Topçu Yüzbaşı Hasan Ağa ibn-i Osman bahçesi ile sınır olan bahçesini Erzurumlu Mehmed bin Osman'a sattığını ancak şufa hakkı ile bunu satın almak istediğini konu ile ilgili görülen davada muarazadan men edildiğine dair 8 Zilhicce 1274 tarihli ilam kayıdır.

(1) Mâ'rûz-ı dâ'îleridir ki

(2) Medine-i Samsun mahallâtından Hançerli Mahallesi'nde sâkine Ayşe bint-i Mustafa'nın vekîl-i müsbet-i şer'isi damadı Kayıkçı Ahmed bin Hasan (3) nâm kimesne meclis-i şer'de mahalle-i mezbûre sâkinlerinden Erzurumlu Mehmed bin Osman muvâcehesinde mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan merkûm (4) Mehmed menzili ve bir taraftan Mehmed Kavasi avlusu ve bir taraftan İzzet menzili ve bir taraftan müvekkilem mezbûre Ayşe Hatun'un bahçesi ile (5) mahdûd olub dört ağaç dut ve bir-i mâyı müştemil olân bahçeyi mâliki Topçu Yüzbaşı Hasan Ağa ibn-i Osman (6) nâm kimesne târih-i i'lâmdan bir gün mukaddem üç bin beş yüz gurûş semen-i medfû' ve makbûz merkûm Mehmed'e bey' ve teslîm edib (7) ol-dahi ber vech-i muharrer istirdâd-ı tesellüm etmiş ise de bahçe-i mahdûd-ı mezkûr müvekkilem mezbûrenin bahçesine muttasıl ve mülâsık (8) olub şefî' olmakla bey'-i mezbûru istimâ' eylediği anda bilâ te'hîr taleb-i muvâsebe-i şafa'a edib (9) izhâr etmekle bahçe-i mezbûre şefî' olmakla taleb ederim deyü ba'de'd-da'vâ ve'l-istintâk merkûm Mehmed muvâcehesinde (10) fi'l-vâki' bahçe-i mahdûd-ı mezkûr müvekkile-i mezbûre Ayşe Hatun'un bahçesine muttasıl ve mülâsık olduğunu ikrâr (11) lakin bahçe-i mezbûrun kable'îştirâ etrâf-ı erba'asından üçer adım mahallini bâyi'-i merkûm bana meccânen hibe ve teslîm (12) edib ben dahi intihâb ve kabûl eyledikten sonra vustunu meblağ-ı mezbûr mukâbili bana bey' ve teslîm eyledi deyü ba'de'd-def' (13) ve'l-inkâr dâfi'-i merkûmdan ber vech-i muharrer beyine taleb olundukda mahallinde şâhidlerin istimâ' için (14) sab-ı şer'den Mevlânâ Kâtib Ahmed Efendi ibn-i Ahmed mahal-li nizâ'a irsâl olûnub mahalle-i mezbûre sâkinlerinden (15) lede't-tezkiye şehâdetleri makbûle olân Muhtâr Mehmed Efendi ibn-i Ahmed ve Ali Pehlivan bin Ali ve Ali Raşid (16) ibn-i Süleyman nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber nehc-i şer'i mülk-i mevhubu tahdîd iderek isbât itmeğin (17) mûcîbince müdde'î vekîl-i merkûm Ahmed müvekkilesine izâfetle talib-i şafa'a ile merkûm Erzurumlu Mehmed'e bi-vech-i şer'i mu'ârazadan

(18) men' olunduğu tescil ve bi'l-iltimâs Samsun Mahkemesinden huzûr-ı 'âlîlerine i'lâm olundu. Fî 8 Zilhicce li-sene 1274.

130.Hüküm(47b-3):Samsun İli, Çarşamba nâm-ı diğer Erim Kazası'nın Mehmedveli Karyesi'nden Türkmen oğlu Mustafa bin Mehmed bin Ahmed'in mirasçılarının vasisi eşi Fatma binti Osman mahkemeye gelerek Abdülvahidoğlu Mehmed ve Ahmed ebnân Abdülvahid Türkmenoğlu Mehmed bin Mustafanın Türkmen oğlu Mustafa bin Mehmed'i öldürerek köprüden suya attıklarını ancak iddiasını ispat edemediği için muarazadan men edildiğine dair 16 Zilhicce 1274 tarihli ilam kayıdır.

(1) Mâ'rûz-ı dâ'îleridir ki

(2) Canik Sancağı'nda Medine-i Samsun'a muzâfa Çarşamba nâm-ı diğer Erim Kazası'nın Mehmedveli Karyesi'nde sâkin iken bundan akdem katl-i fevt olân Türkmen (3) oğlu Mustafa bin Mehmed bin Ahmed'in verâseti zevce-i menkûha-i metrûkeleri Fatma bint-i Osman ve Hanife bint-i Hüseyin ve saulbi sagîr oğulları Mehmed ve Ali ve Arif ve (4) Ahmed ve Hüseyin ve sulbîye sagîre kızları Hadice ve Emine ve fatma ve Ayle'ye inhisârı tahakkukdan sonra sagîrûn-ı mezbûrûnun tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'-i şer'i (5) enverden bâ-hüccet-i şer'iyye vasî-i mansûbeleri zevce-i mezbûre Hanife bint-i Hasan tarafından dahi zikr-i atî husûsda vekîl ve sâbitü'l-vekâlesi mu'arrefetü'z-zât diğer zevce-i (6) mezbûre Fatma bint-i Osman nâm hatun medine-i Samsun'da Bâb-ı mutasarrıfde meclis-i livada ma'kûd meclis-i şer'-i münîrde müftü-i belde a'zâ-yı meclis hâzır oldukları (7) hâlde mübâşir ma'rifetiyle ihzâr olunân karye-i mezbûre sâkinlerinden Abdülvahidoğlu Mehmed ve Ahmed ebnân Abdülvahid Türkmenoğlu Mehmed bin Mustafa (8) muvâcehelerinde merkûmûn Mehmed ve Ahmed ve diğer Ahmed nâm kimesneler târih-i i'lâmdan yedi mâh mukaddem Cemaziye'l-Ahir'in yirmi üçüncü perşenbe günü mûrisimiz (9) maktûl-ı merkûm Mustafa li-ecli'l-musâlih Çarşamba Kasabası'ndan Medine-i Samsun'a gider iken esnâ-yı râhda kasaba-i mezbûre ile medine-i mezbûre (10) vasatında Ortaköprü nâm mahalde merkûmûn önüne çıkıp bi-gayrı hakk amden ve me'an ip ile bağlayub ve ip-i mezkûre taş bağlayıb köprü-yü mezkûr (11) tahtında vâki' ırmağa ilkâ iderek telef etmeleriyle mûcîb-i şer'isi bi'l-isâle ve bi'l-vekâle ve bi'l-vesâye taleb ederim deyü ba'de't-da'vâ (12) ve'l-istintâk ve'l-inkâr müdde'îyye-i mezbûreden ber vech-i mubîn beyine taleb olundukda bi'd-defa'ât emhâl ve istimhâl müddet-i şer'iyyesi (13) tamâm ve mürûr ile isbât-ı beyineden 'aciz olub

tahlife dahi atalib olmamağla müdde'îyye-i mezbûre Fatma Hatun bi'l-vesâye ve bi'l-vekâle ve bi'l-isâle (14) merkûmûn Mehmed ve Ahmed ve diğeri Ahmed üzerlerine bilâ beyân mu'ârazadan men' olunduğı tescil ve bi'l-iltimâs Samsun mahkemesinde huzûr-ı 'âfîlerine (15) i'lâm olundu bâkî emri'l-hazret-i velü'l-emr. Fî'l-yevmî's-sâdis 'aşer min şehri Zilhiceti's-Şerîfe li-sene erba'a ve seb'în ve mieteyn ve elf.

131.Hüküm(47b-4):Aslen Arhova olup ticaret için Samsun ili Olyas köyünde ikamet eden Laz İbrahim bin Hasan birlikte kaldığı odadae Laz Reşid ibn-i Mustafa'nın kendisine ait eşyalarını çaldığını ve bu husuta sulh olduklarına dair birbirlerinin zimmetlerini ibra ettikleri hususunda 8 Zilhicce 1274 tarihli ilam kayıdır.

(1) Mâ'rûz-ı dâ'îleridir ki

(2) 'An asl Arhova Kazası ahâlisinden olup Medine-i Samsun'un Olyas Karyesi'nde ticâretle mukîm Laz İbrahim bin Hasan (3) nâm kimesne meclis-i şer' de yine kaza-i mezbûre ahâlisinden işbû bâ'isü'l-ism Laz Reşid ibn-i Mustafa ile terâfu'larında merkûm Raşid (4) târihi i'lâmdan on beş gün mukaddem medine-i mezbûrede sâkin olduğum odaso derûnunda yadığım altında yüz yirmi beş gurûş (5) kıymetli iki 'aded mecediye altunumu hufyeten ahz kabz etmekle taleb ederim deyü merkûmun inkârına mukarin tasaddî eylediğim da'vâmdan (6) bâ-tavassut-ı muslihin meccânen altun-ı mezkûrların mutâlebesine müte'allik-a 'âmme-i da'vâdan merkûm Reşid'in zimmetinin ibrâ ve iskat etdim (7) deyu ibrahimin kelimât-ı meşrûhasını merkûm Raşid tasdîk ve ibrâ-yı mezbûru kabûl eylediği tescil ve bi'l-iltimâs Samsun (8) mahkemesinde huzûr-ı 'âfîlerine i'lâm olundu el-emri'l-velü'l-emr. Fî'l-yevmî's-sâmin min şehri Zilhiceti's-Şerîfe li-sene erba'a ve seb'în ve mieteyn ve elf.

132.Hüküm(48a-1):Samsun ili Çarçamba kasabası Sabi Mahallesinden Hacca giderken vefat eden Kavasbaşı el-hacc Hüseyin Ağa ibn-i Abdullah'ın ölmeden önce Şeyhun Karyesi'nde bulunan bir göz değirmenini vakfettiğini ve bu nedenle mirasçılarının vasisi Hâfız Ahmed Ağa ibn-i Ali muarazadan men olduğuna dair 16 Zilhicce 1274 tarihli hüccet kayıdır.

(1) Canik Sancağı'nda Kasaba-i Çarçamba mahallâtından Sabi Mahallesi'nde sâkin iken bundan sekiz sene mukaddem tarîk-i Hicaz mağfîret tarzda

(2) fevt olân Kavasbaşı el-Hac Hüseyin Ağa ibn-i Abdullah'ın verâseti zevce-i

menkûha-i metrûkesi Vefaht bint-i Abdullah (3) ile sulbî kebîr oğulları Hasan Ağa ve Muhammed Ağa ve sulbîye kızı Fatma'ya münhasıra olub kable'l-kismet ibn-i mezbûr Hasan Ağa dahi (4) fevt olub verâseti zevce-i menkûha-i metrûkaları Alime bint-i İbrahim ve Havva ibnet-i İbrahim nâm hatunlar ile sulbîye kebîr kızı (5) Aliye ve sulbîye kızı Emine ve Mine ve li-ebeveyn er karındaşı merkûm Muhammed Ağa ve li-ebeveyn kız karındaşı mezbûre Fatma'ya münhasıra (6) olduğu 'inde's-şer'i'l-enver zâhir ve nümâyân oldukdan sonra müteveffâ-yı sâni Hasan Ağa'nında sulbîye sagîr kızları Emine ve Mine'nin (7) li-ecli'l-musulha kıbel-i şer'den mansûb ve sagîri kasaba-i mezbûre ahâlisinden Hâfız Ahmed Ağa ibn-i Ali nâm kimesne meclis-i şer'i (8) şerîf-i enverde müteveffâ-yı evvelinin sulbî kebîr oğlu olub zikr-i câî değirmene vaz'-ı yedi tenbîh ile sâbit olân (9) işbû bâ'isü'l-kitâb merkûm Muhammed Ağa mahzarında evkâf müdiri muhabbetlü Muhammed Emin Efendi hâzır olduğu hâlde üzerine da'vâ (10) ve takrîr-i kelâm edib müteveffâ-yı evvel el-Hac Hüseyin Ağa terekesinden olub kasaba-i mezbûrun Şeyhun Karyesi'nde vâki' (11) 'inde'l-ahâli ve'l-cirân ma'lûmetü'l-hudûd bir göz değirmenden vasîleri olduğum sagîrân-ı mezbûrânında bi'l-münâsahati's-şer'iyye (12) hisse-i irsiyeleri nükûlü ve bi-gayrı hakk zabt etmekle keff-i yed ve bana teslîme merkûm Muhammed Ağa'ya tenbîh olunmak bi'l-vesâyeye matlûbumdur didikde gibbe's- (13) sûâl merkûm Muhammed cevâbında müteveffâ-yı mezbûr hâl-i hayâtında ve kemâl-i akl-i sıhhatinde hacc-ı şerîfe gider iken bi-emri'llahi te'âlâ fevt (14) olduğunda silk-i mülk-i sahîhinde münselik olân değirmen-i mahdûd-ı mezkûr terekeden ifrâz olub mütevellî yediyle icâr olûnub (15) hâsıl olân icârından senevî kur'ân-ı kerîmden üçer ihlası-ı şerîf tilâvet oluna ve birer kurban zebh oluna ve bir 'aded üç (16) vakiye şem'-i 'asel icâr olûnub kasaba-i mezbûrede vâki' Ketan Cami'-i Şerîf'inde ikâd oluna ve vazîfe-i fazlası değirmen-i (17) mezkûrun ta'mîr ve termîmine sarf oluna deyü vasiyet ve vesâyâ-yı mezkûresini tenfîze beni vasî-i muhtâr nasb ve ihtiyâr etdikte (18) ben dahi vesâyeyi mezkûreyi kabûl ve hıdmet-i lâzimesini ber vech-i muharrer ikâmete ta'ahhüd etmişdim ol-vechle değirmen-i mahdûd-ı mezkûra bi-hakk (19) vaz'-ı yed ederim deyü ba'de'd-def' ve'l-inkâr dâfi'-i mezbûrdan def'ine mutâbık beyine taleb olundukda 'udûl ahrâr-ı ricâl-ı müslimînden Küblü (20) Karyesi ahâlisinden Hacı Yusuf ve Yahyaoglu Ali ibn-i İbrahim ve kasaba-i mezbûrun Çay Mahallesi'nde Ali Usta ibn-i Ali nâm (21) kimesneler li-ecli's-şehâdet meclis-i şer'iyye hâzırûn olub iştihâd olunduklarında fi'l-hakîka müteveffâ-yı diğeri el-Hac Hüseyin Ağa (22) hâl hayâtında ve kemâl-i 'akl-i sıhhatinde hacc-ı

şerîfe gider iken ben bi-emri'llahi te'âla fevt olduğumda silk-i mülk-i sahîhimde (23) münselik olân sâlifü'z-zikr değirmen-i mahdûd-ı mezkûr terekemden ifrâz olûnub mütevellî yediyle icâr olûnub hâsıl olân (24) icârından senevî kur'ân-ı kerîmden üçer hatm-ı şerîf tilâvet oluna ve bir re's ganem kurban zebh oluna ve üçer kıyyelik (25) bir 'aded şem'-i 'asel icâr olûnub kasaba-i mezkûrede vâki' Ketan Cami'-i Şerîf'inde ikâd oluna ve fazlası değirmen-i mezkûrun (26) ta'mîr ve termîmine sarf oluna deyü vasiyet ve vesâyâ-yı mezkûresini tenfîze oğlu merkûm Muhammed Ağa'yı vasî-i muhtâr (27) nasb ve ihtiyâr etdikte ol-dahi vesâyet-i mezkûresi ber vech-i muharrer bizim huzûrumuzda kabûl ve hıdmet-i lâzîmesini (28) ikâmete ta'ahhüd etdikten sonra mezbûr el-Hac Hüseyin Ağa musırrân 'alâ isâihi fevt oldu bizler bu husûsa bu vech üzere (29) şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü beraber adât-ı şehâdet-i şer'iyye etdikte ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâ- (30) detleri makbûle olmağın mûcîbiyle ba'de'l-hükm vasî-i merkûm Hâfız Ahmed Ağa değirmen-i mezkûr bu vech üzere (31) şer'-i mu'ârazadan men' olunduğu mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu ve tahrîr olundu. Fî'l-yevmî's-sâdis 'aşer min şehr-i (32) Zilhiceti'ş-Şerîfe li-sene erba'a ve seb'în ve mieteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Ahiloğlu Abdülvahid

Marmaracı Muhammed oğlu Muhammed

Sivri Bayrakdar oğlu Abdurrahman Kara Hüseyin oğlu Ahmed

Ve Muhzır Mehmed Efendi

Ve gayrühüm mine'l-hâzırîn.

133.Hüküm(48a-2): Samsun'un Cami'-i Kebîr Mahallesi'nden Hatiboğlu Mustafa bin Mehmed, Ömer bin Hüseyinin vakıf çeşme yakınında yaptırdığı evin abdesthanesinden duvarı delerek çeşmeden su aldığı ve vakıf çeşmeye zarar verdiği iddiasıyla ve bu iddiasını ispat etmesi üzerine Ömer'in yaptığı tuvaleti yıkacağını ve başka bir yere taşıyacağını taahhut etmesi üzerine 16 Zilhicce 1274 tarihli hüccet kayıdır.

(1) Mâ'rûz-ı dâ'îleridir ki

(2) Sadır olân buyruldu-i 'âlîlerine imtisâl husûs-ı atî'l-beyânın mahallinde keşf ve mu'âyene ve kat'-ı nizâ' için savb-ı şer'den bi'l-iltimâs irsâl (3)

olunân Kâtib Mevlânâ Hasan Hüseyin Efendi ibn-i Osman Efendi Medine-i Samsun'un Cami'-i Kebîr Mahallesi'nde vâki' mahall-i nizâ'a vârub huzûr-ı müsliminde 'akd-ı meclis-i (4) şer'-i 'âlî etdikte mahalle-i mezbûre sâkinlerinden sâhib-i 'arzuhâl Hatiboğlu Mustafa bin Mehmed nâm kimesne meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda yine mahalle-i mezbûrede sâkin derûn-ı (5) 'arzuhâlde mezkûr'l-ism Ömer bin Hüseyin cevâbında merkûm Ömer'in sâkin olduğu işbû mu'âyene olunân menzilin abdesthânesi muhaddes olub bana mazarrat (6) olduğundan abdesthane-i mezkûru mahall-i muhaddesden hedmle mahall-i ahire nakli ve bundan mâ'adâ işbû binâ inşâasına muvaffak olduğum vakf çeşmenin menzili (7) tarafından divarını delüb menziline su almış olduğu deliği dahi sedd edib ol-vechle vâki' olân mazarratının men'î murâdıdır deyü tasaddî eylediği (8) da'vâsı ba'de'l-keşf ve'l-mu'âyene fi'l-hakîka muzırratı olduğu zâhir ve bâhir olduğdan sonra merkûm Ömer dahi ikrâr edib ol-vechle vâki' olân (9) muzırratını def' için abdesthane-i mezkûru mahall-i muhdesden hedm mahalli-i ahire nakl ederim ve çeşme-i mezkûrdan olub su aldığım deliği sedd ederim (10) deyü merkûm Ömer'in kelimât-ı meşrûhasını müdde'î-i merkûm tasdîk ve ol-vechle kat'-ı nizâ' eylediklerinin mevlânâ-yı mezbûr mahallinde ketb ve tahrîr ve ma'ân mürsel (11) ümenâ-i şer'le huzur-ı şer'a gelüb 'alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs Samsun mahkemesinden huzûr-ı 'âlîlerine i'lâm olundu bâkî (12) emri'l-velû'l-emr. Fî'l-yevmî's-sâdis 'aşer min şehr-i Zilhicce'ti'ş-Şerîfe li-sene erba'a ve seb'în ve mieteyn ve elf.

134.Hüküm(48a-3):Samsun'a muzâfa Ökse Kazası'nın Karaulak Karyesi'nden Şehri binti ali'yi vekili olup Sa'di Bey Mahallesi ahâlisinden Erzincanlıoğlu Abdullah Ağa ibn-i el-Hac Mehmed tarafından Hasan bin Temel ile evlendirdiğine dair 16 Zilhicce 1274 tarihli hüccet kayıdır.

(1) Medine-i Samsun'a muzâfa Ökse Kazası'nın Karaulak Karyesi'nde sâkine ve zât ta'rîf-i şer'î ile (2) mu'arrefe olân Şehri binti Ali nâm bîkr-i baliğa tarafından zîkr-i atî nikâhda vekîl-i müseccel-i şer'isi olân (3) medine-i mezbûrun Sa'di Bey Mahallesi ahâlisinden Erzincanlıoğlu Abdullah Ağa ibn-i el-Hac Mehmed nâm kimesne (4) meclis-i şerîf-i kadîm-i lâzımü't-ta'zîmde karye-i mezbûrda sâkin 'an asl oğlu sâhib-i heze'l-kitâb Hasan bin Temel (5) mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edib müvekkile-i mezbûre Şehri nâm bîkr-i baliğa'yı bin gurûş mühr-i mu'accel beş yüz (6) gurûş mühr-i müeccel tesmiyesiyle lede'ş-şühûd merkûm Hasan'a bi'l-vekâle 'akd ve tezvîc eyledim didikde ol-dahi ber vech-i

muharrer tezevüc (7) ve kabûl itmeğın mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Fî 20 Zilhicce li-sene 1274.

Şuhûdü'l-hâl

Kapudan Muhammed Ağa

Mahlutioğlu Muhammed

Kayabaşoğlu Muhammed bin Mustafa

135.Hüküm(48b-1):Samsun İli, Kadı köyünden Papa yuri oğlu Yani veledi Hoşostomo mahkemeye müracaat ederek anılan köyde üç oda ve bir kileri bulunan fevkânî havlulu evin anne ve babasından kendisine kaldığını buna ilişkin kendisine verilen 14 Zilhicce 1274 tarihli hüccet kaydır.

(1) Medine-i Samsun'a muzâfa Kadı Karyesi mütemekkinlerinden işbû bâ'isü's-sifr a'zâ-yı meclisden ve tüccâr-ı mu'teberândan Papa Yuri oğlu (2) Yani veled-i Hoşostomo nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde bi'l-iltimâs ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edib karye-i mezbûrede vâki' (3) yedimde mülk ve hakkım olân bir taraftan Çobanlıoğlu Bados menzili ve taraf-ı selasesi tarîk-i 'âmm ile mahdûd üç oda (4) ve bir kileri müştemil fevkânî menzil ma'a avlu târih-i seferden kırk sene mukaddem fevt olân babam Hoşostomo'dan (5) ve yirmi sene akdem fevt olân anam Sodire'den intikâl edib sinîn-i mezbûreden mülk-i mevrûsum olub (6) içrülerinde mütemekkin olmuş isem de yedimde hüccet-i şer'iyem olmamağla yedime bir kıt'a ihbâr hüccet-i şer'iyyesi (7) virilmesinin taleb ederim didikde merkûm Yani'nin kelimât-ı meşrûhası vâk'a mutâbık ve nefsü'l-emr muvâffak idüğünü (8) karye-i mezbûre mütemekkinlerinden Papas Andon veled-i Totor ve Kuyumcu Kostanti veled-i Mavrodî nâm kimesneler meclis-i şer'a (9) hâzırân olub her biri 'alâ tarîki'-ş-şehâde haber virmeleriyle hıfzen li'l-mekâl ketb olundu. Fî 14 Zilhicce li-sene 1274.

136.Hüküm(48b-2): Samsun ili, Ökse Kasabası, Tekye Karyesi'nden Emine binti Abdullah'ın aslen Erzurumlu olup Sadibey Mahallesi'nde ikamet eden Mustafa bin Muhammed ile evlendirildiklerine dair 19 Zilhicce 1274 tarihli hüccet kaydır.

(1) Medine-i Samsun'a muzâfa Ökse Kasabası'nın Tekye Karyesi'nde sâkine ve zâtı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe olân (2) Emine bint-i el-Hac Abdullah nâm bikt-i baliğa tarafından zikr-i atî nikâhın vekîl-i müseccel-i şer'isi olân oğlu (3)

İsmail Efendi ibn-i Ali nâm kimesne meclis-i şer'-i kadîm-i lâzımü't-ta'zîmde medine-i mezbûrun Sa'di Bey Mahallesi'nde sâkine (4) 'an asl Erzurumlu işbû bâ'isü'l-kitâb Mustafa bin Muhammed mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edib (5) müvekkile-i mezbûre Emine'yi bin beş yüz gurûş mühr-i mu'accel ve beş yüz gurûş mühr-i mü'eccel tesmyesiyle lede'ş-şühûd (6) merkûm Mustafa bi'l-vekâle 'akd ve tezvîc eyledim didikde ol-dahi ber vech-i muharrer tezevvüc ve kabûl itmeğin mâ-vak'a (7) bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmî't-tâsi' 'aşer min şehr-i Zilhicce'ti'ş-Şerîfe li-sene erba'a ve seb'in ve (8) mieteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Kapudan Muhammed Ağa

Çarşamba Hacı Ahmed Efendi

Göklüce Muhtârı Hüseyin Ağa

Müezzin Abdullah Efendi

Muhzır Muhammed Efendi

137.Hüküm(48b-3):Samsun ili, Keltik köyündne Ali bin Kahraman, Laz yakub bin mustafa'ya sattığı öküz parasından kalan miktarı vermesi hususunda 20 Zilhicce 1274 tarihli ilam kayıdır.

(1) Mâ'rûz-ı dâ'îleridir ki

(2) Medine-i Samsun kurâsından Keltik Karyesi'nde sâkin Ali bin Kahraman meclis-i şer'de Muhados Karyesi'nde (3) sâkin olân Laz Yakub ibn-i Mustafa ile terâfû'lerinde merkûm Yakub târih-i i'lâmdan on beş gün mukaddem mâlımdan ve yedimden (4) iştirâ ve kabz ve kabûl eylediği üç bin gurûş kıymetli bir re's öküzü semeninden bâkî zimmetinde bin gurûş alâcağımı hâlâ (5) taleb ederim deyü da'vâ etdikte ol-dahi cevâbında öküz-i mezkûru iki bin gurûş semen-i medfû' ve makbuza almışdım deyü ikrâr ziyâdeyi (6) inkâr etmekle müdde'î-i merkûmdan ber vech-i muharrer ziyâde müdde'âsına muvâffak beyine taleb olundukda her biri mahallinde lede't-tazkiye şehâdetleri makbûle olân (7) Karaoğlanoğlu Mustafa bin el-Hac Ahmed ve Kadri Kahyaoğlu Ahmed bin Halil nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber nehc-i şer'i isbât (8) etmeğin mûcîbince meblağ-ı bâkî-i mezkûr bin gurûşu müdde'î-i merkûm Ali'ye edâ ve teslîmine merkûm Laz Yakub tenbîh

olunduğu tescil ve bi'l-iltimâs (9) Samsun mahkemesinde huzûr-ı 'âlîlerine i'lâm olundu. Fî 20 Zilhicce li-sene 1274.

138.Hüküm(48b-4):Samsun ili, Bilaç köyünden Halil Paşaoğlu Mehmed mahkemeye müracaat ederek redif binbaşısı Mustafa efendi'nin kendisine ait redif tezkeresini alarak ihraç tezkeresini vereceğim diye kandırarak çalıştırdığını ve bu idiasını ispatladığı için anılan Mustafanın mağduriyetini gidermesi hususunda tenbih olduğuna dair 11 Zilhicce 1274 tarihli ilam kayıdır.

(1) Mâ'rûz-ı dâ'îleridir ki

(2) Medine-i Samsun kurâsından Bilaç/Yalaç Karyesi ahâlisinden sâhib-i 'arzuhal Halil Paşaoğlu Mehmed huzûr-ı 'âlîlerinde ma'kûd meclis-i şer' de derûn-ı 'arzuhalde mezkûr-ı l-ism (3) Redif Binbaşısı el-Hac Mustafa Efendi muvâcehesinde yedimde bulunan redif tezkerem mûcibince müddet-i redifliğim tamam olup târih-i i'lâmdan beş mâh (4) mukaddem mumâ-ileyh Mustafa Efendi sana ihrâc tezkeresi i'tâ ideceğim diyerek yedimden redif tezkeremi ahz edib ihrâc teskeresini ketm iderek (5) bugün yarın viririm diyerek tevkif edib taleb eyledikte bi-gayrı hakk beher arabası yirmi beş gurûş kıymetli sekiz araba tegân ve iki araba (6) hatab ile beher yevmiyemiz yirmi beş gurûş olmak üzere altı gün öküzüm ile bana taş ve tahta çekdirmekle zikr olunân tegân ve hatab bahâ ve ücretim ki cem'ân (7) dört yüz gurûş hakkım ile nizâmen ihrâc tezkeremi taleb ederim deyü ba'de'd-da'vâ ve'l-ikrâr mûcibince müdde'î-i merkûm Mehmed'e meblağ-ı mezbûr dört yüz gurûş edâsıyla (8) mumâ-ileyh el-Hac Mustafa Efendi iltizâm olûnub ihrâc tezkeresinin i'tâ itdirilmesi re'y-i 'âlîye menût idüğü tescil ve bi'l-iltimâs Samsun mahkemesinde (9) huzûr-ı 'âlîlerinde i'lâm olundu. Fî 11 Zilhicce li-sene 1274.

139.Hüküm(48b-5):Samsun İli, Bafra Kazası Makmer Köyünden Devri Mahmudoğlu Mahmud mahkemeye müracaat ederek Redif binbaşısı Mustafa efendi'nin oğlu Mehmed'i İstanbula göndereceğim diyerek aldatığını ve kendisini mağdur ettiğini bu nedenle adı geçen Mustafa bu mağduriyeti maddi olarak gidermekle yükümlü kılındığına dair 21 Zilhicce 1274 tarihli ilam kayıdır.

(1) Mâ'rûz-ı dâ'îleridir ki

(2) Canik Sancağı'nda Bafra Kazası'nın Makmer Karyesi ahâlisinden sâhib-i 'arzuhal Devri Mahmudoğlu Mahmud nâm kimesne huzûr-ı 'âlilerinde ma'kûd meclis-i (3) şer'imizde derûn-ı 'arzuhalde mezkûr-ı'l-ism Redîf Binbaşısı fütüvvetlü el-Hac Mustafa Efendi ibn-i Ramazan muvâcehesinde târih-i i'lâmdan üç sene mukaddem (4) ve rediflerin tecemmü'lerinde oğlum Mehmed redif olduğundan firâr edib beş on günden sonra oğlum merkûmu der-âliyyeye gönderilmek üzere mumâ-ileyh (5) el-Hac Mustafa Efendi'ye götürdüğümde oğlum Mehmed'in bir çaresini bulurum diyerek beher arabası yüz gurûşdan kıymetli dört yüz gurûş kıymetli (6) dört araba abaşlık kestane çubuklarımı ve doksan gurûş kıymetli bir batman revgan-ı sademî ve benim usûlüm rediflerden birer ikişer ganem ahz ederim (7) diyerek yetmiş gurûşdan yüz kırk gurûş iki kıymetli ganemlerimi bi-gayr-ı hakk ahz etmekle mevcûd ise 'aynen müstemlek ise zımanen kıymetleri olân meblağ-ı mezbûr (8) cem'ân altı yüz gurûşu tamâmen taleb ederim deyü da'vâ etdikte mumâ-ileyh el-Hac Mustafa Efendi dahi ber vech-i muharrer ikrâr ve i'tirâf etmekle 'alâ mûcib-i (9) i'tirâf eşyâ-yı mezkûr mevcûd ise 'aynen müstemlek ise zımanen mezbûr altı yüz otuz gurûşun müdde'î-i merkûm Mehmed'e edâsıyla mumâ-ileyh (10) Mustafa Efendi iltizâm olunduğu tescil ve bi'l-iltimâs Samsun mahkemesinde huzûr-ı 'âlîlerine i'lâm olundu. Fî 21 Zilhicce li-sene 1274.

140.Hüküm(48b-6): 1 Zilhicce 1274 Pazartesi günü ruyet-ı hilal olduğu sabit olduğundan ayın 9. salı günü arefe 10. çarşamba günü kurban bayramı olduğu ve bu günde teşrik tekbiri getirilmesi ve top atılması hususunda ilgili memurlara bilgi verildiği hususunda 7 Zilhicce1274 tarihli ilam kayıdır.

(1) Divân-ı ma'delet 'ünvân-ı dâverilerine mâ'rûz-ı dâ'îleridir ki

(2) İşbu bin iki yüz yetmiş dört senesinde vâki Zilhicce'ti's-Şerîfe'nin gurre'si pazarertesi gününden ru'yet olunduğu 'inde's-şer' (3) sâbit olmakla mâh-ı mezbûrun dokuzuncu yevm-i salı 'arefe onuncu çarşamba günü 'ıyd-ı adha sa'îd olmakla yevm-i mezbûrda eyyâm-ı şerîf evkât-ı (4) hamsede top endaht olunarak tezyîn-i şe'âir-i islâmiye için me'mûrlarına emr ü fermân buyrulması zımnında huzûr-ı 'âlîlerine (5) i'lâm olundu. Fî 7 Zilhicce li-sene 1274.

141.Hüküm(49a-1):Kazaroğlu Hüseyin'in Mustafa efendi ibn-i Ramazan'dan alacağı olduğuna dair kadıdır.

(1)Mâ'rûz-ı dâ'îleridir ki

(2)Medine-i Samsun'a muzâfa Kavak Kazası'na tâbi' Karaaslan Karyesi ahâlisinden Redîf neferâtından sâhib-i 'arzuhâl Kazaroğlu Hüseyin (3) nâm kimesne huzûr-ı 'âlfilerine ma'kûd meclis-i şer'de derûn-ı 'arzuhâlde mezkûrû'l-ism Redîf Binbaşısı el-Hac Mustafa Efendi ibn-i Ramazan (4) muvâcehesinde mumâ-ileyh Hacı Mustafa Efendi sen redîfsin diyerek benden bi-gayrı hakk beher arabası yirmi beş gurûş kıymetli iki (5) araba hatab ile beher kilesi altışar gurûş kıymetli beş kile şa'irimi ve seksen gurûş kıymetli bir 'aded ganemi ahz etmekle cem'ân kıymetleri (6) olân dört yüz otuz gurûş hâlâ taleb ederim ba'de'd-da'vâ ve'l-ikrâr 'alâ mûcib-i ikrâh kıymetleri olân dört yüz otuz gurûş müdde'î-i (7) merkûm Kazaroğlu Hüseyin'e edâ ve teslîmiyle mumâ-ileyh el-Hac Mustafa Efendi iltizam olduğu tescîl ve bi'l-iltimâs Samsun (8) mahkemesinde huzûr-ı 'âlfilerine i'lâm olundu. Fî 21 Zilhicce li-sene 1274.

142.Hüküm(49a-2):. Samsun Ökse Kazası'nın Karamagaz Karyesi'nden İbrahim bin Ahmed'in öküzünü geri vermesi için Ali ağa ibn-i Hüseyin'e tenbih edilmesine dair 22 Zilhicce1274 tarihli ilam kayıdır.

(1)Mâ'rûz-ı dâ'ileridir ki

(2)Medine-i Samsun Ökse Kazası'nın Karamagaz Karyesi'nde sâkin sâhib-i 'arzuhâl Sivaslı İbrahim bin Ahmed meclis-i şer'de zikr-i atı öküz ve bi-tarîki'l-iltikât (3) cânib-i mirîden me'mûriyeti hasebiyle vâziu'l-yed olân Canik Sancağı Mâl Müdürü fütüvvetli Halil İbrahim Efendi tarafından vekîl-i müseccel-ı şer'isi olup cânib-i (4) şerî'at-ı garrâdan dahi husumete ihbâr olunân Zabtiye Çavuşu Ali Ağa ibn-i Hüseyin muvâcehesinde işbû mu'âyene olunân bir re's altı yaşında boz sığır öküzü (5) mülküm olup târih-i i'lâmdan on beş gün mukaddem mülkümden zâyi' olmuşdu el-hâletü hazihi müvekkil-i mumâ-ileyh yedinde bulmamla bi'l-istihkâk taleb ederim deyü ba'de'd- (6) da'vâ ve'l-istintâk vekîl-i merkûm cevâbında zikr olunân öküz ve müvekkilinin yave olmak üzere vaz'-ı yedini ikrâr lakin müdde'î-i merkûmun mülkü olduğu inkâr (7) etmekle müdde'î-i mezbûrdan ber vech-i muharrer müdde'âsına mutâbık beyine taleb olundukda her biri mahallinde lede't-tezkiye şehâdetleri makbûle idüğü ihbâr olunân Veli bin Veli (8) ve Ali bin Hasan nâm kimesneler şehâdetleriyle ber nehc-i şer'i bi'l-muvâcehe ba'de'l-isbât ve't-tahlîf mûcibiyle zikr olunân öküzü müdde'î-i merkûm İbrahim'e def' ve teslîme vekîl-i (9) merkûm Ali Ağa'ya tenbih olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs.Fî 22 Zilhicce li-sene 1274.

143.Hüküm(49a-3):Samsun ili, Kolyata Köyünden Ömer ve Süleyman ibn-i Osman ile kardeşleri Emine binti Abdullah kendilerine miras kalan malların paylaştıkları ve bu hususta zimmetlerini ibrâ ettiklerine dair 22 Zilhicce1274 tarihli ilam kayıdır

(1)Medine-i Samsun kurâsından Kolyata Karyesi sâkinlerinden Ömer ve Süleyman ibn-i Osman nâm karındaşlardan her biri meclis-i şer'-i şerîf-i enverde (2) li-ebeveyn er karındaşları müteveffâ Abdullah Gavas kerîmesi olub medine-i mezbûrenin Hançerli Mahallesi'nde sâkin mu'arrefetü'z-zât Emine bint-i (3) Abdullah nâm hatun tarafından zıkr-i atî husûsda tasdik ve ibrâya el-Hac Mustafa bin İbrahim ve Seyyid Ağa ibn-i el-Hac Bekir nâm kimesneler (4) şehâdetleriyle vekîl ve sâbitü'l-vekâlesi işbû bâ'isü'l-kitâb zevci el-Hac Ali ibn-i Mustafa mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edib (5) 'akd-ı atî'z-zikrin sudûrunu değin müvekkile-i mezbûre Emine Hatun ile bâ ırs-ı şer'î şâyi'an 'ale'l-iştirâk mutasarrıf olduklarımız (6) mahalle-i mezbûrede vâki' Abdullah Gavas menzili demekle ma'rûf 'inde'l-ahâli ve'l-cîrân ma'lûmetü'l-hudûd fevkânî ve tahtânî üç odayı müştemil (7) ma'a avlu ile Kolyata Karyesi'nde vâki' kezalik 'inde'l-ahâli ve'l-cîrân ma'lûmetü'l-hudûd bir bâb menzil ma'a avluyu bi't-terâzi beynimizde (8) iktisâm murâd eylediğimizde gıbn-ı fâhiş ve tahzîrden 'ârî ve beri olarak müvekkile-i mezbûrenin bizlere hisse-i şâyi'amız mukâbelesinde karye-i (9) mezbûrede vâki' mezkûr menzil ve avluyu virüb ve kendi hisse-i şâyi'ası mukâbelesinde mahalle-i mezbûrede vâki' mezkur üç odayı menzil ve (10) avluyu alub ve bundan mâ'adâ bizlere üste almak üzere i'tâ ve teslîm eylemiş olduğu iki bin dört yüz gurûş semen-i medfû' (11) ve makbûz bi't-terâzi sulh olub fi-mâ ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûr ile avlu-yı mezbûrlarda vâki' hisse-i şâyi'a da'vâsına müte'allika 'âmme-i da'vâ (12)ve mutâlebât ve kâffe-i eymân ve muhâsamâtdan her birimiz bi'l-isâle ve bi'l-vekâle aherin zimmetini ibrâ-i 'âmm-ı sahîh râfi'ü'l-hisâm ile ibrâ ve iskat (13) edib ve yine her birimiz bi'l-asâle ve bi'l-vekâle aherin ibrâsını ber minvâl-i muharrer kabûl eyledik dediklerinde gıbbe't-tasdîki's-şer'i mâ-vak'a (14) bi't-taleb ketb olundu. Fî'l-yevmî's-sânî ve'l-ısrîn min şehr-i Zilhicce'ti's-Şerîfe li-sene erba'a ve seb'în ve mieteyn ve elf.

144.Hüküm(49a-4):Samsun İli Canikli Köyünden Ömer bin Mustafa'nın Karaköy Karyesi'nden Şerife binti Ali ile evlendiğini ve muaccel mihrini verdiği ancak nefsi kendisine teslim etmediğini dava ederek mahkemede muaccel mihrin verilerek Şerifenin kendisini Ömer'e teslim etmesi hususunda 21Zilhicce1274 tarihli ilam kayıdır.

(1)Mâ'rûz-ı dâ'îleridir ki

(2)Medine-i Samsun kurâsından Canikli Karyesi ahâlisinden işbû bâ'isü'l-i'lâm Ömer bin Mustafa nâm kimesne meclis-i şer' de medine-i (3) mezbûrenin Karaköy Karyesi'nde sâkine mu'arrefetü'z-zât Şerife bint-i Ali nâm kimesne nâm bîkr-i baliğa muvâcehesinde mezbûre Şerife'nin (4) li-ebeveyn er karındaşı Mehmed bin Ali hâzır olduğu hâlde mezbûre Şerife iki yüz gurûş mühr-i müeccel ve bin gurûş mühr-i mu'accel tesmîyesiyle (5) lede's-şühûd nefsi bana tezvîc ben dahi tezevvüc ve kabûl edib ol-vechle menkûham olub hâlâ nefsi bana teslîmden imtinâ' (6) ider zimmetimde olân bin gurûş mihr-i mu'accesini meclis-i şer' de kendisine teslîm etmemle sûâl olûnub nefsi bana teslîme tenbîh olunmak (7) matlûbumdur deyü ba'de'd-da'vâ ve'l-inkâr müdde'î-i merkûmdan ber vech-i muharrer müdde'âsına mutâbık beyine taleb olundukda her biri mahallinde lede't-tezkiye (8) makbûlü's-şehâde idükleri ihbâr olunân Yusufzade Mustafa Efendi ibn-i Ali ve Abdülkadir ibn-i Süleyman nâm kimesneler şehâdetleriyle (9) bi'l-muvâcehe ber nehc-i şer'î isbât itmeğin mûcîbiyle ba'de'l-hükm mezbûrenin mihr-i mu'accel olân meblağ-ı mezbûr bin gurûşu mezbûre Şerife'ye (10) teslîm etmekle mezbûre Şerife nefsi merkûm Ömer'e teslîme tenbîh olduğu tescîl ve bi'l-iltimâs Samsun mahkemesinde huzûr-ı 'âfîlerine i'lâm. Fî 21 Zilhicce li-sene 1274.

145.Hüküm(49a-5): Medine-i Samsun'da vâki' müteveffâ Ali Paşa'nın ihdâs eylediği çeşme yerini akıttığı hayrat eser olan su yolunun üzerine sonradan müteveffâ Abdullah Paşa'nın müceddeden inşâ eylediği Samsun Kasabası'ndan su kaynağı olan Merd Irmağı'na varıncaya kadar iki buçuk saat mesâfe mikdârı iki tarafı ve üst kapağı taş ve harc ile ihdâs olunân kârgîr kanavât su kaynağından kasabaya gelinceye değin su yolu mütevellisi Şerîf Salih Efendi ibn-i el-Hac Mehmed Emin Efendinin de hazır bulunması ile yapılan keşif ve muayenesi hususunda 21 Zilhicce 1274 tarihli ilam kayıdır.

(1)Mâ'rûz-ı dâ'îleridir ki

(2)Şifâhen Sâdir olân fermân-ı ‘âlîlerine imtisâlen husûs-ı atî’l-beyânın mahallinde keşf ve mu’âyenesi için savb-ı şer’-i enverden mukaddemâ irsâl olunân (3) Nâibimiz mekremetli Hâfız Said Efendi ve müahharen bu dâ’îleri bi’n-nefs Medine-i Samsun derûnuna cârî mâ-i lezîzin cereyan eylediği su yolu mürûr-ı eyyâm ile (4) müşrif-i harâb olub eşedd-ı ihtiyâc ile ta’mîre muhtâc olmakla mahalle-i mezbûra gidilüb inkişâf-ı hâl olundukda Medine-i Samsun’da vâki’ müteveffâ (5) Ali Paşa’nın ibtidâ-i hafr itdirmesiyle medine-i mezbûrda ihdâs eylediği çeşme yerini cereyân itdirdüğü eser-i hayrî olân sâlifü’z-zikr su yolunun (6) üzerine müahhiren müteveffâ Abdullah Paşa’nın müceddeden inşâ eylediği Samsun Kasabası’ndan menba’-ı mâ olân Merd Irmağı’na varıncaya kadar iki buçuk (7) saat mesâfe mikdârı iki tarafı ve üst kapağı taş ve harc ile ihdâs olunân kârgîr kanavât menba’-ı mâdan kasabaya gelinceye değin mu’âyene (8) ve müşâhede ve misâha olundukda Evkâf Müdürü Mehmed Emin Efendi ve Ziraat Müdürü Numan Ağa ve hendeshâne-i berriyye-i hümâyûn hulefâlarından (9) Mehmed Nazif Efendi ve mimar kalfalarından Rıhtımcı Tanas ve Ustabaşı Yuri ve kemancıoğlu Yani nâm kimesneler ile sâir ebniye ahvâline muttali müslimin (10) huzûrlarında ‘akd-ı meclis-i şer’-i ‘âlî olundukda mezkûr su yolu mütevellîsi Şerîf Salih Efendi ibn-i el-Hac Mehmed Emin Efendi meclis-i ma’kûd-ı mezkûrda (11) işbû su yolu mesâfe ve takvîm olûnub mutasarrıfı ne mikdâra bâliğ olacağı ma’lûm olmak bi’t-tevliye murâdımdır didikde kanavât-ı mezkûre keşf-i mu’âyene ve misâha (12) olunduğu ** mumâ-ileyh mürşid bin Mehmed Nazif Efendi ile mimar kalfası merkûm Rıhtımcı Tanas taraflarından virilen mukarrerât defteri mûcûbince yetmiş sekiz bin (13) dokuz yüz gurûş masârıf-ı sahîha bâliğ olduğu tescîl ve bi’l-iltimâs Samsun mahkemesinden huzûr-ı ‘âlîlerine i’lâm olundu. el-emru li-veliyi’leml. Fî’l-yevmî’l-hâdî ve’l-‘aişrîn(14)min şehr-i Zihiceti’ş-Şerîfe li-sene erba’a ve seb’in ve mieteyn ve elf. Min hicretihi me lehü’l-‘izzu ve’ş-şeref. Fî 21 Zilhicce li-sene 1274.

146.Hüküm(49b-1): Samsun İli, Camiikebir Mahallesinden Mehmed ağa ibn-i Abdullah ve oğlu Mustafa ağa ibn-i Mehmed kendilerine ait olup Sadibey Mahallesinde bulunan bahçelerini saygın tüccarlardan Eci Yuri çorbacı'ya sattıklarına dair 25 Zilhicce 1274 tarihli hüccet kaydıdır.

(1)Medine-i Samsun mahallâtından Cami’-i Kebîr Mahallesi’nde Hatîb Mehmed Ağa ibn-i Abdullah ve oğlu Mustafa Ağa ibn-i Mehmed meclis-i şer’-i münîrde tüccâr-ı mu’teberândan (2) Eci Yuri Çorbacı mahzarında ikrâr-ı tâm ve

takrîr-i kelâm edib Sa'di Bey Mahallesi'nde vâki' silk-i mülk-i sahîhimde münselik ** Mehmed'in (3) ** ** ** (4) ** ** ** (5) bey'-i bât-ı sahîh-i şer'i ile merkûm Eci Yuri Çorbacıyan üç bin gurûşa bey' ve temlik eylediğimiz ol-dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve temellük (6) ve kabûl eyledikten sonra semeni olân meblağ-ı mezbûr üç bin gurûşu dahi tamâmen ve kâmilen yedinden ahz ü kabz itmemizle bahçe-i mahdûd-ı mezkûra mumâ-ileyh (7) Eci Yuri Çorbacıyan'ın mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur didikde gıbbe't-tasdîkû'ş-şer'i meclis-i mezkûrda Eci Yuri Çorbacı dahi (8) takrîr-i kelâm edib şirâen mülküm olân ma'lûmetü'l-hudûd ve'l-cîrân bahçe-i mahdûd-ı mezkûru işbû hâzır-ı bi'l-meclis Kayserivi tüccârlarından (9) Arslanoğlu Arslan ve Hurşid Çakır ve Hasanoğlu Yoves Ve Kamaşoğlu Yovan ve Oldemoğlu Gergi nâmûn kimesnelere üç bin (10) iki yüz elli gurûşa bey' ve temlik eyledikde anlar dahi müştereken ber vech-i muharrer ve temellük ve kabz ve kabûl eylediklerinden sonra semeni olân (11) meblağ-ı mezbûr üç bin iki yüz elli gurûşu müşteri-i merkûmlardan tamâmen ve kâmilen ahz ü kabz edib fi-mâ-ba'd bahçe-i mahdûd-ı (12) mezkûra benim aslâ ve kat'a 'alâkam kalmayub merkûmlar müştereken mülk-i müşterâları ve hakk-ı sarîhleri olmuşdur keyfe mâ-yeşâ ve yahtar mutasrîf (13) olsunlar dedikde gıbbe't-tasdîkû'ş-şer'i mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurre fi'l-yevmî'l-hâmis ve'l-ışrîn min Zilhiceti'ş-Şerîfe (14) li-sene erba'a ve seb'în ve mieteyn ve elf.

147.Hüküm(49b-2): Aslen Batum Sancağının Etine kazası Kozyaka Köyünde olup, Samsun'da ticaret için ikamet eden Başehoğlu Ahmed bin Mehmed köyünde bulunan kendisine ait bahçeli tarlası ve ağaçları bulunan evini Atine kazası Alço Karyesi'nden Hüseyinkelioğlu Ali bin Hüseyine sattığına dair 28 Zilhicce 1274 tarihli hüccet kayıdır.

(1) 'An asl Batum Sancağı'nda Atina Kazası'nın Kozyaka Karyesi ahâlisinden olup Medine-i Samsun'da ticâretle (2) sâkin Başehoğlu Ahmed bin Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'-i enverde işbû bâ'isü'l-kitâb kaza-i mezbûrun Alço Karyesi'nde (3) sâkin hâzır-ı bi'l-meclis Hüseyin Kelioğlu Ali bin Hüseyin mahzarında bi't-tav'îhi ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edüp (4) 'akd-ı atî'z-zikrin sudûruna değîn yedimde mülk ve hakkım olup sâlifü'z-zikr sâkin olduğu Kozyaka Karyesi'nde (5) vâki' bir taraftan Muhtâroğlu Hasan ve bir tarafı hendek ve bir tarafı Bozoğlu Hasan tarla ve menzilleri ve taraf-ı râbi'i (6) tarîk-i 'âmm ile mahdûd avlu ve bir mikdâr arâzi ve eşcâr-ı müsmire ve gayrı müsmireyi müstemil bir bâb

çatma menzilimi bi-cümleti't-tevâbi' (7) ve'l-levâhık tarafeynden icab ve kabûlü hâvî şürût-ı müfsideden 'ârî ve beri bey'-i bât-ı sahîh-i şer'i ile merkûm (8) Ali'ye iki bin üç yüz gurûşa bey' ve temlik eyledikde ol-dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve kabûl (9) eyledikten sonra semeni olân meblağ-ı mezbûr iki bin üç yüz gurûşu müşteri-i merkûm Ali yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl (10) ahz ü kabz eyleyüb sâlifü'z-zikr avlu ve menzili mahallinde kabz'-ı taslit eyledim fi-mâ ba'd avlu ve menzil-i mahdûd-ı mezkûrda (11) benim aslâ ve kat'â 'alâka ve medhalim kalmayub ve arâzi-i mezkûre bâ-izn-i sâhib-i arz mutasarrıf olub merkûm (12) Ali'nin mülk-i müşterâ-yı mefevvazı ve hakk-ı sarîhi olmuştur ke-emsâlihi mutasarrıf olsun didikde gibbe't-tasdîki's-şer'i (13) mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Fî'l-yevmî's-sâmin ve'l-'işrîn min Zilhiceti's-Şerîfe li-sene erba'a ve seb'in ve mieteyn ve elf. Fî 28 Zilhicce li-sene 1274.

148.Hüküm(49b-3):Samsun İli, Ahulu Köyünde Vefat eden Halil bin Hasan'ın sağlığında belgede belirtilen değirmen ve diğer eşyaları kendilerine hibe ve temlik ettiklerini ifade eden ölenin oğulları Mehmed, Hasan, Salih ve küçük oğlu Mustafa ile vasisi annesi Zeyneb Hatun bint-i Hasan bu hususu mahkemede tescil ettiklerine dair 2 Zilhicce 1274 tarihli hüccet kayıdır.

(1)Husûs-ı atî'l-beyânın mahallinde fasl ve istimâ' için kibel-i şer'den bi'l-iltimâs irsâl olunân Mevlânâ Kâtib Mahmud Efendi (2) ibn-i Mehmed Efendi Medine-i Samsun'a tâbi' Ahulu Karyesi'nde vâki' Hasan Ağa'nın oğlu Halil'in menziline vârub 'akd-ı meclis-i (3) şer'-i 'âlî etdikte karye-i mezbûr sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olân Halil bin Hasan'ın sulbî kebîr oğulları Mehmed ve Hasan (4) ve Salih ve sulbi sagîr oğlu Mustafa'nın bâ-hüccet-i şer'iyeye vasî-i mansûbi validesi Zeyneb bint-i Hasan nâm hatundan her birileri (5) meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda bi'l-asâle ve bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm iderler ki bundan akdem fevt olân mûrisimiz müteveffâ-yı merkûm (6) hâl-i hayâtında ve kemâl-i 'akl ve sıhhatinde karye-i mezkûrda vâki' ma'lûme'tü'l-hudûd dört yüz gurûş kıymetli bir göz asiyabda olân bir rub' hissesini (7) ve dört yüz gurûş kıymetli 'inde'l-ahâli ve'l-cîrân ma'lûmetü'l-hudûd bir bâb menzil ba'de't-tahliye ve yedi yüz gurûş kıymetli on iki kile hıntayı (8) ve yedi yüz elli gurûş kıymetli on beş kile şa'irimi ve doksan gurûş kıymetli üç keyl 'alefi ve iki yüz elli gurûşa mu'âdil (9) beş keyl mısır ve üç yüz gurûşa mu'âdil bir 'aded darı ki cem'ân üç bin beş yüz elli beş gurûş kıymetli eşyâ-i muharrere-i (10) mezkûreleri bizlere 'ale'l-iştirâk hibe-i sahîha-i şer'iyeye ile

hibe ve temlik ve sagır-i mezbûr tarafından bilâ velâye ittihâb ve temellük (11) ve tesellüm eyledikde bizler dahi bi'l-asâle meclis-i behiyyede ittihâb ve kabûl ve tesellüm eylediğimizden ol-vechle eşyâ-i muharrere-i mezkûreler mülk-i (12) mevhubumuzdur deyü kelimât-ı meşrûhaları vâkı'a mutâbık ve nefsü'l-emre muvâfık idüğü zeyl-i hüccetde muharrerü'l-esâmi-i müslimîn ihbâr (13) etmeleriyle mevlânâyı mezbûr mahallinde ketb ve tahrîr ve ma'ân mürsel ümenâ-i şer'le huzûr-ı şer'a gelib 'alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr (14) itmeğin mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Fî 2 Zilhicce li-sene 1274.

149.Hüküm(49b-4): Aslen Rumelili olup ticaret için Samsun'da Hacı Mehmet Hann'da ikamet eden Tanaş veledi Arakil Madenkabı Kazası'na Cenaze Ali Karyesi'nden Kostanti veled-i Anderya'ya verdiği borcu istemesi ve bu konuyu iddiasını ıspat ettiğinden dolayı Kostanti'ye borcunu vermesinin tenbih olunduğuna dair 7 Safer 1275 tarihli ilam kaydır.

(1)Mâ'rûz-ı dâ'îleridir ki

(2)Vilâyet-i Rumili'de ** Kazası'ndan Medine-i Samsun'da Hacı mehmed Ağa'nın hayâtında ticâretle mütemekkin Tanaş veled-i Arakil nâm kimesne (3) meclis-i şer'-i münîrde Madenkabı Kazası'na Cenaze Ali Karyesi'nde mütemekkin sâhib-i 'arzuhal (4) Kostanti veled-i Anderya ile terâfû'lerinde merkûm târihi i'lâmdan iki sene mukaddem karzan beş yüz kırk dokuz gurûş ve müteveffâ oğlu Haralanyo emri ve rızası(5) ile vermiş olduğum dokuz yüz yirmi gurûş ki cem'ân bin dört yüz altmış dokuz gurûş alacak hakkım olmakla talep ederim ba'de'd-da'vâ ve'l-inkâr müdde'î-i merkûmdan (6) ber vech-i muharrer müdde'âsına mutâbık beyine talep olundukda lede't-tezkiye şehâdetleri makbûle olân Bazar Mahallesi sakinlerinden Seyyid Mehmed bin Yusuf ve Laz Emin bin Mehmed nâm kimesneler şehâdetleriyle (7) bi'l-muvâcehe vech-i şer'î üzere isbât itmeğin mûcîbince meblağ-ı mezbûr bin dört yüz altmış dokuz gurûşu müdde'î-i merkûm Tanaş'a edâ ve teslîme merkûm Kostanti (8) tenbîh olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs Samsun mahkemesinden huzûr-ı 'âlîlerine i'lâm olundu. Fî 7 Safer 1275.

150.Hüküm(50a-1): Samsun İli, Mekre Mahallesinden iken akli dengesini yitiren Genç Alizâde Mustafa Ağa anılan hastalıktan kurtuluncaya kadar vasisi olarak atanan Niksarlı el-Hac Salih Ağa bin Lütfullah adı geçene ait bir adet hammamını kiraya verdiğiine dair 2 Muharrem 1275 tarihli hüccet kaydıdır.

(1)Medine-i Samsun mahallâtından Mekre Mahallesi'nde sâkin bundan akdem kendisüne cünûn 'ârız olmakla meslûbü'l-'akl olân Genç Alizade Mustafa Ağa (2) 'illet-i mezbûreden ifâkat buluncaya değin emvâl ve eşyâsını hıfz ve tesviye-i umûruna kıbel-i şer' den vasî nasb ve ta'yîn olunân Niksarlı el-Hac Salih (3) Ağa ibn-i Lütfullah nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde işbû bâ'isi'l-kitâb mahalle-i mezbûrede sâkin Yusuf Ağa ibn-i el-Hac Ahmed mahzarında (4) bi'l-vesâye ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edib cünûn merkûm Mustafa Ağa'nın medine-i mezbûrenin Surtik Yukarı kapûsu civârında vâki (5) bir taraftan Kamid Osmanoğlu menzili ve iki taraftan tarîk-i 'âmm ve taraf-ı râbi'i hamâm-ı mezkûr umculuğu olmakla ile mahdûd bir bâb hamâmını işbû yetmiş beş (6) Muharremi'l-Harâm'ın guresinden sene tamâmına değin beş bin gurûş ücret tesmyesiyle merkûm Yusuf Ağa'ya bi'l-vesâye icâre-i sahîha-i şer'iyye ile icâr ve teslîm (7) eylediğimde ol-dahi ber vech-i muharrer isticâr ve kabûl eyledikten sonra müddet-i mezbûrede ecr-i müsemmâsı merkûmdan iktizâ itdikçe meblağ-ı mezbûr beş bin (8) gurûşu merkûm Yusuf Ağa bana tamâmen def' ve teslîm etmeğe şâhid oldu didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'i mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurre fi'l-yevmî's- (9) Sâni min şehr-i Muharremi'l-Harâm li-sene hamse ve seb'în ve mieteyn ve elf.

151.Hüküm(50a-2): Samsun İli, Kavak Kazası Kavaklı Köyünden Emrullah bin Süleyman' önceden ölen ninesi Kezban Hatun'un Küçük Çukuralan Karyesi hudûd haneyeri denilen tarlayı anılan köyden Hüseyin ve Uzun tarla denilen tarlayı Abdullah ve Daşanlı tarlayı ise Süleyman haksız olarak kullandıklarını iddia eder ancak anılanlar bu tarlaları Kesban Hatun'dan satın aldıklarını ve bu iddialarını ıspat ettikleri için Emrullah'ın muarazadan men edildiğine dair 29 Zilhicce 1274 tarihli ilam kaydıdır.

(1)Mâ'rûz-ı dâ'îleridir ki

(2)Medine-i Samsun'a muzâfe Kavak Kazası'nın Ahurlu Karyesi ahâlisinden sâhib-i 'arzuhal Emrullah bin Süleyman nâm kimesne meclis-i (3) şer'de sahibü'l-arz vekîli hâzır olduğu hâlde kaza-i mezbûrun Küçük Çukuralan Karyesi ahâlilerinden

(4) derûn-ı 'arzuhalde mezkûrû'l-esâmi Keloğlu Hüseyin bin Musa ve Abdullah bin İsmail ve Süleyman bin Hasan nâm kimesneler muvâcehelerinde (5) karye-i mezbûrede sâkin iken bundan akdem fevt olân ceddem Kezban Hatun'un bâ-tapu havza-i tasarrufunda olub târih-i (6) i'lâmdan on sekiz sene mukaddem bin iki yüz elli altı târihli karındaşlarım gâib-i 'ani'l-beled Mehmed ve Hüseyin ile bana hâl-i ** (7) bizlere 'ale'l-iştirâk meccânen bâ-izn-i sâhib-i arz ferâğ-ı mu'teber-i şer'î ile fâriğ olduğu karye-i mezbûrda vâki' 'inde'l-ahali (8) ve'l-cirân ma'lûmetü'l-hudûd üç kıt'a tarlalarımızdan hane yeri demekle 'arîf bir kıt'a tarlayı merkûm Hüseyin ve Uzun (9) tarla demekle 'arîf tarlayı merkûm Abdullah ve Daşanlı tarla demekle 'arîf bir kıt'a tarlayı merkûm Süleyman bi-gayrı hakk zabt (10) ve zirâ'at iderler sûâl olûnub keff-i yedlerine tenbîh olunması murâdımdır deyü ba'de'd-da'vâ merkûmûndan gıbbe'l-istintâk (11) cevâblarında tarlahâ-yı mezkûreleri cedleri müteveffıye-i mezbûre Kezban bedel-i misilleri ile başka başka tapu ile bizlere târih-i (12) mezkûrda sâhib-i arz huzûrunda fâriğ olub bizler dahi ol-vechle nüfûz ve kabûl iderek sinîn-i mezkûreden berü ol-vechle (13) bi-hakk-ı (...) ve zirâ'at ederiz deyü ikrâr müdde'î-i merkûmun mülk-i mefruzu olduğunu inkâr etmeleriyle müdde'î-i merkûmdan ber vech-i muharrer müdde'âsına (14) mutâbık beyine taleb olundukda isbât-ı beyyineden izhâr-ı 'acz edib talebiyle merkûmûn Abdullah ve Hüseyin ve Süleyman'dan her biri bi'l-muvâcehe (15) ba'de'l-hahallüfi's-şer'î mûcibiyle müdde'î-i merkûm Emrullah tarlahâ-yı mezkûrelere bilâ beyân mu'ârazadan men' olunduğu tescil ve bi'l-iltimâs (16) Samsun mahkemesinden huzûr-ı 'âfîlerine i'lâm olundu. Fî 29 Zilhicce li-sene 1274.

152.Hüküm(50a-3):Aslen Karahisar-ı Şarki Kazası, Keban Mahallesinden iken ticaret için Samsun İli, Çarşamba kasabasında ikamet eden Okanti Veled-i Kırkor kızkardeşi Mertos Karahisar-ı şarki kazası Çeken Mahallesi'nde bulunan evlerini yine Karahisar-ı şarki kazasından Karabet veledi Oman'a sattıklarına dair 29 Zilhicce 1274 tarihli hüccet kaydır.

(1)Karahisar-ı Şarki Kazası mahallâtından Keban/Yegen? Mahallesi mütemekkinlerinden olub ticâretle Medine-i Samsun'a muzâfe Çarşamba Kasabası'nda mütemekkinler Okanti Veled-i Kırkor (2) ve hemşiresi Mertos bint-i Kırkor'dan her biri meclis-i şer'î-i şerîf-i enverde kaza-i mezbûr mütemekkinlerinden hâzır-ı bi'l-meclis işbû bâ'isü's-sifr Karabet (3) veled-i Oman nâm kimesne mahzarında bi-tav'ihimâ ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edib 'akd-ı atî'z-zikrin

sudûruna deĝin bâ-irs-i şer'i iştirâken (4) şâyi'an yedimizde mülk-i mevrûsumuz olub sâlifü'z-zikr kaza-i mezkûrun Yegen Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Sahakoĝlu Haçik ve bir taraftan Biliçoĝlu Kiyovir'in (5) menzilleri ve iki taraftan tarîk-i 'âmm ile mahdûd üç oda ve bir matbah ve bir kiler ve bir ahur ve bir samanhâneyi müştemil bir bâb menzilimi bi-cümleti't-tevâbi' (6) ve'l-levâhık tarafeynden icâb ve kabûlü hâvî şürût-ı müfsideden 'âri ve beri bey'-i bât-ı sahîh-i şer'i ile merkûm Karabet'e on bin gurûşa bey' ve (7) şâyi'an temlîk ve mahallinde kabza-i taslît eylediğimizde ol-dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tasallut ve kabûl eyledikten sonra semeni olân meblaĝ-ı mezbûrdan (8)bin ĝuruşu müşteriye merkum Karabet yedinde bi't-tamam ve'l-kemal bi-kader-i hisasihim ahz ve kabz eyledik fi-ma ba'd menzil-i mahdud-ı mezkûrda bizlerin asla ve (9) kat'a 'alâka ve mdhallerimiz kalmayıb merkûmun mülk-i müşterâsı olmuştur keyfe mâ-yeşâ ve yahtar mutasarrıf olsun dediklerinde ĝebbe't-tasdîki's-şer'i (9) mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Fî'l-yevmî't-tâsi' ve'l-'işrîn min şehr-i Zilhicceti's-Şerîfe li-sene erba'a ve seb'în ve mieteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Erzincanioĝlu Artod

Karamanoĝlu Mardoros

Karındaşı Ardon ve Yozkatlı Taros

Koskosoĝlu Artin

Ve gayrühüm.

153.Hüküm(50a-4): Samsun İli, Sadibey Mahallesinden Rukiye Hatun binti Mehmed mahkemeye müracaat ederek eşi Hasan aĝa ibn-i Ahmed'in 5 aydır eve uğramadığını ve kendisine nafaka vermediğini bildirmiş ve bu iddiasına karşı eşi de evde kendisine bir oda ayırdığını ve orada ikmaet ederse kendisine nafaka vereceğini bildirir. Bunun üzerine mahkeme Rukiyenin belirtilen evde ikamet etmesine Eşinin ise nafaka vermesine karar verdiğine dair 29 Zilhicce 1274 tarihli ilam kaydır.

(1)Mâ'rûz-ı dâ'îleridir ki

(2)Medine-i Samsun mahallâtından Sa'di Bey Mahallesi'nde sâkin sâhibe-i 'arzuhâl mu'arrefetü'z-zât Rukiye bint-i Mehmed (3) nâm hatun meclis-i şer'de

mahalle-i mezbûreden derûn-ı 'arzuhâlde mezkûrû'l-ism zevc-i dâhili Hasan Ağa ibn-i Ahmed muvâcehesinde zevcim (4) merkûm Hasan Ağa benim sâkine olduğum menzilime gelmeyüb beş mâhdan berü benim nafaka ve kisvem dahi i'tâ eylemediğinden benim sâkine olduğum menzilime gelüb (5) beni menzilimde infâk ve iksâ eylesesini talep ederim deyü da'vâ etdikte merkûm Hasan Ağa cevâbında zevcem mezbûreye sâkine olduğum menzilime (6) gelib kendisi için kapısı kilidi ayrı tahliye eylediğim odada iskân ve infâk ve iksâ olunmasını defa'etle teklîf etmiş isem de (7) bana itâ'at etmiyor dedikde mahalle-i mezbûre ahâlilerinden ve mevsûkû'l-kelim kimesnelerden lede't-tahkîk fi'l-hakîka zevc-i merkûmun hanesi (8) vâsi' olub müdde'îye-i emzbure için bir oda tahliye eylediğini huzûr-ı şer'e ihbâr eylediklerinde mezbûre zevci-i merkûm hânesine gidib (9) sâkine olmak üzere râziye olub zevc-i merkûm Hasan Ağa dahi mezbûrenin nafaka ve kisvesini müte'ahhid olduğu tescil ve bi'l-iltimâs (10) Samsun mahkemesinden huzûr-ı 'alîlerine i'lâm olundu el-emru li-veliyi'l-emr. Fî'l-yevmî't-tâsîf ve'l-ışrîn min şehr-i Zilhiceti'ş-Şerîfe li-sene erba'a (11) ve seb'în ve mieteyn ve elf.

154.Hüküm(50b-1): Samsun İli, Ahırlı Köyünden olup vefat eden Halil bin Hasan'ın terekesine ilişkin olarak kızları Sato ve Fatma'nın yüz seksen üçer kuruş alarak diğer mirasçılarının zimmetlerinin ibra edildiğine dair 28 Zilhicce 1274 tarihli hüccet kayıdır.

(1)Husûs-ı atî'l-beyânın mahallinde fasl ve istimâ' için kibel-i şer'den bi'l-iltimâs irsâl olunân Mevlânâ Kâtib Mahmud Efendi ibn-i Mehmed Efendi Medine-i Samsun'a tâbi' (2) Ahırlı Karyesi'nde vâki' Hasan Ağa'nın oğlu Halil'in menziline vârub 'akd-ı meclis-i şer'-i 'âlî etdikte karye-i mezbûr sâkinlerinden iken (3) bundan akdem fevt olân Halil bin Hasan'ın sulbî sagîr oğlu Mustafa'nın bâ-hüccet-i şer'iyye vasî-i mansûbi validesi Zeyneb bint-i Hüseyin ile (4) sulbî kebîr oğulları Mehmed ve Hasan ve Salih'den her biri meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda bi'l-isâle ve bi'l-vesâye ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edib (5) bundan akdem fevt olân babamız müteveffâ-yı merkûmun Halil'in terekesinden olarak li-ebeveyn kız karındaşlarımız gâibe-i 'ani'l-meclis Sato (6) ve Fatma'ya yüz seksen üçer gurûşu i'tâ edib ol-vechle babamız müteveffâ-yı merkûmun ber mûcîb-i defter-i kassâm terekesine (7) müte'allika-i 'âmm-i du'âvî ve mutâlebât ve kâffe-i imân ve muhâsemâtdan her birilerimizin zimmetlerinin ibra-i 'âmm râfi'-i aksâm ile ibra ve iskat (8) ve yine her birilerimizin ibrasını aherin ibrasını ber minvâl-i muharrer bi'l-isâle ve bi'l-vesâye ba'de'l-kabûl

bu vechle kat'-ı nizâ' eyledik deyü kelimât-ı meşrûhasını (9) vâk'a mutâbık ve nefsü'l-emre muvâffak idüğü zeyl-i hüccetde muharrerü'l-esâmi-i müslimîn 'alâ tarîk'ş-şehâde ihbâr eylediklerinin mevlânâ-yı mezbûr (10) mahallinde ketb ve tahrîr ve ma'ân mürsel ümenâ-i şer'a gelib 'alâ vukû'hi inhâ ve takrîr etmeğin muhataben lil-makâl mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Fî 28 Zilhicce li-sene 1274.

Şuhûdü'l-hâl

Mustafa bin Hasan

Mehmed bin Mehmed

İbrahim bin Hasan

Halil bin Ali

Mustafa bin Mustafa

Ve gayrühüm.

155.Hüküm(50b-2): Samsun mahallâtından Bazar Mahallesinden Şerife binti Mustafa'nın eşinden satın aldığı bir arsayı haksız olarak kullanan el-Hac Hasan ağa bin Salih'e açtığı davada iddiasını ispat ettiğinden adı geçen Hasan'ın vekili Mahmud'a söz konusu arsayı Şerife'ye teslim etmesi hususunda tenbih olunduğun ailişkin 9 Muharrem 1275 tarihli ilam kaydır.

(1)Mâ'rûz-ı dâ'ileridir ki

(2)Medine-i Samsun mahallâtından Bazar Mahallesi sâkinlerinden zâtı ta'rîf-i şer'i ile mu'arrefe Şerife bint-i Mustafa nâm hatuna medine-i mezbure mahkemesinde (3) meclis-i şer'-i şerîf-i enverde mahalle-i mezbûr ahâlisinden el-Hac Hasan Ağa bin el-Hac Salih tarafından vekîl-i müseccel-i şer'isi sulbî kebîr oğlu Mahmud (4) muvâcehesinde târih-i i'lamdan on mâh mukaddem bin iki yüz yetmiş senesi Saferi'l-Hayr'ın on üçüncü günü târihinde zevcim işbû (5) hâzır-ı bi'l-meclis Mehmed Hüdai ibn-i Osman'dan dört bin gurûş semen-i medfû' ve makbuza iştirâ temellük ve tesellüm eylediğim mahalle-i mezbûrede (6) vâki' 'inde'l-ahâli ve'l-cîrân ma'lûmetü'l-hudûd bir mikdâr "arsayı müvekkil-i merkûm el-Hac Hasan bi-gayrı hakk zabt ve vaz'-ı yed etmekle sûâl olûnub (7) keff-i yedine tenbîh olunmak matlûbumdur deyü ba'de't-da'vâ ve'l-istintâk vekîl-i merkûm cevâbında 'arsa-i mahdûde-i mezkûru bâyi'-i merkûm Mehmed Hüdai (8) işbû yedimde ibrâz olunân bir kıt'a sened nâtıka olduğı üzere bin iki yüz yetmiş dört senesi saferi'l-Hayr'ın

yirmi sekizinci günü târihiyle (9) beş bin üç yüz gurûş semen-i medfû' ve makbûz müvekkilim babam merkûma bey' ve temlik ve teslîm edib ol-vechle müvekkilim babam merkûm (10) iştirâ ve tesellüm ve temellük eylediğinden bi-hakk vaz'-ı yedini ikrâr ve ol-vechle müdde'îyye-i merkûmenin mukaddem târihi ile iştirâ ve temellük ve tesellüm (11) eylediğini ba'de'l-inkâr müdde'îyye-i merkûmeden ber vech-i muharrer müdde'âsına mutâbuk beyine taleb olundukda mahalle-i mezbûr sâkinlerinden olub 'add ve makbûlü'ş-şehâde (12) idükleri ihbâr olunân Mehmed Ağa ibn-i Hasan Ağa ve emin Ağa ibn-i Mehmed nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber nehc-i şer'î isbât itmeğin mûcibiyle 'arsa-i (13) mahdûd-ı mezkûrdan keff-i yed-i birle müdde'îyye-i merkûmeye teslîmine müvekkiline izâfetle vekîl-i merkûm Mahmud Ağa'ya tenbîh olunduğu tescîl ve bi'l-istimas (14) Samsun mahkemesinden huzûr-ı 'âlîlerine i'lâm olundu el-emrû'l-velfû'l-emr. Fî'l-yevmî't-tâsi' min şehr-i Muharremi'l-Harâm li-sene hamse ve sebîn ve mieteyn ve elf.

156.Hüküm(50b-3): Ünye Kazası Karaman Köyünden kaybolan Ertin veled-i Kirkor büyük oğlu Keloş veled-i Artin mahkemeye müracaat ederek aynı köyden Tahmazoğlu Artin veled-i Karabet ve Ohannes veled-i Karabet ve İstefan veled-i Ohan ve Haçik veled-i Agya'nın babasından altınlarını çaldıklarını iddia eder ve ancak iddiasını ıspatlayamadığı için muarazadan men edildiğine dair 1 Muharrem 1275 tarihli ilam kayıdır.

(1) Mâ'rûz-ı dâ'îleridir ki

(2)Canik Sancağı'nda Ünye Kazası'nın Karaman Karyesi mütemekkinlerinden iken bundan dokuz mah mukaddem gâib olân Ertin veled-i Kirkor'un (3) sulbî kebîr oğlu Kaloş veled-i Artin huzûr-ı 'âlîlerinde ma'kûd meclis-i şer'de karye-i mezkûre mütemekkinlerinden Tahmazoğlu Artin veled-i Karabet (4) ve Ohannes veled-i Karabet ve İstefan veled-i Ohan ve Haçik veled-i Agya muvacehelerinde merkûmûn târih-i i'lâmdan dokuz mâh mukaddem (5) babam merkûm Artin'i iğfâl edib Kalfaderesi'nde ma'den var gidelim birlikde ihrâc edelim diyerek babam ile mahal-li mezkûre birlikde gidib ve babam merkûm kemerinde sekiz bin gurûşluk altunu dahi var idi merkûmûn Artin ve Ohannes ve İstefan ve Haçik karye-i mezbûreye (6) gelib babam gâib olduğundan babam ile meblağ-ı mezkûr sekiz bin gurûşluk altunu merkûmlardan taleb ederim deyü tasaddî eylediği da'vâsı merkûmûnun (7) külliyyen inkârlarına mekarîn takrîr-i meşrûhu üzere meşrû'a ve iltifâta şâyân olmadığını kendilerine tefhîm ve bi-vech-i şer'î merkûmûn üzerine

(8) mu'ârazadan men' olunduğu tescil ve bi'l-iltimâs Samsun mahkemesinden huzûr-ı 'âlîlerine i'lâm olundu. Fî 1 Muharrem li-sene 1275.

157.Hüküm(50b-4): Samsun İli Bafra Kazası Çelikalın Köyünden Mehmed ibn Halil'e ait kısrakları alan Halil İbrahim Efendi ait olduğu Mehmed'e vermek üzere vekili Ali Çavuş ibn-i Mustafa'ya tenbih olunduğu hususunda 2 Muharrem 1275 tarihli ilam kayıdır.

(1)Mâ'rûz-ı dâ'îleridir ki

(2)Medine-i Samsun'a muzâfa Bafra Kazası'na tâbi' Çelikalın Karyesi ahâlisinden sâhib-i 'arzuhal Mehmed ibn-i Halil (3) nâm kimesne medine-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'-i şerîf-i enverde zikr-i atî hayvânâta bi-tariki'n-nukat cânib-i mirîden me'mûriyeti hasebiyle (4) vâz'-ı ileyh olân Canik Sancağı Mâl Müdürü fütüvvetlü Halil İbrahim Efendi'nin ve necl-i meşiyet-i şer'isi olub cânib-i şer'iyet garrâdan dahi husûmete (5) re'y olunân zabtiye neferâtından Ali Çavuş ibn-i Mustafa muvâcehesinde huzûr-ı şer'a ihzâr olunân dört ayağı sekûl ve altı çıkar üç yesâr (6) demir kır ta'bîr olunur kısrak ile müvekkil-i mumâ-ileyhin bey' mühr yedinde üç yüz gurûşa bey' eylediği beş yesâr kuyruğu kabsa kır kısraklar mülküm olub (7) târih-i i'lâmdan yirmi gün mukaddem zâyî' olmakla el-hâle hazihî üç yesâr demir kır kısrak-ı mumâ-ileyhe yedinden olub diğer beş yesâr kısrakların (8) mezkûr üç yüz gurûşa bey' eylediği ma'lûm olmakla bi'l-istihkâk taleb ederim deyü ba'de't-da'vâ ve'l-istintâk vekîl-i merkûm cevâbında zikr olunân (9) kısrak-ı mezkûrelere müvekkilinin taraf-ı mirîden yave olmak üzere vaz'-ı yed ve beş yesâr kısrak-ı mezkûru üç yüz gurûş semen mukâbelinde bey' ahd'i yedinde (10) frûht eylediğini ikrâr lakin müdde'î-i merkûmun mülkü olduğunu inkâr etmekle müdde'î-i merkûmdan ber vech-i muharrer müdde'âsına mutâbeik beyine taleb olundukda karye-i (11) mezkûre sâkin sâkinlerinden olub 'add ve makbûlü's-şehâde idükleri ihbâr olunân Mustafa ibn-i Mustafa ibn-i Mehmed bin Mehmed ibn-i Mehmed nâm kimesneler bi'l-muvâcehe (12) ber nehc-i şer'î isbât itmeğın ba'de'l-half mûcîbiyle zikr olunân üç yesâr kır kısrak-ı mezkûr ile beş yesâr kısrak-ı mezkûrun semeni olân meblağ-ı (13) mezbûr üç yüz gurûşu müdde'î-i merkûm Mehmed'e teslîme vekîl-i merkûm Ali Ağa'ya tenbih olunduğu tescil ve bi'l-iltimâs Samsun mahkemesinden huzûr-ı (14) 'âlîlerine i'lâm olundu el-emri'l-velû'l-emr. Fî'l-yevmî's-sâni min şehr Muharremi'l-Harâm li-sene hamse ve seb'în ve mieteyn ve elf.

158.Hüküm(50b-5): Samsun İli, Çarşamba Kazası Hisarcık Köyünden Fatma Hatun binti Halil mahkemede eşi Ali bin Ahmed hazır olduğu halde Akça Hatiboğlu Ömer ibn-i Ali ve eşi Ali'nin anne baba bir kardeşleri Mustafa ve Sadullah'ın farklı zamanlarda kendi evine gelerek kendisi ile zina ettiklerini ancak iddiasını ispat edemediği için muarazadan men edildiğine ilişkin 23 Zilhicce 1274 tarihli ilam kayıdır.

(1)Mâ'rûz-ı dâ'îleridir ki

(2)Medine-i Samsun'a muzâf Çarşamba Kazası'na tâbi' Hisarcık Karyesi sâkinlerinden zâtı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe Fatma bint-i Halil nâm hatun (3) zevc-i dâhili sâhib-i 'arzuhâl Ali bin Ahmed hâzır olduğu hâlde medine-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'-i şerîf-i enverde karye-i mezkûre sâkinlerinden (4) derûn-ı 'arzuhâlde mezkûrû'l-ism Akça Hatiboğlu Ömer ibn-i Ali ve zevc-i merkûm Alî'nin li-ebeveyn er karındaşları Mustafa ve Sadullah ebnâ-i merkûm (5) Ahmed muvâcehelerinde târih-i i'lâmdan on gün akdem pazar gicesi merkûm Mustafa ve târih-i merkureden üç gün sonra cum'a gicesi merkûmân (6) Ömer ve Sadullah nısfü'l-leylde karye-i mezbûrede sâkine olduğum menzilime gelüb cebren bana zinâ eylediklerinden mûcîb-i şer'isini taleb ederim (7) deyü ba'de't-da'vâ ve'l-istintâk merkûmûn külliyyen inkâr etmeleriyle müdde'îyye-i merkûmeden ber vech-i muharrer müdde'âsına mutâbık beyine taleb olundukda ba'de'l-imtihâl (8) ve'l-emhâl ebnâna tenbîhden izhâr-ı 'aciz merkûmûn şer'ân beyyin dahi teveccüh itmediğinden müdde'îyye-i merkûme bi-vech-i şer'î merkûmûn (9) Ömer ve Sadullah ve Muatafa'ya mu'arazadan men' olduğu tescil ve bi'l-iltimâs Samsun mahkemesinden huzûr-ı 'âflilerine i'lâm oludn el-emrû velû'l-emr. (10) Fî'l-yevmî's-sâlis ve'l-ısrîn min şehri Zilhicce'ti's-Şerîfe li-sene erba'a ve seb'în ve mieteyn ve elf.. Min hicreti men lehü'l-'izzü ve's-şeref.

159.Hüküm(51a-1): Bafra Kazası Sürmeli Köyünden Kavaklıoğlu İlyâ veledi Beraş Varbugaz Karyesinden mecliste bulunmayan Güğümcüoğlu Borof veledi Yuri'ye 1170 Kuruş verdiğini Samsun'da Haçi Yuri veledi Sava ve Sarraf Vasil veledi Semyon şahitliği ile ispat ve tescil ettirdiğine dair 5 Muharrem 1275 tarihli hüccet kayıdır.

(1)Vilâyet-i Anadolu'da Canik Sancağı'nda Bafra Kazası'na tâbi' Sürmeli Karyesi mütemekkinlerinden işbû bâ'isü'r-rakîm Kavaklıoğlu İlyâ veledi Beraş (2)

nâm kimesne Medine-i Samsun mahkemesinde meclis-i şer' -i şerîf-i enverde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i 'ani'l-merâm edib târih-i kitâbdan sekiz mâh (3) mukaddem Samsun'da Haçi Yuri veled-i Sava ve Sarraf Vasil veled-i Semyon nâm kimesneler hâzır oldukları hâlde kaza-i (4) mezbûrun Varbugaz Karyesi mütemekkinlerinden gâib-i 'ani'l-meclis Güğümcüoğlu Borof veled-i Yuri nâm kimesneye yedimden ve mâlımdan (5) sâlim tarîkiyle i'tâ ve teslîm eylediğim bin yüz yetmiş gurûşu merkûm Borof kaza-i mezbûrda hâlâ külliye ** eylediğinden merkûmân (6) Haçi Yuri ve Sarraf Vasil nâm kimesnelerin 'alâ tarîki'-ş-şehâde ihbârlarıyla taraf-ı şer' -i şerîf-i enverden bir kıt'a ihbâr hüccetiyle (7) yedime i'tâ olunmasını talep ederim didikde merkûmân Haçi Yuri ve Sarraf Vasil meclis-i şer'a celb olundukda müdde'î-i merkûm İya'nın (8) kelimât-ı meşrûhası vâk'a mutâbık ve nefsü'l-emre muvâffak idüğünü 'alâ tarîki'-ş-şehâde ihbâr ve ifâde etmeleriyle hıfz-ı lil-mekâl mâ-vak'a (9) bi't-taleb ketb olundu. Fî 5 Muharrerm li-sene 1275.

160.Hüküm(51a-2): aslen Yozgath olup Samsun'da ticaret gereği ikamet eden Kiyovir kirada kullandığı dükkanı gediği ile üç aylık kirasını alacaklılarına ödemek üzere Kayseri Kazası ahalisinden Abram veledi Sador'a satmış ancak Abram bunu ödememesi üzerine yapılan muhakamede anılan satışın geçerli olmadığı ve bu nedenle Abram'a muarazadan men edildiğine dair 5 Muharrem 1275 tarihli ilam kayıdır.

(1)Mâ'rûz-ı dâ'îleridir ki

(2)'Ann asl Yozgad Kazası mütemekkinlerinden olup Medine-i Samsun'da ticâretle mütemekkin Kiyovir bilâ veled fevt meclis-i şer'de Kayseri Kazası (3) ahâlisinden hâzır-ı bi'l-meclis Abram veled-i Sador muvâcehesinde bir sene müddetle bâ-sened-i taht-ı icârımda olân bir bâb kunduracı dükânının (4) gediği ile üç buçuk aylığı târih-i i'lâmdan on sekiz gün akdem ma'lûmü'l-eşhâs dâyinleri edâ ve teslîm itmek şartıyla merkûm (5) Abram'a bin altı yüz yirmi dört gurûşa bey' ve meblağ-ı mezbûru ve ibn-i merkûmlara havâle etmiş idim hâlâ meblağ-ı mezbûru havâle itdiğim dâyinleri (6) edâdan imtinâ' etmekle meblağ-ı mezbûrun altı yüz yirmi dört gurûş talep ederim deyü tasaddî eylediği da'vâsı fetvâ-yı şerîfe lede'l-havâle (7) zeyd-dayn bâ-y-i' suktur dâyini olân amr semen bey' ile müşterfî üzerine havâle etmek şartıyla bey' ise bey'-i mezbûr sahîh olur mu? (8) el-cevâb: olmaz. Deyü verilen cevâb-ı bâ-savâb mûcîbince bey'-i mezbûrun fesâdıyla ba'de'l-hüküm müdde'î-i merkûm Kiyovir'in merkûm Abram'a bi-vech-i (9) şer'i mu'ârazadan

men' olunduğu tescil ve bi'l-iltimâs Samsun mahkemesinden huzûr-ı 'âlfilerine i'lâm olundu. bâkî emri'l-velü'l-emri. Fî 5 Muharrerm li-sene 1275.

161.Hüküm(51a-3): Aslen Kıbrıslı olup Ünye kazası Kalederesi Mahallesinde ikamet eden Yusuf bin Süleyman ile kayınvalidesi Emine binti Hasan arasındaki alacak verecek davası nedeni ile birbirlerinin zimmetlerini ibra ettiklerine dair 5 Muharrem 1275 tarihli ilam kaydıdır.

(1)'Ann asl Kıbrız ahâlisinden olub Canik Sancağı'na tâbi' Ünye Kazası mahallâtından Kalederesi Mahallesi'nde Yusuf bin Süleyman nâm kimesne Samsun (2) mahkemesinde meclis-i şer'-i şerîf-i enverde kayınvalidesi olub mahalle-i mezbûre sâkinelerinden zât ta'rîf-i şerîf-i şer'i ile mu'arrefe Emine (3) bint-i Hasan nâm hatun muvâcehesinde merkumce Emine Hatun vasîsi bulunduğu gâib-i 'anî'l-meclis sadriye sagîre kızı Gülsüm Hatun tarafından (4) vesâyeye ve kendi tarafından asâlete ve Der-Sa'âdet'de zümem-i nâsda olân alâcak haklarını talep ve da'vâ ve ahz ü kabz ve makbûzu (5) ahz ü kabz ve makbûzumu merkûmeye tamamen teslîm eylediğimden Der-Sa'âdet'de kendi mâlımdan husûs-ı mezkûre için mesrûfum olân beş yüz on (6) iki gurûş alâcağımı merkûmenin inkârına talep ve da'vâ etdikde ol-dahi benim inkârıma mükârin da'vâ eylediği üç yüz gurûşu altuna (7) da'vâsından meccânen sulh olub ben da'vâ-yı mezkûremden merkûmenin zimmeti ibra-i 'âmm ile ibra ve ol-dahi benden eylediği (8) da'vâsından ibra-i 'âmm-ı kat'î ibra-i deyne ve her birimiz aherin zimmetini kabûl eyledik dedikde merkûme aherin ber minvâl-i muharrer Yusuf Ağa'nın (9) bi'l-cümle şifâhen sâdır olân kelimâtını merkûme Emine Hatun tasdik eylediği tescil. Fî 5 Muharrerm li-sene 1275.

162.Hüküm(51a-4): Samsun İli, Ökse Kazası Balçalı köyünden Molla Kanber ibn Mehmed'den çaldıkları tüfeği teslim etmeleri için Laz Ali bin Osman ve Yağıbasan Köyünden Kostanti veled-i Yur'a tenbih olduğuna dair 5 Muharrem 1275 tarihli ilam kaydıdır.

(1)Mâ'rûz-ı dâ'îleridir ki

(2)Medine-i Samsun'a muzâfa Ökse Kazası'nın Balçalı Karyesi ahâlisinden Molla Kanber ibn-i Mehmed meclis-i şer'de li-ecli't-terâfû' zabtiye müşâşeretıyla (3) ihzâr olunân oğlu Laz bin Osman ve Yağıbasan Karyesi mütemekkinlerinden Kostanti veled-i Yur Muvâcehelerinde merkûman Laz Ali ve Kostandi (4) târih-i i'lâmdan yirmi iki gün mukaddem pazar günü saat on sularında vâkî' Nebi Efendi

Dağı'nda altmış gurûş kıymetli bir 'aded (5) şişhâne tûfengimi yedimden cebren ahz ü gasb etmeleriyle sûâl olûnub mevcûd ise 'aynen müstehlek ise zâmanen kımeti olân meblağ-ı (6) mezbûr altmış gurûşu taleb ederim deyü da'vâ etdikte merkûman Laz Ali ve Kostandi cevâblarında tâbi'an ve (7) kat'an i'tirâf etmeleriyle mûcûbince tûfeng-i mezkûr mevcûd ise 'aynen müstehlek ise zâmanen kıymeti olân altmış merkûm Laz (8) Ali ile merkûm Kostandi'nin müdde'î-i merkûma Molla Kanber'e edâ ve teslîme tenbîh olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs Samsun mahkemesinden huzûr-ı (9) 'âlîlerine i'lâm olundu el-emri'l-velû'l-emr. Fî'l-yevmî'l-hâmis şehr-i Muharremi'l-Harâm li-sene hamse ve seb'în ve mieteyn ve elf.

163.Hüküm(51a-5): Samsun İli, Ökse Kazası Balçalı köyünden Molla Tahir bin Halil'den çaldıkları eşyaları teslim etmeleri için Laz Ali bin Osman ve Yağıbasan Köyünden Kostanti veled-i Yur'a tenbih olunduğuna dair 5 Muharrem 1275 tarihli ilam kayıdır.

(1)Mâ'rûz-ı dâ'îleridir ki

(2)Canik Sancağı'nda Medine-i Samsun'a muzâfa Ökse Kazası'nın Balçalı Karyesi ahâlisinden Molla Tahir ibn-i Halil meclis-i şer'de li-ecli't-terâf (3) zabtiye mübâşeretiyle ihzâr olunan oğlu Laz Ali bin Osman ve Yağıbasan Karyes mütemekkinlerinden Kostanti veled-i Yur Muvâcehelerinde merkûmân Laz Ali ve Kostandi (4) târih-i i'lâmdan yirmi iki gün mukaddem pazar günü saat on bir sularında karye-i mezbûrede vâki' menzilime cebren dühûl edib otuz gurûş (5) kıymetli sekiz 'aded yirmilik altunu ile kırk gurûş kıymetli bir 'aded İslambol altunu ve yüz gurûş kıymetli bir 'aded kumaş anterisi ve elli gurûş kıymetli bir 'aded (6) medid kemer akçe ki cem'ân üç yüz seksen altı gurûşa bâliğ olub eşyâ ve altınlarını ahz ü gasb etmeleriyle sual olûnub mevcûd ise 'aynen (7) müstehlek ise zâmanen kıymetleri olân meblağ-ı mezbûr üç yüz seksen altı gurûşu taleb ederim deyü da'vâ etdikde merkûmân Ali ve Kostandi (8) cevâblarında tâbi'an ve kat'ân ikrâr ve i'tirâf etmeleriyle mûcûbince eşyâ ve altun-ı mezkûrlar mevcûd ise 'aynen müstehlek ise kıymeti olân üç yüz (9) seksen altı gurûşu merkûm Laz Ali ile merkûm Kostandi müdde'î-i merkûm Molla Tahir'e edâ ve teslîme tenbîh olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs Samsun (10) mahkemesinden huzûr-ı 'âlîlerine i'lâm olundu el-emri'l-velû'l-emr. Fî'l-yevmî'l-hâmis minn şehr-i Muharremi'l-Harâm li-sene hamse ve seb'în ve mieteyn ve elf.

164.Hüküm(51a-6): Samsun İli, Ökse Kazası Balçalı köyünden Çakmaoğlu Mehmed bin Mustafa'dan çaldıkları eşyaları teslim etmeleri için Laz Ali bin Osman ve Yağıbasan Köyünden Kostanti veled-i Yur'a tenbih olduğuna dair 5 Muharrem 1275 tarihli ilam kayıdır.

(1)Mâ'rûz-ı dâ'ileridir ki

(2)Canik Sancağı'nda medine-i Samsun'a muzâfa Ökse Kazası'nın Balçalı Karyesi ahâlisinden Çakmaoğlu Mehmed bin Mustafa meclis-i şer' de li-ecli't-terâfû' (3) zabtiye mübâşeretiyile ihzâr olunân oğlu Laz Ali bin Osman ve Yağıbasan Karyesi mütemekkinlerinden Kostandi veled-i Yur Muvâcehelerinde merkûman Laz Ali ve Kostandi (4) târih-i i'lâmdan yirmi iki gün mukaddem pazar günü saat on bir sularında karye-i mezbûrda vâki' menzilime cebren idhâl edib otuz gurûş kıymetli (5) 'abâmı ve beş gurûş kıymetli bir 'aded yazmamı ve yetmiş gurûş kıymetli bir 'aded tûfengimi ve otuzar gurûş kıymetli on yedi 'aded yirmilik altunlarımı ve kırk gurûş kıymetli (6) iki 'aded sandıklı altunlarım ki cem'ân altı yüz doksan gurûşa bâliğ olur eşyâ ve altunlarımı ahz ü gasb etmeleriyle sûâl olûnub mevcûd ise 'aynen müstehlek ise (7) zâmenen kıymetleri olân altı yüz doksan beş gurûşu taleb ederim deyü da'vâ etdikte merkûman Ali ve Kostanti cevâblarında tâbî'ân ve kat'ân ikrâr ve i'tirâf etmeleriyle mûcîbince eşyâ (8) ve altun-ı mezkûrlar mevcûd ise ''aynen müstehlek ise zamânen kıymetleri olân altı yüz doksan beş gurûşu merkûm Laz li ile merkûm Kostanti'nin müdde'î-i merkûm Mehmed'e edâ ve teslîme (9) tenbîh olduğuna tescîl ve bi'l-iltimâs Samsun mahkemesinden huzûr-ı 'âlîlerine i'lâm olundu el emrû velî'ül-emr. Fî 5 Muharrem li-sene 1275.

165.Hüküm(51a-7): Samsun İli, Madenkabı Kazası Kerimilü Köyünden Kostanti veledi Yani'den çaldıkları eşyaları teslim etmeleri için Laz Ali bin Osman ve Yağıbasan Köyünden Kostanti veled-i Yur'a tenbih olduğuna dair 5 Muharrem 1275 tarihli ilam kayıdır.

(1)Mâ'rûz-ı dâ'ileridir ki

(2)Canik Sancağı'nda Medine-i Samsun'a muzâfa Madenkabı kurrâsından Kerimilü Karyesi mütemekkinlerinden Kostanti veled-i Yani meclis-i şer' de li-ecli't-terâfû' zabtiyye mübâşeretleriyle ihzâr olunân oğlu Laz Ali (3) bin Osman ve Yağıbasan Karyesi mütemekkinlerinden Kostanti veled-i Yur muvacehelerinde merkûman Laz Ali ve Kostanti târih-i i'lâmdan yirmi iki gün mukaddem pazar günü

saat iki sularında (4) karye-i mezbûrede vâki' menzilime cebren dühûl edib iki bin gurûş nakdim ile elli gurûş kıymetli bir 'aded (...)ve on beş gurûş kıymetli kuşağımı ve on gurûş kıymetli bir 'aded ** (5) iki bin yetmiş beş gurûşa bâliğ olur nakd ve eşyâlarımı ahz ü gasb etmeleriyle sûâl olûnub mevcûd ise 'aynen müstehlek ise zamânen kıymeleri olân meblağ-ı mezbûr iki bin yetmiş beş gurûş taleb ederim deyü (6) da'vâ etmekle merkûmân Ali ve Kostanti cevâblarında tabi'ân ve kat'ân ikrâr ve i'tirâf etmeleriyle mûcûbince eşyâ-yı mezkûrlar mevcûd ise 'aynen müstehlek ise zamânen kıymetleri olân iki bin yetmiş beş gurûşu (7) merkûm Laz Ali ile merkûm Kostanti müdde'î-i merkûm Kostanti'ye edâ ve teslîme tenbîh olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs Samsun mahkemesinde huzûr-ı 'âlîlerine i'lâm olundu el-emrû velfü'l-emr. Fî 5 Muharrem li-sene 1275.

166.Hüküm(51b-1): Samsun İli, Kisilo Köyünden Mihail veled-i Hırşo mahkemeye gelerek Likor veledi Semyon'da alacağını istemesi üzerine bunu ispat ettiğinden adı geçen Likor'un borcunu ödemesi hususunda tenbih olduğuna dair 5 Muharrem 1275 tarihli ilam kayıdır.

(1)Mâ'rûz-ı dâ'îleridir ki

(2)Medine-i Samsun kurrâsından Kisilo Karyesi'nden Mihail veled-i Hırşo meclis-i şer' de 'ann asl Kayserili olub medine-i mezbûrede ticâretle mütemekkin Likor veled-i (3) Semyon ile terâfû'lerinde merkûm Likor zimmetinde yedimden iştirâ ve kabz eylediği iki yüz dört kıyye sâfi duhân semen iki bin dört yüz kırk sekiz gurûşdan (4) bâkî bin yüz otuz sekiz gurûş alâcğımı hâlâ taleb ederim deyü ba'de'd-da'vâ ve'l-inkâr müdde'î-i merkûmdan ber vech-i muharrer müdde'âsına mutâbık beyine taleb olundukda (5) her biri lede't-tezkiye makbûlü's-şehâde idükleri ihbâr olunân Karaoğlu Yani veled-i Abram nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber nehc-i şer'i (6) isbât itmeğın mûcûbince meblağ-ı mezbûr bin yüz otuz gurûşu müdde'î-i merkûm Mihail'e edâ ve teslîmine merkûm Likor'a tenbîh olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs Samsun (7) mahkemesinden huzûr-ı 'âlîlerine i'lâm olundu bâkî el-emrû velfü'l-emr. Fî'l-yevmî'l-hâmis şehr-i Muharremi'l-Harâm li-sene hamse ve seb'în ve mieteyn ve elf.

167.Hüküm(51b-2): Samsun müftüsü müderris Ahmed Efendi mahkemeye müracaat ederek Ökse Kazası'nda sâkin derûn-ı 'arzuhalde mezkûrû'l-ism Kemahlu Taifesinden Veli bin Abdurrahman ve Ahmed bin Ali'nin kendisine ait camusu aldıklarını ve bu hususta görülen muhakemede anılanlar 750 kuruş vererek sulh olduklarına ve birbirlerinin zimmetini ibra ettiklerine dair 9 Muharrem 1275 tarihli ilam kayıdır.

(1)Mâ'rûz-ı dâ'îleridir ki

(2)Medine-i Samsun müftüsü müderrisîn-i kirâmdan sâhib-i 'arzuhal mükerrermetlü Ahmed Efendi tarafından vekîl-i müseccel-i şer'isi Molla Mehmed bin İbrahim meclis-i şer'de medine-i mezbûre muzâfa (3) Ökse Kazası'nda sâkin derûn-ı 'arzuhalde mezkûrû'l-ism Kemahlu Taifesinden Veli bin Abdurrahman ve Ahmed bin Ali muvâcehelerinde merkûmân târih-i i'lâmdan dört (4) sene akdem mülküm olân batlıcan yüzlü sarıya meyillü minâre 'alemi tamgalı altı yaşında sekiz yüz gurûş kıymetli bir re's camus ineğimi Hasanlu Karyesi mer'âsından (5) ahz ü gasb etmeleriyle mevcûd ise 'aynen müstehlek ise zamânen kıymeti olân sekiz yüz gurûşu talep ederim deyü ba'de'd-da'vâ ve'l-inkâr müdde'î vekîl-i merkûmdan (6) ber vech-i muharrer müdde'âsına mutâbık beyine talep olundukda ikâme-i beyine sade(?) İken beynimizde musalihîn tavassut edib merkûmân Veli ve Ahmed ile yedi yüz elli gurûş (7) üzerine sulh olub ziyâdeye müte'allika-i 'âmme-i da'vâdan merkûmân Veli ve Ahmed'in zimmetilerini ibra ve iskat eyledim didikde müdde'î-i mumâ-ileyh Ahmed Efendi'nin (8) kelimât-ı meşrûhasını merkûmân Veli ve Ahmed tasdik ve ibra-yı mezbûru kabûl eyledikleri tescîl ve bi'l-iltimâs Samsun mahkemesinden huzûr-ı 'âlfilerine i'lâm (9) olundu bak el-emrû velfü'l-emr. Fî'l-yevmî't-tâsi' min şehr-i Muharremi'l-Harâm li-sene hamse ve seb'în ve mieteyn ve elf.

168.Hüküm(51b-3): Samsun İli, Sadibey Mahallesinde bulunan ve Hacı Ayşe Hatun'a ait evin tamirine ihtiyaç olduğundan anılan evin kenarında su yolu için bir miktarın terk edildikten sonra söz konusu evin bakım ve onarımının yapılması hususunda Ayşe Hatun'a ruhsat verilmesine ilişkin 9 Muharrem 1275 tarihli ilam kayıdır.

(1)Husûs-ı atf'l-beyânın mahallinde keşf ve mu'âyenesi için bi'l-iltimâs savb-ı şer'-i enverden bi'n-nefs bu dâ'îleri Medine-i Samsun'un Sa'di Bey (2) Mahallesi'nde vâki' Hacı Ayşe Hatun'un ta'mîr ve termîmine eşedd ihtiyâcla

muhtâce olduğu iki tarafı Emrullah Efendi ibn-i Ali Ağa'nın menzili ve tarîki (3) ve iki taraftan medine-i mezbûr derûnunda vâki' çeşmelere cârî olân kârgîr su harkı ile mahdûd mülk menziline varulub su yolu mütevellisi Şerîf (4) Salih Efendi ve mumâ-ileyh Emrullah Efendi ve Hacı Hüseyinzade Hacı Hasan Ağa ve Esiroğlu Hâfız Ahmed Efendi ve Levizoğlu Hasan Ağa ve Mimar Kalfası (5) Yani nâm kimesneler ile sâir ebniye ahvâline matla'-ı müslimîn hâzır oldukları hâlde menzil-i mezkûr ba'de'l-keşf ve'l-mu'âyene mezbûr su harkı taraflarından (6) birer arşun su yoluna sarîm(?) Terk etdirilerek menzil-i mezkûrun tecdîd ve ta'mîrinde bir kimesneye zarar olmadığını hâzırûn-ı mumâ-ileyhim haber ver- (7) meleriyle kibel-i şer' den mezbûre Hâce Ayşe Hatun'a ruhsat verildiği tescîl ve bi'l-iltimâs Samsun mahkemesinden huzûr-ı 'âlîlerine i'lâm olundu. (8) bâkî el-emrû velü'l-emr. Fî'l-yevmî't-tâsi' min şehri Muharremi'l-Harâm li-sene hamse ve seb'în ve mieteyn ve elf.

169.Hüküm(51b-4): Samsun İli, Karak Köyünden Fatma binti Mehmed ile Laz Mehmed bin Ali'nin kendisine ait mihrini vermek ve küçük çocuğu Mustafaya 7 yaşına kadar bakmak üzere anlaşarak boşandıklarına dair 7 Muharrem 1275 tarihli ilam kayıdır.

(1)Medine-i Samsun kurrâsından Karak Karyesi'ndeki mu'arrefeti'z-zât Fatma işbû bâ'isetü'l-kitâb Fatma bint-i Mehmed nâm hatun meclis-i şer'-i şerîf-i enverde zevc-i (...) (2) Laz Mehmed bin Ali mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i 'anî'l-merâm edib mezbûr Mehmed zevc-i dâhili olup hüsn-i rindkârım olmamağla zimmetinde mütekarrer ve ma'kûd-ı 'aleyh olân (3) dört yüz gurûş mühr-i müeccel hakkım ile nafaka-i 'iddet-i ma'lûm ve münet-i süknâm üzerlerine ve mezbûr Mehmed'in ferâşından hâsıl ve benden mütevellid sagîr oğlu Mustafa'yı (4) dahi yedi yaşını tekâmül idinceye değin kendi mâlîmdan infâk ve iksâ edib ektemden mezkûre tamâmında mukaddem sagîr-i mezbûr vefât ider ise nafaka-i bâkîye mutâlibe sened (5) zimmetim yerine olmak üzere zevcim mezbûr Mehmed ile muhâla'a-i sahîha-i şer'iyye ile hâl' olduğumda ol-dahi yine hâl'-i mezbûru ber vech-i muharrer kabûl eyledikten sonra hukûk-ı (6) zevciyete müte'allik 'âmme-i da'vâdan her birimizi aherin zimmetini ibra-i 'âmm ile ibra ve iskât ve yine her birimizi aherin ibrasını ber minvâl-i muharrer kabûl eyledik (7) didikde gıbbe't-tasdîkû'ş-şer'i mâ-vak'a bi'l-istifâ ketn olundu. Fî 7 Muharrem li-sene 1275.

170.Hüküm(51b-5): Aslen Sinoplu olup Canik Sancağı Bafra Kazası naibi iken ölen Müderris el-Hac Davud Efendi ibn Ali ibn abdullah'ın verâsetine dair görülen muarazadan men davasının ailişkin 9 Muharrem 1275 tarihli ilam kaydır.

(1)Mâ'rûz-ı dâ'î-i devlet-i 'alîyeleridir ki

(2)'Ann asl Sinob Kazası ahâlisinden olup Canik Sancağı'nda Bafra Kazası Naib iken bundan akdem fevt olân müderrisîn-i kirâmdan el-Hac (3) Davud Efendi ibn-i el-Hac Ali ibn-i Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkeleri Hediye bint-i Abdullah ve Nazife bint-i Abdullah nâm hanımlar ile (4) sulbîye kebîre kızları Hadice ve Zehra ve sulbîye sagîre kızı Nimet ve gâib-i 'ani'l-beled ve min ciheti'l-'usviyet li-ebeveyn er karındaşı el-Hac Hâfız Mehmed ve li-ebeveyn (5) kız karındaşı Havva'ya münhasıra olduğu lede's-şer'i'l-enver zâhir ve nümâyân oldukdan sonra ve yine müteveffâ-yı mumâ-ileyhden li-ebeven er karındaşı merkûm el-Hac (6) Hâfız Mehmed ile kız karındaşı Havva Hanım taraflarından Sinop Kazası ahâlisinden İbrahim bin Mustafa ve Hüseyin bin Ömer nâm kimesneler şehâdetleriyle (7) vekîl-i sâbiti'l-vekâleleri el-Hac Hâfız Mehmed Efendi'nin sulbî kebîr oğlu Hâfız Ali Efendi ibn-i el-Hac Hâfız Mehmed Efendi Medine-i Samsun mahkemesinde meclis-i şer'-i şerîf-i (8) enverde zikr-i câî terekeye vaz'-ı ileyh oldukları mütehakkık olân müteveffâ-yı mumâ-ileyhin zevceleri ve sagîre-i mezbûre Nimet'in bâ-hüccet-i şer'iyye vasîsi (9) mezbûre Nazife ve Hediye Hanımlar ile kebîre kızları Hadice ve Zehra Hanım'ların taraflarından vekîl-i müseccel-i şer'isi Samsun Kasabası'nın Sa'di Bey Mahallesi (10) ahâlisinden Levizoğlu Hasan ibn-i Ahmed muvacehesinden müteveffâ-yı mumâ-ileyhin terekesini zevcenân-ı mezbûretân Hediye ve Nazife Hanımlar bi-gayrı hakk (11) zabt etmeleriyle sûâl olûnub müvekkilem babab ile 'ammemin bi'l-farîzai's-şer'iyye hisse-i irsiyelerini bana teslîm tenbîh olunmak bi'l-vekâle matlûbumdur (12) deyü da'vâ etdikte vekîl-i merkûm Hasan Ağa'dan gıbbe's-sûâl cevâbında müteveffâ-yı mumâ-ileyhin müvekkil-i merkûmân el-Hac Hâfız Mehmed Efendi ve Havva Hanım (13) min ciheti'l-'usviyet vârisleri olduğunu ikrâr lakin müteveffâ-yı mumâ-ileyhe hâl-i hayâtında ve kemâl-i 'akl ve sıhhatinde işbû yedimde bulunub bin iki yüz (14) yetmiş dört târihi Muharremi'l-Harâm'ın yirmi altıncı günü târihiyle müverrah ve ol-târihde Dâri'l-Hilâfeti'l-'Aliyye'de Mahmud Paşa Mahkemesi Nâibi bulunan mevâlî-i (15) kirâmdan fazîletlü es-Seyyid İbrahim Halil Efendi'nin imzâ ve hatmını hâvîye bir

kıt'a mubâya'a .. mülk hücceti nâtik olduğu üzere müteveffâ-yı (16) mumâ-ileyh müvekkilerim mumâ-ileyhümâ Hediye ve Nazife Hanımlara ma'lûmü'l-esâmi eşyâ-yı muharrereyi beş bin gurûşa bey' ve temlik edib ba'dehu üzerinde (17) lâbis olduğu köhne esvâbindan başka ismi mâl itlâk olunur mâlim olmayıb cemî'-i mâl zevcelerim Hediye ve Nazife Hanımların amalıdır deyü ikrâr (18) ve musırrân 'alâ ikrârihi fevt olub ol-vechle emvâl-i merkûm müvekkilerim mumâ-ileyhümânın kendi malları olmakla bi-hakk vaz'-ı yed iderler deyü ba'de'd-def' (19) ve'l-inkâr dâfi'-i merkûm vekîl-i mezbûrdan ber vech-i muharrer def'-i meşrûhuna mutâbık beyine taleb olundukda her biri mahallinde lede't-tezkiye makbûlü's-şehâde (20) idükleri ihbâr olunân Samsun Emtia Gümrüğü Emîni Istabl-ı Amire Müdürü pâyelülerinden Ayvasil Kazası ahâlisinden 'izzetlü Hüseyin Ağa (21) ibn-i Abdullah ve kudâtdan müddetlü Ahmed Raşid Efendi ibn-i Hilmi Efendi nâm kimesneler şehâdetleriyle ber nehc-i şer'i bi'l-muvâcehe isbât itmeğın mûcîbince (22) vekîl-i merkûm Hâfız Ali Efendi müvekkillerine izâfetle bi-gayri vech-i şer'i müvekkillerine izâfetle vekîl-i merkûm Hasan Ağa üzerine mu'ârazadan men' olduğu (23) rescil ve bi'l-iltimâs huzûr-ı 'âfîlerine i'lâm olundu. Tahîren fi'l-yevmî't-tâsi' min şehr-i Muharremi'l-Harâm li-sene hamse ve seb'in ve mieteyn ve elf.

171.Hüküm(52a-1): Samsun İli, Ayvacık Kazası Babacık köyünden Okozoğlu Artin veledi Ohannes mahkemeye müracaat ederek Kayalık Köyünden Save veledi Vasil'in kendisine ait eşyaları ve parasını çaldığını bunları iade etmesini istemesi, ve Save'nin bunu kabul etmesi üzerine Save'nin çaldığı para ve malların ya aynısını veyahut değerini Artın'a vermesi hususunda tembih olduğuna dair 3 Muharrem 1275 tarihli ilam kayıdır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

(2)Medine-i Samsun'a muzâfa Ayvacık Kazası kurrâsından Babacık Karyesi mütemekkinlerinden sâhib-i 'arzuhâl Okozoğlu Artin veled-i Ohannes (3) meclis-i şer'de kaza-i mezbûrun Kayalık Karyesi mütemekkinlerinden derûn-ı 'arzuhâlde mezkûrû'l-ism Save veled-i Vasil muvâcehesinde (4) merkûm Save târihi i'lâmdan iki ay mukaddem gice ile karye-i mezburda vâki' menzilime nafiyeden dühûl edib iki bin (5) yüz seksen iki 'aded gurus nakdimi ve iki yüz elli gurûş kıymetli fermanemi Ve elli gurûş kıymetli bir 'aded harîr peştemalimi ve yetmiş gurûş (6) kıymetli bir 'aded sîm gerdanlığı otuz gurûş kıymetli bir 'aded sîm başlığı ve yirmi gurûş kıymetli bir 'aded kolanımı Ahz ü gasb (7) etmekle mevcûd ise 'aynen müstehlek

ise zâmânen kıymetleri olan cem‘ân iki bin altı yüz gurûşu taleb (8) ederim deyü ba‘de‘t-da‘vâ merkûm Sava cevâbında kazıye-bih anınva‘l muharrer üzere olduğunu tamâmen ve kat‘ıyyen ikrâr (9) ve i‘tirâf etmekle mucibince eşyâ-yı mezkûreleri mevcûd ise ‘aynen müstehlek ise zâmânen kıymetleri olan (10) meblağ-ı mezbûr iki bin altı yüz yedi buçuk gurûşu müdde‘î-i merkûm Artin’e edâ ve teslîme merkûm Save’ye elzâm olduğunu (11) tescîl ve bi‘l-iltimâs huzûr-ı ‘âlfilerine i‘lâm olundu. Fî 3 Muharrerm li-sene 1275.

172.Hüküm(52a-2): Samsun İli, Ökse Kazası’nın Karamuslu köyünden Mehmed bin Mustafa mahkemeye müracaat ederek aynı köyden kemahlu tâifesinden Veli bin Abdurrahman'ın kendisine ait kısrağını gasp ettiğini ve bu hususta yapılan muhakemede Veli tarafından kendisine verilen 100 kuruş ile sulh olduklarını ve birbirlerinin zimmetlerini ibra ettiklerine dair 12 Muharrem 1275 tarihli ilam kayıdır.

(1)Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

(2)Medine-i Samsun’a muzâfa Ökse Kazası’nın Karamuslu Karyesi ahâlisinden sâhib-i ‘arzuhal Mehmed bin Mustafa meclis-i şer‘de karye-i mezbûrede sâkin (3) kemahlu tâifesinden derûn-ı ‘arzuhalde mezkûrül-ism Veli bin Abdurrahman muvâcehesinde merkûm Veli târih-i i‘lâmdan bir sene akdem karye-i mezbûre (4) mer‘âsından mülküm olan doru iki buçuk yaşında iki yüz gurûş kıymetli bir re's kısrağın ahz ü gasb etmekle nevcud ise ‘aynen müstehlek (5) ise zâmânen kıymeti olan meblağ-ı mezbûr iki yüz gurûşu taleb ederim deyü tasaddî eylediğim da‘vâmdan merkûmun inkârına mekârin bâ-tavassut musalihîn (6) yüz gurûş semen-i medfû‘ ve makbûza merkûm Veli ile sulh olub ziyâdeye müte‘allik ‘âmmeye-i da‘vâmdan merkûm Veli’nin zimmetini ibrâ ve iskât eyledim (7) didikde müdde‘î-i merkûm Mehmed’in kelimât-ı meşrûhasını merkûm tasdîk ve ibrâ-yı mezbûru kabûl eylediği tescîl ve bi‘l-iltimâs Samsun Mahkemesi’nde huzûr-ı (8) ‘âlfilerine i‘lâm olundu emri‘l-veliyü‘l-emr. Fî‘l-yevmi’s-sânî ‘aşer min şehr-i Muharremi‘l-Harâm li-sene hamse ve seb‘în ve mieteyn ve elf.

173.Hüküm(52a-3): Genç Alioğlu Mustafa’nın deli olmasından adına vasi tayin edilen Deli el-Hac Salih Ağa ona ait dükkanı Yabub'a kiraya verdiğine dair 5 Muharrem 1275 tarihli ilam kayıdır.

(1)Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

(2)Sâhib-i ‘arzuhâl Genç Alioğlu Mustafa’ya bundan akdem cünûn ‘âriz olmakla mecnûn-ı merkûmun ‘illet-i mezbûreden (...)buluncaya değin emvâl (3) ve eşyâsını hıfz ve tesviye-i umûruna meclis-i livâ kararî üzere mukaddemâtın Deli el-Hac Salih Ağa vasî nasb ve ta’yîn olunmuş olmakla vasî-i merkûm ma‘rifeti (4) ma‘rifet-i şer‘le dükkan-ı mezkûr derûn-ı ‘arzuhâlde mezkûrû’l-ism Yabub’a bâ-hüccet-i şer‘iyyenin iki yüz yetmiş dört Zilhicceti’ş-Şerîfe’nin beşinci (5) günü târihiyle seveyyesi iki bin gurûşa icâr olunduğu tescîl-i mahkemede mukayyede olub mecnûn-ı merkûmun dükkan-ı mezkûru yediyle icâra vermesi (6) ‘illet-i mezkûreden ikametine mütevakıf idüğü tescîl ve bi’l-iltimâs samsun Mahkemesi’nden huzûr-ı ‘âlfilerine i‘lâm olundu baki emri’l-velû’l-emr. Fî’l-yevmi’s-sânî ‘aşer (7) min şehr-i Muharremi’l-Harâm li-sene hamse ve seb‘în ve mieteyn ve elf.

174.Hüküm(52a-4): Erişkin olan ve erişkinliklerini mahkeme kararı ile ıspat etmiş olan Hazinedarzade Osman Paşazade Abdülhamid Bey ve Nureddin Bey ibn-i Osman Paşa ibn-i Süleyman Paşa ve Hacı Zeyneb Hanım bint-i Osman Paşa ibn-i Süleyman Paşa taraflarından aşağıdaki davaya vekilleri Ahmed Efendi ibni Abdullah, Ünye Kazası ahâlisinden olub müteveffâ Osman Paşa yetimlerinin vasisi Mirmiran-ı Kirâmdan Hacı Ahmed Paşa tarafından vasî vekîli olarak atanan İshak Kahraman Ağa ibn-i Hüseyin Ağa yetimlere ait olup Ünye Kasabası’nda Çamurlar Mahallesi’nde konakları bitişiğinde on sene önce yeneden inşâ eylediği hamamın giderleri için fazla harcama yaptığı bu fazlayı vasinin istediğine ve vasi vekilinin e bu fazlayı geri vermesi hususunda tenbih olduğuna dair 5 Muharrem 1275 tarihli ilam kayıdır.

(1)Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

(2)Reşîd-i bâliğler olub ber nehc-i şer‘-i şerîf rüşdlerini isbât etmiş olan Hazinedarzade müteveffâ Osman Paşazade Abdülhamid Bey (3) ve ref‘etlü Nureddin Bey ibn-i Osman Paşa ibn-i Süleyman Paşa ve ‘iffetlü Hacı Zeyneb Hanım bint-i müşârûn-ileyh Osman Paşa ibn-i Süleyman Paşa (4) taraflarından zikr-i atî da‘vâya vekîl-i müseccel-i şer‘ileri Ahmed Efendi ibni Abdullah huzûr-ı ‘âlfilerinde ma‘kûd huzûr-ı meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde (5) Ünye Kazası ahâlisinden olub müteveffâ-yı müşârûn-ileyhin eytâmı vasî-i muhtârı Mirmiran-ı Kirâmdan sa‘âdetlü el-Hacı Ahmed Paşa tarafından (6) vasî vekîli nasb ve ta’yîn olan İshak Kahraman Ağa ibn-i Hüseyin Ağa muvâcehesinde mûmâ-ileyh Kahraman Ağa müvekkillerimin hâl-i haklarında vasî-i (7) muhtâr-ı müşârûn-ileyhin emriyle Ünye Kasabası’nda Çamurlar

Mahallesi'nde konakları ittisâlinde târih-i i'lâmdan on sene mukaddem müceddeden (8) inşâ eylediği hamamın ol-târihde olan masârîf-ı vâfiyesini bir yük (...)dokuz yüz gurûşa iblâğ oldu diyerek ol-vakt (9) müvekkillerimin mâlından ol-mikdâr gurûş kabz edib el-hâle hazihi yedimde bulunan Ünye Nâibi Eşrâf-ı Kudâtdan Berizade es-Seyyid (10) el-Hac Mehmed Sa'di Efendi'nin imzâ ve hatmını hâvî bir kıt'a keşf i'lâmını nâtik olduğu üzere hamam-ı mezkûrun ol-târihde masârîf-ı (11) sahîhasını bir yük on yedi bin dört yüz doksan gurûşa bâliğ olub vasî vekîli mûmâ-ileyh Kahraman Ağa'nın ziyâde me'hûzu (12) olan yirmi üç bin dört yüz gurûşu bi'l-vekâle taleb ederim deyü tasaddî eylediğim da'vâmdan bâ-tavassut musalihîn dokuz bin gurûş (13) semen-i medfû' ve makbûza sulh olmamla hamam-ı mezkûrun masârîfindan ziyâdeye müte'allik olan da'vâdan mûmâ-ileyh Kahraman Ağa'nın bi'l-vekâle (14) zimmetini ibrâ olduğu ziyâde masârîfa müte'allik olan da'vâdan benim zimmetimi ibrâ ve ber vech-i muharrer her birimiz aherin ibrâsını kabûl eyledik dedikleri (15) tescîl ve bi'l-iltimâs samsun Mahkemesi'nden huzûr-ı 'âlîlerine i'lâm olundu. Fî 5 Muharrem li-sene 1275.

175.Hüküm(52a-5): Samsun'a tâbi' Ökse Kazası Büyükler köyünde bulunan nizalı yeri gelerek Kasaba-i Çarşamba mahallâtından Çay Mahallesi ahâlisinden Hazinedarzade el-Hac Süleyman Bey Efendi ve Abdülhamid Bey Efendi ve el-Hac Hasan bey Efendi ve Nuri Bey Efendilerin vekili ve kiracıları Büyükler Karyesi'nden Abdullah ibn-i Yahya mahkemede Ali bin Musa'nın müvekkillerine ait kiraladığı tarlayı haksız olarak kullandığını ve bundan men edilmesi hususunda 21 Rebi'ü'l-Ahir li-sene 1274 tarihli hüccet kayıdır.

(1)Husûs-ı atî'l-beyânın mahallinde fasl ve istimâ' için savb-ı şer'-i enverden bi'l-iltimâs irsâl olunan Mevlânâ Kâtib Sa'di Efendi ibn-i Mehmed Medine-i Samsun'a tâbi' Ökse Kazası kurrâsından Büyükler (2) Karyesi'nde vâki' mahal-li nizâ'a varub huzûr-ı müsliminde 'akd-ı meclis-i 'âlî etdikte Kasaba-i Çarşamba mahallâtından Çay Mahallesi ahâlisinden Hazinedarzade işbû bâ'isü'l-vesîka el-Hac Süleyman Bey Efendi (3) ve Abdülhamid Bey Efendi ve el-Hac Hasan bey Efendi ve Nuri Bey Efendilerden taraflarından zikr-i câî da'vâya vekîl-i müseccel-i şer'ileri ve müstâcirleri Büyükler Karyesi'nden Abdullah ibn-i Yahya (4) nâm kimesne meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda bi'l-vekâle karye-i mezbûre sâkinlerinden Ali bin Musa muvâcehesinde Ziraat Müdürü Vekîli Mustafa Ağa hâzır olduğu hâlde işbû mu'âyene olunan (5) Tokmak Tarla demekle 'arîf bir taraftan eski Frakdo ve iki taraftan kendi

mutasarrıf olduğum tarla ve taraf-ı râbî'î dere ile mahdûd bir kıt'a tarla bundan on yedi sene mukaddem (6) bi-emri'llahi te'alâ vefât eden müteveffâ-yı müşârün-ileyh Osman Paşa hazretlerinin havza-i tasarrufunda olub ba'de vefâti müvekkilelerim mûmâ-ileyhim bey efendilere ber mûcîb-i kanûn-ı Sultânî (7) 'âdiyen intikâl edib sinîn-i mezbûreden berü zabt ü zirâ'at itdirirler iken merkûm Ali fuzûli bi-gayrı hakk zirâ'at etmekle sûâl olunub keff-i yedine tenbih olunmak bi'l-vekâle (8) matlûbumdur deyü ba'de't-da'vâ gibbe'l-istintâk merkûm Ali cevâbında tarla-yı mahdûd-ı mezkûr mahlûl olmakla zirâ'at ederim deyü müvekkilûn-ı mûmâ-ileyhin babaşarı müşârün-ileyhden (9) müntakil tarlaları olduğunu inkâr idicek ve müdde'î vekîl-i merkûm Abdullah'dan müdde'âsına muvâffak beyine taleb olundukda 'udûl-ı ahrâr ricâl-ı müslimînden ve karye-i emzbure ahâlilerinden (10) el-Hac Ahmed ibn-i Abdullah ve Hacı Ali bin Veli ve Karoğlu Ali bin Hüseyin ve Muhtâr Mehmed bin Mustafa nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırûn olub iştihâd olunduklarında fi'l-hakîka (11) işbû mu'âyene olunan Tokmak tarla müvekkil-i mûmâ-ileyhmâlarımın on yedi sene mukaddem müteveffâ-yı müşârün-ileyh babaları Osman Paşa hazretletlerinin havza-i tasarrufunda olub ba'de vefâti (12) mûmâ-ileyhe intikâl edib sinîn-i mezbûreden berü zabt ü tasarruf itdirdüklerine bizler bu vechle şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri müttefikü'l-lafz olmağın iştihâd-ı (13) şer'îyye etdiklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın mûcîbiyle tarla-yı mahdûd-ı mezkûrun merkûm Ali'nin keff-i yedine tenbih olunduğu mevlânâ-yı mezbûr mahallinde ketb (14) ve ma'ân ba's olunan ümenâ-i şer'le meclis-i şer'a gelüb 'ala vukû'a inhâ ve takrîr itmeğın mâ-vak'a bi't-taleb ketb ve imlâ olundu. Fî 21 Rebi'ü'l-Ahir li-sene 1274.

176.Hüküm(52b-1)²⁶ ve 176.Hüküm(52b-2): Hazinedarzade Osman Paşazade Abdülhamdi Bey ve Nuri Bey ibnan-ı Abdullah Paşa ve Hacı Zeyneb Hanım bint-i Osman Paşa tarafından vekilleri Ahmed Efendi ibn-i Abdullah ile vasî-i vekilleri İshak Kahraman Ağa ibn-i Hüseyin Ağa arasında görülen 27 Muharrem 1274 tarihli muhasebe kaydır.

(1)Hazinedarzade müteveffâ Osman Paşazade Abdülhamdi Bey ve Nuri Bey ebnân Abdullah Paşa ve Hacı Zeyneb Hanım bint-i müşârün-ileyh Osman Paşa (2) taraflarından vekîl-i sâbiti'l-vekâleleri Ahmed Efendi ibn-i Abdullah ile vasî-i vekilleri İshak Kahraman Ağa ibn-i Hüseyin Ağa ile bâ-ma'rifet-i şer'-i şer'î (3) ve

²⁶ 52-b2 ile bu belge tek bir belgedir.

ma'rifetimiz ile rû'yet olunan muhâsebelerinin sûretidir vech-i atî zikr ve beyân olunur. 627188.

Hacı İbrahimzade Süleyman Ağa	6612	Hatibzade Nuri Efendi	5250
Honabioğlu İvaz	3861	Kuyurukzade Süleyman Efendi	1500
** oğlu İstefan	600	(...)Haneli Sakazade Mehmed Ağa	5200
---	1521	Tahsin Ağa Tufan Ağa	2000
Sabık TikveşNazırı Tahir Efendi	12973	Dizdarzade Hacı Yakub Ağa	3000
Sipahizade el-Hac Vehbi Efendi	8050	Toplam	16950
Yahnikapanoğlu Banika	3997	Emiroğlu Yağcı Mahmud Ağa	2012
Tarıkzade Ahmed Efendi	1265	Gümüşhaneli Topal Ömer Ağa	1000
Gazzaz Temel Efendi	3915	Çimecizade Hasan Efendi	3450
Toplam	47767	Sürmeneli İsmail Hilmi Efendi	3967
Tirebolulu Agob zımmi	21134	Toplam	45929
Üstkenaroğlu Mıgırdıç	10000	Sürmeneli Hacı Mahmudoğlu Ahmed	44563
Sürmeneli Usta Panayot	1150	Katibzade Ömer Efendi	10000
Hacı Arif Ağa	498	Dizdarzade Hacı Emin Efendi	1075
Toplam	83550	Teboluzade Emin Ağa	24598
Kitabsız Mehmed Efendi	3042	Toplam	86166
Kamnizade Hacı ** Ağa	4000	Hacı Salihzade Mustafa Ağa	1900
Abdülkadir'den Emin Baba	1725	Üçüncüzade Osman Bey	12585
Trabzonlu Haliolu Hasan Ağa	2645	Kasab Aziz Hoca	5000
Toplam	118767	Sipahizade el-Hac Mustafa Efendi	5000
Giresunlu Molla Musaoğlu	15944	Toplam	110651
Nikdelizade Bekir Bey	733	Koyunoğlu Banika	9000
Gümüşhaneli Molla velioğlu	--	Oğuzoğlu Mustafa Ağa	728
Tombazoğlu Bakkal Makdis	--	Çarıkçı kel Hasan	4000
Kethüdazade Ahmed Ağa	1725	Hacı Osmanzade Hacı Ali Molla	4000
Beşelizade Ali Efendi	602	Toplam	128479
Saatçi Saliholu Halim	364	Sâbit Efendizade Sa'di Efendi	8032
Hacı Ahmed Paşa	7251	Bakkal Araboğlu İstefan	400
Toplam	148838	Şahinzade Hasan Ağa	1450
Subaşızade Ali Ağa	1000	Makulzade Hasan Ağa	9325
İmamecizade Osman Ağa	6315	Toplam	145986
Divan Katibi İbrahim Efendi	10000	Kethüdazade emin Ağa	24124
Giresunlu Dizdarzade Ahmed Bey	11000	Gazzaz Temel Efendi	3605

Toplam	177153	Altıparmakzade Aziz Ağa	3457
Samsunlu Abbas Ağa	10000	Kamilzade Kamil Efendi	3200
Karaisalı Kazancıoğlu	20000	Toplam	186373
(...)el-Hac Ahmed Paşa ...	15000	Hacı Arif Ağa	5012
İlbasanlı Hacı Hasanoğlu Hüseyin Ağa	2000	Kara Hasanoğulları'nda	3000
Toplam	224153	Ferikzade İsmail Efendi	1322
Fatma Hanım'da Subaşızade Aziz Ağa	6025	Tatar Ağası Hacı Mehmed Ağa	6900
Hacı Ahmed Paşa'da	26902	Toplam	197097
Hacı Ahmed Paşa'da	18000	Tunalı Zaimzade Mehmed Bey	14547
Hacı Ahmed Paşa'da	6025	Tirebolulu Halil Kapudan	11500
Mollaoğlu Ali Kapundan'da	11000	Hacı Esad Efendizade Mesud Efendi	1500
Toplam	292903	Hacı Zaimzade Mustafa Efendi	3500
Kabûl olan Meblağ	258344	Toplam	2422644
Adem-i Kabûl olan meblağ	292903	İmamecizade Osman Ağa	700
Merkûm Kahraman Ağa'nın ma'rifet-i şer'-i şerîf manzam olmaksızın me'mûrinin aher bilâ sened ikrâz olunmuş dediği meblağdır	75941	Çarşambalı Eknevilioğlu	10000
Toplam	627188	Ünyeli Elmalioğlu	2000
Bilâ sened Zimemât		Arabzade İsmail Efendi	3000
Makulzade Hasan Ağa	450	Toplam	258344
Kethüdazade Emin Ağa	16489	Bilâ Devr fâiz olub terk olunmuş didiği meblağın mukarrer itirdiği vech-i atî zikr olunur.	
Uzunoğlu Hacı Mehmed Ağa	10038	Çizmecizade Hasan Efendi	5172
Kamilzade Kamil Efendi	1997	Hacı Salihzade Mustafa Ağa	1632
Kazancı Kasbaroğlu	2553	Üçüncüzade Osman Bey	1642
Toplam	32547	Oğuzzade Mustafa Ağa	662
Vakf bilâ sened zimmemât		Şahinzade Hasan Ağa	133
Haçi Kostanti Mekteb-i Şerîfi	6662	Toplam	45772
Şehrioğlu'ndan dolayı Emin Ağa'da	2447	Makulzade Hasan Ağa Ba'zı Makâlemini terk	1500
Kethüzade'den dolayı hacı Emin Efendi	7319	Altıparmakzade Aziz Ağa	300
Topla	15433	Kamilzade Kamil Ağa Ba'zı Makâlemini terk	2482
Bila sened olan hisab dediği	489762	Hacı Arif Ağa	150
Merkum Kahraman ağa'nın kendi zimmeti	125022	Karahasan Oğulları	5442
	75941	Toplam	14462
		Bilâ devr fâiz didiği	14462

		Bilâ sened olan zimemât	489862
		Merkûm Kahraman Ağa'nın kendi zimmeti	145022
		Balâya nakl-ı sened	75941

(1) İşbu defterin balasında gösterilen muhâsebeyi müdde'î ve mebi'un'aleyh Samsun Mahkemesi'nde rû'yet edib tarafıma muhâsebe-i mezkûreyi kabûl ve sened'ini(2)tahallütten 'ârî olduğunu muterif olduklarını beyân mevkinde zeyl-i defter tembih olundu. Fî 16 Muharrem li-sene 1275.

177.Hüküm(53a-1): Canik Sancağı'nda Çarşamba nâm-ı diğer Erim Kazası'nda Çay Mahallesi'nde ikamet eden ve erişkin olan ve erişkinliklerini makemece isbât etmiş olan Hazinedarzade Abdülhamid Bey, Nureddin Bey ibni Osman Paşa ibni Süleyman Paşa ve Hacı Zeyneb Hanım bint-i Osman Paşa bin Süleyman Paşa mahkeme müracaat ederek vasilerinde bulunan mallarının kendilerine verilmesi hususunda 27 Muharrem 1274 tarihli ilam kayıdır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

(2)Canik Sancağı'nda Çarşamba nâm-ı diğer Erim Kazası'nda Çay Mahallesi'nde sâkinler ve reşeden bâliğler olup ber nehc-i şer'-i şerîf (3) rüşdlerini isbât etmiş olan Hazinedarzade 'izzetlü Abdülhamid Bey ve ref'etlü Nureddin Bey ibni'l-merhum Osman Paşa (4) ibni merhum Süleyman Paşa ve 'iffetlü Hacı Zeyneb Hanım bint-i müşârün-ileyh Osman bin Süleyman Paşa taraflarından zikr-i atî (5) da'vâya vekîl-i müseccel-i şer'ileri Ahmed Nafiz Efendi ibn-i Abdullah kürsî-i livâ olan Samsun'da Bâb-ı metûbda huzûr-ı mutasarrıfda (6) ma'kûd huzûr-ı meclis-i şer'-i şerîf-i enverde meclis-i livâ ticâret a'zâları hâzır oldukları hâlde Ünye Kazası (7) ahâlisinden olup müteveffâ-yı müşârün-ileyhin eytâmının hâl-i safalarında vasî-i muhtârları bulunan Mirmiran-ı (8) Kirâmdan sa'âdetlü Ahmed Paşa tarafından vasî vekîli nasb ve ta'yîn buyrulan İlhak Kahraman Ağa ibn-i Hüseyin Ağa muvâcehesinde (9) müvekkilerim mûmâ-ileyhânın vasî-i muhtârları müşârün-ileyh el-Hac Ahmed Paşa târih-i i'lâmdan on sene mukaddem altmış beş târihi (10) bâ-irâde-i seniyye ve bârigir cânibine me'mûr buyruldukda merkûm Kahraman Ağa tarafından müvekkilerimin tesviye-i umûrlarına (11) vasî-i vekîli nasb ve ta'yîn edib müvekkilerim mûmâ-ileyhmânın kâffe-i emvâl-i mevrûsleri bulunan eşyâ ve 'akâr ve zimemât (12) ve temessükât ve her bir umûrları vasî vekîli olduğu hasebiyle târih-i mezbûrdan yetmiş sene tamâmına değin merkûm Kahraman (13) Ağa'nın yedinde olup müvekkilerim bundan akdem isbât-ı rüşd etmiş oldukları yetmiş iki senesi

evâilinde yedi senelik (14) muhâsabeleri mârrü'z-zikr Çarşamba Kasabası'nda kendi meyânlarında rû'yet bulundukda mûmâ-ileyh İlhak Kahraman Ağa'nın (15) olvakt ibrâz eylediği memhûr defâtirlerinde ve bu def'a Samsun Mahkemesi'nde rû'yet olunub tarafeynin kabûlüyle hîn-i muhâsebede (16) hâzır bulunanların mührüyle memhûr bir kıt'a muhâsebe defteri nâtık ve mûmâ-ileyh İlhak Kahraman Ağa'nın kendisü (17) ikrâr ve i'tirâfıyla müvekkilerimin babaları müşârün-ileyhden mevrûs menkûlâtı esmânından ve 'akâr icârından ve fâizde (18) olan nûkûdundan müterâkîm olunan yirmi yedi bin yüz seksen sekiz gurûş alâcıkları zuhûr etmekle (19) târih-i mezbûreden işbû târih-i i'lâma gelinceye değin meblağ-ı mezbûrdan iki yük elli sekiz bin üç yüz kırk (20) dört gurûşunu müvekkilerimin makbûzu olub bâkî üç yük altmış sekiz bin sekiz yüz kırk dört gurûşunu (21) mûmâ-ileyh Kahraman Ağa'nın vasî vekîli vâz'-ı ileyh bulunmasıyla meblağ-ı mezbûru hâlâ bi'l-vekâle taleb ederim (22) deyü da'vâ etdikte merkûm İlhak Kahraman Ağa cevâbında târih-i mezbûrda hîn-i muhâsebede bu def'a mahkeme-i mezbûrede (23) rû'yet olan muhâsebede ol-mikdâr alâcıkları zuhûr itdiğini ikrâr lakin meblağ matlûb olunub yirmi yedi bin (24) yüz seksen sekiz gurûşu zümem nâsda olub mukaddemen müvekkillerim mûmâ-ileyhin vasî-i muhtârları ve li- ebeveyn (25) 'emmileri müteveffâ Abdullah Paşa ile sa'âdetlü el-Hac Ahmed Paşa'nın emr ve tevkîliyle Trabzon'da sâkin Barutçu (26) oğlu Hacı Ahmed Ağa ba'de el-Hac Esad Efendi ve ba'de Aziz Ağa vasîyân-ı müşârün-ileyhmâ taraflarından ma'rifet-i (27) şer'iyeye rehn-i kavi veyâhûd kefil-i melî ahz ile istirbâha me'mûr olub anların def' ve 'akdlarıyla (28) mukaddemen Trabzon'da irbâh ve istirbâh olunub ben dahi vasî vekîli bulunduğum hasebiyle beher sene Trabzon'a (29) gedib muhâsabeleri tarafımdan rû'yet olunmuş ise de sâlifü'z-zikr yetmiş iki senesi Çarşamba'da rû'yet-i (30) muhâsebe olundukda zümem-i nâsda olan temessükât müvekkilûn-ı mûmâ-ileyhime teslîm olunub anların taraflarından (31) temessükât-ı mezkûre Trabzon me'mûrları Aziz Ağa'ya def' ve teslîm olunmağla târih-i i'lâma gelinceye değin (32) mûmâ-ileyh Aziz Ağa ma'rifetiyle meblağ-ı mezkûrdan iki yük elli sekiz bin üç yüz kırk dört gurûş (33) tahsîl ve müvekkil-i mûmâ-ileyhime teslîm olunmuş ve iki yük doksan iki bin dokuz yüz üç buçuk gurûşunu (34) bâ-tahvîl cerîde-i şer'iyede ve memhûr muhâsebe defterinde mestûr bulunan ma'lûmü'l-esâmi-i kesân zimmetlerinde (35) bulunub tahvîlleri el-hâle hazîhi mûmâ-ileyh Aziz Ağa 'indinde mahfûz bulunmuş ve bâkî yetmiş beş bin (36) dokuz yüz kırk gurûşdan on dört bin dört yüz altmış iki gurûşunu bilâ devr-i şer'i fâiz bulunduğundan (37) mezmuru ma'rifetiyle ashâbına terk olunmuş ve kırk sekiz bin dokuz yüz yetmiş altı

gurûşunu bilâ tahvîl kesân-ı (38) ma'lûmeye mûmâ-ileyh Hacı Ahmed Ağa ve Hacı Esad Efendi ve Aziz Ağa ma'rifetiyle ikrâz olunmuş ve on iki bin (39) beş yüz iki buçuk gurûşunu defter-i muhâsebede nâtik olduğu üzere benim zimmetimde görünmüş deyü def' itdiği (40) vekîl-i mûmâ-ileyh Ahmed Nafiz Efendi'den sûâl olundukda müteveffâ Abdullah Paşa ile el-Hac Ahmed Paşa'nın (41) vesâyetlerini ikrâr mûmâ-ileyhim Ahmed Ağa ve Esad Efendi ve Aziz Ağa'nın me'mûriyetlerini inkâr etmekle (42) meyânlarında münâza'ât-ı kesîre vukû' bulub zimemât-ı mezkûrun zâhire ihrâcıyla defter-i mezkûr (43) nâtik olduğu üzere tashîh ve teslîmi tarafeynin mahalline gedib muhâsebe defteri mucibince zimemât-ı mezkûrmi (44) mahallinde ma'rifet-i şer'le devr ve teslîme mütevakkıf olduğu tescîl ve bi'l-iltimâs Samsun Mahkemesi'nden huzûr-ı (45) 'âfîlerine i'lâm olundu. El-emr men lehü'l-emr. Fî'l-yevmi's-sâbi' ve'l-ışrîn min şehr-i Muharremi'l-Harâm li-sene Hamse ve seb'în ve mieteyn (46) ve elf.

178.Hüküm(53a-2): Canik Sancağı'nda Bafra Kazası'nın Sümeli Karyesinden İlya veledi Berat 1000 kuruş alacağını ödemesi için Darboğaz Karyesi'nden Yordan veledi Yuri'ye tembih olunması hususunda 5 Safer 1274 tarihli ilam kaydır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

(2)Canik Sancağı'nda Bafra Kazası'nın Sümeli Karyesi mütemekkinlerinden İlya veled-i Berat nâm kimesne Medine-i Samsun Mahkemesi'nde meclis-i (3) şer'imizde kaza-i mezbûrun Darboğaz Karyesi'nde mütemekkin Yordan veled-i Yuri muvâcehesinde merkûm Yordan zimmetinde cihet-i farz-ı (4) şer'eden bin gurûş alâcak hakkım olmakla taleb ederim deyü ba'de't-da'vâ ve'l-ahz müdde'î-i merkûmdan ber vech-i muharrer müdde'âsına mutâbık (5) beyine taleb olundukda lede't-tezkiye şehâdetleri makbûle olan Vasil veled-i Semyon ve İlya veled-i Haralanyo nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe (6) vech-i şer'î üzere isbât itmeğin mûcîbince meblağ-ı mezbûr bin gurûşu müdde'î-i merkûm bin gurûş müdde'î-i merkûm İlya'ya edâ ve teslîme (7) merkûm Yordan'a tenbîh olduğu tescîl ve bi'l-iltimâs mahkeme-i mezbûrdan huzûr-ı 'âfîlerine i'lâm olundu. El-emrû veliü'l-emr. Fî'l-yevmi'l-hâmis.fî 5 Safer li-sene 1275.

179.Hüküm(53b-1): Samsun İli, Yenimaallede ikamet eden Halil bin Mehmed'in telef olan Kısrağını aslen Kayserili olup Samsunda ticaretle meşgul Yosif veledi Abram'dan talep etmiş ancak iddiasını ıspatlayamadığı için muarazadan men edildiğine dair 17 Muharrem 1274 tarihli ilam kaydır.

(1)Medine-i samsun mahallâtından Yeni Mahalle sâkinlerinden oğlu Halil bin Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'imizde Kayseri Kazası'ndan olup medine-i mezbûrede ticâretle mütemekkin (2) Yosif veled-i Abram ile terâfû'lerinde merkûm târih-i i'lâmdan bir buçuk mâh mukaddem Kurupelid nâm mahalde bârgîrini kalub ahz itmek üzere mer'adan (3) benim altı yüz kıymetli bir re's al kısrağını berâber medinden ziyâde olarak sevk ve dereye düşürüb telef etmekle kıymet-i mezbûru zâmânen merkûm (4) Yosif'den talep ederim deyü ba'de't-da'vâ ve'l-inkâr müdde'î-i merkûmdan ber vech-i muharrer müdde'âsına mutâbık beyine talep olundukda isbât-ı beyineden izhâr-ı (5) 'aciz edib müdde'î-i merkûmun talebiyle merkûm Yosif bi'l-muvâcehe ber nehc-i şer'î yemîn virmeğin mûcîbince müdde'î-i merkûm Halil da'vâ-yı mezkûresiyle bilâ beyine (6) merkûm Yosfi bi-vech-i şer'î mu'ârazadan men' olduğu tescîl ve bi'l-iltimâs Samsun Mahkemesi'nden huzur-ı 'âlîlerine i'lâm olundu bâkî emri'l-velü'l-emr. Fî'l-yevmi's- (7) sâbi' 'aşer min şehri-i Muharremi'l-Harâm li-sene erba'a ve seb'in ve mieteyn ve elf.

180.Hüküm(53b-2): Samsun İli, Bazar Mahallesinden Feleknaz binti Abdullah'ın mihr-i müeccelini ve alacağını Osman ağa ibn Ali'den talep etmesine ve bunu mahkemede ıspat ettiğine, alınması için eşi Hasan Ağa ibn-i Abdurrahmanı vekil kıldığına dair dair 9 Muharrem 1275 tarihli ilam kaydır.

(1)Medine-i Samsun mahallâtından Bazar Mahallesi'nde sâkine ve zatı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe olan Feleknaz bint-i Abdullah nâm kadın (2) meclis-i şer'-i şerîf-i lâzımü't-tevkîrde Sa'di Bey Mahallesi sâkinlerinden Osman Ağa ibn-i Ali mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm (3) edib bundan dört sene akdem Medine-i Çorum'da katîlen fevt olan zevcim el-Hac Musa Ağa ibn-i Abdullah'ın (4) terekesinde iki bin beş yüz gurûş mühr-i müeccel müsemmâ-yı menîyye hakkım olduğuna mebnî merkûm Osman Ağa zimmetinde (5) cihet-i farz-ı şer'eden yirmi gurûş alâcak hakkım olup kable'l-ahz zevcim vefât edib ol-vechle (6) meblağ-ı mezbûr yedinde kalub mühr-i mezkûreme mahsûb olmak üzere meblağ-ı mezbûr yirmi gurûşunu merkûm Osman Ağa'dan (7) talep ederim didikde merkûm Osman Ağa'dan gibbe's-sûâl cevâbında müteveffâ-yı mezbûra ol-mikdâr deyni olduğunu

ikrâr (8) lakin müdde'îyye-i merkûmenin müteveffâ-yı mezbûr zimmetinde iki bin beş yüz gurûşunu mühr-i müeccel alâcağını inkâr etmekle müdde'îyye-i (9) mezbûreden müdde'âsına mutâbık beyine taleb olundukda ** ricâl-ı müsliminden Hüseyin Ağa ibn-i Ahmed ve Hüseyin Efendi bin (10) Osman nâm kimesneler liecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olub iştihâd olunduklarında fi'l-hakîka müdde'îyye-i mezbûre (11) Feleknaz Kadın'ın zevci müteveffâ-yı mezbûr el-Hac Musa Ağa zimmetinde iki bin beş yüz gurûşunu mühr-i müeccel şirâen alâcak (12) hakkı olduğunu bizler bilirüz ve bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i (13) şehâdet-i şer'îyye etdikte gibbe ri'âyet şerâiti'l-kabûl şehâdetleri makbûle olmağın mûcîbince meblağ-ı mezbûr yirmi gurûşunu (14) mühr-i mezkûruna mahsûben edâ ve teslîm itmeye merkûm Osman Ağa'ya tenbîh olundukdan sonra yine mezbûr Feleknaz Kadın meclis-i şer'de (15) hâlâ zevci işbû bâ'isü'l-kitâb Hasan Ağa ibn-i Abdurrahman mahzarında zevci müteveffâ-yı mezbûrun tereke-i mevcûdesine (16) vâz'-ı ileyh olanlardan mahallinde bâkî kalan mühr-i müeccel-i mezkûresini taleb-i da'vâ ve ahz ü kabza ve makbûzunu kendisine (17) isâl ve teslîme ve lede'l-hâce sulh ve ibrâya ve husûs-ı mezbûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllisine (18) tarafımdan zevcim merkûm Hasan Ağa'yı vekîl ve nâib-i münâsib nasb ve ta'yîn eyledim didikde ol-dahi ber minvâl-i (19) muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve mürâsimin ke-mâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm itmeğın mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Fî 9 Muharrem li-sene 1275.

181.Hüküm(53b-3): Trabzın eyaletinden Erzuruma sevk edilen Cihad ordusundan dolayı meydana gelen olaylar nedeni ile Ordu sancağında bulunan Şeyhoğlu Hasan Ağa ve oğulları Mehmed ve İbrahim Ağa'lar ile Hazinedarzade Osman ve Ahmed bey'lerin ve Felekoğlu Selim Ağa ve Priştineli Abdi Ağa ve hacı Ali Efendi'nin sürgün edildikleri yer olan Samsun'a Samsun 7 Ramazan 1274 tarihinde gelerek uygun ev ve konaklara yerleştiklerine dair 23 Muharrem 1275 tarihli ilam kaydır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'î-i Devlet-i 'âlfileridir ki

(2)Mes'ele-i sâbika esnâsında Trabzon Eyâletine Erzurum'a sevk olunan 'asâkir-i cihâdiyeden dolâyı vukû' bulan (3) i'tâfâtına mebnî bir sene müddetle derûni eyâletde münâsib mahallere nefy ve iclları irâde-i seniyye-i iktizâ-yı 'inâyetinde (4) bulunan Ordu sancağı müte'aşâsından Şeyhoğlu Hasan Ağa ve oğulları Mehmed ve İbrahim Ağa'lar ile Hazinedarzade Osman (5) ve Ahmed

bey'lerin ve Felekoğlu Selim Ağa ve Priştineli Abdi Ağa ve hacı Ali Efendi'nin bundan akdem mahal-li münfâları (6) bulunan Medine-i Samsun bin iki yüz yetmiş dört senesi Ramazan-ı Şerîf'in yedinci gününe vâsıl olub medine-i (7) mezkûrda münâsib konak ve hanelerde iskân itmekre oldukları tescîl ve bi'l-iltimâs medine-i mezbûr mahkemesinde (8) huzûr-ı 'âlîlerine i'lâm olundu. Fî'l-yevmi's-sâlis ve'l-ısrîn min şehri-i Muharremü'l-Harâm li-sene hamse ve seb'în ve mieteyn ve elf.

182.Hüküm(53b-4):Laz Yakub ibn-i Emrullah Sadibey Mahallesinde ikamet eden eşi Fatma binti Abdullah'ı kendisinin ikamet ettiği Bafra Kazasına on saat mesafede Hacılar köyüne getirip orada ikamet etmesi isteğine dair görülen davada anılan mesafenin uzak olmadığı eşine itaat etmesi gerektiği ve bu nedenle bir günlük oraya götürülebileceğine dair fetva verilerek Fatmanın itaat etmesi hususunda 18 Muharrem 1275 tarihli ilam kaydır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

(2)Sâhib-i 'arzuhâl Laz Yakub ibn-i Emrullah meclis-i şer'imizde Sa'di Bey Mahallesi'nde sâkine mu'arrefeti'z-zât fatma bint-i Abdullah nâm (3) hatun mahzarında mezbûre Fatma zevce-i menkûham olub hâlâ Bafra Kazası'nın on sâ'at mesâfe Hacılar Karyesi'nde (4) iskân eylediğim karyeye getirüb iskan itmek murâdımdır deyü ba'de't-da'vâ ve'l-istintâk mezbûre Fatma müdde'î-i merkûmun (5) zevce-i menkûhası olduğunu ikrâr lakin karye-i mezbûreye gitmeyüb mahallede menzilimde sâkin olurum didikde tarafeyni fetvâ-yı şerîfe (6) lede'l-havâle ba'd-ı ifâ-i mihri'l-mu'accel müddet-i sefer ba'id olmayıb bir günlük çiftliğine götürebilir deyü virilen cevâb-ı savâba (7) mebnî mezbûre Fatma zevc-i merkûma itâ'atle karye-i mezbûre 'azîmetine tenbîh olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs Samsun Mahkemesi'nde huzûr-ı (8) 'âlîlerine i'lâm olundu. Tahrîren fî'l-yevmi's-sâbi' 'aşer min şehri-i Muharremi'l-Harâm li-sene hamse ve seb'în ve mieteyn ve elf.

183.Hüküm(53b-5): Samsun İli Kadı köyünden Bartane binti Vasil kendisine ait tarlasını kendisine borcu bulunan Karamanlı Totori veledi Vasil'e vererek süresi içerisinde borcunu ödeyemediğinde anılan tarlayı satarak borcunu kesmesini ve kalanını kendisine vermesi hususunda 18 Muharrem 1275 tarihli hüccet kaydır.

(1)Medine-i Samsun'a muzâfa Kadı Karyesi'nde mütemekkin şahsı mu'arrefe Bartane bint-i Vasil ** mezbûre meclis-i şer'-i şerîf-i enverde 'ann (2) asl Karamanlı

olub karye-i mezbûrede mütemekkin işbû bâ'isü's-sefer Totori veled-i Vasil mahzarında Evkâf Müdürü Mehmed Emin Efendi (3) hâzır olduğu hâlde bi-tev'ihâ ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edib karye-i mezbûre civârında vâki' bâ-tapu mutasarrıfe olduğum bir taraftan (4) kendi menzirim ve bir taraftan Toromani ve bir taraftan Tanas avluları ve bir taraftan cadde ile mahdûd bir kıt'a tarlamı derûnunda mevcûd (5) dokuz dib zeytun ağaçlarıyla ma'ân merkûm Totori'ye zimmetimde olan dört bin gurûş deynim mukâbelesinde vefâ-i fâriğa olub (6) bedeline ve meblağ-ı mezbûru bir sene tamâmına edâ idemediğim hâlde merkûm Totori külliyyen 'azlinin kânıt vekîli medlûlünce tarafımdan vekâlet-i (7) devriye ile vekîl olub tarla-yı mahdûd-ı mezkûru bedel misli ile ahire fâriğ olub bedelinden deynim olan meblağ-ı mezbûru ahz (8) ve bâkî fazla kalur ise bana def' ve teslîm eylesün didikde mezbûre Bartane'nin kelimât-ı meşrûhasını merkûm Totori tasdîk (9) ve vekâlet-i mezbûreyi kabûl eylediği mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Fî'l-yevmi's-sâmin 'aşer min şehr-i Muharremi'l-Harâm li-sene hamse ve seb'în ve mieteyn ve elf.

Şuhûdü'l-Hâl

Papasoğlu İrakili

Vasiliz Nikola

Papasoğlu Andon

Ve gayrühüm.

184.Hüküm(54a-1): Samsun'un Hançerli Mahallesi'nde ikamet eden Şerife binti Mehmed, Ökse Kazası'nda Karamuslu Karyesi'nde sâkinler Kemahlu tâifesinden Ahmed, Kadir ve Abdurrahman'ın kendisine ait inek ve camuslarını gasp ettiklerini iddia etmesi üzerine iddiasını ıspat edemediğinden anılanlara karşı muarazadan men edildiğine dair 21 Muharrem 1275 tarihli ilam kaydır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

(2)Medine-i Samsun'un Hançerli Mahallesi'nde sâkine sâhibe-i 'arzuhâl mu'arrefeti'z-zât Şerîfe bint-i Mehmed nâm hatun meclis-i şer'de Ökse (3) Kazası'nda Karamuslu Karyesi'nde sâkinler Kemahlu tâifesinden derûn-ı 'arzuhâlde mezkûrû'l-esâmi Ahmed ve Kadir ve Abdurrahman muvâcehe (4) lerinde merkûmân Ahmed ve Kadir târih-i i'lâmdan dokuz mâh mukaddem Ökse Karyesi mer'âsından zevcim müteveffâ Mustafa'dan (5) müntakil beş yüz gurûş kıymetli siyâh ve telikli

sekiz yaşında bir re's sagîr ineğim ile bin gurûş kıymetli boz ve üç yaşında (6) Mustafa tamgalu bir re's camus ineğimi ahz ü gasb etmeleriyle mevcûd ide ‘aynen müstehlek ise zâmânen kıymetleri olan cem‘ân (7) bin beş yüz gurûş taleb ederim deyü ba‘de’t-da‘vâ ve’l-inkâr müdde‘îyye-i mezbûreden ber vech-i muharrer müdde‘âsına mutâbık beyine taleb (8) olundukda ihlâl vel-istihâl isbât-ı beyineden izhâr-ı ‘‘aczedib tahlîfe dahi tâlibe olmamağla müdde‘îyye-i mezbûre Şerîfe (9) inek ve camus mutâlebesiyle merkûmân Ahmed ve Kadir üzerlerine bilâ beyân bi-ech-i şer‘i mu‘ârazadan men‘ olunduğu tescîl (10) ve bi’l-iltimâs Samsun Mahkemesi’nden huzûr-ı ‘âlîlerine i‘lâm olundu. Fî 21 Muharrem li-sene 1275.

185.Hüküm(54a-2): Samsun İli, Ökse Kazası Karamuslu Köyünden İdris bin Hasan ve Molla Mehmed ibn Mustafa’nın çalınan hayvanları karşılığında ödenen 100 kuruş parayla Kemahlu tâifesinden Veli ve Kadir’le zimmetlerinin ibrâsına dair 21 Muharrem 1275 tarihli ilam kaydır.

(1)Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

(2)Medine-i Samsun’a muzâfa Ökse Kazası’nın Karamuslu Karyesi’nden sâhibân-ı ‘arzuhâl İdris bin Hasan ve Molla Mehmed (3) ibn-i Mustafa derûn-ı ‘arzuhâlde mezkûr-ı l-esâmi karye-i mezbûreden Kemahlu tâifesinden Veli karındaşı Kadir muvâcehelerinde (4) merkûmân Veli ve Kadir mülkümüz olan iki buçuk yaşında iki yüz kıymetli bir re's doru kısrağımız ile üç yaşında (5) iki yüz gurûş kıymetli bir re's sarı ineğimi ahz ü gasb etmeleriyle mevcûd ise ‘aynen müstehlek ise zâmânen kıymetleri (6) olan cem‘ân dört yüz gurûş taleb ederim deyü tasaddî eylediler da‘vâlarımızdan merkûmânın inkârlarına mekârin (7) bâ-tavassut musalihîn-i merkûm Veli ve Kadir ile yüz gurûş semen-i medfû‘ ve makbûza sulh olub ziyâyedeye (8) müte‘allika-i ‘âmmeye-i da‘vâdan merkûmân Veli ve Ahmed’in zimmetlerini ibrâ ve iskât eyledik dediklerinde müdde‘îyûn-ı (9) merkûmân İdris ve Molla Mehmed’in kelimât-ı meşrûhalarını merkûmân tasdik ve ibrâ-yı mezbûru kabûl eyledikleri (10) tescîl ve bi’l-iltimâs Samsun Mahkemesi’nde huzûr-ı ‘âlîlerine i‘lâm olundu. Fî 21 Muharrem li-sene 1275.

186.Hüküm(54a-3): Samsun'da Ali Paşa'nın Su Yolu Vakfı'nın yarım hisse tevliyet cihetine mutasarrıf olan Şerif Salih Efendi ibn-i el-Hac Mehmed Emin Efendi ve diğer yarısının mutasarrıfları adı geçen Şerif Salih'in kardeşioğulları küçük olan Mehmed Emin ve Ahmed Rafet taraflarından nâibleri olan amcaları Hasan Efendi ibn-i el-Hac Mehmed Emin Efendi tarafından anılan vakfın su yollarının bakımını yapmak üzere aylık 150 kuruş ücretle Arab Ali oğlu el-Hac Seyyid Ağa ibn-i Ali'yi kaymakam olarak atadıklarına dair 20 Muharrem 12754 tarihli ilam kaydır.

(1)Nezâret-i Evkâf-ı Hümâyûn-ı mülûkâneye mülhak evkâfdan Medine-i Samsun'da vâki' müteveffâ Ali Paşa su yolu (2) Vakf'ının bâ-berât-ı 'âlîşân nısf tevliyet cihetine mutasarrıf olan Şerif Salih Efendi ibn-i el-Hac Mehmed Emin (3) Efendi ve nısf-ı diğerine dahi bâ-berât-ı 'âlîşân mutasarrıflar efendi-i mûmâ-ileyhânin karındaşı oğulları (4) sagîrân Mehmed Emin ve Ahmed refet taraflarından nâibleri olan 'emmileri Hasan Efendi ibn-i el-Hac Mehmed Emin Efendi (5) nâm kimesneler her birileri meclis-i şer'-i şerîf-i enverde işbû bâ'isü'l-kitâb medine-i mezbûr ahâlisinden Arab Ali (6) oğlu el-Hac Seyyid Ağa ibn-i Ali mahzarında bi't-tevliye ve bi'n-niyâbe ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edib mütevellîsi (7) olduğum mâ-i mezbûrun beher yevm kanâvâtı üzerine varub sakât ve ba'zı mesâlihini tesviye ve rû'yet (8) merkûm el-Hac Seyyid Ağa'yı vakf-ı mezbûr hâsılâtından şehriye yüz elli gurûş ma'aş ücret ta'yîn (9) ve tahsîs olunarak meclis-i livânın tensîbi üzere taraflarından kâimekâm nasb ve ta'yîn eyledim (10) dediklerinde merkûm Seyyid Ağa dahi ber vech-i muharrer kabûl ve hıdmet-i lâzimesini ke-mâ yenbaği edâya ta'ahhüd ve iltizâm (11) itmeğîn mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fî'l-yevmi'l-'ısrîn min şehri-i Muharremi'l-Harâm li-sene 1275.

187.Hüküm(54a-4): Samsun İli Sadibey Mahallesinde Hayriyye tüccarından Hacı Hasan Ağanın vefat eden Memiş bin Abdullah'dan alacağını terekesinden talep etmesine ilişkin iddiasını ispat ettiğinden alınan 2500 kuruşun kendisine verilmesine dair 12 Muharrem 1275 tarihli ilam kaydır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

(2)Medine-i Samsun mahallâtından Sa'di Bey Mahallesi'nde sâkin tüccâr-ı hayriyyeden Hacı Hasan Ağa ibn-i meclis-i şer'de Canik Sancağı Mâl (3) Müdiri fütüvvetlü Halil İbrahim Efendi'nin vekîl-i müseccel-i şer'i Köprüvi Mehmed Ağa

ibn-i Ali muvâcehesinde ‘ann asl (...) (4) Kazası ahâlisinden olub medine-i mezbûrun Dere Karyesi’nde sâkin iken bundan akdem fevt olan Memiş bin Abdullah (5) bin Abdurrahman nâm kimesnede cihet-i karzdan iki bin beş yüz gurûş alâcak hakkım olub istifâ-i hak itmeden fevt (6) olub müteveffâ-yı merkûmun zâhirde ma‘rûf olmamak hasebiyle terekesine müvekkil-i mûmâ-ileyh efendi vâz’-ı ileyh olmakla (7) tereke-i müteveffâ-yı merkûmdan meblağ-ı mezbûr iki bin beş yüz gurûşu taleb ederim deyü da‘vâ etdikte vekîl-i merkûm cevâbında (8) müvekkil-i mûmâ-ileyhin tereke-i müteveffâ-yı mezbûre vaz’-ı yedini ikrâr lakin müdde‘î-i merkûm iki bin beş yüz gurûş alacak (9) hakkı inkâr etdikte müdde‘î-i merkûmdan ber vech-i muharrer beyine taleb olundukda her biri mahallerinde lede’t-tezkiye şehâdetleri (10) makbûle olan Laz gümüş ibn-i Memiş ve Osman bin Ali nâm kimesneler şehâdetleri bi’l-muvâcehe vech-i şer‘i üzere ba‘de’l-isbât (11) ve’t-tahlîf mûcîbince meblağ-ı mezbûr iki bin beş yüz gurûşu müdde‘î-i merkûma edâ ve teslîme müvekkil-i mûmâ-ileyhe izâfetle vekîl-i (12) merkûm Mehmed Ağa’ya tenbîh olunduğu tescîl ve bi’l-iltimâs Samsun Mahkemesi’nde huzûr-ı ‘âfîlerine i‘lâm olundu bâkî emri’l-velîü’l-emr. (13) Fî’l-yevmi’s-sânî ‘aşer min şehr-i Muharremi’l-Harâm li-sene Hamse ve seb‘în ve mieteyn ve elf.

188.Hüküm(54a-5): Aslen Ordu Aybastılı olup, Ordû-yı Hümâyûn’un piyade altıncı alayın ikinci taburunun üçüncü bölüğünün Mülâzım-ı Evveli Ali Rıza Bey ibn-i Ahmed Paşa ibn-i İbrahim Bey mahkemeye mrüacaat ederek babasından kendisine miras kalan malını vasisi Amcası Osman Bey ibn-i İbrahim Bey ibn-i Emin Bey’den aldığına dair 21 Muharrem 1275 tarihli hüccet kaydır.

(1)Vilâyet-i Anadolu’da Ordu Sancağı’na tâbi‘ Aybasdı Kazası ahâlisinden olub Der-Sa‘âdet’de Ordû-yı Hümâyûn’un (2) piyade altıncı alayın ikinci taburunun üçüncü bölüğünün Mülâzım-ı Evveli Ali Rıza Bey ibn-i Ahmed Paşa ibn-i İbrahim Bey (3) Medine-i Samsun Mahkemesi’nde meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde kable’l-bülûğ vasî-i mansûbi olan işbû bâ‘isü’l- (4) kitâb kaza-i mezbûr ahâlisinden olub medine-i mezbûrede mukîm li-ebeveyn ‘amucası Osman Bey ibn-i İbrahim (5) Bey ibn-i Emin Bey mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edib târih-i kitâbdan altı sene mukaddem sâlifü’z-zikr Aybasdı (6) Kazası Mahkemesi’nde rüşdümü vech-i şer‘i üzere isbât edib babam müteveffâ-yı müşârûn-ileyhin kâffe-i (7) terekesinden muhâsebelerimi mu‘arrefe-i şer‘-i şerîf-i meclis rû’yet olunub emti‘a ve eşyâ ve ‘akâr

ve nükûd ve mâl-ı (8) mevrûsumu vasî mir-i mûmâ-ileyhe tamamen ve kâmilten bana def^ç ve teslîm edib ben dahi bundan kabz ve tesellüm eyledim fi-mâ ba'd mâl-ı (9) mevrûsumdan vasî mir-i mûmâ-ileyh yed ve zimmetinden bir akçe bâkî kalmayub hâl-i saferimde mâl-ı mevrûsumdan makbûz (10) ve mesrûfuna ve târih gelince beynimizde cereyân eden kâffe-i hukûk-ı şer'ıyyeye müte'allik 'âmme-i da'vâ ve mutâbık (11) Kâffe-i imân be muhâsemâtdan 'amucam mir-i mûmâ-ileyhin zimmetini ibrâ-i 'âmm-ı sahîh-i şer'ı ile ibrâ ve iskât eyledikte ol-dahi ibrâ-yı (12) mezkûru kabûl eyledi didikde gibbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Fîl-yevmi'l-ahadi ve'l-ısrîn min şehr-i Muharremi'l-Harâm li-sene (13) hamse ve seb'în ve mieteyn ve elf.

Şuhûdü'l-Hâl

-Osman Paşazade Nureddin Bey Efendi

-Memiş Paşazade Sa'di Bey Efendi

-Medine-i Mezbûr A'zâlarından Mehmed Ağa

Mahkeme Kâtibi Ahmed Rüşdü Efendi

Kâtib-i Sâni Hasan Tahsin Efendi

Mahkeme Muhzırı Mehmed Efendi

Ve gayrühüm.

189.Hüküm(54b-1): Samsun İli, Sadibey Mahallesinde ikamet eden Mahkeme Kâtibi Mehmed Sa'di Efendi ibn-i el-Hac Hatîb Mehmed Efendi Çarşamba Kasabası'nın Orta Mahallesi'nde bulunan binâsı kendisinin arsası ise eşi Dudu bint-i el-Hac Süleyman Efendi'nin mülkü olan bir adet evde karşılıklı olarak kendisinin arsaya eşinin ise bir odaya ortak olduğunu mahkemede tescil ettiğine dair 15 Zilhicce 1274 tarihli hüccet kayıdır.

(1)Medine-i Samsun mahallâtından Sa'di Bey Mahallesi'nde sâkin Mahkeme Kâtibi Mehmed Sa'di Efendi ibn-i el-Hac Hatîb Mehmed Efendi meclis-i şer'-i şerîf-i lâzımü't-teşrifde (2) işbû bâ'isetü'l-kitâb zevcesi mu'arrefetü'z-zât Dudu bint-i el-Hac Süleyman Efendi nâm hatun tarafından zikr-i atî ikrâr ve tasdîke vekîl olduğu (3) Hasan Tahsin Efendi ibn-i Osman Efendi ve Mahmud Efendi ibn-i Mehmed Efendi nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit ve sübût-ı vekâletine hükmi şer'î lâhık olan (4) magalle-i mezbûrede sâkin Eşrâf-ı Kudâtdan Osman Nuri Efendi ibn-i Ömer

Efendi mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edib medine-i mezbûreye (5) muzâfa Çarşamba Kasabası'nın Orta Mahallesi'nde vâki' 'akd-ı atî'z-zikrin sudûruna deĝin binâsı benim ve 'arsası müvekkile-i mezbûre zevcem (6) Dudu Hatun'un mülkü olup iki tarafları müteveffâ Süleyman Efendi avlusu ve bir taraftan medrese avlusu ve bir taraftan tarîk-i (7) 'âmm ile mahdûd fevkânî dört odayı müştemil bir bâb menzilimin kîbel-i cânibde Ma'mûr olan odanın tahtında vâki' bir bâb odamı müvekkile-i (8) mezbûreye nısf 'arsayı mezkûr mukâbelesinde bey' ve teslîm ve mezbûre dahi nısf 'arsayı oda-yı mezbûre mukâbelesinde (9) bana bey' etmekle oda-yı mezkûremüvekkil-i mûmâ-ileyhânın müşterâsı ve nısf 'arsa dahi benim mülk-i müşterâ olmuşdur deyü merkûm Sa'di (10) Efendi'nin kelimât-ı meşrûhasını müvekkil-i mûmâ-ileyh Osman Nuri Efendi ber vech-i muharrer bi'l-vekâle müvekkilesine izâfetle kabûl ve tasdîk itmeĝin (11) mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis 'aşer min şehri Zilhiceti'ş-Şerîfe li-sene erba'a ve seb'in ve mieteyn ve elf.

Şuhûdü'l-Hâl

A'zâdan Salih Sarem Efendi

A'zâdan Tahrirat Baş Katibi Emrullah Efendi

Mahkeme Baş Katibi Ahmed Rüşdü Efendi

Kâtib Abdülhamid Efendi

Muhzır Mehmed Efendi

Ve gayrühüm.

190.Hüküm(54b-2): Samsun İli, Hamallar Karyesinde yapılan duruşmada Laz tâifesinden Hasan bin Ali ölü Kocabaşoĝlu Mehmed bin Hüseyin'in zimmetinde ağalık parası olarak bin beş yüz gurûş alacâk hakkını istemesi ve bunun ödenmesi için mirasçılara tenbih olunduĝu hususunda 24 Muharrem 1275 tarihli ilam kaydır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

(2)Husûs-ı atî'l-beyânın mahallinde fasl ve istimâ' için bi'l-iltimâs irsâl olunan Mevlânâ Kâtib Mehmed Rasim Efendi ibn-i el-Hac Mustafa Efendi (3) nâm kimesne Medine-i Samsun'un Hamallar Karyesi'ne varub 'akd-ı meclis-i şer'-i 'âlî etdikte karye-i mezbûrede sâkin Laz tâifesinden Hasan bin Ali nâm kimesne (4)

meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda zikr-i câî terekeye vâz'-ı ileyh bulunan karye-i mezbûre sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Kocabaşoğlu (5) Mehmed bin Hüseyin'in sulbî sagîr oğlu Hüseyin ve sagîre kızı Penbe'nin vasî-i mansûbeleri valideleri mu'arrefetü'z-zât Emine bint-i Osman (6) muvâcehesinde müteveffâ-yı merkûm Mehmed zimmetinde ağalık parası olmak üzere bin beş yüz gurûş alacâk hakkım olub istiâ-i hak itmedin (7) fevt olmakla meblağ-ı mezbûru müteveffâ-yı merkûmun tereke-i vâfiyyesinden taleb ederim deyü ba'de't-da'vâ ve'l-inkâr müdde'î-i merkûmdan (8) ber vech-i muharrer beyine taleb olundukda karye-i mezbûre sâkinlerinden lede't-tezkiye şehâdetleri makbûle olan Selim ibn-i Ahmed ve Mustafa bin Osman (9) ve Mehmed Efendi ibn-i Ali nâm kimesneler şehâdetleriyle ba'de's-sübût ve't-tahlîf mûcûbince meblağ-ı mezbûr bin beş yüz gurûş tereke-i müteveffâ-yı merkûmdan (10) müdde'î-i merkûm Hasan nâm kimesneye edâ teslîme vasî-i mezbûra tenbîh eylediğini mevlânâ-yı merkûm mahallinde ketb ve tahrîr ve ma'ân mürsel ümenâ-i şer'le (11) meclis-i şer'a gelüb 'ala vukû'a inhâ ve takrîr eylediği bi'l-iltimâs medine-i mezbûre mahkemesinden huzûr-ı 'âlîlerine i'lâm olundu. El-emr men' lehü'l-emr (12) Fî'l-yevmi'r-râbi' ve'l-ışrîn min şehr-i Muharremi'l-Harâm li-sene hamse ve seb'în ve mieteyn ve elf.

191.Hüküm(54b-3): Canik Sancağı'nda Ünye Kasabası'nın Çamurlu Mahallesi'nde ikamet eden Mehmed Arif Kapudan anılan mahallede bulunan evi Mustafa Kaptan'dan satın aldığını ancak İsmail Efendi ibn Mehmed'in elinden aldığını ve evi kendisine teslim etmesi hususunda adı geçen İsmail Efendi'ye tembih edilmesine dair 28 Muharrem 1275 tarihli ilam kayıdır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

(2)Canik Sancağı'nda Ünye Kasabası'nın Çamurlu Mahallesi'nde sâkin sâhib-i 'arzuhâl Mehmed Arif Kapudan Ağa ibn-i el-Hac Hasan Ağa Medine-i Samsun Mahkemesi'nde meclis-i şer'imizde (3) kasaba-i mezbûrun yine Çamurlu Mahallesi'nde sâkin derûn-ı 'arzuhâlde mezkûr'l-ism İsmail Efendi ibn-i Mehmed mahzarında mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan Numan Reis ve bir taraftan Sadık (4) Hafız menzilleri ve iki tarafları cadde yolu ile mahdûd fevkânî dört odayı müstemil bir bâb menzilin mâliki olub hâlâ der 'âlîyyede mukîm Mustafa Kapudan târih-i i'lâmdan otuz beş (5) gün mukaddem işbû yedimde mevâlî-i kirâmdan Galata Kadısı fazîletlü Mehmed Afif Efendi'nin imzâ ve hatmını hâvî bir kıt'a hüccet-i şer'iyeye mantûkunca Galata Mahkemesi'nde meclis-i şer'de tarafından (6) îcâb ve

kabûlü hâvî bana yirmi altı bin beş yüz gurûşu bey‘ ve mahallinde kabz-ı taslît edib bu vechle mülk-i müşterâm olub menzil-i mezkûrda iskân üzere efendi-i mûmâ-ileyh (7) menzil-i mezbûrdan beni gasb-ı fuzûli ihrâc ve zabt etmekle keff-i yedine tenbîh olunmak matlûbumdur deyü ba‘de’t-da‘vâ ve’l-istintâk mûmâ-ileyh İsmail Efendi cevâbında menzil-i mahdûd-ı (8) mezkûr bundan kırk seneden mütecâviz fevt olan babam Mehmed Ağa’dan bana (...)intikâl edib bâyi‘-i merkûmun on altı sehim i‘tibâriyle bir sehimi olub ma‘nası (9) benim mülk-i mevrûsumdur didikde müdde‘î-i merkûm Arif Ağa bundan üç mâh mukaddem menzil-i mezbûru iştirâ itmek üzere er ‘âlîyye’ye gider iken mûmâ-ileyh İsmail Efendi’ye ifâde eylediğimde (10) hüccet-i mezkûrda zikr olunan menzil-i mezbûrda benim aslâ ‘alâka ve müdahalem olmayıb karındaşım Mustafa Kapudan’ın müstekilen silk-i mülk-i mevrûsudur deyü şühûd mahzarlarında ikrâr ve i‘tirâf (11) etmişdi deyü ba‘de’t-def‘ ve’l-inkâr müdde‘î-i merkûmdan ber vech-i muharrer def‘-i meşrûhuna mutâbık beyine talep olundukda kasaba-i mezbûr ahâlilerinden lede’t-tezkiye şehâdetleri makbûle olan (12) Kara Mahmudoğlu Mehmed bin Mahmud ve Karkaoğlu Hasan ibn-i Hüseyin nâm kimesneler şehâdetleriyle bi’l-muvâcehe vech-i şer‘i üzere isbât itmeğin mûcîbince menzil-i mahdûd-ı mezkûrdan keff-i (13) yed ve müdde‘î-i merkûm Arif Kapudan’a teslîmine mûmâ-ileyh İsmail Efendi’ye tenbîh olunduğu tescîl ve bi’l-iltimâs mahkeme-i mezbûrdan huzûr-ı ‘âlfilerine i‘lâm olundu bâkî el-emri’l-velfû’l-emr. (14) Fî’l-yevmi’l-hâmis ve’l-ısrîn min şehr-i Muharremi’l-Harâm li-sene hamse ve seb‘în ve mieteyn ve elf.

192.Hüküm(54b-4): Samsun İli, Kerçeme Köyünde ikamet eden Satı binti Mehmed kendisinin çeşmeden su almay agiderken Hurşid bin Mehmed ve İnceoğlu Hasan bin Ahmed ve Süleyman bin Hacı Hüseyin ve Kasab Halil bin Mustafa’nın kendisini zorla eve götürerek zina ettiklerini ancak iddiasını ıspatlayamadığı için davanın reddedildiği hususunda 28 Muharrem 1275 tarihli ilam kayıdır.

(1)Ma‘rûz-ı dâ‘ileridir ki

(2)Medine-i Samsun Kazası’nın Kerçeme Karyesi’nde sâkine mu‘arrefetü’z-zât Satı bint-i Mehmed nâm mezbûre meclis-i şer‘imizde karye-i mezbûre (3) sükkânından Hurşid bin Mehmed ve İnceoğlu Hasan bin Ahmed ve Süleyman bin Hacı Hüseyin ve Kasab Halil bin Mustafa (4) nâm kimesneler muvâcelerinde mezbûrelerin zevci Resul bin Hüseyin hâzır olduğu hâlde merkûmün târih-i i‘lâmdan

(5) bir ay mukaddem suye gider iken beni gasben ahz ve damına götürüb bana cebren zina etmeleriyle mûcib-i şer'isi (6) taleb ederim deyü ba'de't-da'vâ ve'l-istintâk ve'l-inkâr müdde'îyye-i mezbûreden ber vech-i muharrer müdde'âsına (7) mutâbık beyine taleb olundukda isbât-ı beyineden izhâr-ı "acz edib husûs-ı mezbûrda merkûmûn Hurşid (8) ve Hasan ve Süleyman ve Halil'e şer'an yemîn dahi lâzım gelmemekle mûcibiyle müdde'îyye-i mezbûrenin tasaddî eylediği (9) da'vâsına iltifât olunmadığı tescîl ve bi'l-iltimâs Samsun Mahkemesi'nden huzûr-ı 'âlîlerine i'lâm olundu. Fî 28 Muharrem li-sene 1275.

193.Hüküm(55a-1): Aselen Darendenin Yenice köyünden olup, Samsun İli, Çarşamba kasabasında ikamet eden Mehmed Ağa ibn Osman, tasarrufu ve gallesi evlâda meşrûta olub anılan köyde bulunan bir adet avlusu ile birlikte evi, bir kıt'a bahçeyi, ve bir adet menzil ve bahçelerini Sofuzade el-Hac Ali Ağa ibn-i Mehmed'e sattığına dair 26 Muharrem 1275 tarihli hüccet kayıdır.

(1)'An asl Darendede Kazası'nın Yenice Karyesi ahâlisinden olup Canik Sancağı'nda Çarşamba Kasabası'nda mukîm Mehmed Ağa ibn-i Osman (2) nâm kimesne Medine-i Samsun Mahkemesi'nde meclis-i şer'-i şerîf-i enverde kaza-i mezbûrun karye-i mezbûre sâkinlerinden işbû bâ'isü'l-kitâb Ali (3) Sofuzade el-Hac Ali Ağa ibn-i Mehmed mahzarında sancak-ı mezbûr Evkâf Müdürü Mehmed Emin Efendi hâzır olduğu hâlde bi-tav' ikrâr-ı tâm (4) ve takrîr-i kelâm edib 'akd-ı atî'z-zikrin sudûruna değin tasarrufu ve gallesi evlâda meşrûta olub karye-i mezbûrede vâki' bir taraftan (5) İbrahim Ağa avlusu ve bir taraftan Hasan ve bir taraftan Gazi bağı ve bir taraftan cadde ile mahdûd bir bâb menzil ma'a avlu ve yine Değirmenönü (6) demekle 'arîf bir taraftan değirmen dukağı ve bir taraftan İsmail bahçesi ve bir taraftan Ali Yazıcı bahçesi ile mahdûd bir kıt'a bahçeyi (7) ve yine bir taraftan Tengrivirdi bağı ve bir taraftan hark ve bir taraftan Hacı Hasan ve bir taraftan Ömer Ali bahçeleriyle mahdûd menzil ve bahçelerini (8) tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî merkûm Hacı Ali Ağa'ya her ne vakt akçesini virir isem gerüye almak üzere yedi bin beş yüz gurûşa (9) bi-tarîki'l-vefâ bey' ve teslîm ve mahallinde kabz ve taslît eylediğimde ol-dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve tesellüm ve kabz ve kabûl eyledikten sonra meblağ-ı mezbûr (10) yedi bin beş yüz gurûşu merkûm Hacı Ali Ağa yedinden tamâmen ve kâmilan ahz ü kabz edib fi-mâ ba'd menzil ve bahçe-i mahdûd-ı mezkûrelere (11) ber vech-i muharrer merkûm el-Hac Ali Ağa mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Fî'l-yevmi's-

sâdis (12) ve'l-ısrîn min şehri Muharremi'l-Harâm li-sene hamse ve seb'în ve mieteyn ve elf.

Şuhûdü'l-Hâl

Eş-Şeyh Mehmed Yar Efendi

Hacı Ömerzade Mehmed Efendi

Niksarlı İbrahim Ağa

Mahkeme Kâtibi Hasan Tahsin Efendi

Darendeli Hamzaoğlu Mustafa Ağa

Darendeli Çiyanoğlu Abdurrahman

Darendeli Çulha Hüseyinoğlu Mustafa

Ve gayrühüm.

194.Hüküm(55a-2): Samsun Kazısı, Kurugökçe Oymağı Kırcık Köyünden olup vefat eden Kocavasiloğlu İstasi veledi Totori'nin küçük oğlu Vasil'e ait Karpik köyünde Karaağaç ve Cin Ömer tarlası, Kadıklı ve Çozarlık ve Mezarlık Yanı ve Gün tarla ve düz tarla ve Domuz Ağalı denilen toplam 8 adet tarlalarıyla Dere köyünde avlu tarla içerisinde bulunan bir adet ev ve bir adet samanhanesini vasisi Beraşi veled-i Save tarafından Kemercioğlu Yuri veled-i Dimitri'ye kiraladığına dair 26 Muharrem 1275 tarihli hüccet kayıdır.

(1)Medine-i Samsun Kazası'nın Kurugökçe Oymağı'nda Kırcık Karyesi'nde mütemekkin iken bundan akdem fevt olan (2) Koca Vasiloğlu İstasi veled-i Totori bende sâbi-i sagîr oğlu Vasil'in bâ-hüccet-i şer'iyeye vasî-i mansûbisi (3) Beraşi veled-i Save nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i lâzımü'ş-şerîfde Gürgan Pınarı Karyesi'nde mütemekkin işbû (4) bâ'isü'r-rakîm Kemercioğlu Yuri veled-i Dimitri mahzarında bi'l-vesâye ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edib sagîr-i mezbûrun (5) bâ-tapu mutasarrıf olduğu Karpik Karyesi'nde vâki' ma'lûmetü'l-hudûd Karaağaç ve Cin Ömer tarlası (6) Kadıklı ve Çozarlık ve Mezarlık Yanı ve Gün tarla ve düz tarla ve Domuz Ağalı demekle 'arîf sekiz kıt'a (7) tarlalarıyla Dere Karyesi'nde vâki' ma'lûmetü'l-hudûd avlu tarla derûnunda mevcûd bir bâb menzili ve bir bâb (8) samanhânesini tarafından bi'l-îcâb ve'l-kabûl işbû târih-i rakîmden beş sene müddetle misli olan (9) beher senevisi iki yüz ellişer gurûş ücret mukâbelesinde

vesâyete muhkem hasebiyle merkûm Yuri'ye icâr (10) ve teslîm eylediğimde ol-dahi ber vech-i tahrîr isticâr ve tesellüm ve kabûl eylediğimde beş senelik ücreti (11) olan bin iki yüz elli gurûşa merkûm Yuri yedinden bi'l-vesâyeye tamâmen ahz ü kabz eyledim didikde (12) gibbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Fî'l-yevmi's-sâdis ve'l-ışrîn min şehr-i (13) Muharremi'l-Harâm li-sene hamse ve seb'in ve mieteyn ve elf.

Şuhûdü'l-Hâl

Haçi Yuri veled-i Save

Kocabaş İstasi

Kel Ali ve Save

Kel Halil veled-i Abdullah

195.Hüküm(55a-3): Samsun İli, Hamallar Köyünde açılan duruşmada Hançerli Mahallesi'nde sâkin Kösefzade Mehmed Efendi ibn-i Ali, vefat eden Kocabaşoğlu Mehmed bin Hüseyin'den alacağı olduğunu ve bunu şahitlerle ispat ettiğine dait 24 Muharrem 1275 tarihli ilam kayıdır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

(1)Husûs-ı atî'l-beyânın mahallinde fasl ve istimâ' için kıbel-i şer'de bi'l-iltimâs irsâl olunan Kâtib Mehmed Rasim Efendi ibn-i (3) el-Hac Mustafa Efendi nâm kimesne Medine-i Samsun'un Hamallar Karyesi'ne varub 'akd-ı meclis-i şer'-i 'âlî etdikte medine-i mezbûr (4) mahallâtından Hançerli Mahallesi'nde sâkin Kösefzade Mehmed Efendi ibn-i Ali nâm kimesne meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda zikr-i câî terekeye vâz'-ı (5) ileyh bulunan karye-i mezbûre sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Kocabaşoğlu Mehmed bin Hüseyin'in sulbî sagîr oğlu (6) Hüseyin ve sagîre kızı Penbe'nin vasî-i mansûbileri valideleri mu'arrefetü'z-zât Emine bint-i Osman muvâcehesinde müteveffâ-yı merkûm Mehmed (7) zümmetinde cihet-i karzdan sekiz bin sekiz yüz altmış gurûş alacâk hakkım olub istifâ-yı hakk itmeden fevt olmakla meblağ-ı mezbûru (8) müteveffâ-yı merkûmun tereke-i vâfiyyesinden talep ederim deyü ba'de't-da'vâ ve'l-inkâr müdde'î-i merkûmdan ber vech-i muharrer beyine talep olundukda (9) karye-i mezbûre sâkinlerinden lede't-tezkiye şehâdetleri makbûle olan Tenkoğolu Mehmed ve Ömer ibn-i Abdullah nâm kimesne şehâdetleriyle ba'de's-sübût (10) merkûm Mehmed Efendi yemîn itmek üzere iken

bâ-tavassut musalihîn meblağ-ı mezbûrdan yüz altmış gurûş naf'a lil yetîm(?) Ba'de't-tenzîl bâkî sekiz bin (11) gurûşu tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdan müdde'î-i merkûm Mehmed Efendi'ye edâ ve teslîme vasî-i mezbûreye tenbîh eylediğini mevlânâ-yı mezbûr mahallinde ketb (12) ve tahrîr ve ma'ân mürsel ümenâ-i şer'le meclis-i şer'a gelüb 'ala vukû'a inhâ ve takrîr eylediği bi'l-iltimâs Samsun Mahkemesi'nden huzûr-ı 'âlîlerine (13) i'lâm olundu. Tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi' ve'l-'ışrîn min şehr-i Muharremi'l-Harâm li-sene Hamse ve seb'în ve mieteyn ve elf.

196.Hüküm(55a-4): Samsun'da Hoca Hayreddin Camii Şerifi Vakfından karşılanmak üzere anılan camide Müezzin olan Ali Halife bin Hasan'ın ölümü üzerine yerine küçük oğlu Mustafa ibn-i Ali'ye atanma beratı verilmek üzere Mustafa'nın yerine kaimmakam olarak el-Hac Ali Müftü ibn-i Ahmed'in atandığına ilişkin 27 Muharrem 1275 tarihli ilam kayıdır.

(1)Der-i devletmekine-i 'arz-ı dâ'î-i kemîneleridir ki

(2)Nezâret-i Evkâf-ı Hümâyûn-ı mülûkâneye mülhak evkâfdan Medine-i Samsun'da vâki' müteveffâ Hoca Hayreddin (3) Cami'-i Şerîf'i Vakf'ından almak üzere yevmi nîm akçe vazîfe ile evkât-ı hamsede müezzinlik cihetine bâ-berât-ı şerîf-i 'âlîşân mutasarrıf olan (4) Ali Halife ibn-i Hasan fevt olub yeri hâlî ve hıdmet-i lâzimesi mu'attal kalmağla müteveffâ-yı merkûmun talebe-i 'ulûmdan sulbî sagîr oğlu olub medine-i (5) mezbûrede hançerli Mahallesi'nde elli üçüncü hane iki numarasında on üç yaşında mukayyed Mustafa ibn-i Ali nâm sagîr (...)hıdmet-i mezkûreyi edâya (6) kesb-i liyâkati olduğuna değin medine-i mezbûrun Pazar Mahallesi'nde altmış hanenin birinci numarasında kırk altı yaşında olub esnâ-yı 'askeriyeyi (7) mütecâviz ve hıdmet-i mezkûreyi bi'l-imtihân ehliyeti 'inde's-şer' ve'l-meclis zâhir ve nümâyân olan el-Hac Ali Müftü ibn-i Ahmed dâ'ileri sagîr-i merkûmun tarafından (8) (...)edâ-i hıdmet itmek üzere cihet-i mezkûreyi babası müteveffâ-yı merkûmun mahlûlünden işbû bâ'is-i arz 'ubûdiyyet merkûm Mustafa dâ'ileri (9) vazîfe-i mersûmesiyle tevcih ve yedine bir kıt'a berât-ı şerîf-i 'âlîşân sadaka ve ihsân buyrulmak ricâsına evvelâ vâki'ü'l-hâldir bi'l-iltimâs (10) pâyeyi serîr-i saltanat-ı a'lâya 'arz ve i'lâm olundu bâkî emri'l-hazret-i men' lehü'l-emr. Fî 27 Muharrem li-sene 1275.

197.Hüküm(55b-1):Nazifoğlu Hasan bin Hasan ile Kürt Hacı Ali arasında meydana gelen arazi sınır davasına ilişkin sınır belirlenerek bazı hususların açıklanmaya ihtiyaç duyduğundan ilgili birime havalesi hususunda 1 Safer 1275 tarihli kayıttır.

1(1)Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

(2) Sâhib-i 'arzuhâl Nazifoğlu Hasan bin Hasan nâm kimesnenin derûn-ı 'arzuhâlde mezkûrû'l-ism Kürd Hacı Ali (3) nâm kimesne ile münâza'a eyledikleri arâzi da'vâsında sâhib-i arz olduğu hâlinde hîn-i mürâfa'a-i şer'î (4) ve tenâhüdleri arz-ı merkûmenin hudûdunu ta'yîn iderek beyâna muhtâc olan mevaddan olmakla husûs-ı mezbûrun (5) mahalline havâlesi iktizâ ider ol-bâbda emr u fermân hazret-i men' lehü'l-emrindir. Fî 1 Safer li-sene 1275.

198.Hüküm(55b-2): Samsun İli, Madenkabı Köylerinden Taş köyünden Yuri Kahya Veledi Panayot'un vefat eden Tulumcuoğlu Ya'ni veled-i Kostanti veled-i Adam'dan alacağı olduğunu ancak terekesine Samsun'da ticâretle uğraşan Sandıkçı Şeyh Mehmed bin Mustafa ve kel Fakih Karyesi'nden Deli Todori veled-i Kostanti el koyduğunu mahkemede söylemesi ve alacağı olduğunu ispat etmesi üzereine adı geçen ölünün terekesinin anılanlar arasında alacaklarına göre paylaşılması hususunda 5 Şevval 1275 tarihli ilam kayıdır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

(2)Medine-i Samsun'a muzâfa Madenkabı kurrâsından Taş Karyesi mütemekkinlerinden Yuri Kahya veled-i Panayot nâm kimesne meclis-i şer'îde (3) medine-i mezbûrede ticâretle sâkine Sandıkçı Şeyh Mehmed bin Mustafa ve kel Fakih Karyesi'nden Deli Todori veled-i Kostanti tarafından vekîl-i müseccel-i şer'î (4) Ananya Çorbacı muvâcehesinde Otorite Mahallesi'nde mütemekkin iken bundan akdem düyûnu terekesinden (...)olduğu hâlde fevt olan (5) Tulumcuoğlu Ya'ni veled-i Kostanti veled-i Adam zimmetinde cihet-i farz-ı şer'îden iki bin sekiz yüz gurûş alacâk hakkım olub (6) istifâ-yı hakk itmeden fevt olmakla tereke-i hâzırasında bâ-i'lâm-ı şer'î 'azîmleri merkûmân Şeyh Mehmed ve Deli (7) Todori vaz'-ı yed etmeleriyle sûâl olunub müteveffâ-yı mezbûr tereke-i hâzırası beynlerimizde 'ala vechi'-i iltizâm tevzî' (8) ve taksîm olunmak matlûbumdur deyü ba'de't-da'vâ merkûmândan gıbbe's-sûâl cevâblarında tereke-i müteveffâ-i mezbûra bâ-i'lâm-ı (9) şer'î vaz'-ı yedlerinin takrîr ikrâr lakin müdde'î-i merkûmun iki bin sekiz yüz gurûş

alacâğı olduğı inkâr etmeleriyle (10) müdde'î-i merkûmdan ber vech-i muharrer müdde'âsına mutâbık beyine taleb olundukda her biri mahallinde lede't-tezkiye makbûlü'ş-şehâde (11) idükleri ihbâr olunan Bekir Ağa ibn-i Ali ve Ali Osman ibn-i el-Hac Mehmed nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe (12) ber nehc-i şer'î isbât itmeğın mûc'biylr tereke-i müteveffâ-yı mezbûru müdde'î-i merkûm Yuri Kahya ile beynimizde bi-tarîki-i iltizâm (13) tevzî' ve taksîm olunmak üzere merkûmân Vasil ve Kel Şeyh Mehmed ve Ananya Çorbacı tenbîh olunduğı tescîl (14) ve bi'l-iltimâs Samsun Mahkemesi'nde huzûr-ı 'âlfilerine i'lâm olundu. Fî'l-ıyevmi'l-hâmis min şehr-i Şevvali'l-Mükerrem li-sene (15) hamse ve seb'in ve mieteyn ve elf.

199.Hüküm(55b-3): Canik Sancağı Kavak Kazasında bulunan Şeyh Dudu Zaviyesine Zâviyedâr olan es-Seyyid Sadık Efendi Halife ibn-i Mustafa'nın ölümü üzerine yerine ortaklaşa oğulları Mustafa ve Mehmed Ali'nin atanmasına ilişkin berat verilmek üzere 30 Safer 1274 tarihli ilam kayıdır.

(1)Der-i Devletmekîne-i 'arz-ı dâ'î-i kemîneleridir ki

(2)Nezâret-i evkâf-ı hümâyûn-ı mülûkâneye mülhak evkâfdan Canik (3) Sancağı dâhilinde Kavak Kazası'nda vâki' Şeyh Dudu Zaviyesi'nin zâviyedârlık cihetine bâ-berât-ı (4) şerîf-i 'âlîşân mutasarrıf olan Şeyh es-Seyyid Sadık Efendi ibn-i Mustafa fevt olub yeri hâli ve hıdmet-i (5) lâzimesi mu'attal kalmağa zaviye-i mezbûrun gallesi kadîmden berü ayende vü revende it'âm-ı ta'âm oluna (6) geldiğı meclis-i şer'de bi'l-ihbâr zâhir ve nümâyân olmakla zaviye-i mezbûru müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin sulbî (7) kebîr oğulları olub karye-i mebzurun birinci hanenin birinci numarasında mukayyed kebîr oğlu Mustafa ve ikinci numara (8) sında mukayyed sagîr oğlu Mehmed Ali ve içlerinden babaları mütebeffa-yı mûmâ-ileyhin mahlûlünden 'ale'l-işrâki's- (9) sevî üzerlerine tevcih ve yedlerine bir kıt'a berât-ı şerîf-i 'âlîşân sadaka ve ihsân buyrulmak ricâsına (10) evvelâ vâki'ü'l-hâldir bi'l-iltimâs pâye-i serîr-i saltanat a'lâya 'arz ve i'lâm olundu bâkî mer hazret-i men' lehü'l-emrindir. Fî 30 Safer li-sene 1274.

200.Hüküm(55b-4): Canik Sancağı Kavak Kazası Künbed Köyünde bulunan Mahtum Hatun Paşa Camii Vakfından karşılanmak üzere günlük 1 akçe ile Mahtum Hatun Paşa Camii şerifinde hatip olan es-Seyyid Sadık Efendi Halife ibn-i Mustafa'nın ölümü üzerine yerine küçük oğlu Mehmed Ali'nin atanmasına ilişkin berat verilmek üzere yerine kaimmakam olarak Ali Efendi ibn-i Feyzullah'ın atandığına dair 3 Safer 1275 tarihli ilam kayıdır

(1)Der-i Devletmekîne-i 'arz-ı dâ'î-i kemîneleridir ki Canik Sancağı (2) dâhilinde Kavak Kazası'nın Künbed Karyesi'nde vâki' müteveffıyye Mahtum Paşa nâm Hatun Cami'-i Şerîf'i Vakf'ından (3) almak üzere yevmi bir akçe vazige ile hitâbet cihetine mutasarrıf olan es-Seyyid Sadık Halife ibn-i Mustafa fevt olub (4) yeri hâli ve hıdmet-i lâzimesi mu'âttal kalmağla müteveffâ-yı merkûmun talebe-i 'ulûmdan sulbî sagîr oğlu olub karye-i (5) mezbûrun birinci hânesinin ikinci numarasında on dört yaşında Mehmed Ali nâm (6) sagîr merâhete hıdmet-i mezkûreyi edâya kesb ve liyâkât idinceye değın kaza-i mezbûrun Vakıflu Karyesi'nin (7) birinci hânesinin birinci numarasında mukayyed Asitane 'askeriyyesi mütecâviz ve hıdmet-i mezkûreyi bi'n-nihâye ehliyeti (8) 'inde's-şer' zâhir ve nümâyân olan Ali Efendi ibn-i feyzullah dâ'îleri sagîr-i merkûmun tarafından bi'n-nihâye edâ-yı hıdmet (9) itmek üzere cihet-i mezkûru babası müteveffâ-yı merkûmun mahlûlünden işbû bâ'is-i 'arz-ı 'ubûdiyyet merkûm (10) Mehmed Ali dâ'îlerine vazîfe-i mersûmesiyle tevcih ve yedine bir kıt'a berât-ı şerîf-i 'âlîşân sadaka ve ihsân buyrulmak (11) ricâsına evvel vâki'ü'l-hâldir bi'l-iltimâs pây-e serîr-i salatanat a'lâya 'arz ve i'lâm olundu. bâkî mer hazret-i men' lehü'l-emrindir. Fî 3 Safer li-sene 1275.

201.Hüküm(55b-5):Canik Sancağı Kavak Kazası Künbed Köyünde bulunan Mahtum Hatun Paşa Camii Vakfı köylerinden olan Başkalemi Esad ve Başkünbedler köyleri gelirlerinin fazlasından karşılanmak üzere 11 kovan buğday 20 kile arpa ile Mahtum Hatun Paşa Camii şerifinde imam olan es-Seyyid Sadık Efendi Halife ibn-i Mustafa'nın ölümü üzerine yerine ortaklaşa oğulları Mustafa ve Mehmed Ali'nin atanmasına ilişkin berat verilmek üzere yerlerine kaimmakam olarak Ali Efendi ibn-i Feyzullah'ın atandığına dair 3 Safer 1275 tarihli ilam kayıdır.

(1)Der-i Devletmekîne-i 'arz-ı dâ'î-i kemîneleridir ki Canik Sancağı dâhilinde Kavak Kazası'nın Künbed Karyesi'nde vâki'(2) Mahtum Paşa nâm Hatun Cami'-i

Şerîf'i kuralarından Başkalemi Esad ve Başkünbedler Karyeleri mahsûlâtı zevâidden almak üzere on bir kavak keyl hinta ve yirmi keyl (3) şa'ir ile imâmet cihetine mutasarrıf olan es-Seyyid Sadık Efendi Halife ibn-i Mustafa fevt olub yeri hâli hıdmet-i lâzimesi mu'âttal kalmağa kaza-i mezbûrun Bey Karyesi'nin (4) birinci hânesinin birinci numarasında mukayyed sulbî kebîr oğlu Mustafa e ikinci numarasında mukayyed taleb-i 'ulûmdan sagîr oğlu Mehmed Ali nâm sagîr müzahite (5) hıdmet-i mezkûreyi edâya kesb ve liyâkât idinceye deĝin Vakıflu Karyesi'nin birinci hânesinin birinci numarasında mukayyed Asitane-i 'askeriyye mütecâviz hıdmet-i (6) mezkûreyi sagîr-i mezbûrun bi'n-niyâbe ehliyetli 'inde'ş-şer' zâhir ve nümâyân Ali Efendi ibn-i Feyzullah nâm kimesne edâ-i hıdmet itmek üzere cihet-i (7) mezkûru babaları müteveffâ-yı merkûmun mahlûlünden işbû bâ'is-i 'arz-ı 'ubûdiyyet merkûmân Mustafa ve Mehmed Ali dâ'îlerine 'ale'l-iştiraki's-sevî vazîfe-i mersûme (8) siyle tevcih ve yedlerine bir kıt'a berât-ı şerîf-i 'âlîşân sadaka ve ihsân buyrulmak ricâsına evvel ki vâki'ü'l-haldir bi'l-iltimâs pâye-i serîr-i saltanat-ı a'lâya (9) 'arz ve i'lâm olundu. Bâkî emr hazret-i men' lehü'l-emr. Fî'l-yevmi's-sâlis Safer li-sene 1275.

202.Hüküm(55b-6): Samsun Kazası'nın Kanud Karyesi'nde Terbe / Seriyeye Hatun mâlikânesi Vakfının kimsenin üzerinde olmadığı anılan malikanenin Mevlevihane meşihatının, İlet/İlbet mezraası malikane mevlevihanesi üzerinde olan Hasan Dede'ye veriilmesi ve oraya bağlanması hususunda 3 Safer 1275 tarihli ilam kaydır.

(1)Der-i Devletmekîne-i 'arz-ı dâ'î-i kemîneleridir ki Canik Sancağı dâhilinde Medine-i Samsun Kazası'nın Kanud Karyesi'nde (2) kâin Terbe(?) Hatun (...)mâlikânesi vakfi hayluca müddetten berü bir kimesne 'uhdesinde tevcih olunmayub (...)mahlûl kalmağa vakf-ı mezbûrun bedelât (3) ve hasılât vak'ası mâl sandığından hıfz olunub bu def'a altmış dört senesinden yetmiş üç şubatı gâyetine deĝin on senelik muhâsebesi (4) ma'rifet-i şer' ve meclis ma'rifetleriyle rû'yet olunub altı bin altı yüz kırk altı gurûşa bi'l-iblağ meblağ-ı mezbûr mâl sandığı tarafından bulunmağla (5) mâlikâne-i mezbûr mevlevihânesi meşihati tevcih buyrulan Hasan Dede dâ'îleri 'uhdesinde bulunan mevlevihâneye merbût 'illet mezra'ası mârrü'z-zikr vakfa tâbi'(6) olub mezra'a-i mezbûrun hâsılâtına seneviyyesi kalîl idüğüne mebnî mâlikâne-i mezbûrun dahi kat'-ı 'alâka olundukda mâlikâne-i mezbûru mahlûlünden mûmâ-ileyh (7) Hasan Dede dâ'îleri 'uhdesine

tevcih ve yedine bir kıt'a berât-ı şerîf-i 'âlîşân sadaka ve ihsân buyrulmak ricâsına evvel ki vâki'ü'l-hâldir bi'l-iltimâs (8) pây-e-i serîr-i saltanat-ı a'lâyâ 'arz ve i'lâm olundu. Bâkî emr hazret-i men' lehü'l-emr. Fî'l-yevmi's-sâlis Safer li-sene 1275.

203.Hüküm(56a-1): Samsun İli, Badenkabı Kazası köylerinden Çelenk Köyünden Totori veledi Haralanbo kendisine ait olan tarlayı haksız yere kullanan Yani veledi Kostanti'nin kullandığı arsasını kendisine iade etesine ilişkin Yani'nin tenbih edildiğine dair 5 Safer 1275 tarihli ilam kayıdır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

(2)Medine-i Samsun Kazası'na mülhak Madenkabı Kurâsından Çelenk Karyesi'nde mütemekkin Totori veledi Haralanbo nâm kimesne meclis-i (3) şer'imizde ve tapu me'mûru fütüvvetlü Mahir Efendi hâzır hâzır olduğu hâlde karye-i mezbûre mütemekkinlerinden Ya'ni veledi Kostanti mahzarında (4) merkûm Ya'ni karye-i mezbûrede *** kırk seneden mütecâviz babamdan müntakil ve mutasarrıf olduğum ma'lûmü'l-hudûd ve'l-cîrân (5) Ağacaoğlu Yeri demekle 'arîf tarlamın tahminen ün gurûşdan mikdâr mahallinin fuzûli gasben zabt etmekle keff-i beyine (6) tenbîh olunmak murâdıdır deyü ba'de't-da'vâ ve'l-istintâk merkûm Ya'ni cevâbında mahal-li mezbûru zabt ve vaz'-ı yed eylediğini ikrâr (7) lakin müdde'î-i merkûm mahal-li mezbûru bilâ izn sâhib-i arz karyede bana elli gurûş bedel mukâbelesinde fâriğ olub tapu senedini (8) ahz itmedim ise de bu vechle vaz'-ı yed ederim deyü def'-i meşrûhu meşrûa ve kanûn-ı münîfe muvâfık olmadığı kendisine tefhehhüm (9) ve 'arsa-i mezbûrdan keff-i yed ile mutasarrıfı bulunan müdde'î-i merkûm Totor'a teslimine tenbîh olunduğu tescil ve bi'l-iltimâs Samsun Mahkemesi'nden (10) huzûr-ı 'âfîlerine i'lâm olunduç Fî'l-yevmi'l-hâmis min şehri Saferi'l-Hayr li-sene hamse ve seb'în ve mieteyn ve elf.

204.Hüküm(56a-2): Arazi ile ilgili yeni düzenlemelerin kaza meclislerine bildirilmesi hususunda Padişah tarafından Rumili Beylerbeyliği pâyelilerinden Canik Sancağı Mutasarrıfı Osman Paşa'ya gönderilen evâsıt-ı Zilhicce 1275 tarihli ferman kayıdır.

(1)Emirü'l-Ümerâü'l-Kirâm Kebîrû'l-Küberâü'l-Fihâm Zü'l-Kadr Ve'l-İhtirâm Sâhibi'l-îzz ve'l-ihtişâm el-Muhtass bi-mezîd 'inâyeti'l-Meliki'l-A'lî Rumili (2) Beylerbeyliği pâyelülerinden Canik Sancağı Mutasarrıfı Osman Paşa dâmete me'âlîye tevkî'-i refî'-i hümayûnum vâsıl olacak ma'lûm ola ki çâvdân-ı (3)

müsteğni olduğu üzere tebeddül-i usûl- zamân münâsebetiyle ‘atık arazi kanûnunun ba‘zı mu‘âmelâtına dâir olan hükkâmı ıslâh olunmak (4) üzere mukaddemâ meclis-i mahsûs tertîb ve teşkîl olunarak orada ve meclis-i ‘âlî tenzîmâtta bi’l-etrâf mütâla‘a ve müzâkere olunub (5) araz-i mirîyyenin Beytü’l-Mâl’da olan rekabesine kat‘i helâl getirilmeyerek menâfi‘-i hazine-i şâhânenin muhâfazasıyla berâber emr-i itikâlin (6) ve hakk-ı tapunun perverce dahâ tevsî‘i kararlaştırılıub bu sûret bütün ahâli haklarında mûcîb-i hayr ve müza‘at idüğünden (7) ol-bâbda bidrîğ ve irzân kılınan müsâ‘ade-i seniyye-i şehriyârânem mûcîbince keyfiyet evvelce her kesin ma‘lûmu olmak ve geçen Receb-i (8) Şerîf ibtidâsından i‘tibâren icrâsına bedden mübâşeret olunmak zere sûret-i hâl bi’l-cümle memâlik-i mahrûse-i şâhâne (9) evâmir-i ‘âlîyyem neşriyle bildirilmişti bu kere zikr olunan kanûnnâme sûret-i hasenede olarak cem‘ ve tertîb ve kâffe-i ahkâmı (10) mesâil-i şer‘iyyesine dahi tevrîk ve tatbîk ve ber vech-i muharrer intikâl ve tapu mâddelerinin tevsî‘ine dâir olan müsâ‘ade-i seniyyem (11) ile bi’l-fi‘il ve bi’z-zât hıdmet-i celîle-i ‘askeriyyede bulunarak isbât mer‘âmı mervî ve hüccet etmiş olanlardan hakk-ı tapu (12) ashâbı olur ise bunlar hakkında başkaca virilmiş olan imtiyâz mahsûs ‘ilâve ve tenmîk olunarak hitâm-pezîr olmuş (13) olduğundan taraf-ı eşrâf-ı pâdişâhâneme ‘arz ile lede’l-istizân fi-mâ ba‘d araziye dâir nizâmât ve kavânîn-i ‘atıkaya (14) i‘tibâr olunmayub işbû kanûnnâmenin i‘lânı târihinden i‘tibâr bi’l-cümle mehâkim ve mecâlisde hükmü tamâmıyla icrâ olunmasına (15) ve ba‘dezîn dütûrû’l-‘amel tutulmasına irâde kanûn-ı mülûkânem müte‘allik ve şerefsudûr olmuş ve mezkûr kanûnnâmenin balâsı dahi (16) hatt-ı hümâyûn-ı ‘inâyetmâkrûn-ı şehriyârânım ile tevşîh kılınmış ve tab‘ ve tensîl etdirilerek her bir kaza mec lislerinde dâimi sûretle (17) hıfz ve hükmü icrâ olunmak üzere tasvîr kılınan evâmir-i ‘âlîyyeme leffen bi’l-cümle velât-ı ‘izâm ve mutasarrıfîn-i kirâm ve kâimekâmlar taraflarını(18) gönderilmiş olmakla sana dahi dîvân-ı hümâyunumdan ısdâr olunan fermân-ı şerîfime matviyyen lüzumu mikdâr-ı matbûası (19) tesyâr olundu keyfiyet (...)oldukda sûret-i emr ve irâde-i seniyye ve müsâ‘ade-i ‘âlîyyemi cümle ahâli (20) ve teba‘aya bi’l-etrâf i‘lân ve tefhîm etdikten sonra mezkûr kanûnnâmenin bir nüshası livâ meclisi cerîdesine kayd ve sebt olub (21) zirâ idâremde olan sâir bi’l-cümle kaza meclislerine dahi birer nüshasıyla işbû fermân-ı ‘âlîşânımın birer kıt‘a sûret-i muhfiyesi (22) irsâl olunarak sicilât-ı muhâkeme ve meclis cerîdelerine kayd ve sebt ve hıfz itdirilüb i‘lânı târihinden i‘tibâren her yerde (23) icrâsına bedden ve mübâşeretle ba‘dezîn mugâyyir-i kanûn bir gûna hâl ve harekt vukû‘a gelmemesi

emrinde tenbîhât ve te'kîdât-ı lâzîmenin (24) ifâsı husûsuna bezl-i mukadderat eyleyin şöyle bilesin 'âlâmet-i şerîfeme i'timâd kılâsın. Tahrîren Fî evâsıt-ı Şehr-i Zilhicce li-sene erba'a ve seb'în ve mieteyn (25) ve elf.

205.Hüküm(56a-3): Samsun İli, Ökse Kazası, Karamuslu köyünden Bekir bin Abdulkerim'in vârislerinin İbrahim bin Bekir'den alacağına ilişkin zimmetinin ibrasına dair 11 Safer 1275 tarihli ilam kaydıdır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki Medine-i Samsun'a mülhak Ökse Kazası'nın Karamuslu Karyesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem fevt olan (2) el-Hac Bekir bin Abdülkerim nâm kimesenin verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Emine bint-i Molla dervîş ile sulbiye kebîre kızı Halisa'ya (3) münhasıra olduğu ba'de'l- (...)şer'î verese-i müteveffâ-yı merkûmdan sâhibe-i 'arzuhâl zevce-i mezbûre Emine'nin zikr-i câî da'vâ ve sulh ve ibrâya (4) Vekaletçioğlu İsmail bin Mustafa ve Seferoğlu Mehmed bin Mehmed nâm kimesne şehâdetleriyle sâbit ve sübût-ı vekâletine hükm-i şer'î lâhık olan (5) mezbûrenin damadı İtmekçi Osman bin Feyzullah nâm kimesne meclis-i şer'imizde karye-i mezbûre sâkinlerinden derûn-ı 'arzuhâlde mezkûr-ı l-ism (6) İbrahim bin Bekir mahzarında müvekkilemin merkûm İbrahim'den iddi'â eylediği merkûme farzen virmiş olduğu iki bin gurûş ile babası (7) mâlından olub merkûmun yedinde olan bir re's camus ineğive iki re's sığır inekleri ve Mekke-i Mükerrreme'den gelen üç bin (8) yedi yüz gurûşdan semen hisse-i irsiyyesini bi'l-vekâle taleb ederim deyü tasaddî eylediğim da'vâdan bâ-tavassut musalihîn müvekkileme (9) izâfetle merkûm İbrahim ile bin gurûş semen-i medfû' ve ibrâ-yı mezbûru kabûl eylediğini tescîl ve bi'l-iltimâs Samsun Mahkemesi'nden huzûr-ı (10) mâ adâ müddeâsına müteallika amme-i davâdan merkûm İbrahim'in zimmetini ibrâ-i âmm ile ibrâ ve iskât ettim. deyü müddei vekîl-i (11) merkûmun kelimât-ı meşrûhasını merkûm İbrahim tasdîk ve ibrâ-yı mezbûru kabûl eylediğini tescîl ve bi'l-iltimâs Samsun mahkemesinden huzûr-ı (12) 'âlîlerine i'lâm olundu. Fî'l-yevmi'l-ahâdi 'aşer ve min şehr-i Saferi'l-Hayr li-sene hamse ve seb'în ve mieteyn ve elf.

206.Hüküm(56a-4): Aslen Kayserili olup ticaret için Samsunda ikamet eden Obanyoş veledi Aleksî'nin Boli veledi Lefter'den alacağı olduğu ve buna ilişkin birbirlerinin zimmetiniibra ettiklerine dair 11 Safer 1275 tarihli ilam kaydıdır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki 'An asl Kayseri Kazası ahâlisinden olup Medine-i Samsun'da ticâretle mütemekkin sâhib-i 'arzuhâl Obanyoş (2) veled-i Aleksî nâm kimesne meclis-i şer' de medine-i mezbûrun Derecik Karyesi'nde mütemekkin derûn-ı 'arzuhâlde mezkûrû'l-ism Boli veled-i Lefter mahzarında (3) merkûm Boli zimmetinde cihet-i fraz-ı şer'eden bin dokuz yüz doksan gurûş alacâk hakkım olmakla meblağ-ı mezbûru hâlâ taleb ederim deyü (4) tasaddî eylediğim da'vâmdan bâ-tavassut musalihîn bin iki yüz semen-i medfû' ve makbûza sulh olup yedi yüz doksan gurûş ziyâde (5) müdde'âma müt'e'allik 'âmme-i da'vâmdan merkûm Boli'nin zimmetini ibrâ ve merkûm Boli dahi bana medfû'u olan bin iki yüz gurûş mutâlebesine (6) müt'e'allik da'vâdan benim zimmetimi ibrâ ve her biri ber vech-i muharrer aherin aherin ibrâsını kabûl eyledik didikde merkûm Obanyoş kemelimât-ı meşrûhasını (7) merkûm Boli tasdîk ve ibrâ-yı mezbûru kabûl eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs Samsun Mahkemesi'nden huzûr-ı 'âlîlerine i'lâm olundu.Fî 11 Safer li-sene 1275.

207.Hüküm(56a-5): Aslen Mısır ahalisinden iken Samsun'da ticaret için ikamet etmekte olan Börekçi Hacı Abdullah bin Abdurrahman'ın Kebabçı Kigorok veledi Ohan'dan alacağı olan 550 kuruşu olduğu ve bunu bir defada ödemeyemediğinden beheri on ikişer gurûş olmak üzere bir mâh on beş kıyye kebab yağını kendisine vermek üzere alacağını sonra almak üzere ertelediğine dair 20 Safer 1275 tarihli ilam kaydıdır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

(2)An asl Mısır ahâlisinden olup Medine-i Samsun'da ticâretle sâkin Börekçi Hacı Abdullah bin Abdurrahman nâm kimesne meclis-i şer' de (3) Kebabçı Kigorok veled-i Ohan muvâcehesinde merkûm Kigorok zimmetinde cihet-i karzdan beş yüz elli gurûş alacâğını taleb (4) ederim deyü ba'de't-da'vâ ve'l-ikrâr lakin merkûm Kigorok meblağ-ı mezbûru hâlâ ve def'ate bana edâya iktidârı olmayıb (5) te'cîle tâlib olmakla ben dahi (...)işbû târih-i i'lâmdan bi'l-i'tibâr beheri on ikişer (6) gurûş olmak üzere bir mâh on beş kıyye kebab yağı bana edâ itmek üzere merkûm Kigorok tescîl (7) eylediğimde ol-dahi ber vech-i muharrer te'cîl-i mezbûru kabûl ve

mü'eccilen edâya ta'ahhüd eyledi takrîrini merkûm (8) Kigorak dahi tasdîk eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı 'âlfilerine i'lâm olundu. Fî 20 Safer li-sene 1275.

208.Hüküm(56b-1): Aslen Amasya kazası ahalisinden olup Samsun İli, Sadibey Mahallesiinde ikamet etmekte iken ölen Kahveci Mehmed bin Hasan'ın terekesinin mirasçıları arasında taksim ve dağıtılması hakkında 15 Safer li-sene 1275 tarihli tereke taksim belgesidir.

(1)'Ann asl Amasya Kazası ahâlisinden olup Medine-i Samsun'nun Sa'di Bey Mahallesi'nde sâkin iken bundan akdem fevt olan (2) Kahveci Mehmed bin Hasan'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Kadın bint-i Abbas ile sulbî sagîr oğlu Mustafa ve sagîre kızı (3) Fethiye'ye münhasıra olduğu ba'de't-tahkîkü's-şer'i sagîrân-ı merkûmânın tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'den vasî-i mansûbeleri ceddeleri (4) Ayşe bint-i Mehmed ile zevce-i mezbûrdan her birinin taleb ve iltimâs ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve müzâyede ve beyne'l-verese (5) bi'l-farîzati's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunmağla ber vech-i atî zikr olunur. Fî 15 Safer li-sene 1275.

Köhne Yorgan / 71 Gurûş	Köhne Şilte Döşek /32 Gurûş	Tencere/ 68 Gurûş	Sahan Lenger/32 Gurûş	Tencere/32 Gurûş	Mimliha-i tuz 39 Gurûş	Satır ve Balta 23 Guruş
Yasdık / 13 Gurûş	Sandık /20 Gurûş	Gülmez Entari 200 Gurûş	Bâ-Tahvîl Hacı Salih zimmeti olup olunan 2000 Guruş	Bâ-Tahvîl Ahmed Çavuş zimmeti olup kabûl-ı zevce 600 Guruş		

Mühr-i Zevce 500 Gurûş	Dellaliye ve haâmlıye 33 Gurûş	Resm-i kısmet 65 Gurûş	Kaydiyye 5 Gurûş	Muhzır Ücresti 10 Guruş
Hisse-i Zevce 5/308	Hisse-i 33/1437	Eb Hisse-i El-mezbûrin 36/718		

209.Hüküm(56b-2): Aslen Darende kazası ahalisinden olup, Canik Sancağı Çarşamba kasabasında ikamet eden Mehmed Ağa bin Osman, Esbak Trabzon Valisi Osman Paşa'nın eşi Hüsnüşah Kadın Efendinin vakıf akçesi malından kendisine kaimmakam Mehmed Emin Bey tarafından 5750 kuruş verildiğine dair 2 Safer 1275 tarihli hüccettir.

(1)'Ann asl Darende Kazası ahâlisinden olup Canik Sancağı'nda Çarşamba Kasabası'nda sâkin Mehmed Ağa ibn-i Osman nâm kimesne (2) meclis-i şer'î şerîf-i enverde Evkâf Müdürü Mehmed Emin Efendi mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edib Esbak Trabzon Valisi müteveffâ (3) Osman Paşa halîlesi Hüsnüşah Kadın Efendi'nin vakf akçesi mâlından kâimekâm-ı mûmâ-ileyh Mehmed Emin Efendi yedinden bana beş bin (4) gurûş idâne ve teslîme ve ben dahi bundan istidâne ve kabz itmemele meblağ-ı mezbûr ile semeni işbû târih-i kitâbdan bir sene tamâmına (5) değin müeccel ve mev'ûduna vakf-ı mezbûr mâlından mûmâ-ileyh Emin Efendi yedinden iştirâ ve kabz eylediğim bir hilâli sa'ât tahtından dahi (6) yedi yüz elli gurûş ki cem'ân iki cihetinden beş bin yedi yüz elli gurûş vakf-ı mezbûra zimmetimde vâcibü'l-edâ deynimdir (7) didikde gıbbe't-tasdîk yine meclis-i mezkûrda hâzır-ı bi'l-meclis Karkacızade Mehmed Efendi muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i (8) kelâm edib mukırr-ı merkûmun ber vech-i muharrer vakf-ı mezbûra vâcibü'l-edâ deyni olan beş bin yedi yüz elli gurûşun (9) edâsına tarafından bi'l-emr ve'l-kabûl ben kefâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile ** ** * didikde gıbbe't-(10) tasdîkü's-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Fî 2 Safer li-sene 1275.

210.Hüküm(56b-3): Evkaf-I Hümayuna mülhak Samsun'a bağlı Kuşçulu, Kıran, Badırlı, Tepecik ve Kavacık köylerinin yarı hisse şarlarının 60 yıldan beri Molla Fahreddin Zaviyesinin zaviyedar ve mütevellisi olan Mehmed Efendi almakta iken aynı köyden şahitlerle ıspat edildiği ve bu şekilde liva meclisinde bildirildiğine dair 19 Safer li-sene 1275 tarihli belge.

(1)Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

(2)Fermân-ı 'âlîlerine imtisâlen nezâret-i evkâf-ı hümâyûn hazinesi mülhakatından Samsun Kazası'nın Kuşçulu ve Kıran (3) ve Badırlı ve Tepecik ve Kavacık Kurrâlarının nısf a'şâr-ı şer'iyelerinin altmış seneden berü Molla Fahreddin Zaviyesi'nin (4) zaviyedârı ve mütevellîsi sâhib-i 'arzuhâl Mehmed Efendi'nin bâ-berât-ı şerîf-i 'âlîşân ta'şîr idildiği tahkîk olundukda kurrâhâ-yı (5) mezkûre

ahâlilerinden Molla İbrahim bin Hasan ve Hacı Hüseyin bin Mustafa ve Koca Hüseyin bin İbrahim ve Ebyakoğlu Ömer ve Çömez (6) oğlu Osman ve İbrahim kethüda bin Abdurrahman ve Yüzbaşı Ali Ağa ve Sadullah Efendi (7) ve Hayta Halil Ağa nâm kimesne meclis-i şer‘de hâzırûn olub kurrâhâ-yı mezbûrenin nısf a‘şârını almış seneden mütecâviz (8) Molla Fahreddin Zaviyesi’nin zaviyedârı Mehmed Efendi Mehmed Efendi ele gelmişdir deyü ‘‘ala tarîki’ş-şehâde haber virüb te‘âmül-i (9) kadîmi husûs-ı mezbûr meclis-i livâda tezekkürü lâzım olmakla ol-bâbda ve her hâlde emr irâde hazret-i men‘ lehü’l-emrindir. Fî 19 Safer li-sene 1275.

211.Hüküm(56b-4): Samsun İli, Sadibey Mahallesinden Köroğlu Ahmed ibn Hasan’ın Alalan Karyesi’nden Dimet veledi Kostanti’ye verdiği borç ile iki kile buğdayın kendisine geri verilmesi davasında Dimet’in geri verdiğiine dair delil getiremediği için vermesi hususunda 20 Safer 1275 tarihli ilam kayıdır.

(1)Ma‘rûz-ı dâ‘ileridir ki Medine-i Samsun mahallâtından Sa‘di Bey Mahallesi’nde sâkin Köroğlu Ahmed ibn-i Hasan tarafından vekâleti Erzumlu (2) Mustafa bin Ömer ve Bekir bin Mehmed nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit ve sübût-ı vekâletine hükm-i şer‘i lâhık olan kebîr oğlu Hüseyin ibn-i Ahmed nâm kimesne meclis-i (3) şer‘imizde Alalan Karyesi’nde mütemekkin Dimet veled-i Kostanti muvâcehesinde müvekkilimin merkûm zimmetinde cihet-i farz-ı şer‘eden altı yüz elli gurûş (4) ile tarla icârından beheri yüzer gurûş kıymetli iki keyl Samsunî hinta alacâk hakkı olmakla bi’l-vekâle taleb ederim deyü ba’de’t-da‘vâ ve’l-istintâk (5) merkûm Dimet ber vech-i muharrer ikrâr lakin müvekkil-i merkûm meblağ-ı mezbûru ve iki keyl hintayı tamâmen i’tâ etmişdim deyü ba’de’tef‘ ve’l-inkâr (6) dâfi‘-i merkûmdan def‘-i meşrûhuna mutâbık beyine taleb olundukda isbât dan izhâr-ı ‘‘acz edib merkûm Dimet’den talebiyle merkûm Ahmed’e (7) ‘‘ala vechi’ş-şer‘i deyn virilmeğin mûcîbince meblağ-ı mezbûr sekiz yüz elli gurûş ile iki keyl hintayı müdde‘î vekîl-i merkûma edâ ve teslîme merkûm (8) Dimet iltizâm olduğu tescîl ve bi’l-iltimâs Samsun Mahkemesi’nden huzûr-ı ‘âfîlerine i‘lâm olundu emri’l-velü’l-emr. Fî 20 Safer li-sene 1275.

212.Hüküm(56b-5): Samsun İli, Pazar Mahallesinden Mehmed Ağa ibn Hasan'ın yüzük ve saatini İsmail bin Ali'nin aldığına saati verdiği ve yüzüğü vermediğine bu iddiasını ispat ettiği için İsmail'in yüzüğü veyahut parasını Mehmet Ağa'ya vermesi hususunda 23 Safer 1275 tarihli ilam kayıdır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

(2)Medine-i Samsun mahallâtından Pazar Mahallesi'nde sâkin sâhib-i 'arzuhâl Mehmed Ağa ibn-i Hasan meclis-i şer'imizde Çifte Hamam nâtırı derûn-i 'arzuhâlde mezkûrû'l-ism (3) ismail bin Ali ile terâfû'lerinde târih-i ialmdan sekiz gün mukaddem merkûma derûn-ı hamamda bir sâ'at ile bin iki yüz gurûş kıymetli bir elmas yüzüğü (4) teslîm edib hamâmda ba'de'l-huzûc(?) Taleb eylediğimde sâ'atî yedime teslîm edib yüzüğü virmemekle taleb derim deyü ba'de't-da'vâ ve'l-istintâk merkûm (5) İsmail cevâbında sâ'at-ı mezbûru ahz ve teslîm eylediğini ikrâr müdde'î-i merkûmdan yüzük ahz eylediğini külliyen inkâr etdikte müdde'î-i merkûmdan ber vech-i muharrer (6) bin iki yüz gurûş kıymetli bir 'aded elmas yüzük teslîm eylediğini beyine taleb olundukda lede't-tezkiye şehâdetleri makbûle Düngerli Karyesi'nden Süleyman bin Osman (7) ve Sa'di Bey Mahallesi sâkinlerinden Ömer bin Ömer nâm kimesneler meclis-i şer'e hâzırân olub müdde'î-i merkûm Mehmed Ağa'nın bin iki yüz gurûş kıymetli bir elmas yüzüğünü (8) târih-i mezbûrda merkûm İsmail'e hamâmda bizim huzûrumuzda teslîm eyledi deyü ber nehc-i şer'î bi'l-muvâcehe isbât itmeğın mûcîbince merkûm İsmail (9) mezbûr yüzük kâim ise 'aynen müstehlek ise kıymeti olan bin iki yüz gurûşu müdde'î-i merkûm Mehmed Ağa'ya teslîmine tenbîh olduğu tescîl ve bi'l-iltimâs (10) Samsun Mahkemesi'nden huzûr-ı 'âlîlerine i'lâm olundu el-emri'l-velfû'l-emr. Hurriye fî'l-yevmi's-sâlis ve 'ısrîn min şehri-i Saferi'l-Hayr li-sene Hamse ve seb'în ve mieteyn ve elf.

213.Hüküm(57a-1): Samsun İli, Kızılot köyünden Todori veledi Haralanbo aynı köyden olan Nikola veledi Haralanbo'nun aralarındaki meyve ağaçları satışına dair çıkan anlaşmazlık neticesinde Nikola'nın söz konusu ağaçları Todori'ye vermesi hususunda 13 Safer 1275 tarihli ilam kayıdır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki Medine-i Samsun'a muzâfa Kızılot Karyesi'nde mütemekkin Totori veled-i Haralanyo nâm kimesne meclis-i (2) şer'imizde karye-i mezbûre mütemekkinlerinden Nikola veled-i Haralanyo muvâcehesinde merkûmân târih-i i'lâmdan on ay mukaddem karye-i mezbûrede (3) vâki' bir bâb menzil ve

dokuz dîb dut ve bir dîb kiraz ve bir ağaçlarıyla ve bir dîb ceviz ağacının nısfını kendilerine terk (4) nısf-ı diğeri sâlifü'z-zikr menzil ve dut ve erik ve kiraz ağaçlarıyla ma'ân tarafından bi'l-îcâb ve'l-kabûl bi-safka-i vâhide dut (5) bana bin üç yüz yirmi beş gurûşa bey' ve teslîm edib şimdi merkûm ceviz ağacının nısfını teslîmden (6) imtina etmeleriyle sûâl olunub teslîme tenbîh olunmak matlûbumdur deyü ba'de't-da'vâ ve'l-istintâk cevâblarında menzil ve dut ve erik (7) ve kiraz ağaçlarını meblağ-ı mezbûr bin üç yüz yirmi beş gurûşa bey' eylediklerini ikrâr ceviz ağacının nısf hisse-i şâyi'ini (8) bey' eylediklerini ba'de'l-inkâr müdde'î-i merkûm Totor'dan ber vech-i muharrer beyine taleb oldundukda lede't-tezkiye şehâdetleri makbûle olan (9) Anastaş veled-i Totor ve gergi veled-i Boli nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe vech-i şer'î üzere isbât itmeğin mûcîbince merkûmân (10) Nikola ve Boli ceviz-i mezbûrun nısf hisse-i şâyi'ini müdde'î-i merkûm Totor'a teslîmine tenbîh olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs Samsun (11) Mahkemesi'nden huzûr-ı 'âlîlerine i'lâm olundu. Fî's-sâlis 'aşer min şehr-i Saferi'l-Hayr li-sene hamse ve seb'în ve mieteyn ve elf.

214.Hüküm(57a-2): Aslen Atine kazasından olup Samsun İli Bedirli köyünde ticaret için ikamet eden Laz Mehmed bin İsmail mahkemeye müracaat ederek Cami'-i Kebîr Mahallesi'nde ikamet eden Hatipoğlu Mustafa bin Mehmed'in böğrüne çerkez denilen bıçağı sapladığını eşini ise darp ettiğini ve bu nedenle görülen davada Mustafanın ödediği tedavi parası üzere birbirlerinin zimmetini ibra ettiklerine dair 27 Safer 1275 tarihli ilam kayıdır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

(2)'Ann asl Atina Kazası ahâlisinden olup Medine-i Samsun'un Badirli Karyesi'nde ticâretle sâkin sâhib-i 'arzuhal Laz Mehmed bin İsmail meclis-i şer'imizde (3) medine-i mezbûrun Cami'-i Kebîr Mahallesi'nde sâkin derûn-ı 'arzuhalde mezkûrül-ism Hatiboğlu Mustafa bin Mehmed mahzarında merkûm Mustafa târih-i i'lâmdan (4) beş gün mukaddem Derelü nâm mahalde ceviz tezâ'ımız olmakla yedinde olan Çerkez ta'bîr olunur sagîr bıçağını bi-gayrı hakk sol böğrümeye darb ve cerh etmekle (5) mûcîb-i şer'isini taleb ederim deyü ba'de't-da'vâ ve'l-istintâk merkûm Mustafa külliye inkârından mâ'adâ müdde'î-i merkûm Laz Mehmed mahal-li mezbûrda beni (6) ve zevcem Mavişi bi-gayrı hakk darb edib zevcem mezbûre hâlâ sahibe-i firâş oldu didikde merkûmândan her biri inkâr ettiklerinde bâ-tavassut (7) musalihîn müdde'î-i merkûmun cerh olunan a'zâsının

ecr-i müdâvâtı yüz yirmi beş gurûşu merkûm Mustafa virmek üzere sulh olub (8) cerh-i mezbûre Maviş'den münheme müte'allik 'âmme-i da'vâdan merkûm Mustafa'nın zimmetini ibrâ ve iskât eyledim merkûm Mustafa dahi virmiş (9) olduğu ecr-i mezbûr yüz yirmi beş gurûş mutâlebesiyle zevcemi darb ve sahâbe firâş eyledi deyü iddi'â eylediği da'vâsından kendilerine bi'l-isâle (10) ve zevce-i mezbûre tarafından dahi şahidîn-i mu'addilîn şehâdetleriyle sul ve ibrâya vekîl olmakla bi'l-vekâle zimmetimi ibrâ eyledim deyü merkûm Laz (11) Mehmed'in kelimât-ı meşrûhasını merkûm Mustafa tasdîk ve ivra-yı mezbûru kabûl edib bu vechle kat'-ı nizâ' eyledikleri tescîl ve bi'l-iltimâs (12) Samsun Mahkemesi'nden huzûr-ı 'âlfilerine i'lâm olundu. Fî'l-yevmi's-sâbi' ve'l-'ısrîn min şehr-i Saferi'l-Hayr li-sene hamse ve seb'în ve mieteyn ve elf.

215.Hüküm(57a-3): Senetleri Evkaf-I Hümayun tarafından verilen arazinin aslında miri arazeden ifraz ile bir şekilde vakfedildiğini ve bu tarz arazilerin aslında tahsisat kabilinden olduğunu ve miri arazi hakkındaki kanunun bu tür araziler hakkında da geçerli olduğunu ve bu hususun ilgili memurlara bildirilmesi hususunda 27 Receb 1274 tarihli şıkka kayıdır.

(1)Arâzi Hakkında

(2) Sa'âdetlü Efendim Hazretleri

(3)Arâzi-i mirîye inkâ ve ihlâlinin tavsîfi vaz' geçende müte'allik buyrulan irâde-i seniyye mûcîbince keyfiyet-i bi-emr-i 'âlî bi'l-cümle me'mûrine (4) bildirilmişdi el-hâle hazîhi senedâtı cânib-i evkâf-ı hümâyûndan virilen arâzi-i mevkûfe fi'l-asl arâzi-i mirîyyeden ifrâz ile (5) birer cihetle vakf ve tahsîsi olan arâzi olduğundan ve bu makûle arâzi tahsîsât kabilinden olarak bunların (6) bâkîyyesi cânib-i beytü'l-mâla 'âid bulunmasıyla arâzi-i mirîye kanûnu bunlar hakkında dahi cârî olduğundan arâzice ihsân buyrulmuş (7) olan müsâ'ade-i seniyye tevsî'ine bi't-tab' bu makûle tahsîsât kabilinden olan arâzi-i mevkûfeye dahi şâmil olmak lâzım geleceğine (8) ve zikr olunan irâde-i seniyye hükmi münîfi işbû receb-i şerîf guresinden i'tibâren düstûrû'l-'amel tutmak iktizâ ideceğine mebnî (9) keyfiyet-i evkâf-ı hümâyûn nezâret-i celîle-i seniyye iş'ârıyla me'mûrîn-i mûmâ-ileyhim dahi bildirilmesi arâzi komisyonundan (10) bâ-mazbata ifâde olarak bi'l-istidân irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhi dahi ol-merkezde müte'aliye ve şerefsudûr buyrulmuş ve

iktizâsının (11) icrâ kılınmış olmakla ber mûcîb-i irâde-i seniyye îcâbının icrâ olunması siyâkında şukka tastîr ve tesyîr kılındı. Fî 27 Receb li-sene 1274.

216.Hüküm(57a-4): Samsun İli, Ökse köyünde Mahkemeden gönderilen Mevlânâ Kâtib Mehmed Efendi ibn-i Mehmed Efendi yaptığı keşifte Banika veled-i Ya'ni'nin katırının üzerinden düşerek öldüğü ve kimsenin neden olmadığı mirasçılarının da bunu kabul ettiğine dair 20 Safer li-sene 1275 tarihli ilam kayıdır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'ileridir ki

(2)Sadır olan fermân-ı 'âlîlerine imtisâlen zikr-i atînin keşf için bi'l-iltimâs Medine-i Samsun Mahkemesi'nde irsâl (3) olunan Mevlânâ Kâtib Mehmed Efendi ibn-i Mehmed Efendi da'ileri medine-i mezbûra muzâfa Ökse Karyesi'nde ** (4) Banika veled-i Ya'ni'nin menziline varub cerîdede mezkûrû'l-esâmi huzûrlarında Zabıta Mustafa Ağa (5) hâzır olduğu hâlde 'akd-ı meclis-i şer'-i 'âlî etdikte müteveffâ-yı merkûm işbû Saferi'l-Hayr'ın yirminci (6) günü sâ'at on râddelerinde kendi bârgîrine râkiben çiftliğinden gelür iken karye-i mezbûr derûnunda (7) bârgîrinden düşüb sol gözü ve başının erka tarafından cerh ve (...)olunub carih-i mezbûrdan (8) müteessiren der 'akıb bir kimesnenin dahli olmayarak fevt olmakla ba'de'l-keşf ve'l-mu'âyene verese-i müteveffâ-yı (9) bir kimesneden da'vâ ve nizâ'mız yokdur deyü takrîrlerini mevlânâ-yı mûmâ-ileyh mahallinde tahrîr ve ma'ân mürsel ümenâ-i (10) şer'le meclis-i şer'a gelüb 'ala vukû'a inha ve takrîr eylediği ba'de't-tescîl bi'l-iltimâs huzûr-ı 'âlîlerine (11) i'lâm olundu. Fî 20 Safer li-sene 1275.

217.Hüküm(57a-5): Samsun İli, Knahyurdu köyünden Magdis yani veledi Save'nin Kavak Kazası'nın Azıklı Karyesi ahâlisinden Süleyman ibn-i Mehmed'in evine zorla girerek altınlarınıçalığını ve bu hususta görülen davada Magdis'in iddiasını ıspat edemediği için Süleyman'a muarazadan men edildiğine dair 11 Muharrem li-sene 1275 tarihli ilam kayıdır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'ileridir ki

(2)Medine-i Samsun kurrâsından Kanlıyurdu Karyesi mütemekkinlerinden sâhib-i 'arzuhal Magdis Ya'ni veled-i Save meclis-i şer'de Medine-i (3) Samsun'a muzâfa Kavak Kazası'nın Azıklı Karyesi ahâlisinden derûmı 'arzuhalde mezkûrû'l-esâmi Süleyman ibn-i Mehmed (4) muvâcehesinde merkûm Süleyman târih-i

i'lâmdan dokuz mâh mukaddem Pazar günü sabahleyin karye-i mezbûrede vâki'(5) menzilime cebren dühûl edib beheri yüz yirmişer gurûş kıymetli on sekiz 'aded mecdiye altunlarımı ve beheri (6) yüz gurûş kıymetli seksen 'aded yirmilik altunlarımı ve beheri yirmişer gurûş kıymetli yüz elli 'aded (...) (7) ve yüz gurûş kıymetli bir 'aded (...)ve seksen gurûş kıymetli bir 'aded gerdanlıgımı ve elli gurûş (8) kıymetli bir 'aded (...)ahz ü gasb etmekle mevcûd ise 'aynen müstehlek ise zâmânen olan cem'ân (9) yedi bin yüz altmış gurûş taleb derim deyü ba'de't-da'vâ ve'l-inkâr müdde'î-i merkûmdan müdde'âsına mutâbık beyine taleb (10) olundukda emhâl ve istimhâl isbât beyineden izhâr-ı 'aciz edib tahlîfe dahi tâlib olmamağla mûcibince merkûm (11) Magdis Ya'ni nûkûd ve eşyâ-yı mezkûre mutâlebesinden merkûm Süleyman üzerlerine bilâ beyân mu'ârazadan men' olunduğu (12) tescîl ve bi'l-iltimâs Samsun Mahkemesi'nden huzûr-ı 'âlîlerine i'lâm olundu. Fî 11 Muharrem li-sene 1275.

218.Hüküm(57b-1): Samsun İli, Hançerli Mahallesinden Vefat eden Trabzonlu Hacı Mustafa ağa ibn Abdullah'ın kalan bin yüz gurûş borcunu ödemesi için eşi Havva binti Mehmed'e tembih verilmesi hususunda 3 Rebi'ü'l-Evvel li-sene 1275 tarihli ilam kayıdır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

(2)Medine-i Samsun mahallâtından Hançerli Mahallesi'nde sâkin iken bundan akdem fevt olan Trabzonlu Hacı Mustafa Ağa bin Abdullah'ın (3) verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Havva bint-i Mehmed nâm hatun ile sulbî sagîr oğlu Necib ve sulbîye sagîre kızı sagîre kızı (4) Mührü ve kebîre kızı Tursun'a münhasıra olduğu ba'de't-tahakkükü'ş-şer'î sagîrân-ı mezbûrânın tesviye-i umûrlarına (5) kibel-i şer'iden vasî-i mansûbeleri valideleri sâhibe-i 'arzuhâl mezbûr Havva Hatun meclis-i şer'imizde mahalle-i mezbûre (6) sâkinlerinden derûn-ı 'arzuhâlde mezkûr'l-ism Sabık Trabzon Valisi müteveffâ Abdullah Paşa halîlesi (...) (7) Hanım bint-i Mehmed Ağa'nın vekîl-i müseccel-i şer'isi zevci Mehmed Efendi ibn-i Ahmed nâm kimesne muvâcehesinde bi'l-isâle ve bi'l-vesâye (8) takrîr-i kelâm idüm mûrisimiz müteveffâ-yı merkûm Hacı Mustafa Ağa müvekkile-i mûmâ-ileyhâya mâlından farzen bâ-tesellüm dahi(?) üç bin (9) gurûş virüb istifâ-yı hakk itmeden fevt olmağın taleb ederim deyü ba'de't-da'vâ ve'l-istintâk vekîl-i (10) merkûm Mehmed Efendi cevâbında müvekkile-i mûmâ-ileyhânın müteveffâ zecvi Maden Müdürü Hacı Mehmed Ağa'nın müteveffâ-yı merkûm Hacı Mustafa (11) zimmetinden yirmi bin

gurûş alacâk hakkı olub meblağ-ı mezbûrdan hanım-ı mûmâ-ileyhâya nafaka ve harçlık olmak üzere düyûnuna mahsûben (12) üç bin gurûş emr ve havâle etmekle ol-vechle bin dokuz yüz gurûş ahz ü kabz etmişdi zi üç bin gurûş emr ve havâle etmekle ol-vechle bin dokuz yüz gurûş ahz ü kabz etmişdi ziâde bin yüz gurûşda (13) mûmâ-ileyh zimmetinde kaldı deyü ba'de't-def' ve'l-inkâr vekîl-i vâki'-i merkûm Mehmed Efendi'den ber vech-i muharrer beyine taleb olundukda (14) lede't-tezkiye şehâdetleri makbûle olan Ünyevi Hacı Mustafa bin Ali ve Yusuf Gavas bin Abdullah nâm kimesneler şehâdetleriyle (15) ber vech-i şer'i bi'l-muvâcehe isbât itmeğin mûcîbince müdde'îyye-i mezbûre müdde'îyye-i mezbûre Havva Hatun üç bin gurûş mutâlebesiyle müvekkile-i (16) mûmâ-ileyhâ bi-vech-i şer'i mu'ârazadan men' olunduğundan mâ'adâ müdde'îyye-i mezbûrenin yedinde olan "ilmuhaber nâtik olduğu (17) üzere müvekkile-i mûmâ-ileyhâ ba'de'l-havâle ve'l-kabûl meblağ-ı mezbûr üç bin gurûşdan inkârı olan bin yüz gurûşa müdde'îyye-i (18) mezbûre Havva'nın isbât-ı beyineden izhâr-ı 'acze bi't-taleb müvekkile-i mûmâ-ileyhâ yemîn virmekle tereke-i müteveffâ-yı merkûmdan (19) bin yüz gurûşu müvekkile-i mûmâ-ileyhâya edâ ve teslîme mezbûre Havva Hatun'a tenbîh olduğu tescîl ve bi'l-iltimâs medine-i mezbûre mahkemesinden (20) huzûr-ı 'âliflerine i'lâm olundu. Fî 3 Rebi'ü'l-Evvel li-sene 1275.

219.Hüküm(57b-2): Samsun İli, Kadı köyünden Terzi Conoğlu Yuri veledi Yani'nin babasından kardeşlerine kalan hisseyi satın aldığına dair talep ettiği 7 Rebi'ü'l-Evvel 1275 tarihli Hücet-i ihbârı şer'îyye kaydır.

(1)Medine-i Samsun'a muzâfa Kadı Karyesi mütemekkinlerinden işbû bâ'isü'r-rakîm Terzi Con oğlu Yuri veled-i Ya'ni nâm kimesne meclis-i şerîf-i enverde (2) ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edib karye-i mezbûrede vâki' hemde babamdan bi-irsi's-şer'i ve karındaşlarım Panayot Totori Kostandi ve Sile (3) ve Destina ve Kadrina'dan bâ-sened-i şer'i mülk ve hakkım olan bir taraftan Kori Vasil ve bir taraftan Sultaniye menzilleri ve bir taraftan avlu ve bir taraftan (4) cadde ile mahdûd bir oda ve bir mikdâr sofayı müştamil fevkânî menzil ma'a avlu târih-i rakîmden beş sene mukaddem fevt olan babam Yuri'den karındaşlarım (5) merkûmûn ile bana intikâl edib ba'de'l-vefât karındaşlarım dahi hisselerini bana bey' ve teslîm etmeleriyle sinin-i mezbûreden berü irsen ve şirâen mülküm (6) olub içerüsünde mütemekkin olmuş isem de yedimde hücet-i şer'îyyem olmamağla yedime bir kıt'a hücet-i ihbâr-ı şer'îyye virilmesini talep ederim (7) didikde

merkûm Yuri'nin kelimât-ı meşrûhası vâk'a mutâbık ve nefsi'l-emr muvâffak idüğünü karye-i mezbûre mütemekkinlerinden Papayoroğlu Bante ve Papasoğlu (8) İstefan ve Çobanoğlu Pedros ve Andon Kahya ve Uyuzlu Nikola nâm kimeneler meclis-i şer'a hâzırûn olub 'ala tarîki'ş-şehâde haber (9) virmeleriyle hıfz-ı lil mekâl ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi's-sânî min şehr-i Rebi'ü'l-Evvel li-sene hamse ve seb'în ve mieteyn ve elf.

Şuhûdü'l-Hâl

Kâtib Ahmed Efendi

Muhzır Mehmed Efendi

Frankiloğlu Totor

Haçi Ya'ni oğlu Save

Ve gayrühüm.

220.Hüküm(57b-3):Samsun İli, Pazar Mahallesinden olup, vefat eden el-hac Hüseyin bayrakdar ibn-i Mustafa ibn-i Abdullah'ın verâsetine ilkin yapılan duruşmada Osman'ın marazadan men edilmesine ilişkin 10 Rebiulevvel 1275 tarihli hüccet kaydıdır.

(1)Medine-i Samsun mahallâtından Pazar Mahallesi'nde sâkin iken bundan akdem fevt olan el-Hac Hüseyin Bayrakdar ibn-i Mustafa ibn-i (2) Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Fatma bint-i Süleyman ile sulbî kebîr oğlu Abdullah ve sagîr oğlu Hüseyin ve sulbîye kebîre (3) kızı Ayşe ve sagîre kızları Maviş ve Zeyneb'e minhasıra olduğu ba'de't-tahakkukü'ş-şer'î verese-i müteveffâ-yı mezbûrdan bint-i mezbûre (4) Ayşe tarafından ** Müftüzade Hasan Efendi ibn-i el-Hac Emin Efendi ve Karaçioğlu Ali Çavuş ibn-i Ahmed şehâdetleriyle sâbit (5) olan İtmekçi ** ** feyzullah nâm kimesne zikr -i câî menzile vaz' -ı yedi tenbîh ile mütehakkık olub zeyl -i hüccetde muharrerü'l - (6) esâmi-i müslimîn ta`rîfleriyle mu'arrefe olan râfi'atü'l-vesîka mezbûre Fatma'nın vekîl-i müseccel-i şer'isi Akçe Mustafa bin Ömer muvâcehesinde (7) müteveffâ-yı emzburun sulbî kebîr oğlu Abdullah hâzır olduğu hâlde bi'l-vekâle üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edib müvekkilemin babası müteveffâ-yı (8) merkûm Hacı Hüseyin Bayrakdar'ın ile'l-vefât yedinde mülk ve hakkı olub ba'de vefâti verese-i mezbûrûna intikâl eden sâlifü'z-(9) zikr Pazar Mahallesi'nde vâki' etrâf-ı erba'adı bir tarafdan Şaban Usta

menzili ve iki taraftan Hacı Hüseyin menzili ve bir taraftan cadde ile (10) mahdûd ve ma'lûmü'l-müştemilât bir bâb mülk menzilin sekiz sehim i'tibâriyle bir sehimi müvekkilem mezbûreye isâbet etmişken müvekkile-i mezbûre Fatma (11) Hatun menzil-i mezbûrdan kendi semen hissesine kanâat itmeyüb menzil-i mahdûd-ı mezkûru müstakilen zabt etmekle sûâl olunub semen hissesinden (12) mâ'adâdan kasrıyed ve müvekkilemin bir sehim hisse-i irsiyesin bana teslîme tenbîh olunmak bi'l-vekâle matlûbumdur deyü ba'de't-da'vâ ve'l-istintâk (13) vekîl-i merkûm Mustafa cevâbında müteveffâ-yı merkûm Hacı Hüseyin Bayrakdar hâl-i hayâtında ve kemâl-i 'akl ve sıhhatde târih-i kitâbdan on iki sene (14) mukaddem menzil-i mahdûd-ı mezkûru yedinde mülk ve hakkı olduğu hâlde ve huzûr-ı müslimîn ba'de't-tahliye hibe-i sahîha-i şer'iyeye ile müvekkilem (15) mezbûre Fatma'ya hibe ve temlik ve teslim eyleyüb dahi müteveffâ-yı merkûm ile'l-vefât menzil-i mezbûrda 'alâka ve müdahalem yokdur (16) zevcem mezbûre Fatma'nın mülk-i mevhûvudur deyü şühûd mahzarında ikrâr ve i'tirâf etmekle ol-vechle mülk-i mevhûbu (17) olmakla bi-hakk müstakilen vaz'-ı yed ider deyü ba'de't-def' ve'l-inkâr vekîl-i merkûmdan def'ine mutâbık beyine taleb olundukda Sa'di (18) Bey Mahallesi'nde sâkin Sakallı Ağası Damad Ökkeş(?) Bin İbrahim ve Kabasakal Mehmed bin Mehmed nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân (19) olub iştihâd olundukdalarında fi'l-hakîka müteveffâ Hacı Hüseyin Bayrakdar hâl-i hayâtında târih-i kitâbdan on iki sene mukaddem yedinde mülk (20) ve hakkı olan mahalle-i mezbûrede vâki' menzil-i mahdûd-ı mezkûru bizim huzûrumuzda zevcesi ** ba'de't-tahliye hibe ve temlik ve teslim ol-dahi (21) meclis-i hibade ithâb ve kuyûb ve tesellüm edib ile'l-vefât menzil-i mahdûd-ı mezkûrda benim 'alâkam yokdur zevcem mezbûrenin mülk-i mevhûbudur (22) deyü ikrâr ve i'tirâf etmişdi bizler bu husûsa bu vech üzere şahidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri müttefikî'l-lafz ve ** edâ-yı şehâdet-i (23) şer'iyeye etdikte ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın mûcibiyle ba'de'l-hükm müdde'î vekîl-i merkûm Osman müvekkilesine izâfetle menzil-i mezbûrdan (24)Hisse mutâlebesiyle bi-gayr-ı vech-i şer'i zevce-i mezbûre ** mu'ârazadan men' ** mâ-vak'a bi't-taleb (25) ketb olundu. Fî'l-yevmî'l-'aşer min şehr-i Rebi'ü'l-Evvel li-sene Hamse ve seb'în ve mieteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

- Müderris Mehmed Efendi
- Arab Alizade Hacı Seyyid Ağa

- Hatîb Mehmed Ağa ve Mahdumu Mustafa Ağa
- Esbak Muhzır Mehmed Ağa
- Muhzır Mehmed Ağa

221.Hüküm(58a-1): Samsun'da Hasan Gavas ibn Mustafa'nın Ali Efendi Hançerli Mahallesi'nde sâkin iken bundan önce öeln babası Sinoplu Osman bin Ali Efendi'nin mirasından kendi hakkının verilmesine ilişkin görülen davada kendi hissesi olan 645 kuruşu aldığına dair 18 Rebi'ü'l-Evvel 1275 tarihli ilam kayıdır.

(1)Mâ'rûz-ı dâ'ileridir ki

(2)Ber vech-i atî vekâlet-i iddi'â eden sâhib-i 'arzuhal Hasan Gavas ibn-i el-Hac Mustafa nâm kimesne Medine-i Samsun Mahkemesi'nde meclis-i şer'de Mâl Müdiri faziletli Halil İbrahim Efendi (3) tarafından zikr-i câî husûsda vekîli olub savb-ı şer'den dahi husûmeti re'y olân Köprüvi Mehmed Ağa ibn-i Ali muvâcehesinde medine-i mezbûrun Hançerli Mahallesi'nde sâkin (4) iken bundan akdem fevt olân Sinoplu Osman bin Ali Efendi nâm müteveffâın terekesinden Sinop Kazası'nda sâkin müvekkilim babası merkûm Ali Efendi'nin (5) ber mûcîb-i defter-i kassâm hisse-i irsiyesi olân altı yüz kırk beş gurûş vâz-ı ileyh olanlardan taleb ve da'vâ ve ahz ü kabza ve makbûzumu kendisine isâle işbû (6) yedimde olân kaza-i mezbûr Naibi Mehmed Zuhuri Efendi'nin hatt ve hatmını hâvîye bir kıt'a hüccet-i şer'iyye ile vekîl olmamamla sûâl olûnub tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdan (7) müvekkilim babası Ali Efendi'nin hisse-i irsiyesi bana teslîme tenbîh olunmak matlûbumdur deyü ba'de'd-da'vâ ve's-sûâl vekîl-i merkûm Mehmed Ağa cevâbında müvekkil-i merkûmun (8) hisse-i irsiyesi olân altı yüz kırk beş gurûş müvekkil-i mumâ-ileyhin bi'l-emâne vaz'-ı yedini ikrâr mâ'adâ yı inkârına mekârine müdde'î vekîl-i merkûm ber vech-i meşrûh (9) müdde'âsını lede't-tezkiye şehâdetleri makbûle olân kaza-i mezbûr ahâlisinden Kanarcıoğlu Mehmed bin Halil ve Derviş Mehmed bin Mehmed nâm kimesneler şehâdetleriyle (10) bi'l-muvâcehe vech-i şer'i ber nehc-i şer'i isbât itmeğin mûcîbiyle ba'de'l-hükm vekîl-i merkûm Hasan Kavas'a beyine meclis-i şer'de ber mûcîb-i defter-i kassâm tereke-i müteveffâ-yı (11) mezbûrdan müvekkil-i merkûm Ali Efendi'nin hisse-i irsiyesi olân altı yüz kırk beş gurûşdan resm-i hazine-i celîlesi ba'de'l-hat ve't-tenzîl bâkîsi müvekkil-i (12) mumâ-ileyhden bi'l-iltimâs ahz ü kabz eyledim deyü ikrârını müvekkil-i mumâ-ileyh

tasdik eylediği tescil ve bi'l-iltimâs medine-i mezbûrdan huzûr-ı 'âlîlerine i'lâm olundu. (13) el-emri velî'ü'l-emr. Fî'l-yevmî's-sânî 'aşer min şehr-i Rebi'ü'l-Evvel ve Fî 18 Rebi'ü'l-Evvel li-sene 1275.

222.Hüküm(58a-2): Samsun mahallâtından Hançerli Mahallesi'nde Hadice binti Ömer'e ati bahçeli evi vekili Hasan Tahsin Efendi ibn-i Osman Efendi tarafından Haçi Agob Ağa ibn-i Semyon'a kiraya verildiğini ve bu kiranın verilmesine ilişkin adı geçen Agop'un kabul ettiğine dair 19 Rebi'ü'l-Evvel 1275 tarihli hüccet kaydır.

(1) Medine-i Samsun mahallâtından Hançerli Mahallesi'nde sâkine Hadice bint-i Ömer Efendi nâm hatunun tarafından ikrâra değin sebt-i (2) şer'isi Hasan Tahsin Efendi ibn-i Osman Efendi meclis-i şer'-i şerîf-i enverde mahalle-i mezbûre mütemekkinlerinden ve a'zâ-yı meclisden (3) işbû bâ'isü'r-rakîm Haçi Agob Ağa ibn-i Semyon mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edib müvekkilemin mahalle-i mezbûrede (4) vâki' iki tarafları Abdullah Paşa bahçesi ve iki tarafları cadde ile mahdûd bir kıt'a bahçe derûnunda beş odayı müştemil (5) bir bâb menzil ve bahçe-i mahdûd-ı mezkûrun Abdullah Paşa bahçesi tarafında evvelâ kapusunu ta'mîr ve bahçe-i mezkûrun (6) ma'mûr itmek ve menzil-i mezkûrun kendi istediği gibi ba'zı mahallerini ta'mîr ve termîm edib mesrûfu kendi üzerine (7) olduğundan mâ'adâ menzil ve bahçe-i mezbueleri târih-i kitâbdan iki sene tamâmına değin beher senelik ecr-i misli olân bin (8) sekiz yüz gurûşdan cem'ân üç bin iki yüz gurûş ücret mukâbelesinde vekâlet-i muhkiyem hasebiyle merkûm (9) Haçi Agob Ağa'ya icâr ve teslîm eylediğimde ol-dahi ber vech-i muharrer isticâr ve tesellüm ve kabûl eyledikten sonra (10) ücret-i mezkûrun dokuz yüz gurûşunu ahz mâ'adâ iki bin sekiz yüz gurûşunu ceste ceste virmeğe (11) ta'ahhüd eyledi didikde gibbe't-tasdîkü's-şer'i mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Fî 19 Rebi'ü'l-Evvel li-sene 1275.

Şuhûdü'l-hâl

- Ser Kâtib Ahmed Efendi
- Sa'di Efendi
- Hâfız Abdülhamid Efendi
- Muhzır Mehmed Efendi
- Ve gayrühüm.

223.Hüküm(58a-3): Samsun Kazası'nın Kurugökçe Karyesi'nden Panayot veledi Nazari ölen babasının Görkan Pınarı Karyesinden Semercioğlu Yuri veledi Zimet'e borç verdiğini ve bu borcu istemesine ilişkin görülen davada anılan borcun bir kısmının verildiğini geri kalan kısmın ise üzerinden on beş yıl geçtiğinden Panayot'un muarazadan menine ilişkin 28 Rebi'ü'l-evvel 1275 tarihli ilam kayıdır.

(1)Mâ'rûz-ı dâ'îleridir ki

(2)Medine-i Samsun Kazası'nın Kurugökçe Karyesi'nde mütemekkin sâhib-i 'arzuhâl Panayot veled-i Nazari nâm kimesne meclis-i (3) şer'imizde Görkan Pınarı Karyesi mütemekkinlerinden derûn-ı 'arzuhâlde mezkûr-ı'l-ism Semercioğlu Yuri veled-i Zimet (4) muvâcehesinde karye-i mezbûre mütemekkinlerinden iken bundan akdem fevt olân li-ebeveyn er karındaşı Anastas merkûma(5) on sekiz sene mukaddem kerzen bin elli gurûş virüb istifâ-yı hakk itmeden fevt olmakla müteveffâ-yı merkûmun (6) verâseti sulbîye kebîre kızı Beraşkova ile min ciheti'l-'usviye bana münhasıra olub ba'de vefâtihi bint-i mezbûre (7) meblağ-ı mezbûru bana hisse gösterüb şimdiye değin ikimiz dahi bir beldede mütemekkin olduğumuz hâlde meblağ-ı mezbûru (8) taleb ve da'vâ itmeyüb sükûn etmişdim el-hâle hazihi meblağ-ı mezbûru taleb ve da'vâ itmeyüb sükûn etmişdim (9) el-Hâle hazihi meblağ-ı mezbûru taleb ederim deyü da'vâ etdikte merkûm Semercioğlu Yuri târih-i i'lâmdan yirmi (10) sekiz sene mukaddem karındaşı müteveffâ-yı merkûm ile ba'de'l-muhâsebe yedi yüz otuz gurûş deynim zuhûr edib anı dahi müdde'î-i (11) karındaşı müteveffâ-yı merkûmun vefâtından yedimden ahz ü kabz etdikte husûs-ı mezbûra müte'allika 'âmm-i da'vâ (12) ve mutâlebâtdan zimmetini ibrâ dahi etmişdi deyü ziyâde üç yüz yirmi gurûşunu inkârından mâ'adâ bu makûle on beş (13) senelik gadr-ı terk ve sükûn olunân da'vâların bilâ emr-i şer'inden hükkâm-ı kirâm memnû'ları olmağın mucîbince (14) müdde'î-i merkûm Panayot'un takrîr-i şürûh üzere bin elli gurûş da'vâsına ittifâk olunmadığı kendisüne tefhîm (15) ve bi'l-iltimâs medine-i mezbûr mahkemesinden ve huzûr-ı 'âlîlerine i'lâm olundu. Bâkî emri'l-velfü'l-emr. Fî'l-yevmî's-sâmin ve'l-'ışrîn (16) min şehr-i Rebi'ü'l-Evvel li-sene Hamse ve seb'în ve mieteyn ve elf.

224.Hüküm(58a-4): Samsun İli, Madenkabı Köyünden olup vefat eden Aleksioğlu Mihail veledi Aleksî veledi Nazari'nin mirası ile ilgili olarak vârisler arasında gerçekleşen duruşmada birbirlerinin zimmetini ibra ettiklerine dair 7 Rebi'ü'l-evvel 1275 tarihli ilam kayıdır.

(1) Mâ'rûz-ı dâ'îleridir ki Medine-i Samsun'a muzâfa Madenkabı Kazası'nın Yağlıbasan Karyesi'nde mütemekkin iken bundan akdem fevt olân (2) Aleksioğlu Mihail veled-i Nazari'nin verâseti zevce-i metrûkesi Vasile bint-i Giregi ile sulbî sagîr oğlu Yani ve kebîr oğlu Aleksî (3) ve sulbîye kebîre kızı Dimye'ye münhasıra olduğu ba'de't-tahakkukü's-şer'i sagîr-i mezbûrun tesviye-i umûruna bâ-hüccet-i şer'iyye vasî nasb ve ta'yîn (4) olunân karındaşı merkûm Aleksî kendisünden bi'l-isâle ve sagîr-i merkûm tarafından bi'l-vesâye ve zevce ve bint-i mezbûreler taraflarından bi'l-vekâle meclis-i (5) şer'de katye-i mezbûrdan sâhib-i 'arzuhal Şimenderoğlu Mihail veled-i Yani muvâcehesinde mûrisimiz müteveffâ-yı merkûmdan bi'l-isâle (6) zımında altı yüz otuz dokuz buçuk kuruş alacak hakkı olub istifâ-yı hak etmedin ... olmakla mezblağ-ı mezbûr deyni olduğu (7) ve bi'l-vesâye ve bi'l-vekâle taleb ederim deyü ba'de'd-da'vâ ve'l-istintak merkûm Mihail cevâbında müteveffâ-yı merkûma meblağ-ı mezbûr deyni olduğu (8) ikrâr lakin müteveffâ-yı merkûma hâl-i hayâtında meblağ-ı mezbûru tamâmen ve kâmilen edâ ve teslîm etmişdim deyü def'ini isbâta beyine hudûtda (9) iken bâ-tavassut musalihîn müdde'î-i merkûm Aleksî da'vâ-yı mezbûresinden üç yüz gurûş semen-i medfû' ve makhbûza sulh olub ziyâde (10) üç yüz otuz dokuz buçuk gurûş mutâlebesine müte'allik 'âmme-i da'vâdan merkûm Mihail'in deyni ibrâ itdim deyü müdde'î-i merkûmun (11) takrîr-i meşrûhunu merkûm Mihail tasdîk ve ibrâ-yı mezbûru kabûl eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs Samsun Mahkemesi'nden huzûr-ı 'âlîlerine i'lâm olundu. Fî 7 Rebi'ü'l-Evvel li-sene 1275.

225.Hüküm(58b-1):Çorçoroğlu Dimitri ve Yani ile kız karındaşları Kodine ve Limi ve Belban'ın Ünye Kazası'na tâbi' Nazarlı Karyesi'nde bulunan ve babalarından intikâlen ortaklaşa ve hüccet iel mülkiyet üzere mutasarrıf oldukları çiftlikleri emlâkını 1237 senesinden beri zabt ve mutasarrıf oluna gelmekte iken Süleyman Bey müdahale ettiğini ve bu müdahaleden men edildiğine dair evâsıt-ı Saferi'l-Hayr 1275 tarihli ferman kayıdır.

(1) Gadvetü'l-'ulemâü'l-mukakkikîn Naib ve müftü zîde 'ilmuhumâ ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-ikrâr müdir-i kaza ve vücûh (2) memleket zîde kadrihum

tevkî'-i refî'-i hümâyûnum vâsıl olacak ma'lûm ola ki Teba'a-i devlet-i 'âlîyye'mden Çorçoroğlu (3) Dimitri ve Yani ile kız karındaşları Kodine ve Limi ve Belban'ın Ünye Kazası'na tâbi' Nazarlı Karyesi (4) toprağında vâki' babalarından intikâlen ber vech-i iştirâk ma'mûliye tapusuyla mutasarrıf oldukları (5) çiftlikleri arâzilerini iki yüz otuz yedi senesinden berü zabt ve beher sene iştirâken zirâ'at ve 'öşrûn (6) edâ ide gelüb aherin 'alâkası yoğ iken bu esnâda kaza-i mezbûr sâkinlerinden Süleyman Bey nâm kimesne zuhûr-ı (7) birle zikr olunân arâzi bundan kırk beş sene mukaddem babamın zabt ü tasarrufunda imiş deyü fuzûli ve nakîleyn zabt (8) edib gadr eylediği beyânıyla kanûn üzere 'amel olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûru merkûmân ve mezbûretân (9) taraflarında bu def'a bâ-'arzuhal istid'â olunmuş ve divân-ı hümâyûnum kaleminden kanun ve muktezâsı sûâl (10) olundukda arâzinin derece-i kâbîline göre bir ya iki sene hasbe'l-mevki'-sâz olarak daha ziyadece (11) mücerred dinlendirmek beyahud tarlayı su basub bir müddetden sonra su çekilerek zirâ'ate salâhiyeti (12) kesb idinceye kadar ol tarlayı hâlî bırakmağa lüzûm görünmek ve esîr olma i'zâr-ı sahîhadan biri (13) tahakkuk itmeksizin bir tarlayı mutasarrıfı zirâ'at itmeyüb ve icâre ve bi'l-icâr sûretle dahi itdirmeyüb de (14) üç sene 'ale't-tevâti ta'tîl ider ise gerek arâzinin olduğu mahalde olsun ve gerek müddet-i sefer ba'id (15) olân mahalde bulunsun ol tarla müstehak-ı tapu olub mutasarrıf-ı sâbıkı mücerred tefvîze talep olur ise (16) bedel-i mislîyle yeneden ana tefvîz olunur olmaz ise ol-vakt bi'l-müzâyede âlibine ihâle kılınur deyü kanun-ı (17) cedîd-i hümâyûnun altmış sekizinci mâddesinde mûnderic olduğuna binâen menâzi' bahâ olân çiftliğin arâzisi (18) merkûmân-ı mezbûretân taraflarından zabt olunur iken zirâ'at olunmayub üç sene 'ale'l-mütevâli bilâ mâni' (19) boz ve hâlî bıragub müstehal-ı tapu olmuş mir-i merkûm Süleyman bozda sâhib arzdan tapu-i mislîyle (20) almış ve yedine ma'mûliye sened virilmiş ise zabt eylemesi hasbe'l-kanûn yolunda olub eğer böyle(21) olmayıb da fi'l-hakîka merkûmân-ı mezbûretân (22) çiftlik-i mezkûr arâzisinden ma'mûliye tapu senediyle müşâ' ve müşterek mutasarrıf ve mutasarrıfeler (23) olarak zabt ve beher sene taraflarından zirâ'at ve 'öşrû edâ oluna gelür iken mir-i merkûm fuzûli (24) zabt eylediği ve bilâ gadr-ı şer'i ol sene geçdiği mahall nizâ' üzerinde me'mûru hâzır olduğu hâlde (25) 'inde's-şer' ve'l-meclis tebyîn eylediği sûretde ol yerler me'mûru ma'rifetiyle merkûmân-ı mezbûretâna (26) elvirilüb yedlerinde olân tapu senedi mûcûbince iştirâken zabt ve zirâ'at itdirilmek için (27) emr-i şerîfim i'tâsı iktizâ eylediği kalem-i mezbûrdan tahrîr kılınmış olmakla siz ki nâib ve müftü ve sâir (28) mumâ-ileyhimsiz husûs-ı mezbûru şer'-i

şerîfe ve bâlâda muharrer kanun-ı cedîde tatbîk iderek (29) ber vech-i hakkâniyet ru'yet-ı birle fi'l-hakîka mir-i merkûm Süleyman'nın ol yerlerin zabt eylemesi kanûn-ı cedîd-i (30) hümâyûnumun hilâfı olduğu ve bilâ gadr-ı şer'î on sene geçdiği mahall nizâ' üzerinde me'mûru hâzır (31) olduğu hâlde terâfû'de 'inde'ş-şer' ve'l-meclis tebyîn eylediği sûrette ol yerler me'mûru ma'rifetiyle merkûmân (32) ve mezbûretâna elvirilüb yedlerinde olân tapu senedi mûc'ibince iştirâken zabt ve zirâ'at itdirilmesi (33) husûsuna mübâderet ve husûs-ı mezbûr zımında müdde'î-i merkûmân ve mezbûreler câniblerinden ol-tarafda mübâşir (34) ta'yîni matlûb olunduğu hâlde müehhiren irâde-i seniyye-i mülûkânemle mü'esses olân nizâm mûc'ibince ta'yîn (35) olunacak mübâşirin masârîf ve hıdmet-i mübâşiriyesi meclisçe kat' ve senede rabt olunarak (36)müdde'î taraflarından te'dîye idilüb müdde'î-i 'aleyh cânibinden hıdmet-i mübâşiriye ve masârîf mutâlebe ve ahzı (37) ve zinhâr bu vesîle ile kimesneye gadr ve ta'addi misüllü vaz' ve hâlet vukû'a getirülmemesi husûsuna dikkat (38) ve keyfiyetin akayd bâlâsına şerh virilmek üzer derbâr-ı şevketkarâr-ı mülûkâneme inhâ ve iş'ârına müsâ'it eylemeniz (39) bâbında ferma-ı 'âlîşânım sâdır olmakla mazmûn-ı münîfi üzere 'amel ve hareket eyleyesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i (40) şerîfem i'timâd kılasız. Tahrîren fi evâsıt-ı şehr-i Saferi'l-Hayr li-sene hamse ve seb'în ve mieteyn ve elf.

Kostantiniyye.

226.Hüküm(58b-2): Çorçoroğlu Dimitri ve Yani ile kız karındaşları Kodine ve Limi ve Belban'ın Ünye Kazası'na tâbi' Nazarlı Karyesi'nde bulunan ve babalarından intikâlen ortaklaşa ve hüccet iel mülkiyet üzere mutasarrıf oldukları çiftlikleri emlâkını 1237 senesinden beri zabt ve mutasarrıf oluna gelmekte iken Süleyman Bey müdahale ettiğini ve bu müdahaleden men edildiğine dair evâhir-i Saferi'l-Hayr 1275 tarihli ferman kayıdır.

(1)Gadvetü'l-'ulemâü'l-mukakkikîn Ünye Kazası nâibi ve müftüsü zîde 'ilmuhumâ ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân (2) müdir-i kaza ve vücûh-ı memleket zîde kadrihum tevkî'-i refî'-i hümâyûnum vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Teba'a-i devlet-i 'âlîyye'mden (3) Çorçoroğlu Dimitri ve Yani ile kız karındaşları Kodine ve Limi ve Belban'ın Ünye Kazası'na tâbi' Nazarlı (4) Karyesi'nde kâin babalarından intikâlen ber vech-i iştirâk ve â-hüccet-i şer'îyye mülkiyet üzere mutasarrıf oldukları (5) çiftlikleri emlâkını iki yüz otuz yedi senesinden berü iştirâken zabt ve mutasarrıf oluna gelüb aherin (6) 'alâkası yoğ iken kaza-i mezbûr sakinlerinden Süleyman Bey

nâm kimesne bu esnâda zuhûr edib emlâk-ı (7) mezbûr bundan kırk beş sene mukaddem babamın tasarrufunda imiş deyü hilâf-ı şer' ve 'öşr-i şerîf fuzûli zabt (8) edib gadr eylediği beyânıyla mahallinde şer'le ru'yet ve istifâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûru (9) merkûmân Dimitri ve Yani ve mezbûretân Kodine ve Limi ve Belban taraflarından bu def'a bâ-'arzuhal istid'â olunmuş (10) olmakla siz nâib ve müftü ve sâir mumâ-ileyhimsiz ma'rifetiniz ile tarafeyni mahallinde meclis-i memleketde ihzâr ve bi'l-muvâcehe (11) ber nehc-i şer'î terâfû' iderek husûs-ı mezbûr inhâ olduğu üzere olduğu ve bilâ gadr-ı şer'î on beş sene (12) geçdiği 'inde'ş-şer' ve bi'l-meclis tebyîn ve tahakkuk eylediği hâlde merkûm Süleyman Bey'in hilâf-ı şer'-i şerîf fuzûli (13) zabt eylediği emlâk-ı mezkûreyi ba'de's-sübût hükm edib merkumân ile mezbûretâna elvirilüb icrâ-yı (14) şer'-i şerîf istifâ-yı hakka mübâderet husûs-ı mezbûr zımında müdde'î merkûmân ve mezbûretân câniblerinden ol-tarafda (15) mübâşir ta'yîni matlûb olduğu hâlde müehhiren irâde-i seniyye-i mülûkânemle mü'esses olunan

Varak-59-a

(16)Nizam mûcûbince ta'yîn olunamaya (...)masârîf ve hımdet-i mübâşiriyyesi meclise kat' ve senede rabt (17) olunarak müdde'î taraflarından te'diye itdirilüb müdde'î-i 'aleyh cânibden hımdet-i mübâşereye (18) ve masârîf-i mutâlebe ve ahzı ve zinhâr bu vesîle ile kimesne kadar ve ta'addi misüllü vaz' ve hâlât (19) vukû'a götürülmemesi husûsuna ve keyfiyetin kaydı bilâ sened şerh virilmek üzere (20) bir bâr-ı şevket karâr-ı mülûkâneme inhâ ve iş'ârına müsâra'at eylemeler bâbında fermân-ı 'âlîşânım (21) sâdir olmakla mazmûn-ı münîfi üzere 'amel ve hareket eylesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfeme (22) i'timâd kalasız Tahrîren Fî evâhir-i şehri'l-Saferi'l-Hayr li-sene hamse ve seb'în ve mieteyn ve elf.

227.Hüküm(59a-1): Samsun İli, Madenkabı Köyünden olup vefat eden Aleksioğlu Mihail veledi Aleksî veledi Nazari'nin mirası ile ilgili olarak vârisler arasında gerçekleşen duruşmada belgede adı geçen Karabetin muarazadan men edildiğine dair 7 Rebi'ü'l-Ahir li-sene 1275 tarihli ilam kayıdır.

(1)Mâ'rûz-ı dâ'îleridir ki

(2)Medine-i Samsun'a muzâfa Madenkabı Kazası'nın Yağıbasan Karyesi'nde mütemekkin iken bundan akdem fevt olân Aleksioğlu Mihail veled-i Aleksî veled-i Nazari'nin (3) (...)zevce-i metrûkem Vasile bint-i Giregi ile sulbî sagîr oğlu Yani ve

kebîr oğlu Aleksî ve sulbîye kebîre kızı Dimye'ye münhasıra olduğu ba'de't-tahakkukü's- (4) Şer'i sagîr-i mezbûruntesviye-i umûruna bâ-hüccet-i Şer'iyye vasî nasb ve ta'yîn olunân karındaşı merkûm Aleksî kendinden bi'l-isâle ve sagîr-i merkûm (5) tarafından bi'l-vesâye zevce ve bint-i mezbûreler taraflarından bi'l-vekâle meclis-i Şer'de Katranlı Karyesi mütemekkinlerinden Panayotoğlu Karabet (6) veled-i Agob muvâcehesinde mevrûsum müteveffâ-yı merkûmun Karabet zimmetinde dört bin altı yüz altmış üç gurûş (7) alâcak hakkı olub istifâ-yı hakk itmeden fevt olmakla meblağ-ı mezbûru merkûmdan bi'l-isâle ve bi'l-vekâle ve bi'l-vesâye (8) taleb ederim deyü ba'de'd-da'vâ ve'l-istintak müteveffâ-yı merkûma meblağ-ı mezbûr deyni olduğunu ikrâr lakin meblağ-ı (9) mezbûru müteveffâ-yı merkûma hâl-i hayâtında tamâmen hesâbımızı ru'yet edib kendisine edâ ve teslim etmiş ederim deyü (10) ba'de'd-def' ve'l-inkâr dâfi'-i merkûmdan ber vech-i muharrer def'-i meşrûhuna mutâbık beyine taleb olundukda Şehâdetleri (11) lede't-tezkiye makbûle olân Haçi Yuri ve Bafralıoğlu Yani nâm kimesneler Şehâdetleri bi'l-muvâcehe vech-i Şer'i üzere (12) isbât itmeğin mûcîbince müdde'î-i merkûm Aleksî meblağ-ı mezbûr dört bin altı yüz altmış üç gurûş mutâlebesiyle (13) merkûm Karabet nâm kimesneye bi-vech-i Şer'i mu'ârazadan men' olunduğu bi'l-iltimâs Samsun Mahkemesi'nden huzûr-ı 'âlîlerine (14) i'lâm olundu. fi 8 Rebi'ü'l-Ahir li-sene 1275.

228.Hüküm(59a-2): Samsun İli, Madenkabı Köyünden olup vefat eden Aleksioğlu Mihail veledi Aleksî veledi Nazari'nin mirası ile ilgili olarak vârisler arasında gerçekteŐen duruşmada birbirlerinin zimmetini ibra ettiklerine dair 7 Rebi'ü'l-Ahir li-sene 1275 tarihli ilam kaydıdır.

(1)Mâ'rûz-ı dâ'îleridir ki

(2)Medine-i Samsun'a muzâfa Madenkabı Kazası'nın Yağıbasan Karyesi'nde mütemekkin iken bundan akdem fevt olân Aleksioğlu (3) Mihail veled-i Nazari'nin verâseti zevce-i metrûkesi ve Vasile bint-i Giregi ile sulbî kebîr oğlu Aleksî ve sagîr oğlu Yani (4) ve kebîre kızı Dimye'ye münhasıra olduğu ba'de't-tahakkukü's-Şer'i verese-i merkûmûndan ahi-i merkûm Aleksî kendinden isâle (5) ve sagîr-i mezbûr tarafından vekâlet-i meclis-i Şer'de Ağcagünü Karyesi'nde Kocabıyıkıoğlu Asan Kilosi veled-i Yani (6) muvâcehesinde mevrûsumuz müteveffâ-yı merkûmun merkûm Asan Kilosi zimmetinde iki bin altı yüz gurûş (7) alâcak hakkı olub istifâ-yı hakk için fevt olmakla bi'l-isâle ve bi'l-vekâle ve bi'l-vesâye taleb (8) ederim

didikde ol-dahi meblağ-ı mezbûr deyni olduğunu ikrâr lakin meblağ-ı mezbûrun müteveffâ-yı merkûm hâl-i hayâtında (9) tamâmen ve kâmilen edâ ve teslîm etmişdim deyü def`ini isbât beyine sudûrunda iken bâ-tavassut musalihîn müdde`î-i (10) merkûm Aleksî da`vâ-yı mezkûresinden beş yüz gurûş semen-i medfû` ve makhbûza sulh olub (11) ziyâde iki bin yüz gurûş mutâlebesine müte`allika `âmme-i da`vâdan merkûm Save`nin zimmetini (12) ibrâ itdim deyü müdde`î-i merkûmun takrîr-i meşrûhu merkûm Save tasdîk ve ibrâ-yı mezbûru kabûl (13) eylediği tescîl ve bi`l-iltimâs Samsun Mahkemesi`nden huzûr-ı `âlîlerine i`lâm olundu. Fî 8 Rebi`ül-Ahir li-sene 1275.

229.Hüküm(59a-3): Samsun İli, Madenkabı Köyünden olup vefat eden Aleksioğlu Mihail veledi Aleksî veledi Nazari`nin mirası ile ilgili olarak vârisler arasında gerçekleşen duruşmada birbirlerinin zimmetini ibra ettiklerine dair 7 Rebi`ül-Ahir li-sene 1275 tarihli ilam kayıdır.

(1)Mâ`rûz-ı dâ`îleridir ki

(2)Medine-i Samsun`a tâbi` Madenkabı Kazası`nın Yağıbasan Karyesi`nde mütenekkin iken bundan akdem fevt (3) olân Aleksî oğlu Mihail veled-i Aleksî veled-i Nazari`nin verâseti zevce-i metrûkesi Vasile bint-i Giregi (4) ile sulbî kebîr oğlu Aleksî ve sagîr oğlu Yani ve kebîre kızı Dimye`ye münhasıra olduğu ba`de`t-tahakkukü`ş- (5) şer`i verese-i merkûmûndan ibn-i kebîr-i merkûm Aleksî kendinden isâle ve sagîr-i mezbûr tarafından vekâlet-i meclis-i (6) şer`de yine karye-i mezbûrdan Semyon`a oğlu Yani veled-i Yor mahzarında mûrisimiz müteveffâ-yı merkûmun Eşikçi (7) Kareni Karyesi mütemekkinlerinden Kahyaoğlu Karabet nâm kimesneden dolayı deyni zimmetinde sekiz yüz kırk beş (8) gurûş alâcak hakkı olub istifâ-yı hakk itmeden fevt olmakla taleb ederim didikde ol-dahi meblağ-ı (9) mezbûr merkûm Karabet`den dolayı deyni olduğunu ikrâr lakin meblağ-ı mezbûru müteveffâ-yı merkûma hâl-i hayâtında (10) tamâmen ve kâmilen edâ ve teslîm etmişdim deyü def`ini isbâta beyine (...)iken bâ-tavassut musalihîn müdde`î-i (11) merkûm Aleksî da`vâ-yı mezbûresinden dört yüz gurûş semen-i medfû` ve makhbûza sulh olub ziyâde (12) dört yüz kırk beş gurûş mutâlebesine müte`allika `âmme-i da`vâdan merkûm Yani`nin deynini ibrâ itdim deyü müdde`î-i (13) merkûmun takrîr-i meşrûhunu merkûm Yani tasdîk ve ibrâ-yı mezbûru kabûl eylediği tescîl ve bi`l-iltimâs (14) Samsun Mahkemesi`nden huzûr-ı `âlîlerine i`lâm olundu. Fî 7 Rebi`ül-Ahir li-sene 1275.

230.Hüküm(59b-1): Samsun İli, Madenkabı Köyünden olup vefat eden Aleksioğlu Mihail veledi Aleksî veledi Nazari'nin mirası ile ilgili olarak vârisler arasında gerçekleşen duruşmada Mağdis Bor ve Papas Totor Yani'nin muarazadan men edildiklerine dair 7 Rebi'ü'l-Ahir li-sene 1275 tarihli ilam kayıdır.

Medine-i Samsun'a muzâfa Madenkabı Kazası'nın Yağlıbasan Karyesi'nde mütemekkin (2) iken bundan akdem devt olân Aleksî oğlu Mihail veled-i Aleksî veled-i Nazari'nin verâseti zevce-i (3) metrûkesi Vasile bint-i Giregi ile sulbî sagîr oğlu Yani ve kebîr oğlu Aleksî ve sulbîye kebîre (4) Dimye'ye münhasıra olduğu ba'de't-tahakkükü's-şer'i sagîr-i mezbûrun tesviye-i umûruna â-hüccet-i şer'iyye (5) vasî nasb ve ta'yîn olunân karındaşı merkûm Aleksî kendinden bi'l-isâle ve sagîr-i merkûm tarafından (6) bi'l-vesâye ve zevce-i mezbûre ve bint-i mezbûre taraflarından bi'l-vekâle meclis-i şer'imizde Furuncuoğlu (7) Oymağı'nda mütemekkin Mağdis veled-i Kostanti ve Papas Totor veled-i Yani ve Furuncuoğlu Yani veled-i Bor (8) nâm kimesneler muvâcehelerinde mûrisimiz müteveffâ-yı merkûmun merkûm Mağdis Bor zimmetinde iki bin yedi yüz elli (9) gurûş ve Papas Totor ile Furuncuoğlu Yani zimmetlerinde sekiz bin iki yüz elli gurûş ki (10) cem'ân on bir bin yüz gurûş alâcak hakkı olub her biri istifâ-yı hakk itmeden fevt (11) olmakla meblağ-ı mezbûru merkûmûndan bi'l-isâle ve bi'l-vekâle ve bi'l-vesâye taleb ederim deyü ba'de'd-da'vâ (12) ve'l-istintâk müteveffâ-yı merkûma meblağ-ı mezbûr deynleri olduğunu ikrâr lakin hâl-i hayâtında (13) her biri sâlifü'z-zikr meblağ-ı mezbûru tamâmen kendisüne edâ ve teslîm edib yedinden battalnâme (14) dahi ahz etmişdik deyü ba'de'd-def' ve'l-inkâr dâfi'in-i merkûmûndan ber vech-i muharrer def'-i fûrûzu (15) mutâlebesinde taleb olundukda Sarıyurt mütemekkinlerinden lede't-tezkiye şehâdetleri makbûle olân (16) Boroğlu Mağdis Yani veled-i Bor ve Somuncuoğlu Kostanti veled-i Nazari şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe vech-i şer'i üzere isbât (17) itmeğin mûcîbince müdde'î-i merkûm Aleksî meblağ-ı mezbûr on bir bin yüz gurûş mutâlebesiyle merkûmûndan Mağdis Bor ve Papas (18) Totor Yani nâm kimesnelere bi-vech-i şer'i mu'ârazadan men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs Samsun Mahkemesi'nden huzûr-ı 'âlîlerine i'lâm olundu. Fî 7 Rebi'ü'l-Ahir li-sene 1275.

231.Hüküm(59b-2): Samsun İli, Madenkabı Köyünden olup vefat eden Aleksioğlu Mihail veledi Aleksî veledi Nazari'nin mirası ile ilgili olarak vârisler arasında gerçekleşen duruşmada birbirlerinin zimmetini ibra ettiklerine dair 7 Rebi'ü'l-Ahir li-sene 1275 tarihli ilam kayıdır.

Mâ'rûz-ı dâ'îleridir ki Medine-i Samsun'a muzâfa Madenkabı Kazası'nın Yağıbasan Karyesi'nde mütemekkin iken bunadan akdem (2) fevt olân Aleksî oğlu Mihail veled-i Aleksî veled-i Nazari'nin verâseti zevce-i metrûkesi Vasile bint-i Giregi (3) ile sulbî sagîr oğlu Yani ve kebîr oğlu Aleksî ve sulbîye sagîre kızı Dimye'ye münhasıra olduğu ba'de't-tahakkukü'sh-(4) şer'i sagîrûn-ı mezbûrânın tesviye-i umûruna â-hüccet-i şer'iyye vasî nasb ve ta'yîn olunân karındaşları (5) merkûm Aleksî kendinden bi'l-isâle ve sagîrân-ı merkûmân taraflarından bi'l-vesâye ve zevce ve bint-i mezbûreler (6) taraflarından bi'l-vekâle meclis-i şer'de karye-i mezbûreden Terzioğlu Yani veled-i Haralanyo muvâcehesinde (7) mûrismiz müteveffâ-yı merkûmun merkûm Yani zimmetinde bin üç yüz gurûş alâcak hakkı olub istifâ-yı hakk (8) itmeden fevt olmakla meblağ-ı mezbûru merkûmdan bi'l-isâle ve bi'l-vekâle taleb ederim deyü (9) ba'de'd-da'vâ ve'l-istintaâk merkûm Yani cevâbında müteveffâ-yı merkûma meblağ-ı mezbûr deyni olduğunu ikrâr (10) lakin müteveffâ-yı merkûma hâl-i hayâtında meblağ-ı mezbûru tamâmen ve kâmilen edâ ve teslîm etmişdim deyü def'ini (11) isbâta beyine (...)iken â-tavassut musalihîn müdde'î-i merkûm Aleksî da'vâ-yı mezkûresinden iki yüz (12) gurûş semen-i medfû' ve makbûza sulh olub ziyâde bin yüz gurûş mutâlebesine müte'allika 'âmme-i da'vâdan (13) merkûm Yanî'nin zimmetini ibrâ itdim deyü müdde'î-i merkûmun takrîr-i meşrûhunu merkûm Yani tasdîk ve ibrâ-yı (14) mezbûru kabûl eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs Samsun Mahkemesi'nden huzûr-ı 'âlîlerine i'lâm olundu. Fî 7 Rebi'ü'l-Ahir li-sene 1275.

232.Hüküm(59b-3): Samsun İli, Madenkabı Köyünden olup vefat eden Aleksioğlu Mihail veledi Aleksî veledi Nazari'nin mirası ile ilgili olarak vârisler arasında gerçekleşen duruşmada birbirlerinin zimmetini ibra ettiklerine dair 7 Rebi'ü'l-Ahir li-sene 1275 tarihli ilam kayıdır.

(1)Mâ'rûz-ı dâ'îleridir ki

(2)Medine-i Samsun'a muzâfa Madenkabı Kazası'nın Yağıbasan Karyesi'nde mütemekkin iken bundan akdem fevt olân Aleksî oğlu (3) Mihail veled-i Aleksî

veled-i Nazari'nin verâseti zevce-i metrûkesi Vasile bint-i Giregi ile sulbî sagîr oğlu Yani ve kebîr oğlu Aleksî (4) ve sulbîye kebîre kızı Dimye'ye münhasıra olduğu ba'de't-tahakkukü's-şer'i sagîr-i merkûmun tesviye-i umûruna bâ-hüccet-i şer'iyye vasî nasb (5) ve ta'yîn olunân karındaşı merkûm Aleksî kendinden bi'l-isâle ve sagîr-i merkûm tarafından bi'l-vesâye ve zevce ve bint-i mezbûreler taraflarından (6) bi'l-vekâle meclis-i şer'de karye-i mezbûreden Bahaneci Yani veled-i Beraskova muvâcehesinde mûrismiz müteveffâ-yı merkûmun merkûm Yani (7) zimmetinde bin gurûş alâcak hakkı olub istifâ-yı hakk itmeden fevt olmakla meblağ-ı mezbûru merkûmdan bi'l-isâle ve bi'l-vekâle (8) ve bi'l-vesâye taleb ederim deyü ba'de'd-da'vâ ve'l-istintâk merkûm Yani cevâbında müteveffâ-yı merkûma meblağ-ı mezbûr deyni olduğunu ikrâr (9) lakin müteveffâ-yı merkûma hâl-i hayâtında meblağ-ı mezbûru tamâmen ve kâmilen edâ ve teslîm etmişdim deyü def'ini, isbât beyine (...)iken bâ-tavassut (10) musaliin müdde'î-i merkûm Aleksî da'vâ-yı mezkûresinden iki yüz gurûş semen-i medfû' ve makbûza sulh olub ziyâde sekiz yüz gurûşu (11) mutâlebesine müte'allika 'âmme-i da'vâdan merkûm Yanî'nin zimmetini ibrâ itdim deyü müdde'î-i merkûmun takrîr-i meşrûhunu merkûm Yani tasdîk ve ibrâ-yı (12) mezbûru kabûl eylediği tescîl ve bi'l*iltimâs Samsun Mahkemesi'nden huzûr-ı 'âflilerine i'lâm olundu. Fî 7 Rebi'ü'l-Ahir li-sene 1275.

233.Hüküm(59b-4): Samsun İli, Madenkabı Köyünden olup vefat eden Aleksioğlu Mihail veledi Aleksî veledi Nazari'nin mirası ile ilgili olarak vârisler arasında gerçekleşen duruşmada birbirlerinin zimmetini ibra ettiklerine dair 7 Rebi'ü'l-Ahir li-sene 1275 tarihli ilam kayıdır.

(1)Mâ'rûz-ı dâ'ileridir ki

(2)Medine-i Samsun'a muzâfa Madenkabı Karyesi'nde mütemekkin iken bundan akdem fevt olân Aleksî oğlu Mihail veled-i Aleksî veled-i (3) Nazari'nin verâseti zevce-i metrûkesi Vasile bint-i Giregi ile sulbî sagîr oğlu Yani ve kebîr oğlu Aleksî ve sulbîye kebîre kızı Dimye'ye minhasıra (4) olduğu ba'de't-tahakkukü's-şer'i sagîr-i mezbûrun tesviye-i umûrlarına kibel-i şer'den â-hüccet-i şer'iyye vasî nasb ve ta'yîn olunân karındaşı merkûm Aleksî (5) kendeden bi'l-isâle ve sagîr-i merkûm tarafından bi'l-vesâye zevce ve bint-i mezbûreler taraflarından bi'l-vekâle meclis-i şer'de karye-i mezbûreden Andon oğlu Yuri (6) veled-i Totor muvâcehesinde mûrisimiz müteveffâ-yı merkûmun merkûm Yuri zimmetinde bin üç yüz gurûş alâcak hakkı olub istifâ-yı hakk itmeden (7) fevt olmakla meblağ-ı

mezbûru merkûmdan bi'l-isâle ve bi'l-vekâle ve bi'l-vesâye taleb ederim deyü ba'de'd-da'vâ ve'l-istintak merkûm Yuri cevâbında (8) müteveffâ-yı merkûma meblağ-ı mezbûr deyni olduğunu ikrâr lakin müteveffâ-yı merkûma hâl-i hayâtında meblağ-ı mezbûru tamâmen ve kâmilen edâ ve teslîm etmişdim (9) deyü def'ini isbâta beyine (...)iken bâ-tavassut musalihîn müdde'î-i merkûm Aleksî da'vâ-yı mezkûresinden beş yüz gurûş semen-i medfû' ve makbûza (10) sulh olub ziyâde sekiz yüz gurûş mutâlebesine müte'allika 'âmme-i da'vâdan merkûm Yuri'nin zimmetini ibrâ etmişdim deyü müdde'î-i merkûmun (11) takrîr-i meşrûhunu merkûm Yuri tasdik ve ibrâ-yı mezbûru kabûl eylediği tescil ve bi'l-iltimâs Samsun Mahkemesi'nden huzûr-ı 'âlîlerine i'lâm olundu. Fî 7 Rebi'ü'l-Ahir li-sene 1275.

234.Hüküm(60a-1): Samsun'a bağlı Ökse kazasının Bayramlı karyesinden Kara Alioğlu Mustafa bin Ali ve Odabaşoğlu Ali bin Ali ve Aşıklı karyesinden Bekiroğlu Bekir köylerinin aşarını iltizam ile alanlara karşı oalrak aynı köyden Hasan Kamil ibn-i Ali ve Kürdoğlu İbrahim bin Yusuf ile birlikte kefil olduklarını bu hususta yapılan mürafaada vekillikten solayı vermeleri gereken meblağı vermeleri hususunda an Kamil ibn-i Ali ve Kürdoğlu İbrahim bin Yusuf'un tenbih olunduklarına dair 14 rebî'u'l-âhir 1275 tarihli ilam kaydır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki;

(2)Medîne-i Samsun'a mülhak Ökse kazasının Bayramlı karyesi ahâlisinden Kara Alioğlu Mustafa bin Ali ve Odabaşoğlu Ali bin Ali ve Aşıklı karyesinden Bekiroğlu Bekir(3) nâm kimesne medîne-i mezbûr Mahallesinde meclis-i şer'-i münîrde karye-i mezbûre sâkinlerinden Hasan Kamil? ibn-i Ali ve Kürdoğlu İbrahim bin Yusuf muvâcehelerinde yetmiş(4) iki senesi karyemizin hâsıl olan a'şâr-ı şer'iyyesini gâib-i 'ani'l-meclis Çamardı kazası kuralarından Dinegi karyesi ahâlisinden(5) Enişte nikoli nâm kimesne Canik sancağı mültezimi Beyleroğlu Anştasdan on dokuz bin beş yüz kuruşa iltizâm edub (6) ve karye-i mezbûrun agâlisinden kırk bir neferden er birinin aşarları ba'de'l-muhâsebe sâlifuz-zikr on dokuz bin beş yüz(7) kuruşun edâsına tarafeynden bi'l-emr ve'l-kabul bizler ve merkûmân Hasan Kavas ve İbrhaim kefil-i bi'l-mâl olub ve yine her birimiz(8) aherin üzerine lâzım gelen zımanı kefil olub ve memhurlu sened dahi i'tâ etmemizle meblağ-ı mezbûrun on üç bin üç(9) yüz kuruşunu edâ edub sekiz bin iki yüz kuruş kalub bizimle kefil ve müşterek olmalarıyla merkûmândan(10) taleb ederiz. Deyu ba'de'd-da'vâ ve'l-istintâk merkûmandan Hasam Kavas ber vech-i muharrer

kefâletlerini ikrâr Kürdoğlu İbrhaim(11) külliyyen inkâr ettikde müdde'iyûnı merkûmûndan müdde'âlarına mutâbık beyyine taleb olundukda Aşıklı karyesinde sâkin lede'(12)t-tezkiye şehâdetleri makbûl olan Cılbıroğlu Mustafa bin Ali ve Kara Mehmed bin Osman nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-müvâcehe(13) vech-i şer'î üzere isbat etmeğin mücibince meblağ-ı mezbûr üç bin iki yüz seksen kuruş kefâlet-i mahkiyelerine binâen ber cihet-I(14) zımân müde'iyûn-ı merkûmûna edâ ve teslim ile merkûm Hasan Kavvas iltizâm ve Kürdoğlu merkûm İbrahim tenbih olunduğu tescîl(15) ve bi'l-iltimâs Samsun mahkemeinden huzrûr-ı 'âlılerine i'lâm olundu. Fi'l-ıyevmi'r-râbi' aşer in şehr-i rebî'u'l-âhir sene hamse ve seb'îne ve mieteyn ve elf.

235.Hüküm(60a-2): Cânik sancağında Terme Kazasının Taşpınar karyesinden Havva bint-i Mustafa nâm Hatun ile kızı Fatma bint-i Mehmed'i oğlu Mehmed'e isteyen Doso İbrhaim Pehlivan bin Hüseyin arasında görülen davada birbirlerinin zimmetlerini ibra ettiklerine dair 15 rebî'u'l-âhir 1275 tarihli ilam kaydıdır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki;

(2)Cânik sancağında Terme Kazasının Taşpınar karyesinde sâkine mü'arrefetü'z-zât sâhibeti arzuhal Havva bint-i Mustafa(3) nâm Hatun evvelen huzrûr-ı 'âlılerinde medine-i Samsun mahakemesinde meclis-i şer'de sadriye kebîre kızı Fatma bint-i Mehmed hazıra(4) olduğu halde karye-i mezbure ahalilerinden derûn-i arzuhalde mezkûru'l-ism Doso İbrhaim Pehlivan bin Hüseyin mahzarında(5) tarîh-i i'lâmdan yirmi gün mukaddem merkûm İbrahim kızım mezbûreyi sulbi sağır oğlu olub ve ben dhai rıdâen(6) oğlum olan Mehmed'e akd-ı nikâh etmek üzere benden mezbûreden istinkâha tâlib olub ben ve mezbure kızım râziye olduğumuzda beş(7) gün murûrunda merkûm İbrahim ve işbu hazır bi'l-meclis bulunan Ordulu Osman ve Abdurrezzak ve Hacı Hanoğlu Mustafa(8) ve kazâ-i mezburede refikleri olan Hacı İbrahimoğlu Mustafa ve Sivişiroğlu Abdurrahman ve Kel Hasanoğlu ve Civiloğlu(9) İbrhaim ve Hacımanoğlu Mehmed ve Bakioğlu Abdulkadir ve Hacı İbrahim ve Sivişiroğlu Halil nam kimesneler ile(10) karyede sakin olduğumuz menzilizimizi basub cebren ve kahren kızımı yedimden alıb ve benim saçımın yapışıb yere sürmekle mücib-I(11) şer'îsini taleb ederim.Deyu ba'de't-da'vâ ve'l-istintâk cevablarında merkûm Pehlivan menzil-i mezbure refikleri ile geldikleri halde(12) lakin mezbûre Fatmayı bundan bir sene mukaddem babası müteveffâ-yı merkûm Mehmed benden bin iki yüz kuruş kıymetli kırk altın mihr-i mu'accel

(13)tesmiyesiyle oğlum merkûma tezvîc etmiş idi dedikde mezbûre Fatma nikâh-ı mezbûreyi külliyyen inkâr ettikde merkûm Doso Pehlivana(14) bâ-tevassut-ı muslihîn bi'l-velâye mezbûrenin nikâh davasından ve babasına vermiş olduğu kırk altın davasından keff-i yed(15) edub husûs-ı mezbûra müteallika ‘âmme-i davâdan mezbûre Havva ve bîkr-i bâliğa-i mezbûre Fatma'nın zimmetlerini ibrâ etdim.(16) Dedikde mezbûre Havva ve Fatmadan her biri ibrâ-yı mezbûru kabul ve bu vecihle kat‘-ı nizâ‘ eyledikleri tescîl ve bi'l-iltimâs(17) Samsun mahkemesinden huzûr-ı ‘âlilerine i‘lâm olundu. El-emru tevelle'l-emr. Fi'l-yevmi'l-hâmis ‘aşer min şehr-i rebî‘u'l-âhir sene hamse ve seb‘îne ve mieteyn ve elf

236.Hüküm(60a-3): Canik sancağında Terme Kazasının Uyuzlu köyünden Abdioğlu Abdurrahman bin Abdi mahkemeye gelerek Karacalı? karyesinden Ayşe binti Osman'ın babası tarafından kendisi ile yüz kuruş mihir karşılığında evlendirildiğini ve kendisinin ise bunu kabul ettiğini şimdi ise Çarşamba kazasının Fatsa karyesinden Osman ile evlendirilmesini istiyorum diyerek karşılıklı olarak Ayşe ile zimmetlerinin ibra edildiğine dair 15 rebî‘u'l-âhir 1275 tarihli ilam kayıdır.

(1)Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki;

(2)Canik sancağında Terme Kazasının Uyuzlu karyesinde sâkin Abdioğlu Abdurrahman bin Abdi nâm kimesne huzûr-ı ‘âlilerinde(3) ma‘kûd meclis-i şer‘de kazâ-i mezkûrun Karacalı? karyesinde sâkine mu‘arrefetü'z-zât Ayşe binti Osman nâm bîkr-i baliğa muvâcehesinde(4) takrîr-i kelâm edub mezbûreyi târih-i i‘lâmdan bir buçuk mah mukaddem babası gâib ‘ani'l-beled Osman yüz kuruş mihir tesmiyesiyle bana(5) tezvîc edub ben dahi tezevvüc ve kabul eyledikten sonra şimdi mezbûre işbu hâzır-ı bi'l-meclis Çarşamba kazasının Fatsa(6) karyesi sâkinlerinden Osman nâm kimesneye tezvîc olunmak murâdıdır dedikde gibbe'l-istintâk mezbûre müddei-i mezkûme tezevvüc(7) olduğunu külliyyen inkâr ettikde müddei-i merkûm yine meclis-i şer‘de mezbûreden eylediğim nikâh davamdan fâriğa ve keff-i yed(8) etdim. Dilediği kimesneye nefsinin tezvîc eylesun ve husus-ı mezbûra müteallika ‘âmme-i da‘vâdan mezbûrenin zimmetini ibrâ etdim.(9) Deyu müdde‘î merkûmun kelimât-ı meşrûhasını mezbûre Ayşe tasdîk ve ibrâ-yı mezbûru kabûl eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs(10) Samsun mahkemesinden huzûr-ı ‘âlilerine i‘lâm olundu. Bâki emr li-veliyi'l-emr. Fi'l-yevmi'l-hâmis ‘aşer min şehr-i rebî‘u'l-âhir sene hamse ve seb‘îne ve mieteyn ve elf

237.Hüküm(60a-4): Canik sancağında Ünye Kazasının Orta mahallesinden Dimitri veled-i Makdisi Lefter mahkemeye gelerek Esbak Trabzon valisi müteveffâ Osman Paşa'nın deli büyük oğlu Hacı Süleyman Bey'in vasisi Hacı Bekir Ağa tarafından vekîli Çarşamba kasabası ahalisinden el-Hac Ahmed Efendi bin Hacı Süleyman Efendi'den müvekkili Mir Süleyman Beyin babası Lefterden kendisine kalan Nahırlı Çiftliğinin kendisine iadesi hususunda yapılacak olan muhakemenin padişah görüşüne havale edildiğine dair 15 rebî'u'l-âhir 1275 tarihli ilam kaydır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki;

(2)Canik sancağında Ünye Kazasının Ort amahallesinde mütemekkin Dimitri veled-i Makdisi Lefter nâm kimesne medîne-i Samsun mahkemesinde(3) meclis-i şer' de esbak Trabzon valisi müteveffâ Osman Paşa'nın sulbî kebîr oğlu olup cünûn mütabbak olan Hacı Süleyman(4) Bey'in bâ hüccet-i şer' iyye vasiyyi mansubu Hacı Bekir Ağa tarafından vekîl-i şer' isi Çarşamba kasabası ahalisinden el-Hac Ahmed Efendi(5) bin Hacı Süleyman Efendi mahzarında Canik sancağı Tapu memuru rıfatlu Mahir Efendi ve dâire-i hazret-i mutasarrıfı(6) Ağalarından Ahmed Ağa hazır olduğu halde sâlifuz-zıkr Ünye Kasabasında Kale dibi nam mahalde vâki' malûmu'l-hudûd(7) Nahırlı Çiftliği demekle 'arîf çiftlik bundan otuz sekiz sene mukaddem fevt olan babam Lefterîn havza-i tasarrufunda(8) olup ba' de vefâtihi çiftlik-i mezbûr bana intikâl etmekle Mîr-i mumaileyh Süleyman Bey fuzûli zabt eder suâl olunub(9) işbu yedimde olan fermân-ı 'âlişân mûcibince çiftlik-i mezburdan keff-i yedine tenbîh olunmak matlûbumdur. Deyu da'vâ(10) eylediği arâzi hususi yedinde bulunan fermân-ı âli mucibince mahallinde memuru hazır olduğu halde şer' le ru'yet(11) olunmak mütevakkıf olup mübâşeret taleb etdikde hizmet-i mübaşiriye kendi tarafından verilmek zimmeti emr-i 'âlîde mûnderic olmakla(12) mahallinde memuru hazır olduğu halde mürâfa'aya havâle buyrulması re'yi 'âliye menût idüğü bi'l-iltimâs Samsun(13) mahkemesinden huzûr-ı 'âlilerine i'lâm olundu. Fi'l-yevmi'l-hâmis 'aşer min şehr-i rebî'u'l-âhir sene hamse ve seb'îne ve mieteyn ve elf.

238.Hüküm(60b-1): Samsun İli, Sadi Bey mahallesinden Alime Hatun bint-i Hüseyin'in vekili annesi Zehrâ Hatun bint-i Mustafa mahkemede müvekilinin eşi Yusuf'un askerlik bedeli 5000 kuruşu ile askerden gönderdiği boşanma mektubunu bıraktığı Dereler karyesinden Laz Osman bin Mustafa'dan istemesi üzerine adı geçen Laz Osman'ın muarazadan men edildiğine dair 18 Rebî'ü'l-âhir 1275 tarihli ilam kayıdır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'ileridir ki;

(2)Medîne-i Samsun mahallâtından Sadi Bey mahallesinde sâkine mü'arrefetü'z-zât Alime bint-i Hüseyin nâm Hatun'un tarafından vekâleti(3) Etmekçi Osman bin Feyzullah ve Berber Seyyid Baba bin Abidin şehâdetleri ile sâbit ve sübût-ı vekâletine hükm-ı şer'î lâhık olan(4) sâhibe-i arzuhal vâlidesi mu'arrefetü'z-zât Zehrâ bint-i Mustafa nâm Hâtun meclis-i şer'-i münîrde Dereler karyesinde sâkin(5) derûn-i arzuhalde mezkûru'l-ism Laz Osman bin Mustafa mahzarında müvekkilemin zevci Yusuf târih-i i'lâmdan on sene(6) mukaddem beş bin kuruş asker bedeline gidub meblağ-ı mezbûru merkûm Osman'a bırakmakla suâl olunub yâ meblağ-ı(7) mezbûru veyahud zevci merkûmun kerâbeti olmakla zevci tarafından gelen tatlîk mektubu çıkarub müvekkilem nefsinin(8) âhere tezevvüc murâdındır. Dedikde merkûm Osmanın külliyyen inkârına mukârin müdde'iyeye vekil-i mezbûre Zehrâ'nın takrîr-i(9) meşrûhu üzere tesaddi eylediği da'vâsın meşrû'a ve iltifâta şâyan olduğu kendisine tefhîm ve müvekkilesine(10) izâfetle merkûm Osman mu'arazadan men' olunluğu tescîl ve bi'l-iltimâs Samsun mahkemesinden huzûr-ı 'âlilerine i'lâm. Fi 18 Rebî'ü'l-âhir sene 1275.

239.Hüküm(60b-2): Samsun İli, Sadi Bey mahallesinden Zencir Hüseyinoğlu Eyyub bin Hüseyin mahkemeye müracaat ederek annesi ile aralarındaki miras davası nedeni ile annesi ile evlenen Niksar Kazası ahâlisinden Ali Ağa bin Ahmed'in annesi Alimeyi Samsun'a getirmesi hususunda 12 rebî'ü'l-âhir1275 tarihli ilam kayıdır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'ileridir ki;

(2)Medîne-i Samsun mahallâtından Sadi Bey mahallesinde sâkin sâhib-i arzuhal ZEncir Hüseyinoğlu Eyyub bin Hüseyin(3) nâm kimesne meclis-i şer'de Niksar Kazası ahâlisinden Ali Ağa bin Ahmed ile terâfu'lerinde merkûm Ali Ağa târih-i(4) i'lâmdan dört sene mukaddem vâlidem Alimeyi kendisine tezvîc edub

rızasıyla vâlidemi Niksar(5) kazasına getirmekle benim vâlidem ile mîrâs davam olmakla merkûm Ali Ağa'ya shaber olunub vâlidemi geturmesi(6) matlûbumdur. Deyu tasaddî eylediği davası takrîr-i meşrûhu üzere meşru'a iltifâta şâyan olmadığı kendisine(7) tefhîm ve merkûm Ali Ağa'ya bî-vechin şer'î mü'ârazadan men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs Samsun huzûr-ı 'âlilerine(8) i'lâm olundu. Bâki emr li-veliyyi'l-emr. Bâki emr li-veliyyi'l-emr. Fi'l-yevmi's-sâni 'aşer min şehr-i rebî'u'l-âhir sene hamse ve seb'îne ve mieteyn ve elf.

240.Hüküm(60b-3): Samsun sûru dâhilinde bulunan es-Seyyid Abdullah Bey ibn-i Süleyman Mescidinde müezzin olan Ömer bin Osman çocuksuz ölümü üzerine yerine kardeşi Mehmed bin Osman'ın atanmasına ilişkin kendisine atama beratı verilmek üzere 10 Rebû'l-âhir 1275 tarihli ilam kaydır.

(1)Der-i devlet-i mekîne 'arz-ı dâ'i-i kemîneleridir ki;

(2)Nezâret-i Evkâf-ı Hümâyûn-ı mülûkâneye mülhak evkâfdan medîne-i Samsun (3)sûru dâhilinde vâki' es-Seyyid Abdullah Bey ibn-i Süleyman Mescid-i şerîfi vakfindan ber vech-i hasbî müezzinlik ciheti mutasarrıfı(4) Ömer bin Osman bilâ veled fevt olub yeri hali ve hizmet-i lâzimesi mu'attal olmakla, hizmet-i mezkûre medîne-i mezburun(5) Mekre mahallesinin elli birinci hanenin birinci numarasında mukayyed olub esnân-ı askeriyyeyi mütecâviz idüğü 'inde's-şer'(6) ve'l-meclis zâhir olan müteveffâ-yı merkûmun li-ebeveyn er karındaşı işbu râfi'-i rık'a-i rekabet Mehmed bin Osman dâ'îlerine karındaşı(7) müteveffâ-yı merkûmun mahlûlünden tevcîh ve yedine bir kıt'a berât-ı şerîf-i 'âlişân sadaka ve ihsân buyrulmak ricâsına ol ki(8) vâki'u'l-haldir der-i devlet-i medâra arz ve i'lâm olundu. Bâki emr li-veliyyi'l-emr li-hazret-i men lehu'l-emrindir. Fî 10 Rebû'l-âhir sene 1275.

241.Hüküm(60b-4): Aslen Nevşehirli olup Samsun'da ticaret amacıyla ikamet eden Koda veled-i Yakaf tarafından açılacak olan davada vekil olarak atadığı Nevşehirli Dimitri veled-i Bedros mahkemeye gelerek Sivas Kazasının Berkenk karyesinden Katırcı Matos veled-i Beğos'a ait katırın Yalı Camii önünde bulunan müvekkilinin böğrüne vurduğunu ve bu nedenle Matos tarafından verilen 500 kuruş ile zimmetinin ibra edildiğine dair 20 Rebû'u'l-âhir 1275 tarihli ilam kaydır.

(1)Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki;

(2)‘An asıl Nevşehir kazası ahalisinden olub medine-i Samsunda ticâretle mütemekkin Koda veled-i Yakaf tarafından zikrî câî(3) da‘vâ ve lede'l-hâce sulh ve ibrâya vekâleti hâkim-i şer‘î lâhık olan Nevşehirli Dimitri veled-i Bedros melis-i şer‘de Sivas(4) Kazasının Berkenk karyesi mütemekkinlerinden Katırcı Matos veled-i Beğos muvâcehesinde takrîr-i kelâm edub târih-i ilâmdan(5) bir gün mukaddem merkûm Matos'un bir re's katırı Yalı Cami‘-i Şerifi önünde iskele kurbunda müvekkilimin sol(6) böğrüne depup mecrûh eyledi. Deyu da‘vâsından bâ tevassut-ı muslihîn merkûm Matos ile ‘an inkâr ücret-i tabîb-I(7) merkûmun üzerine olub beş yüz kuruş dahi semen-i medfû‘ va makbûza ba‘de's-sulh ve'l-kabul merkûm Matos bedel-i sulh-ı(8) mezkûra üteallika da‘vâdan müvekklimin zimmetini ibrâ edub ben dahi müvekkile izâfetle cerh-ı mezkûre ve mâ yahdusu minhu(9) muteallika ‘âmme-i da‘vâdan merkûm Matos'un zimmetini ibrâ ve iskât eyeldim. Deyu vekîl-i merkûmun takrîr-i meşrûhunu(10) mezbûr Matos tasdîk ve ibrâ-yı mezbûru kabul edub bu vecihle kat‘-ı nizâ‘ eyledikleri tescîl ve bi'l-iltimâs. Fî 20 Rebî‘u'l-âhir sene 1275.

242.Hüküm(60b-5): Samsun İli, Ayvacık kazasının Karamuk köyünden Çavuşoğlu Lefter veled-i Vasil Madenkabı kurâsından Gökçe karyesinden Kostandi veled-i Yorgi'nin kendisine ait hayvanları kaybettiğini iddia ederek mahkemeye vermesi üzerine yapılan muhakemede Lefter'in iddiasını ispat edememesi üzerine Kostandi'ye muarazadan men edildiğine dair 21 Ramazan sene 1275 tarihli ilam kaydır.

(1)Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki;

(2)Medine-i samsun'a mülhak Ayvacık kazasının Karamuk karyesinde mütemekkin Çavuşoğlu Lefter veled-i Vasil nâm kimesne meclis-i şer‘(3)de Madenkabı kurâsından Gökçe karyesi mütemekkinlerinden Kostandi veled-i Yorgi ile terâfu‘lerinde târih-i ilâmdan iki mah mukaddem(4) malımdan bin beş yüz kuruş kıymetli iki re's camus öküzümü yedimden kayıp edib teharrî üzere iken öküzlerim(5) merkûm Kostandi'nin yedinde olduğunu bana haber verib geldiğimde öküzlerimi el-haletü hazîhi yedinde bulmayıb taleb ederim.(6) Deyu ba‘de't-da‘vâ ve'l-istintâk merkûm Kostandi cevâbında târih-i mezbûrda Ladik Kazasından Sarıyoros nâm kimesneden(7) bir re's camus-ı mülevveni ve beş yüz kuruş akçe mukabelesinde merkûm Sarı Yorik bir çift camus öküzünü(8) iştira etmiş idim. yirmi gün mururunda yine öküzler yedimden kayıp olmakla hîn-i bey‘de müdde‘i-i merkûm hazır idi. Deyu(9) ba‘de'd-def‘ ve'l-inkâr müşteri dâfi‘-i merkûmdan ber-

vech-i tahririne taleb oldukda lede't-tezkiye Şehâdetleri makbule olan(10) karye-i mezbure mütemekkinlerinden BölükbaŐ Yani veled-i Taş, ve Kulaksızıoğlu Bori veled-i Yenabot nam kimesneler Őehadetleri ile ber nehc-I(11) Şeri bi'l-müvâcehe isbât etmeğin mücibince müdde'î-i merkûm Lefter bir çift camus öküzleri mutalebesiyle merkûm Kostandi'ye(12) bi-vechin Şer'î mu'ârazadan men olunduğu tescîl. Fî 21 Ramazan sene 1275.

SONUÇ

1764/10 numaralı M. 1857-1863 (H. 1274-1280) yılları arasında Samsun şer'iyye mahkemesinde tutulmuş şer'iyye sicil defterinin çalışmamıza konu olan kısımda (vr.31a-60b) toplam 243 adet kayıt bulunmaktadır. Bu kayıtların incelenmesi neticesinde , şer'iyye sicillerinin yalnızca bir mahkeme kaydı olmadığı gözlemlenmektedir.

Şer'iyye mahkemeleri bugün güçler ayrılığı ilkesi gereği farklı devlet organlarının yetkilerinin toplandığı bir devlet kurumu niteliğindedir. Örneğin bugün noterler tarafından onaylanan bazı kayıtların , belediye başkanlıklarınca yapılan (evlenme gibi) bazı işlemlerin , yargısal işlemlerin (boşanma, asayiş , borç-alacak ilişkisi gibi) , merkezi hükümet tarafından yapılan (kaymakam taini , imam taini gibi) atama işlemlerinin hepsinin yapıldığı bir makam durumundadır. İncelemiş olduğumuz kayıtlara göre Osmanlı Devleti'nde şer'iyye mahkemelerinde İslam Hanefi Hukuku'nun uygulanmıştır.

Defterdeki kayıtlar bulunulan dönemin sosyal ,ekonomik , kültürel , mali , idari, yapıları hakkında detaylı bilgileri yansıtmaktadır. Bu niteliği itibariyle şer'iyye sicilleri tarih biliminin ana kaynaklarını oluşturmaktadır.

KAYNAKÇA

- Akgündüz, Ahmet, *Şer 'iyye Sicilleri*, c. I, İstanbul: 1988.
- _____, “İlâm”, DİA, Diyanet Vakfı Yayınları, c. XXII, İstanbul: 2000.
- Bayındır, Abdülaziz, *İslam Muhakeme Usulü*, İslami Araştırmalar Vakfı Yayınları, İstanbul: 1986.
- Beşirli, Mehmet, *Orta Karadeniz Kentleri Tarihi I Tokat (1771-1853)*, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Yayınları, Tokat: 2005.
- _____, “19. Yüzyıl’ın Ortalarında Samsun Vakıfları ve Gelirleri”, *Geçmişten Geleceğe Samsun I*, ed.: Cevdet YILMAZ, Samsun Büyükşehir Belediyesi Kültür Daire Başkanlığı, Samsun: 2006, s. 473-501.
- Doğan, Osman, “1760 Numaralı Samsun Şer’iyye Sicili”, (*Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul: 2006.
- Devellioğlu, Ferit, *Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lügat*, Doğu Matbaası, Ankara: 1978.
- Ekmekçi, Fikret, “Osmanlı Mahkeme Kayıtları (Şer’iyye Sicilleri) 1788 Nolu Deftere Göre Samsun”, (*Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*), OMÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun 1999.
- Ekinci, Ekrem Buğra, *Osmanlı Mahkemeleri (Tanzimat ve Sonrası)*, Arı Sanat Yay., İstanbul: 2010.
- Keskiner, Osman, *Kadı Sicillerinde Samsun*, Samsun Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları, Samsun : 2013.
- Kütükoğlu, Mübahat, *Osmanlı Belgeleri’nin Dili: Diplomatik*, Kubbealtı Neşriyat, İstanbul: 1994.
- Köse, Osman, “Canik’in Osmanlılara Geçişi ve Canik’te İktisadi Hayat”, *İlkçağdan Cumhuriyete Canik*, ed.: Cevdet YILMAZ, Canik Belediyesi Kültür Yayınları, Samsun 2011. s. 101.
- İlgürel, Mücteba, “Subaşı”, DİA, Diyanet Vakfı Yayınları, c. XXXVII, İstanbul: 2009.

- Okuyan, Abdurrahman, *1772 Nolu Samsun Şer'iyeye Defterinin Değerlendirilmesi, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*, OMÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun: 1998.
- Ortaylı, İlber, “*Osmanlı Toplumunda Kadı*”, İslam Ansiklopedisi, T.D.V. Yayınları, İstanbul: 2001.
- Oğuz, Mustafa, Akgündüz, Ahmet. “*Hüccet*”, DİA, Diyanet Vakfı Yayınları, , c. XVIII, İstanbul: 1998.
- _____, *Hukuk ve İdare Adamı Olarak Osmanlı Devleti 'nde Kadı*, Ankara: 1994.
- Öz, Mehmet, “*Samsun*” , DİA, Diyanet Vakfı Yayınları, c. XXXVI, İstanbul: 2009.
- Pakalın, Mehmet Zeki. *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, Milli Eğitim Basımevi, 2. Baskı, c. I, İstanbul: 971.
- Sami, Şemseddin, *Kâmûs-İ Türkî*, Çağrı Yayınları, İstanbul: 2007.
- Yeğin, Abdullah v.d., *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Büyük Lügat*, Sebat Yayınları, İstanbul: 2006.
- Yıldırım, Ömer, *1797–1798 Yıllarına Ait Tokat Şer'iyeye Sicilinde Yer Alan Belgelerin Sosyal ve Ekonomik Yönden Tahlili, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*, OMÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun: 2007.
- Yolalıcı, Mehmet Emin, *XIX. Yüzyılda Canık (Samsun) Sancağı'nın Sosyal ve Ekonomik Yapısı*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara: 1998.
- Yazıcı, Gürcan, *1769 No'lu Samsun Şer'iyeye Sicili'nin Transkrip ve Tahlili, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*, OMÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun: 2006.

ÖZGEÇMİŞ

28.09.1978 tarihinde Gümüşhane İli Şiran İlçesinde Doğdu. İlk , Orta ve Lise eğitimini İstanbul'da bitirdikten 1997 yılında Fatih Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümünde (İngilizce) eğitime başladı ve 2002 yılında mezun oldu. Çeşitli özel öğretim kurumlarında ve Milli Eğitim Bakanlığına bağlı çeşitli okullarda dönem dönem sözleşmeli öğretmenlik yaptı. Çok iyi derecede İngilizce bilmektedir.

İletişim Bilgileri

Cep Telefonu : 0 505 642 10 78

E Mail : dilek-kaleli@hotmail.com

BOZUK VE FÜLÜ
SAYFALAR ESERİN
BOZUKLUĞUNDAN
KAYNAKLANMAKTADIR.

حضرت ابوالفضل...
صاحبان...
تاریخ...
مجلس...
تاریخ...
مجلس...
تاریخ...
مجلس...

مجلس اول
تاریخ...
مجلس...

مجلس اول...
اولاد...
مجلس...
اولاد...
مجلس...
اولاد...
مجلس...
اولاد...

مجلس دوم...
اولاد...
مجلس...
اولاد...
مجلس...
اولاد...
مجلس...
اولاد...

مجلس سوم
تاریخ...
مجلس...

مجلس سوم...
اولاد...
مجلس...
اولاد...
مجلس...
اولاد...
مجلس...
اولاد...

حضرت ابوالفضل...
صاحبان...
تاریخ...
مجلس...
تاریخ...
مجلس...
تاریخ...
مجلس...

مجلس اول...
اولاد...
مجلس...
اولاد...
مجلس...
اولاد...
مجلس...
اولاد...

مجلس دوم
تاریخ...
مجلس...

مجلس دوم...
اولاد...
مجلس...
اولاد...
مجلس...
اولاد...
مجلس...
اولاد...

تاریخ...
مجلس...
اولاد...
مجلس...
اولاد...
مجلس...
اولاد...

